SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

LEONIS PAPAE XIII,

Allocutiones, Epistolae, Constitutiones,

ALIAQUE ACTA PRAECIPUA.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

LEONIS PAPAE XIII

ALLOCUTIONES, EPISTOLAE, CONSTITUTIONES,

Aliaque Acta Praecipua.

VOLUMEN IV. (1890-1891.)

Typis Societatis Sancti Augustini,

DESCLÉE, DE BROUWER ET SOC.,

MDCCCXCIV.

Sanctissimi Domini Nostri
Leonis divina providentia Papae XIII
Allocutiones, Epistolae, Constitutiones.

LITTERAE APOSTOLICAE
DE COLLEGIO CLERICORUM BOHEMORUM IN URBE CONDENDO.

1 JANUAR. 1890.

Munere supremo fungens,

VICARIAM potestatem Eius in terris gerentes, qui *via, veritas et vita* est, *via* scilicet, ut S. Leo Magnus inquit, *conversationis sanctae, veritas doctrinae divinae, et vita beatitudinis sempiternae*, nihil unquam praetermittendum censuimus, quod ad fidei integritatem et morum sanctitatem tuendam, firmiusque in dies nectenda vincula, quae varias christiani nominis gentes cum Apostolica Sede coniungunt, pertineret.

Pontifex de instituendo clero sollicitus,

Ad hos porro fructus assequendos quisque videt quam necessaria sit opera, industria, virtusque eorum, qui in Dei exercituum militiam nomen dederunt, et, divinis ministeriis addicti, Deo et Ecclesiae se ipsos perpetuo consecrarunt. — Hanc ob caussam decessorum Nostrorum vestigia secuti, ac memores eorum quae de sacerdotalis muneris natura et officiis a sanctis Patribus mandata litteris et Pontificum maximorum legibus praescripta sunt, omni ope contendimus, ut iuvenum clericorum mentis et animi disciplinae diligenter consuleremus, ac potissimum in votis habuimus, ut delecti iuvenes clerici ex exteris quibusque nationibus suam in hac alma urbe domum altricem haberent, ubi penes hanc cathedram veritatis sanam doctrinam, dignumque sacrorum ministris animi cultum, accurata institutione perciperent. Hoc Nos animo et voluntate affecti, bonumque spectantes dioecesium *regni Bohemi*, ubi latus patet sacri ministerii fructibus campus, ab exordio Pontificatus Nostri cum *Friderico* e Principibus *Schwarzenberg* S.

præsertim de collegiis variarum nationum Romæ condendis,

auxiliantibus Cardin. Archiep. Pragensi et Imperatore Austriæ, Regeque Bohemiæ,

R. E. Cardinali Archiepiscopo Pragensi illustris memoriae egimus, ut in hac urbe delectis regni Bohemi clericis instituendis propria constitueretur sedes, atque anno MDCCCLXXXIV, V. F. *Francisco* e Comitibus *de Schoenborn* Episcopo Budvicensi, nunc S. R. E. Cardinali Archiepiscopo Pragensi, operam navante, et Imperiali ac Regia Maiestate FRANCISCI IOSEPHI Austriae Imperatoris, Hungariae Regis Apostolici, et Bohemiae Regis, pro sedula cura, qua suorum populorum verae prosperitati studet, votis Nostris annuente, alumni Bohemi ad duodecim in contubernium in urbe, privata in domo primum, convictumque coaluerunt, quorum numerus iusti deinde ac legitimi collegii foret rudimentum.

collegium Bohemorum, in privata domo inchoatum,

Sed ad hanc rem illud maxime interesse visum est, ut stabilis alumnis pararetur domus, quae collegii pleno iure propria esset, et in alumnorum usum apte comparata. Quamobrem aedibus, quae ad S. Franciscae Romanae *Vico Sixtino* in urbe positae sunt, auctoritate Nostra coemptis, propria Bohemis alumnis sedes constituta est, in cuius emptionem ex aerario Nostro *octoginta* argenteorum italicorum *millia* contulimus.

in ædes ad S. Franciscæ Romanæ suis sumptibus translatum,

Cum porro collegii initia prospere admodum cesserint, et non modo proximis annis alumnorum numerus auctus fuerit, sed etiam egregia initialium voluntas eorumque in doctrina et virtute progressus, spem firmam iniecerint, ampla ex eorum institutione commoda dioecesibus Bohemiae esse obventura, preces ad Nos delatae sunt, ut coetui de quo loquimur clericorum Bohemorum in urbe constituto, legitimi collegii ius auctoritate Nostra tribuere vellemus.

spe eximiæ juventutis ductus, necnon totius Bohemiæ votis obsecundans,

Nos itaque supremum fastigium operi imponere, cuius suscipiendi auctores fuimus, opportunum rati, precibusque ad Nos allatis libenter annuentes, hisce litteris ad maiorem Dei gloriam, ad incrementum catholicae religionis, ad decus utilitatemque incliti Bohemiae Regni collegium clericorum Bohemorum in urbe, quod ad S. Franciscae Romanae Vico Sixtino sedem habet, canonica institutione, sub Nostra et successorum Nostrorum auctoritate fundamus, constituimus, eodemque iure esse volumus, quo pontificia clericorum collegia in urbe sunt, ad eas leges quae infra dicuntur.

canonice erigit.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Pragensi et Episcopis omnibus Regni Bohemiae curae erit, clericos ex utroque idiomate Bohemo et Germanico quod in patria viget, in quibus voluntas inserviendi Deo in sacris ministeriis, ingenii acies, discendi ardor, bona corporis valetudo sit, gymnasiali studiorum cursu emenso, deligere in collegium cooptandos, quorum numerus in singulis dioecesibus pro portione ita inter ipsas definiendus erit, ut ex omnibus in praesens non maior quam *triginta* alumnorum numerus conficiatur.

I JANUAR. 1890.

Bohemiæ Episcoporum cura sit eodem ad summum triginta alumnos egregios mittendi.

Alumni in collegium cooptati philosophicis et theologicis disciplinis operam dabunt, nec non aliis ecclesiasticis institutionibus fruentur, quae in pontificiis scholis in urbe tradi consueverunt.

Ratio studiorum atque morum instructionis hujus collegii describitur.

Cum ad divina ministeria Dei munere se vocatos, et eruditionis iter in urbe catholici orbis principe sibi apertum intelligant, nihil eis potius esse debebit, quam omni ope niti, ut gratis animis solidique profectus fructibus divino beneficio respondeant. Quare ab ipso institutionis initio, ad pietatis et doctrinae laudem, ad observandas fideliter et obedienter disciplinae leges, ad omne genus officii, quod iuvenes decet in sortem Domini vocatos, animum diligenter adiicient.

Opera praeterea ipsis danda est, ut mutuam inter se caritatem concordiamque retineant, quam nulla offensio perturbet ; studioseque animum intendant iis addiscendis quae ad divina officia, ad chori disciplinam, ad ministerium sacrorum pertinent, nec non cum vacua a studiorum curis tempora inciderint, scribendis habendisque in utraque lingua germanica et bohema sacris privatim concionibus, quo ad sacrum verbi ministerium in patria obeundum, umbratili exercitatione mature informentur.

Cum porro alumni, doctrinae et pietatis studio probati, aetatisque maturitatem adepti, moderatorum iudicio digni habeantur qui sacris ordinibus initientur, statuimus ut iidem in urbe, dimissorialibus litteris suorum Episcoporum relatis, ad sacros ordines provehantur, eosque a legibus solvimus, quibus iure canonum cautum est ut denunciationes ha-

Ordinandi alumni a communi canonum lege eximuntur.

beantur, stata temporis intervalla inter ordines serventur, itemque ne ordines extra tempora a iure constituta suscipiantur.

Collegium Urbanianum *pro norma habeatur novi collegii.*

In alumnorum disciplina leges quae in *collegio Urbaniano* fidei propagandae vigent, adhibitis praescriptionibus iis, quas sibi proprias collegii conditio postulat, accurate serventur.

Quod Bohemiæ antistites regent,

Ius et potestas in collegium penes Archiepiscopum Pragensem caeterosque sacrorum Bohemiae Antistites, eaque una simul omnium erit.

per moderatorem ab eisdem proponendum, a summo vero Pontifice instituendum.

Moderator collegio regendo, seu rector is erit, qui a Pontifice maximo eo nomine et potestate praeficiatur. Ipsi autem constituendo ius erit Archiepiscopo Pragensi, communicatis cum Bohemiae Episcopis consiliis, virum aut viros, quos hoc munere dignos censeat, Pontifici maximo designare.

Huic singulis annis regiminis rationem redditurum.

Collegii moderator singulis annis de disciplinae rationibus, de moribus alumnorum, de rei familiaris conditione accuratam descriptionem duplici exemplo conficiet, quorum alterum sacro *Consilio studiis regundis* praeposito, alterum Archiepiscopo Pragensi exhibeat, qui eamdem descriptionem caeteris Bohemiae Episcopis tradendam curabit.

Adsit protector,

Adiutorem autem vicario munere, seu pro-rectorem, moderator habebit, ex praestantioribus collegii alumnis, Episcopo annuente, cuius in ditione sit alumnus, deligendum : isque caeteris anteferendus erit, qui virtutis et prudentiae laude, ad collegii usus magis opportunus videatur.

necnon magister pietatis.

Ad magistrum pietatis in collegio constituendum, collegii moderator de viro quem huic magisterio opportunum censuerit ad Cardinalem *vice sacra Antistitem urbis* referet, isque rite delectus erit, cuius eligendi idem Antistes auctor fiat. Pietatis autem magister apud alumnos eosque, qui in collegii ministerio et domicilio sunt, parochi muneribus fungetur.

Annua subsidia

Quo autem necessariis sumptibus in alumnorum victum cultumque, quo vita indiget, copiae et facultates suppetant, praeter eam pecuniam quae ex aerario Austriaci Imperii in

religionis impensas constituto, in singulos alumnos suppeditatur, Nos praeterea auctoritate Nostra addicimus Bohemorum collegio et in perpetuum attribuimus reditus omnes et iura, quae domus sunt a Carolo IV Bohemiae Rege et Romanorum Imperatore in hospitium Bohemorum in urbe, *vico Caesarinorum* olim conditae, ad quod genus pertinet, tum annua pecunia Barberiniana scutatorum nummûm *sexaginta* eidem hospitio legata, tum summa scutatorum nummûm *ducentorum* a Pontificio Nostro datariatu annuis pensionibus persolvenda.

I JANUAR. 1890.

collegio Bohemorum munificentia Romani Pontificis assignantur.

Cum porro rationibus rei familiaris collegii, amplioribus subsidiis consuli oportere intelligamus, in hanc rem omnes quas possumus curas ultro conferemus, nihil dubitantes de communi Bohemiae Antistitum in rem eamdem studio, qui probe norunt quantam utilitatum segetem haec clericalis ordinis palaestra in urbe constituta, ipsis in agro dominico excolendo allatura sit.

Cæterum liberalitas Bohemiæ tam salubri operi non defuerit.

Certa autem et explorata spe ducimur, adnitentibus Episcoporum curis, piam liberalitatem copiosiorum e Bohemia civium huic salutari operi non defuturam, ad quod liberalitatis genus optimum quemque, Dei gloriae studium, religionis amor et patriae caritas satis hortantur.

Haec volumus, statuimus atque edicimus, decernentes ut hae litterae Nostrae firmae rataeque, uti sunt, ita in posterum permaneant: irritum autem et inane futurum decernimus, si quid super his a quoquam contigerit attentari: contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 1 Ianuarii 1890, Pontificatus Nostri anno duodecimo.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

LITTERAE ENCYCLICAE

DE PRAECIPUIS CIVIUM CHRISTIANORUM OFFICIIS.

10 JANUAR. 1890.

Posthabita sapientia christiana omnia mala imminent.

SAPIENTIAE christianae revocari praecepta, eisque vitam, mores, instituta populorum penitus conformari, quotidie magis apparet oportere. Illis enim posthabitis, tanta vis est malorum consecuta, ut nemo sapiens nec ferre sine ancipiti cura praesentia queat, nec in posterum sine metu prospicere. — Facta quidem non mediocris est ad ea bona, quae sunt corporis et externa, progressio: sed omnis natura, quae hominis percellit sensus, opumque et virium et copiarum possessio, si commoditates gignere suavitatesque augere vivendi potest, natum ad maiora ac magnificentiora animum explere non potest. Deum spectare, atque ad ipsum contendere, suprema lex est vitae hominum: qui ad imaginem conditi similitudinemque divinam, naturâ ipsâ ad auctorem suum potiundum vehementer incitantur. Atqui non motu aliquo cursuque corporis tenditur ad Deum, sed iis quae sunt animi, cognitione atque affectu. Est enim Deus prima ac suprema veritas, nec nisi mens veritate alitur: est idem perfecta sanctitas summumque bonorum, quo sola voluntas aspirare et accedere, duce virtute, potest.

Progressio in ordine materiali, etsi hoc tempore ingens, hominem ad finem suum, Deum nempe cognoscendum atque amandum, ducere nequit.

Idem valet de societate.

Quod autem de singulis hominibus, idem de societate tum domestica tum etiam civili intelligendum. Non enim ob hanc caussam genuit natura societatem ut ipsam homo sequeretur tamquam finem, sed ut in ea et per eam adiumenta ad perfectionem sui apta reperiret. Si qua igitur civitas nihil praeter commoditates externas vitaeque cultum cum elegantia et copia persequatur, si Deum in administranda republica negligere, nec leges curare morales consueverit, deterrime aberrat ab instituto suo et praescriptione naturae, neque tam est ea societas hominum et communitas putanda, quam fallax imitatio simulatioque societatis. — Iamvero ea, quae diximus, animi bona, quae

Quare societas externa provehens, sed religionem negligens, non vera societas habenda est.

in verae religionis cultu constantique praeceptorum christianorum custodia maxime reperiuntur, quotidie obscurari hominum oblivione aut fastidio cernimus, ita fere ut, quanto sunt earum rerum incrementa maiora, quae corpus attingunt, tanto earum, quae animum, maior videatur occasus. Immi-nutae plurimumque debilitatae fidei christianae magna significatio est in iis ipsis iniuriis, quae catholico nomini in luce atque in oculis hominum nimis saepe inferuntur : quas quidem cultrix religionis aetas nullo pacto tulisset. — His de caussis incredibile dictu est, quanta hominum multitudo in aeternae salutis discrimine versetur : sed civitates ipsae atque imperia diu incolumia esse non possunt, quia labentibus institutis moribusque christianis, maxima societatis humanae fundamenta ruere necesse est. Tranquillitati publicae atque ordini tuendo sola vis relinquitur : vis autem valde est infirma, praesidio religionis detracto : eademque servituti pariendae quam obedientiae aptior, gerit in se ipsa magnarum perturbationum inclusa semina. Graves memoratu casus saeculum tulit : nec satis liquet num non sint pertimescendi pares. — Itaque tempus ipsum monet remedia, unde oportet, quaerere : videlicet christianam sentiendi agendique rationem in vita privata, in omnibus reipublicae partibus, restituere : quod est unum ad pellenda mala, quae premunt, ad prohibenda pericula, quae impendent, aptissimum. In id nos, Venerabiles Fratres, incumbere opus est, id maxima qua possumus contentione industriaque conari : eiusque rei caussâ, quamquam aliis locis, ut sese dedit opportunitas, similia tradidimus, utile tamen arbitramur esse in his Litteris magis enucleate officia describere catholicorum : quae officia, si accurate serventur, mirabiliter ad rerum communium salutem valent. Incidimus in vehementem eamque prope quotidianam de rebus maximis dimicationem : in qua difficillimum est non decipi aliquando, non errare, non animo multos succumbere. Nostrum est, Venerabiles Fratres, admonere quemque, docere, adhortari convenienter tempori, ut *viam veritatis nemo deserat.*

10 JANUAR. 1890.

Hodie, quo magis crescit cura rerum corporalium, eo minor fit religionis sollicitudo.

Inde injuriæ fidei christianæ publice illatæ.

Inde discrimina hominum, civitatumque.

Vim ordini tuendo absque religionis vinculo imparem esse, graves jam casus docuere.

Quare, ut redeatur tum in privata vita, tum in publica ad christianam sapientiam,

his Litteris Pontifex officia cathōlicorum describere intendit.

Esse in usu vitae plura ac maiora catholicorum officia, quam eorum qui sint fidei catholicae aut perperam compotes,

Catholici, fide suscepta, Ecclesiæque per ipsam subditi, officia sibi propria suscepere.

aut omnino expertes, dubitari non potest. Cum parta iam hominum generi salute, IESUS CHRISTUS praedicare Evangelium Apostolos iussit omni creaturae, hoc pariter officium hominibus universis imposuit, ut perdiscerent et crederent, quae docerentur : cui quidem officio sempiternae salutis omnino est adeptio coniuncta. *Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit : qui vero non crediderit condemnabitur* [1]. Sed christianam fidem homo, ut debet, complexus, hoc ipso Ecclesiae ut ex ea natus subiicitur, eiusque fit societatis maximae sanctissimaeque particeps, quam summa cum potestate regere, sub invisibili capite CHRISTO IESU, romani Pontificis proprium est munus. — Nunc vero si civitatem, in qua editi susceptique in hanc lucem sumus, praecipue diligere tuerique iubemur lege naturae usque eo, ut civis bonus vel mortem pro patria oppetere non dubitet, officium est christianorum longe maius simili modo esse in Ecclesiam semper affectos. Est enim Ecclesia civitas sancta Dei viventis, Deo ipso nata, eodemque auctore constituta : quae peregrinatur quidem in terris, sed vocans homines et erudiens atque deducens ad sempiternam in caelis felicitatem. Adamanda igitur patria est, unde vitae mortalis usuram accepimus : sed necesse est caritate Ecclesiam praestare, cui vitam animae debemus perpetuo mansuram : quia bona animi corporis bonis rectum est anteponere, multoque, quam erga homines, sunt erga Deum officia sanctiora. — Ceterum vere si iudicare volumus, supernaturalis amor Ecclesiae patriaeque caritas naturalis, geminae sunt ab eodem sempiterno principio profectae caritates, cum ipse sit utriusque auctor et caussa Deus : ex quo consequitur, non posse alterum officium pugnare cum altero. Utique utrumque possumus et debemus, diligere nosmetipsos, benevolentes esse cum proximis, amare rempublicam potestatemque quae reipublicae praesit : eodemque tempore Ecclesiam colere uti parentem, et maxima, qua fieri potest, caritate complecti Deum. — Nihilominus horum officiorum ordo, vel calamitate temporum vel iniquiore hominum voluntate, aliquando pervertitur. Nimirum incidunt caussae, cum aliud videtur a

Uti civis terrenam patriam, ita, imo magis, catholicus Ecclesiam diligere debet, patriam cœlestem, in terris peregrinantem.

Uterque amor a Deo auctore est, ideoque nequit alter cum altero pugnare.

1. Marc., XVI, 16.

10 JANUAR. 1890.

civibus respublica, aliud a christianis religio postulare: idque non alia sane de caussa, quam quod rectores reipublicae sacram Ecclesiae potestatem aut nihil pensi habent, aut sibi volunt esse subiectam. Hinc et certamen existit, et periclitandae virtuti in certamine locus. Urget enim potestas duplex: quibus contraria iubentibus obtemperari simul utrisque non potest: *Nemo potest duobus dominis servire* (1), ita ut omnino, si mos geritur alteri, alterum posthaberi necesse sit. Uter vero sit anteponendus, dubitare nemo debet. — Videlicet scelus est ab obsequio Dei, satisfaciendi hominibus caussâ, discedere: nefas IESU CHRISTI leges, ut pareatur magistratibus, perrumpere, aut, per speciem civilis conservandi iuris, iura Ecclesiae migrare. *Obedire oportet Deo magis, quam hominibus* (2). Quodque olim magistratibus non honesta imperantibus Petrus ceterique Apostoli respondere consueverunt, idem semper est in caussa simili sine haesitatione respondendum. Nemo civis pace bellove melior, quam christianus sui memor officii: sed perpeti omnia potius, et ipsam malle mortem debet, quam Dei Ecclesiaeve caussam deserere. — Quapropter non habent vim naturamque legum probe perspectam, qui istam in delectu officii constantiam reprehendunt, et ad seditionem aiunt pertinere. Vulgo cognita et a Nobis ipsis aliquoties explicata loquimur. Non est lex, nisi iussio rectae rationis a potestate legitima in bonum commune perlata. Sed vera ac legitima potestas nulla est, nisi a Deo summo principe dominoque omnium proficiscatur, qui mandare homini in homines imperium solus ipse potest: neque est recta ratio putanda, quae cum veritate dissentiat et ratione divina: neque verum bonum, quod summo atque incommutabili bono repugnet, vel a caritate Dei torqueat hominum atque abducat voluntates. — Sanctum igitur christianis est publicae potestatis nomen, in qua divinae maiestatis speciem et imaginem quamdam tum etiam agnoscunt, cum geritur ab indigno: iusta et debita legum verecundia, non propter vim et minas, sed propter conscientiam officii: *non enim dedit nobis Deus spiritum timoris* (3). Verum si reipublicae

Pugnant tamen aliquando, dum, ex culpa reipublicæ rectorum, ordo inter utrumque pervertitur.

Quibus in casibus Deo obediendum magis quam hominibus.

Hæc nullo modo seditio est.

Nam deest reipublicæ legitima potestas ad jubendum quod est contrarium rationi divinæ et summo bono.

Civilem auctoritatem ut a Deo catholicus veretur, usquedum non contradicit auctoritati divinæ.

1. Matth., VI, 24. — 2. Act., V, 29. — 3. II Tim., I, 7.

leges aperte discrepent cum iure divino, si quam Ecclesiae imponant iniuriam, aut iis, quae sunt de religione, officiis contradicant, vel auctoritatem IESU CHRISTI in pontifice maximo violent, tum vero resistere officium est, parere scelus : idque cum ipsius reipublicae iniuria coniunctum, quia peccatur in rempublicam quidquid in religione delinquitur. — Rursus autem apparet quam sit illa seditionis iniusta criminatio : non enim abiicitur principi legumque latoribus obedientia debita : sed ab eorum voluntate in iis dumtaxat praeceptis disceditur, quorum ferendorum nulla potestas est, quia cum Dei iniuria feruntur, ideoque vacant iustitia, et quidvis potius sunt quam leges. — Nostis, Venerabiles Fratres, hanc esse ipsissimam beati Pauli Apostoli doctrinam : qui cum scripsisset ad Titum, monendos christianos *principibus et potestatibus subditos esse*, *dicto obedire*, illud statim adiungit, *ad omne opus bonum paratos esse* (1) : quo palam fieret, si leges hominum contra sempiternam legem Dei quicquam statuant, rectum esse non parere. Similique ratione princeps Apostolorum iis, qui libertatem praedicandi Evangelii sibi vellent eripere, forti atque excelso animo respondebat, *si iustum est in conspectu Dei, vos potius audire, quam Deum, iudicate : non enim possumus quae vidimus et audivimus non loqui* (2).

Nulla proin seditio, quum nulla ibi possit esse vera lex.

Ita docent principes Apostolorum.

Maximum christianorum officium est utramque patriam debito ordine diligere.

Ambas itaque patrias unumquemque diligere, alteram naturae, alteram civitatis caelestis, ita tamen ut huius, quam illius habeatur caritas antiquior, nec unquam Dei iuribus iura humana anteponantur, maximum est christianorum officium, itemque velut fons quidam, unde alia officia nascuntur. Sane liberator generis humani de se ipse : *Ego*, inquit, *in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati* (3). Similiter, *ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur* (4)? In huius cognitione veritatis, quae mentis est summa perfectio, in caritate divina, quae perficit pari modo voluntatem, omnis christianorum est vita ac libertas posita. Quarum rerum, veritatis scilicet et caritatis, nobilissimum patrimo-

Teste Jesu Christo, veritas et caritas sunt nobilissimum redemptorum patrimonium.

1. Tit., III, 1. — 2. Act., IV, 19, 20. — 3. Io., XVIII, 37. — 4. Luc., XII, 49.

10 JANUAR. 1890.

nium, sibi a IESU CHRISTO commendatum, perpetuo studio vigilantiaque conservat ac tuetur Ecclesia.

Contra Ecclesiam vertuntur ipsæ progressiones scientiarum.

Sed quam acre adversus Ecclesiam bellum deflagraverit quamque multiplex, vix attinet hoc loco dicere. Quod enim rationi contigit complures res occultas et a natura involutas scientiae pervestigatione reperire, easque in vitae usus apte convertere, tantos sibi spiritus sumpsere homines, ut iam se putent numen posse imperiumque divinum a communi vita depellere. — Quo errore decepti, transferunt in naturam humanam ereptum Deo principatum : a natura petendum omnis veri principium et normam praedicant : ab ea manare, ad eamque esse cuncta religionis officia referenda.

Superbia decepti, homines omnia ad meram humanam naturam contrahere volunt, semoto Deo et Ecclesia.

Quocirca nihil esse divinitus traditum : non disciplinae morum christianae, non Ecclesiae parendum : nullam huic esse legum ferendarum potestatem, nulla iura ; imo nec ullum Ecclesiae dari in reipublicae institutis locum oportere. Expetunt vero atque omni ope contendunt capessere res publicas et ad gubernacula sedere civitatum, quo sibi facilius liceat ad has doctrinas dirigere leges moresque fingere populorum. Ita passim catholicum nomen vel aperte petitur, vel occulte oppugnatur : magnâque cuilibet errorum perversitati permissâ licentiâ, multis saepe vinculis publica veritatis christianae professio constringitur.

Sit proin catholicus religione sua rite imbutus,

His igitur tam iniquis rebus, primum omnium respicere se quisque debet, vehementerque curare, ut alte comprehensam animo fidem intenta custodia tueatur, cavendo pericula, nominatimque contra varias sophismatum fallacias semper armatus. Ad cuius incolumitatem virtutis illud etiam perutile, et magnopere consentaneum temporibus iudicamus, studium diligens, ut est facultas et captus singulorum, in christiana doctrina ponere, earumque rerum, quae religionem continent, quasque assequi ratione licet, maiore qua potest notitia mentem imbuere.

fidemque suam augere studeat.

Cumque fidem non modo vigere in animis incorruptam, sed assiduis etiam incrementis oporteat augescere, iteranda persaepe ad Deum est supplex atque humilis Apostolorum flagitatio, *adauge nobis fidem* (1).

1. Luc., XVIII, 5.

Imo quisque paratus sit ad fidem quovis modo defendendam.

Verum in hoc eodem genere, quod fidem christianam attingit, alia sunt officia, quae observari accurate religioseque si salutis semper interfuit, hac tempestate nostra interest maxime. — Nimirum in hac, quam diximus, tanta ac tam late fusa opinionum insania, profecto patrocinium suscipere veritatis, erroresque ex animis evellere, Ecclesiae munus est, idque omni tempore sancteque servandum, quia honor Dei, ac salus hominum in eius sunt tutela. At vero, cum necessitas cogit, incolumitatem fidei tueri non ii solum debent qui praesunt, sed *quilibet tenetur fidem suam aliis propalare, vel ad instructionem aliorum fidelium sive confirmationem, vel ad reprimendum infidelium insultationem* (1). Cedere hosti, vel vocem premere, cum tantus undique opprimendae veritati tollitur clamor, aut inertis hominis est, aut de iis, quae profitetur, utrum vera sint, dubitantis. Utrumque turpe, atque iniuriosum Deo: utrumque cum singulorum tum communi saluti repugnans: solis fidei inimicis fructuosum, quia valde auget remissior proborum opera audaciam improborum. — Eoque magis christianorum vituperanda segnities, quia falsa crimina dilui, opinionesque pravae confutari levi negotio, ut plurimum, possunt: maiore aliquo cum labore semper possunt. Ad extremum, nemo unus prohibetur eam adhibere ac prae se ferre fortitudinem, quae propria est christianorum: qua ipsa non raro animi adversariorum et consilia franguntur. Sunt praeterea christiani ad dimicationem nati: cuius quo maior est vis, eo certior, Deo opitulante, victoria. *Confidite: ego vici mundum* (2). Neque est quod opponat quisquam, Ecclesiae conservatorem ac vindicem IESUM CHRISTUM nequaquam opera hominum indigere. Non enim inopia virium, sed magnitudine bonitatis vult ille ut aliquid a nobis conferatur operae ad salutis, quam ipse peperit, obtinendos adipiscendosque fructus.

Dimicatio pro Ecclesia est Christianorum lex et gloria.

Fidem profiteantur et propagent.

Huiusce partes officii primae sunt, catholicam doctrinam profiteri aperte et constanter, eamque, quoad quisque potest, propagare. Nam, quod saepius est verissimeque dictum, christianae quidem sapientiae nihil tam obest, quam non

1. S. Thom., II-II Quæst. III, art. II, ad 2. — 2. Io., XVI, 33.

10 JANUAR. 1890.

Veritas christiana rite exposita assensum rationis postulat.

esse cognitam. Valet enim per se ipsa ad depellendos errores probe percepta: quam si mens arripuerit simplex praeiudicatisque non adstricta opinionibus, assentiendum esse ratio pronuntiat. Nunc vero fidei virtus grande munus est gratiae bonitatisque divinae: res tamen ipsae, quibus adhibenda fides, non alio fere modo quam audiendo noscuntur. *Quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine praedicante?... Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi* (1). Quoniam igitur fides est ad salutem necessaria, omnino praedicari verbum CHRISTI consequitur oportere. Profecto praedicandi, hoc est docendi, munus iure divino penes magistros est, quos *Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei* (2), maximeque penes Pontificem romanum, IESU CHRISTI vicarium, Ecclesiae universae summa cum potestate praepositum, credendorum, agendorum magistrum. Nihilominus nemo putet, industriam nonnullam eadem in re ponere privatos prohiberi, eos nominatim, quibus ingenii facultatem Deus cum studio bene merendi dedit: qui, quoties res exigat, commode possunt non sane doctoris sibi partes assumere, sed ea, quae ipsi acceperint, impertire ceteris, magistrorum voci resonantes tamquam imago. Quin imo privatorum opera visa est Patribus Concilii Vaticani usque adeo opportuna ac frugifera, ut prorsus deposcendam iudicarint. *Omnes christifideles, maxime vero eos, qui praesunt, vel docendi munere funguntur, per viscera Iesu Christi obtestamur, nec non eiusdem Dei et Salvatoris nostri auctoritate iubemus, ut ad hos errores a sancta Ecclesia arcendos et eliminandos, atque purissimae fidei lucem pandendam studium et operam conferant* (3). Ceterum serere fidem catholicam auctoritate exempli, professionisque constantia praedicare, quisque se posse ac debere meminerit. — In officiis igitur quae nos iungunt Deo atque Ecclesiae, hoc est numerandum maxime, ut in veritate christiana propaganda propulsandisque erroribus elaboret singulorum, quoad potest, industria.

Prædicatio hæc necessaria.

Magistris primario incumbit;

sed secundario quoque privatis fidelibus,

quorum opera perutilis, teste concilio Tridentino.

Quisque exemplo et constantia fidei prædicare tenetur.

Quibus tamen officiis non ita, ut oportet, cumulate et

1. Rom., X, 14, 17. — 2. Act., XX, 28. — 3. Const., *Dei Filius*, sub fin.

Sed et requiritur in certamine concordia.

utiliter satisfacturi sunt, si alii seorsum ab aliis in certamen descenderint. — Futurum sane IESUS CHRISTUS significavit, ut quam ipse offensionem hominum invidiamque prior excepit, in eamdem pari modo opus a se institutum incurreret; ita plane ut ad salutem pervenire, ipsius beneficio partam, multi reapse prohiberentur. Quare voluit non alumnos dumtaxat instituere disciplinae suae, sed hos ipsos societate coniungere, et in unum corpus, *quod est Ecclesia* (1), cuius esset ipse caput, apte coagmentare. Permeat itaque vita CHRISTI IESU per totam compagem corporis, alit ac sustentat singula membra, eaque copulata tenet inter se et ad eumdem composita finem, quamvis non eadem sit actio singulorum (2). His de caussis non modo perfecta societas Ecclesia est, et alia qualibet societate longe praestantior, sed hoc ei est inditum ab Auctore suo ut debeat pro salute generis humani contendere *ut castrorum acies ordinata* (3). Ista rei christianae compositio conformatioque mutari nullo modo potest: nec magis vivere arbitratu suo cuiquam licet, aut eam, quae sibi libeat, decertandi rationem consectari: propterea quod dissipat, non colligit, qui cum Ecclesia et IESU CHRISTO non colligit, verissimeque contra Deum contendunt, quicumque non cum ipso Ecclesiaque contendunt (4).

Christus ad debellandos doctrinæ suæ, hostes Ecclesiam, ad modum corporis cujus esset ipse caput, instituit.

Hæc societas perfecta exigit actionem communem in membris.

Primo adsit concordia sententiarum,

Ad hanc vero coniunctionem animorum similitudinemque agendi, inimicis catholici nominis non sine caussa formidolosam, primum omnium concordia est necessaria sententiarum: ad quam ipsam videmus Paulum Apostolum Corinthios cohortantem vehementi studio et singulari gravitate verborum: *Obsecro autem vos, fratres, per nomen Domini nostri Iesu Christi, ut idipsum dicatis omnes, et non sint in vobis schismata: sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia* (5). — Cuius praecepti facile sapientia perspicitur. Est enim principium agendi mens: ideoque nec congruere voluntates, nec similes esse actionis queunt, si mentes di-

de qua Paulus.

Principium agendi mens.

1. Coloss., I, 24. — 2. *Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eumdem actum habent: ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra.* Rom., XII, 4, 5. — 3. Cantic., VI, 9. — 4. *Qui non est mecum, contra me est: et qui non colligit mecum, dispergit.* Luc., XI, 23. — 5. I Cor., I, 10.

10 JANUAR. 1890.

Hujus sibi relictæ defectus, accedentibus cupiditatibus, corcordiam perdifficilem in naturalibus reddit.

versa opinentur. Qui solam rationem sequuntur ducem, vix in eis aut ne vix quidem una esse doctrina potest : est enim ars rerum cognoscendarum perdifficilis : mens vero et infirma est naturâ, et varietate distrahitur opinionum, et impulsione rerum oblata extrinsecus non raro fallitur ; accedunt cupiditates, quae veri videndi nimium saepe tollunt aut certe minuunt facultatem. Hac de caussa in moderandis civitatibus saepe datur opera ut coniuncti teneantur vi, quorum animi discordant. — Longe aliter christiani : quid credere oporteat, ab Ecclesia accipiunt, cuius auctoritate ductuque se certo sciunt verum attingere. Propterea sicut una est Ecclesia, quia unus IESUS CHRISTUS, ita cunctorum toto orbe christianorum una est atque esse debet doctrina. *Unus Dominus, una fides* (1). *Habentes autem eumdem spiritum fidei* (2), salutare principium obtinent, unde eadem in omnibus voluntas eademque in agendo ratio sponte gignuntur.

At christiano, unus Dominus, una fides.

Sed, quod Paulus Apostolus iubet, unanimitatem oportet esse perfectam. — Cum christiana fides non humanae, sed divinae rationis auctoritate nitatur, quae enim a Deo accepimus, *vera esse credimus non propter intrinsecam rerum veritatem naturali rationis lumine perspectam, sed propter auctoritatem ipsius Dei revelantis, qui nec falli nec fallere potest* (3), consequens est ut, quascumque res constet esse a Deo traditas, omnino excipere singulas pari similique assensu necesse sit : quarum rerum abnuere fidem uni huc ferme recidit, repudiare universas. Evertunt enim ipsum fundamentum fidei, qui aut elocutum hominibus Deum negent, aut de infinita eius veritate sapientiave dubitent. — Statuere vero quae sint doctrinae divinitus traditae, Ecclesiae docentis est, cui custodiam interpretationemque Deus eloquiorum suorum commisit. Summus autem est magister in Ecclesia Pontifex romanus. Concordia igitur animorum sicut perfectum in una fide consensum requirit, ita voluntates postulat Ecclesiae romanoque Pontifici perfecte subiectas atque obtemperantes, ut Deo. — Perfecta autem

Hæc unanimitas perfecta esse debet, quum unico fundamento nitatur, nempe divinæ rationis auctoritate.

Quid autem hæc auctoritas revelet, Ecclesia docet.

1. Ephes., IV, 5. — 2. II Cor., IV, 13. — 3. Conc. Vat. Const. *Dei Filius*, cap 3.

Ecclesiæ docenti obedientia aut perfecta aut nulla.

esse obedientia debet, quia ab ipsa fide praecipitur, et habet hoc commune cum fide, ut dividua esse non possit : imo vero si absoluta non fuerit et numeros omnes habens, obedientiae quidem simulacrum relinquitur, natura tollitur. Cuiusmodi perfectioni tantum christiana consuetudo tribuit, ut illa tamquam nota internoscendi catholicos et habita semper sit et habeatur. Mire explicatur hic locus a Thoma Aquinate iis verbis : *Formale... obiectum fidei est veritas prima secundum quod manifestatur in Scripturis sacris, et doctrina Ecclesiae, quae procedit ex veritate prima. Unde quicumque non inhaeret, sicut infallibili et divinae regulae, doctrinae Ecclesiae, quae procedit ex veritate prima in Scripturis sacris manifestata, ille non habet habitum fidei : sed ea, quae sunt fidei, alio modo tenet quam per fidem... Manifestum est autem, quod ille, qui inhaeret doctrinis Ecclesiae tamquam infallibili regulae, omnibus assentit, quae Ecclesia docet : alio quin side his, quae Ecclesia docet, quae vult, tenet, et quae non vult, non tenet, non iam inhaeretEcclesiae doctrinae sicut infallibili regulae, sed propriae voluntati* (1). *Una fides debet esse totius Ecclesiae, secundum illud* (I Corinth. I) : *Idipsum dicatis omnes et non sint in vobis schismata : quod servari non posset nisi quaestio fidei exorta determinetnr per eum, qui toti Ecclesiae praeest, ut sic eius sententia a tota Ecclesia firmiter teneatur. Et ideo ad solam auctoritatem Summi Pontificis pertinet, nova editio Symboli, sicut et omnia alia, quae pertinent ad totam Ecclesiam* (2).

Præclarus affertur locus D. Aquinatis, de unitate fidei totius Ecclesiæ, ad mentem Pauli.

Hæc obedientia fidei complectitur, præter dogmata expresse diffinita,

doctrinas universales et ordinarias Ecclesiæ ;

In constituendis obedientiae finibus, nemo arbitretur, sacrorum Pastorum maximeque romani Pontificis auctoritati parendum in eo dumtaxat esse, quod ad dogmata pertinet, quorum repudiatio pertinax diiungi ab haereseos flagitio non potest. Quin etiam neque satis est sincere et firmiter assentiri doctrinis, quae ab Ecclesia, etsi solemni non definitae iudicio, ordinario tamen et universali magisterio tamquam divinitus revelatae credendae proponuntur : quas *fide catholica et divina* credendas Concilium Vaticanum decrevit. Sed hoc est praeterea in officiis christianorum ponendum, ut potestate ductuque Episcoporum imprimis-

1. *II-II. Quæst.* v. art. III. — 2. *II-II. Quæst.* I, art. x.

que Sedis Apostolicae regi se gubernarique patiantur. Quod quidem quam sit consentaneum, perfacile apparet. Nam quae divinis oraculis continentur, ea Deum partim attingunt, partim ipsum hominem itemque res ad sempiternam hominis salutem necessarias. Iamvero de utroque genere, nimirum et quid credere oporteat et quid agere, ab Ecclesia iure divino praecipitur, uti diximus, atque in Ecclesia a Pontifice maximo. Quamobrem iudicare posse Pontifex pro auctoritate debet quid eloquia divina contineant, quae cum eis doctrinae concordent, quae discrepent : eademque ratione ostendere quae honesta sint, quae turpia : quid agere, quid fugere, salutis adipiscendae caussa, necesse sit : aliter enim nec eloquiorum Dei certus interpres, nec dux ad vivendum tutus ille esse homini posset.

10 JANUAR. 1890.

insuper respicit regimen Episcoporum et imprimis Sedis Apostolicæ.

Altius praeterea intrandum in Ecclesiae naturam : quippe quae non est christianorum, ut fors tulit, nexa communio, sed excellenti temperatione divinitus constituta societas, quae illuc recta proximeque spectat, ut pacem animis ac sanctitatem afferat : cumque res ad id necessarias divino munere sola possideat, certas habet leges, certa officia, atque in populis christianis moderandis rationem viamque sequitur naturae suae consentaneam. — Sed istiusmodi regiminis difficilis est et cum frequenti offensione cursus. Gentes enim Ecclesia regit per cunctos terrarum tractus disseminatas, genere differentes moribusque, quas, cum in sua quaeque republica suis legibus vivant, civili simul ac sacrae potestati officium est subesse. Quae officia in eisdem personis coniuncta reperiuntur, non vero pugnantia, uti diximus, neque confusa, quia alterum genus ad prosperitatem pertinet civitatis, alterum ad commune Ecclesiae bonum, utrumque pariendae hominum perfectioni natum.

Ecclesia, societas perfecta, comprehendit omnes nationes.

Regit proin subditos, civili propriæ nationis potestati alia ratione subditos.

Qua posita iurium et officiorum terminatione, omnino liquet esse liberos ad res suas gerendas rectores civitatum : idque non modo non invitâ, sed plane adiuvante Ecclesia : quae quoniam maxime praecipit ut colatur pietas, quae est iustitia adversus Deum, hoc ipso ad iustitiam vocat erga principes. Verum longe nobiliore instituto potestas sacra eo spectat, ut regat hominum animos tuendo *regnum Dei et*

Ecclesia rectores civitatum, imponendo legem ipsis parendi, adjuvat.

Sed quod ad spiritualia pertinet sibi soli vindicat.

iustitiam eius [1], atque in hoc tota versatur. Dubitari vero salva fide non potest, istiusmodi regimen animorum Ecclesiae esse assignatum uni, nihil ut in eo sit politicae potestati loci : non enim Caesari, sed Petro claves regni caelorum IESUS CHRISTUS commendavit. — Cum hac de rebus politicis deque religiosis doctrinâ quaedam alia coniunguntur non exigui momenti, de quibus silere hoc loco nolumus.

Multum interest inter utramque rempublicam.

Ab omni politico genere imperii distat christiana respublica plurimum. Quod si similitudinem habet conformationemque regni, profecto originem, caussam, naturam mortalibus regnis habet longe disparem. — Ius est igitur, vivere Ecclesiam tuerique se consentaneis naturae suae institutis ac legibus. Eademque cum non modo societas perfecta sit, sed etiam humana quavis societate superior, sectari partium studia et mutabilibus rerum civilium flexibus servire iure officioque suo valde recusat. Similique ratione custos iuris sui, observantissima alieni, non ad se putat Ecclesia pertinere, quae maxime forma civitatis placeat, quibus institutis res christianarum gentium civilis geratur : ex variisque reipublicae generibus nullum non probat, dum religio morumque disciplina salva sit. — Ad hoc exemplum cogitationes actionesque dirigi singulorum christianorum oportet. Non dubium est, quin quaedam sit in genere politico honesta contentio, cum scilicet incolumi veritate iustitiaque certatur, ut opiniones re usuque valeant, quae ad commune bonum prae ceteris conducibiles videantur. Sed Ecclesiam trahere ad partes, aut omnino adiutricem velle ad eos, quibuscum contenditur, superandos, hominum est religione intemperanter abutentium. Ex adverso sancta atque inviolata apud omnes debet esse religio : imo in ipsa disciplina civitatum, quae a legibus morum officiisque religionis separari non potest, hoc est potissimum perpetuoque spectandum, quid maxime expediat christiano nomini : quod ipsum sicubi in periculo esse adversariorum operâ videatur, cessandum ab omni dissidio, et concordibus animis et consiliis

Ecclesia, societas perfecta, sed altior, non se immiscet partibus politicis,

neque determinat formas civilis regiminis.

Ecclesiam in hoc imitantes, catholici ad partes Ecclesiam ne trahant,

et ad defensionem religionis, omni inter se seposito dissidio convolent.

1. Matth., VI, 33.

10 JANUAR. 1890.

propugnatio ac defensio suscipienda religionis, quod est commune bonum maximum, quo sunt omnia referenda. — Idque opus esse ducimus aliquanto exponere accuratius.

Utraque societas in suo ordine principatum tenet.

Profecto et Ecclesia et civitas suum habet utraque principatum : proptereaque in gerendis rebus suis neutra paret alteri, utique intra terminos a proxima cuiusque caussa constitutos. Ex quo tamen nulla ratione disiunctas esse sequitur, multoque minus pugnantes. — Sane non tantum nobis ut essemus natura dedit, sed ut morati essemus. Quare a tranquillitate ordinis publici, quam proxime habet civilis coniunctio propositam, hoc petit homo, ut bene sibi esse liceat, ac multo magis ut satis praesidii ad perficiendos mores suppeditet : quae perfectio nusquam nisi in cognitione consistit atque exercitatione virtutis. Simul vero vult, id quod debet, adiumenta in Ecclesia reperire, quorum ope pietatis perfectae perfecto fungatur munere : quod in cognitione usuque positum est verae religionis, quae princeps est virtutum, propterea quod, revocando ad Deum, explet et cumulat universas. — In institutis igitur legibusque sanciendis spectanda hominis indoles est moralis eadem ac religiosa, eiusdemque curanda perfectio, sed recte atque ordine : nec imperandum vetandumve quidquam nisi ratione habita quid civili hominum societati sit, quid religiosae propositum. Hac ipsa de caussa non potest Ecclesiae non interesse quales in civitatibus valeant leges, non quatenus ad rempublicam pertinent, sed quia fines debitos aliquando praetergressae in ius Ecclesiae invadunt. Quin imo resistere, si quando officiat religioni disciplina reipublicae, studioseque conari, ut in leges et instituta populorum virtus pervadat Evangelii, munus est Ecclesiae assignatum a Deo. Quoniamque fortuna reipublicae potissimum ex eorum pendet ingenio qui populo praesunt, idcirco Ecclesia patrocinium iis hominibus gratiamve praebere non potest, a quibus oppugnari sese intelligat, qui iura ipsius vereri aperte recusent, qui rem sacram remque civilem natura consociatas divellere contendant. Contra fautrix, uti debet, eorum est qui, cum de civili deque christiana republica quod sentire rectum est, ipsi sentiant, ambas in communi

Civis jus habet ut a civili potestate adjuvetur, non solum ut bene sibi esse liceat, sed ut morum perfectionem, quippe per veram religionem, attingere possit.

Leges proin civiles ordinem moralem respicere debent.

Unde Ecclesia nequit patrocinari malos legislatores, sed fovere eos debet quos æquius civili potestate usuros prævidet.

Ita et catholici agant oportet.

bono concordes elaborare volunt. — His praeceptis norma continetur, quam in publica actione vitae catholicum quemque necesse est sequi. Nimirum, ubicumque in negotiis publicis versari per Ecclesiam licet, favendum viris est spectatae probitatis, eisdemque de christiano nomine merituris : neque caussa esse ulla potest cur male erga religionem animatos liceat anteponere.

Consensus animorum necessarius ad fallendas insidias hostium Ecclesiæ ;

Ex quo apparet quam sit magnum officium tueri consensum animorum, praesertim cum per hoc tempus tanta consiliorum calliditate christianum oppugnetur nomen. Quotquot diligenter studuerint Ecclesiae adhaerescere, quae est *columna et firmamentum veritatis* (1), facile cavebunt magistros *mendaces... libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis* (2) : quin imo ipsius Ecclesiae virtutis participes futuri, insidias sapientia vincent, vim fortitudine. — Non est huius loci exquirere, num quid, et quantum ad novas res contulerit opera segnior atque intestina discordia catholicorum : sed certe erant homines nequam minus habituri audaciae, nec tantas edituri ruinas, si robustior in plurimorum animis viguisset fides, quae *per caritatem operatur* (3), neque tam late morum christianorum tradita nobis divinitus disciplina concidisset. Utinam praeteritae res hoc pariant, recordando, commodi, rectiùs sapere in posterum.

quod experientia, ex defectu concordiæ atque virtutis bonorum, malorum audacia crescens docuit.

Res catholicas recturi fugiant simul falsam prudentiam ac temeritatem.

Verum ad negotia publica accessuris duo sunt magnopere vitia fugienda, quorum alterum prudentiae nomen usurpat, alterum in temeritate versatur. — Quidam enim potenti pollentique improbitati aperte resistere negant oportere, ne forte hostiles animos certamen exasperet. Isti quidem pro Ecclesia stent, an contra, incertum : quandoquidem profiteri se doctrinam catholicam affirmant, sed tamen vellent, certas ab eâ discrepantes opiniones impune propagari posse Ecclesia sineret. Ferunt dolenter interitum fidei demutationemque morum : nihil tamen de remedio laborant, vel etiam nimiâ indulgentiâ aut perniciosa quadam simulatione non raro malum augent. Iidem de sua in apostolicam Sedem voluntate nemini volunt esse dubium : sed

Prudentia carnis describitur.

1. I Tim., III, 15. — 2. II Pet., II, 1, 19. — 3. Galat., V, 6.

habent semper aliquid, quod pontifici succenseant. Istiusmodi hominum prudentia ex eo est genere, quod a Paulo Apostolo *sapientia carnis* et *mors* animi appellatur, quia nec subest legi divinae, nec potest subesse (1). Nihil autem minus est ad mala minuenda providum. Inimicis enim, quod praedicare et in quo gloriari multi eorum non dubitant, hoc est omnino propositum, religionem catholicam, quae vera sola est, funditus, si fieri posset, extinguere. Tali autem consilio nihil non audent : sentiunt enim, quo magis fuerit aliorum tremefacta virtus, eo sibi expeditiorem fore malarum rerum facultatem. Itaque qui adamant *prudentiam carnis*, ac nescire se simulant, christianum quemque debere bonum militem Christi esse : qui debita victoribus praemia consequi mollissimâ viâ atque intacti a certamine volunt, ii tantum abest ut iter malorum intercipiant, ut potius expediant.

10 JANUAR. 1890.

Quam nociva sit causæ christianæ ostenditur.

Contra non pauci fallaci studio permoti, aut, quod magis esset vitio, aliud agentes, aliud simulantes, non suas sibi partes assumunt. Res in Ecclesia geri suo ipsorum iudicio atque arbitratu vellent usque eo, ut omne quod secus agitur, moleste ferant, aut repugnanter accipiant. Hi quidem inani contentione laborant, nihilo minus, quam alteri, reprehendendi. Hoc enim est non sequi potestatem legitimam, sed praevertere, simulque magistratuum munia ad privatos rapere, magna cum perturbatione ordinis, quem Deus in Ecclesia sua perpetuo servandum constituit, nec sinit a quoquam impune violari. — Illi optime, qui descendere in certamen, quotiescumque est opus, non recusant, hoc rato persuasoque, interituram vim iniustam, sanctitatique iuris et religionis aliquando cessuram. Qui videntur sane dignum aliquid antiqua virtute suscipere, cum tueri religionem connituntur maxime adversus factionem audacissimam, christiano nomini exagitando natam, quae Pontificem maximum in suam redactum potestatem consectari hostiliter non desistit : sed obedientiae studium diligenter retinent, nihil aggredi iniussu soliti. Iamvero quoniam similis obtempe-

Non secus ac falso prudentes, increpandi sunt qui partes magistrorum sibi temerarie et contentiose assumunt.

Optime certe qui strenue quidem, sed ut milites ducibus parentes, in certamen descendunt.

1. *Sapientia carnis inimica est Deo : legi enim Dei non est subiecta : nec enim potest.* Rom., VII, 6, 7.

Commendatur hæc virtus indeficiens, prudentiæ spiritus conjuncta.

randi voluntas, robusto animo constantiaeque coniuncta, christianis universis est necessaria, ut, quoscumque casus tempus invexerit, *in nullo* sint *deficientes* (1), magnopere velimus in singulorum animis alte insidere eam, quam Paulus (2) *prudentiam spiritus* nominat. Haec enim in moderandis actionibus humanis sequitur optimam mediocritatis regulam, illud in homine efficiens, ne aut timide desperet propter ignaviam, aut nimis confidat propter temeritatem. — Est autem quod differat inter prudentiam politicam, quae ad bonum commune, et eam quae ad bonum cuiusque privatim pertinet. — Haec enim cernitur in hominibus privatis, qui consilio rectaeque rationi obediunt in gubernatione sui : illa vero in praepositis, maximeque in principibus, quorum muneris est cum potestate praeesse : ita quidem ut politica privatorum prudentia in hoc videatur tota consistere, legitimae potestatis iussa fideliter exequi (3). Haec dispositio atque hic ordo tanto magis valere in christiana republica debet, quanto Pontificis politica prudentia plura complectitur : eius enim est non solum regere Ecclesiam, sed generatim civium christianorum actiones ita ordinare, ut cum spe adipiscendae salutis aeternae apte congruant. Ex quo apparet, praeter summam sententiarum concordiam et factorum, necesse esse politicam potestatis ecclesiasticae observare in agendo sapientiam. Iamvero christianae rei administratio proxime et secundum Pontificem romanum ad Episcopos pertinet : qui scilicet, quamquam pontificalis fastigium potestatis non attingunt, sunt tamen in ecclesiastica hierarchia veri principes ; cumque singulas Ecclesias singuli administrent, sunt *quasi princi-*

Politica prudentia bonum commune prospiciens,

in Ecclesia imprimis Romanum Pontificem respicit,

dein Episcopos ;

1. Iac., I, 4. — 2. Rom., VIII, 6. — 3. *Prudentia in ratione est ; regere autem et gubernare proprie rationis est ; et ideo unusquisque inquantum participat de regimine et gubernatione, intantum convenit sibi habere rationem et prudentiam. Manifestum est autem quod subditi, inquantum est subditus, et servi, inquantum est servus, non est regere et gubernare, sed magis regi et gubernari. Et ideo prudentia non est virtus servi, inquantum est servus, nec subditi, inquantum est subditus. Sed quia quilibet homo inquantum est rationalis, participat aliquid de regimine secundum arbitrium rationis, intantum convenit ei prudentiam habere. Unde manifestum est quod prudentia quidem in principe est ad modum artis architectonicae, ut dicetur in VI* Ethicorum ; *in subditis autem ad modum artis manu operantis.* S. Thom. II-II, Quæst. XLVII, art. XII.

pales artifices... in aedificio spirituali (1), atque habent munerum adiutores, ac ministros consiliorum clericos. Ad hanc Ecclesiae constitutionem, quam nemo mortalium mutare potest, actio est accommodanda vitae. Propterea quemadmodum Episcopis necessaria est cum Apostolica Sede in gerendo episcopatu coniunctio, ita clericos laicosque oportet cum Episcopis suis coniunctissime vivere, agere. — Ipsorum quidem Antistitum utique potest esse aliquid aut minus laudabile in moribus, aut in sententiis non probabile : sed nemo privatus arroget sibi personam iudicis, quam Christus Dominus illi imposuit uni, quem agnis atque ovibus praefecit. Memoria quisque teneat sapientissimam Gregorii magni sententiam : *Admonendi sunt subditi, ne praepositorum suorum vitam temere iudicent, si quid eos fortasse agere reprehensibiliter vident, ne unde mala recte redarguunt, inde per elationis impulsum in profundiora mergantur. Admonendi sunt, ne cum culpas praepositorum considerant, contra eos audaciores fiant, sed sic, si qua valde sunt eorum prava, apud semetipsos diiudicent, ut tamen divino timore constricti ferre sub eis iugum reverentiae non recusent... Facta quippe praepositorum oris gladio ferienda non sunt, etiam cum recte reprehendenda iudicantur* (2).

10 JANUAR. 1890.

qui ordo ab omnibus servetur oportet.

Antistites judicare non privatorum est sed supremi Pastoris.

Citatur Gregorius magnus.

Verumtamen parum sunt conata profutura, nisi ad virtutum christianarum disciplinam vita instituatur. — Illa est sacrarum Litterarum de Iudaeorum genere sententia : *Usque dum non peccarent in conspectu Dei sui, erant cum illis bona : Deus enim illorum odit iniquitatem... Cum recessissent a via, quam dederat illis Deus, ut ambularent in ea, exterminati sunt praeliis a multis nationibus* (3). Atqui inchoatam formam populi christiani gerebat Iudaeorum natio : atque in veteribus eorum casibus saepe imago inerat veritatis futurae : nisi quod longe maioribus beneficiis auxit nos atque ornavit divina benignitas, ob eamque rem ingrati animi crimen multo efficit christianorum graviora delicta.

Summum remedium esse in reditu ad virtutes christianas,

exemplo populi Judaïci aperte constat.

Ecclesia quidem nullo tempore nulloque modo deseritur a Deo : quare nihil est, quod sibi ab hominum scelere me-

1. *S. Thom. Quodlib.* I, XIV. — 2. *Reg. Pastor. P.*, III, Cap. IV. — 3. Iudith, V, 21, 22.

In pœnam degenerantium Christianorum maxima mala civitatibus imminent.

tuat : at vero degenerantibus a christiana virtute nationibus non eadem potest esse securitas. *Miseros* enim *facit populos peccatum* (1). — Cuius vim veritatemque sententiae si omnis retro experta est aetas, quid est caussae quamobrem nostra non experiatur ? Imo debitas iam instare poenas, permulta declarant, idemque status ipse confirmat civitatum ; quarum plures videlicet intestinis malis attritas, nullam ab omni parte tutam videmus. Quod si improborum factiones institutum iter audacter perrexerint : si evenerit iis ut, quemadmodum grassantur malis artibus et peiore proposito, sic opibus potentiâque invalescant, metuendum sane ne totas civitates a fundamentis, quae posuit natura, convellant. —

Quæ mala, cura hominum haud deflectenda, a solo misericordi Deo humiliter exorato depelli poterunt,

Neque vero prohiberi tantae formidines sola hominum ope possunt, praesertim quia multitudo ingens, fide christiana reiecta, iustas superbiae poenas in hoc luit, quod veritatem obcaecata cupiditatibus frustra conquirit, falsa pro veris amplexatur, sibique videtur sapere cum vocat *malum bonum, et bonum malum*, ponens *tenebras lucem, et lucem tenebras* (2). Igitur Deus intersit, ac benignitatis suae memor civilem hominum societatem respiciat necesse est. Quamobrem,

et a virtutibus christianis redivivis.

quod vehementer alias hortati sumus, singulari studio constantiaque enitendum, ut clementia divina obsecratione humili exoretur, virtutesque, quibus efficitur vita christiana, revocentur. —

Imprimis instauretur caritas :

Imprimis autem excitanda ac tuenda caritas est, quae praecipuum vitae christianae firmamentum continet, et sine qua aut nullae omnino sunt, aut fructu vacuae virtutes. Idcirco beatus Paulus Colossenses adhortatus, ut vitium omne defugerent, variamque virtutum laudem consectarentur, illud subiicit, *super omnia autem haec caritatem habete, quod est vinculum perfectionis* (3).

caritas nempe Dei

Vere vinculum est perfectionis caritas, quia quos complexa est, cum Deo ipso intime coniungit, perficitque ut vitam animae hauriant a Deo, cum Deo agant, ad Deum referant. Debet vero caritas Dei cum caritate proximorum consociari, quia infinitam

conjuncta cum caritate proximorum.

Dei bonitatem homines participant, eiusque gerunt in se expressam imaginem atque formam. *Hoc mandatum habe-*

1. Prov., XIV, 34. — 2. Is., V, 20. — 3. Coloss., III, 14.

10 JANUAR. 1890.

mus a Deo, ut qui diligit Deum, diligat et fratrem suum (1). *Si quis dixerit quoniam, diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est* (2). Atque hoc de caritate mandatum divinus eius lator *novum* nominavit, non quod diligere homines inter se non aliqua iam lex, aut ipsa natura iussisset, sed quia christianum hoc diligendi plane novum erat atque in omni memoria inauditum genus. Qua enim caritate IESUS CHRISTUS et diligitur a Patre suo et homines ipse diligit, eamdem impetravit alumnis ac sectatoribus suis, ut cor unum et anima una esse in ipso possent, sicut ipse et Pater unum natura sunt. Huius vis praecepti nemo ignorat quam alte in christianorum pectus a principio descenderit, et quales quantosque concordiae, benevolentiae mutuae, pietatis, patientiae, fortitudinis fructus attulerit. Quidni opera detur exemplis maiorum imitandis? Tempora ipsa non exiguos admovent ad caritatem stimulos. Renovantibus impiis adversus IESUM CHRISTUM odia, instauranda christianis pietas est, magnarumque rerum effectrix renovanda caritas. Quiescant igitur, si qua sunt, dissidia : sileant certationes illae quidem, quae vires dimicantium dissipant, nec ullo modo religioni prosunt : colligatisque fide mentibus, caritate voluntatibus, in Dei atque hominum amore, ut aequum est, vita degatur.

Commendatur mandatum novum caritatis fraternæ, a primis christianis mire servatæ, hodie summe necessariæ.

Locus admonet hortari nominatim patresfamilias, ut his praeceptis et domos gubernare studeant, et liberos mature instituere. Initia reipublicae familia complectitur, magnamque partem alitur intra domesticos parietes fortuna civitatum. Idcirco qui has divellere ab institutis christianis volunt, consilia a stirpe exorsi, corrumpere societatem domesticam maturant. A quo eos scelere nec cogitatio deterret, id quidem nequaquam fieri sine summa parentum iniuria posse : naturâ enim parentes habent ius suum instituendi, quos procrearint, hoc adiuncto officio, ut cum fine, cuius gratiâ sobolem Dei beneficio susceperunt, ipsa educatio conveniat et doctrina puerilis. Igitur parentibus est necessarium eniti et contendere, ut omnem in hoc genere propulsent iniuriam, omninoque pervincant ut sua in po-

Monentur patresfamilias ut educandorum christiane liberorum sedulo operam suscipiant.

Qualis esse debeat ista institutio.

1. I Io., IV, 21. — 2. Ib., 20.

testate sit educere liberos, uti par est, more christiano, maximeque prohibere scholis iis, a quibus periculum est ne malum venenum imbibant impietatis. Cum de fingenda probe adolescentia agitur, nulla opera potest nec labor suscipi tantus, quin etiam sint suscipienda maiora. In quo sane digni omnium admiratione sunt catholici ex variis gentibus complures, qui suas erudiendis pueris scholas magno sumptu, maiore constantia paravere. Aemulari salutare exemplum, ubicumque postulare videantur tempora, decet ; sed positum sit imprimis, omnino in puerorum animis plurimum institutionem domesticam posse. Si adolescens aetas disciplinam vitae probam, virtutumque christianarum tamquam palaestram domi repererit, magnum praesidium habitura salus est civitatum.

Commendantur catholici qui scholas propriosumptu paravere.

Attigisse iam videmur, quas maxime res hoc tempore sequi, quas fugere catholici homines debeant. — Reliquum est, idque vestrarum est partium, Venerabiles Fratres, curare ut vox Nostra quacumque pervadat, omnesque intelligant quanti referat ea, quae his litteris persecuti sumus, reipsa efficere. Horum officiorum non potest molesta et gravis esse custodia, quia iugum IESU CHRISTI suave est, et onus eius leve. — Si quid tamen difficilius factu videatur, dabitis auctoritate exemploque operam, ut acrius quisque intendat invictumque praestet a difficultatibus animum. Ostendite, quod saepius ipsi monuimus, in periculo esse praestantissima, ac summe expetenda bona : pro quorum conservatione omnes esse patibiles labores putandos ; ipsisque laboribus tantam remunerationem fore, quantam christiane acta vita maximam parit. Alioqui propugnare pro Christo nolle, oppugnare est ; ipse autem testatur (1), negaturum se coram Patre suo in caelis, quotquot ipsum coram hominibus profiteri in terris recusarint. — Ad nos quod attinet, vosque universos, numquam profecto, dum vita suppetat, commissuri sumus, ut auctoritas, consilium, opera Nostra quoquo modo in certamine desideretur. Neque est dubium, cum gregi, tum pastoribus singularem Dei opem, quoad debellatum erit, adfuturam.

Stimulatur zelus Antistitum.

1. Luc., IX, 26.

10 JANUAR. 1890.

Apostolica benedictio impertitur.

Qua erecti fiducia, caelestium munerum auspicem, benevolentiaeque Nostrae tamquam pignus Vobis, Venerabiles Fratres, et clero populoque universo, quibus singuli praeestis, Apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 10 Ianuarii 1890, Pontificatus Nostri anno duodecimo.

LEO PP. XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE FESTO S. IOSEPHI IN HISPANIA REGIONIBUSQUE EI SUBIECTIS RESTITUENDO.

28 JANUAR. 1890.

Inter fructus e recenti Encyclica perceptos Pontifex salutat Hispaniæ catholicæ postulationes de instaurando publice festo S. Josephi.

QUOD paucis abhinc mensibus, Nobis christianum populum ad implorandum sanctissimi Deiparae Sponsi patrocinium cohortantibus, de studio sacrorum Antistitum, quibus litteras encyclicas dedimus, sperandum esse videbatur, id eventu ipso iam confirmari coepisse haud exigua animi Nostri laetitia percipimus. — Huius enim studii luculentum extitit testimonium ex fervidissimis precibus, quas, certiore facto Hispaniae gubernio, Nobis exhibuerunt plures catholici illius regni Episcopi vota cleri et populi proponentes, qui inde occasionem captandam censuerunt, ut consilium, quod iamdudum susceperant, optatum exitum habere posset. Avitum nempe Hispanorum studium, et propensam omnium animorum erga Beatissimum Patriarcham voluntatem cogitantes, diem eius recordationi consecratum e festorum dierum numero sublatum publica religione carere aegre ferebant Venerabiles illi Episcopi, et universim quicumque christiano nomine censentur iure ac merito conquerebantur; ideoque a Nobis impensissimis precibus postularunt, ut diem S. Iosepho sacrum in pristinam dignitatem restituamus. Hunc sane honorem beatissimo Viro deberi nemo est qui non videat. Qui enim Virginis Deiparae Sponsus delectus eius dignitatis coniugali foedere particeps fuit, quem Christus Dei Filius et suum esse custodem et parentem existimari voluit, qui divinae in terris domui quasi patria potestate praefuit, qui Ecclesiam habet suae fidei ac tutelae concreditam, ea excellit praestantia, ut nullo non sit obsequio prosequendus. — Verum inclita Hispaniae natio propriam habet caussam, qua beatum Deiparae Sponsum praecipuo prosequatur honore, excolat obsequio, quam Archiepiscopus Vallisoletanus una cum eiusdem provinciae

Tituli ad hunc cultum commendantur,

specialissime pro Hispania, S. Teresiæ, eximiæ S. Josephi cultricis, patria.

28 JANUAR. 1890.

Episcopis in precibus Nobis admotis opportune commemoravit. In Hispania enim, in illa ipsa provincia Vallisoletana, et ortum duxit et vitam omnium virtutum exercitatione insignem egit sancteque obiit intemerata Virgo Teresia, quae, quum vehementissimo IESU amore exardesceret, S. Iosephi, quem Parentem suum IESUS Servator existimari voluit, eximiam dignitatem incredibili prosequuta obsequio, patrocinium praedicavit, cultum promovit. — His igitur precibus, quae gratissimo animum Nostrum sensu perfuderunt, libentissime obsecundantes, suprema auctoritate Nostra constituimus atque edicimus, ut dies decima nona Martii Beato Iosepho sacra per totam Hispaniam, et in regionibus ei subiectis, diebus festis accenseatur, ita ut omnes cum sancto Missae Sacrificio adesse, tum ab iis profanis operibus quae servilia dici solent abstinere praecepto debeant, quo magno Ecclesiae Patrono debitum tribuatur obsequium, et efficacissimo eius patrocinio universa natio largius fruatur. — Non obstantibus, quamvis speciali atque individua mentione ac derogatione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus adhibeatur fides, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Ratas habens hasce postulationes, Pontifex sancit festum 19 martii per totam Hispaniam diebus festis accensendum.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 28 Ianuarii 1890, Pontificatus Nostri anno duodecimo.

M. CARD. LEDOCHOWSKI.

EPISTOLA

Ad Cardinalem Rampolla, de morte fratris Iosephi Cardinalis.

15 FEBRUAR. 1890.

Pontifex recolit multiplicia affectus condolentis testimonia sibi undique exhibita in morte dilectissimi fratris.

In mezzo al profondo dolore da cui fu trafitto il Nostro cuore per la morte dell'amatissimo Nostro fratello Giuseppe, l'unico che Ci rimaneva, Ci sono state di grande consolazione e d'indicibile sollievo le singolari prove di affettuoso interesse, dateci a gara da ogni parte. Sovrani e Principi, il Sacro Collegio dei Cardinali, gli Ambasciatori e i Ministri accreditati presso la Santa Sede, grandissimo numero di Vescovi a nome pure del loro clero e popolo, comunità religiose, associazioni cattoliche si fecero sollecite di dimostrarci la parte vivissima che hanno preso al Nostro dolore; e perchè queste non fossero sterili condoglianze, vi hanno aggiunto fervide e speciali preghiere a conforto Nostro e a suffragio dell'anima del compianto fratello. — La Compagnia di Gesu che lo aveva ricevuto tra i suoi, di particolari cure lo circondò infermo, pietosi officî ed onoranze gli prodigò dopo morto. Ma in questa dimostrazione di affetto Roma tiene un posto a parte; chè i capitoli delle basiliche patriarcali vollero rendere all'estinto solenni funebri onori: i prelati, il patriziato, la nobiltà, i cittadini Ci fecero esprimere i sensi del loro dispiacere per il Nostro lutto e accorsero numerosi a pregare pace al defunto.

Cum Societate Jesu, partes præcipuas huic luctui Roma habuit.

Publice se gratum Pontifex testatur.

Commossi e grati per questi attestati di affetto vogliamo che tutti conoscano i sensi di vivissimo gradimento con cui li abbiamo accolti e la singolare consolazione che ne abbiamo provato. E di questo diamo speciale incarico a lei, signor Cardinale, che ben conosce i Nostri sentimenti a questo riguardo.

Vota facit pro anima defuncti.

Faccia il Signore nella sua infinita misericordia che all'anima del diletto Nostro germano, il quale consacrò tutta la sua vita alla ricerca e all'insegnamento della verità e in essa trovò le sue delizie, venga per tante preghiere affrettata la visione della prima ed essenziale verità, che

tutte in sè le comprende e che forma la beatitudine dei celesti comprensori. *19 FEBRUAR. 1890.*

Riceva, signor Cardinale, come pegno del Nostro specialissimo affetto, l'Apostolica benedizione che di cuore le impartiamo.

Dal Vaticano 15 Febbraio 1890.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

Ad Cardinalem Benavides et Navarrete Archiepiscopum Caesaraugustanum.

DE CATHOLICORUM CONVENTU CAESARAUGUSTAE HABENDO.

19 FEBRUAR. 1890.

Pontifex laudat propositum celebrandi novi conventus, simulque recolit conventum Matriti anno superiore habitum.

QUOD tuae Nobis nunciarunt litterae Ianuario mense exeunte datae de altero Hispanorum catholicorum conventu Caesaraugustae habendo, ducibus auctoribusque dioecesium praesulibus, id Nos magnopere delectavit. Iucundiorem hunc nuncium fecit officium tuum quo lumen petiisti et adprecationem propitiam ab hac Apostolica Sede, quo auspicatius ea res suscipi possit et felicius perfici. Inceptum sane est eiusmodi quod Nobis solatio sit, ac spem bonam ostendat; similis enim conventus Matriti coactus anno superiore, celebris frequentia virorum doctrina et dignitate praestantium, cui et ipse praefuisti, praeclara edidit testimonia fidei et constantiae singularis, quum solemniter Ecclesiae iura et sanae doctrinae vim salutarem adseruit. — Laeta hinc spes affulget fore ut coetus tibi adsessurus in ista civitate, praenobili ob pietatem civium, quam ornatiorem faciunt martyrum suorum palmae et Reginae superum tutela praesens, nihil concedat Matritensi conventui splendore celebritatis et amplitudine congredientium; imo clarior eo sit et fructus pariat uberiores. Plane argumenta rerum de quibus disceptandum erit, quae Nobis obsequenter significata sunt, scienter ac tempestive selecta agnovimus; merito autem confidimus ea docte copioseque explicatum iri, optimasque exinde initum iri rationes et consilia quae civilis societatis et Ecclesiae temporibus maxime expediant. — Eo firmius autem hac spe nitimur, quod gravibus viris disputantibus ac deliberantibus rectrix ac moderatrix aderit prudentia et auctoritas Episcoporum, tuaque praesertim, dilecte fili Noster, cui partes erunt agendae pares dignitati qua prae-

Vota facit, argumenta retractanda probat, Episcopos, imprimis cardinalem Præsidem, ut sapienter conventum regant, hortatur.

stas. Equidem haud ambigimus quin, ducibus vobis, Hispaniae fideles catholicae religionis studium a maioribus traditum constanter retinere pergant, ac sedulo meminerint hanc sibi potissimam gloriae et potentiae caussam extitisse.

19 FEBRUAR. 1890.

At vero fructus maximus atque optatissimus per hunc conventum capiendus erit ex aucta et confirmata animorum coniunctione ad communem matrem Ecclesiam tuendam, quae in praesens conflictatur asperrime. Huius concordiae conciliandae fovendaeque studium cum tibi aliisque Ecclesiarum praesulibus, tum ceteris Hispanis fidelibus commendamus enixe.

Fructus princeps colligendus sit concordia bonorum in tuenda Ecclesia.

Haud obscurae sunt Nobis pertinacis dissidii caussae, e studiis partium in re civili manantes, quae istic catholicos viros inter se committunt et ab officiis arcent gravioribus quae Deo et Ecclesiae debentur. Agnoscant denique omnes hoc sibi esse agendum, quod litteris Nostris encyclicis XVIII kalendas Februarias datis tradidimus, ut, misera et inani concertatione relicta, viribus iunctis invictae phalangis instar, consurgant ad caussam tuendam rei catholicae in grave discrimen adductam. — Quamobrem te aliosque Hispaniarum Antistites etiam atque etiam hortamur, ut occasionem nacti, quam indictus vobis conventus praebet, nulli parcatis labori et industriae quae flectere possit obfirmatos animos, ne se amplius ferri sinant eo contentionis spiritu, qui spiritui adversatur lenitatis et pacis divini Conditoris Ecclesiae, et communium hostium effert audaciam. Eos itaque, prout res postulaverit, monete, obsecrate et arguite, neque eos latere sinite, optatam hanc concordiam, tantorum parentem et altricem bonorum, sine gravi piaculo praepediri ac scindi non posse. Testem interea paternae caritatis Nostrae Apostolicam benedictionem habete, quam tibi, dilecte fili Noster, aliisque, qui Hispanarium dioecesibus praesunt, simulque clero et fidelibus vigilantiae vestrae commissis peramanter impertimus.

Pontifex premit catholicos ut tandem, monitis parentes suis, steriles discordias ponant.

Optatissimam hanc concordiam zelo Præsulum instanter commendat.

Datum Romae apud S. Petrum die 19 Februarii 1890, Pontificatus Nostri anno duodecimo.

LEO PP. XIII.

ALLOCUTIO

ad S. R. E. Cardinales.

DE OFFICIO SUMMI PONTIFICIS.

2 MART. 1890.

Pontifex vota Sacri Collegii grate excipiens,

RICEVA il Sacro Collegio dei Cardinali i Nostri più grati sentimenti per gli augurî, che per la bocca del suo degno Decano Ci ha così nobilmente fatto nella ricorrenza anniversaria di questo giorno.

vitam suam Deo devovet ad pugnandum pro Ecclesia undique oppugnata.

Il doppio natale, che Ella, Signor Cardinale, ha testè ricordato, Ci ammonisce della Nostra grande età e degli anni non brevi passati in tempi assai difficili sulla Cattedra di S. Pietro. La vita Nostra è nelle mani di Dio, ed è già da gran tempo tutta consecrata al servizio della Chiesa. Il Nostro voto più ardente è che ogni giorno della vita che Ci rimane riesca ad esaltazione della Chiesa medesima, ad incremento della fede, ed a salvezza delle anime. E poichè i tempi presenti sono tempi di guerra più che mai accanita, e i nemici sono molti e potenti e stretti, dovunque, in formidabile lega contro la Chiesa di Cristo e contro il Pontificato, la grazia che imploriamo e che desideriamo C'impetrino dal cielo le preghiere de' Nostri figli, è che non abbia mai da mancare coll'età la vigoria necessaria per le grandi lotte,la forza di bastare alle immense cure che porta seco l'Apostolico ministero.

Thesauros catholicæ doctrinæ societati summe profuturos sperat.

È vero, Signor Cardinale ; Noi fin dai primordi del Pontificato abbiamo creduto essere Nostro specialissimo còmpito mostrare al mondo i grandi tesori della dottrina cattolica, sia perchè da molti non conosciuta, sia perchè da altri travisata,calunniata e combattuta ; e principalmente perchè siamo convinti che da tale dottrina bene intesa e fedelmente praticata verrebbe infallibilmente la più felice e la più completa soluzione dei grandi problemi che agitano l'umana società e il rimedio efficace a tanti mali che la travagliano. Lo abbiamo particolarmente mostrato per ciò che tocca la stabilità e il buon andamento della società domestica, la costituzione degli Stati, i pericoli del socialismo,

il benessere delle classi operaie. — È sommamente deplorevole che l'umana ragione, sdegnosa di ogni freno e ricusando di assogettarsi allo stesso Dio, da cui essenzialmente dipende,si ribelli al lume della verità divina,audacemente la impugni e giunga ad opporre ad essa i suoi trovati, le conquiste dei tempi nuovi. L'esperienza di un secolo ha provato ciò che possari promettersi da questi nuovi trovati la prosperità dei popoli, la tranquillità degli Stati,la felicità delle famiglie.—Del resto è grande e funesta aberrazione credere gl'insegnamenti cattolici incompatibili coi progressi e collo stato della presente società: essi non sono incompatibili che cogli errori che la malizia o l'ignoranza vi ha mescolato. La verità e i principî regolatori dell'umano consorzio sono di tutti i tempi ed hanno la virtù sempre fresca e sempre nuova di apportare in ogni epoca vita e salvezza. Guai alla società se in mezzo al farneticare della superbia e della licenza umana non risplendesse sempre sulla terra il sole della verità cattolica, per illustrarla della sua luce e riscaldarla del suo raggio fecondatore! Noi perciò non desisteremo mai di annunziareal mondo ladottrina,di cui GESÙ CRISTO ha fatto depositaria, interprete e maestra la sua Chiesa, colla missione d'insegnarla a tutte le genti. *Euntes, docete omnes gentes.* — È il ministero della parola gran parte dell'Apostolico officio, ed a questo dovere coll'aiuto del cielo non falliremo giammai. Sia pure che questa parola molti la disprezzino e la scherniscano; sia pure che per somma ingiuria veggano in essa la ribellione alle terrene potestà, là dove non è che doverosa soggezione ed omaggio a Dio; l'avvilimento della ragione dove non è che la perfezione e la somma dignità della medesima; la servitù dove non è che la vera libertà, sola degna dell'uomo. È questa una ragione di più per mettere in luce la verità dei celesti insegnamenti, la quale, se la società deve essere ancora salva, tosto o tardi finirà per trionfare sopra i traviamenti dell' umana perversità.

2 MART. 1890.

Mentes hominum a veritate aversas dolet.

Catholica doctrina, nedum obsit progressui humanæ societatis, ipsum summopere tuetur.

Quare, quidquid calumnientur hostes, a prædicando verbo salutis numquam desistet.

Così piacesse al cielo che quelli che hanno in mano le sorti delle nazioni in tanta prevalenza d'idee le più sovversive, si adoperassero nell'interesse della società a far cessare

Utinam rectores civitatum saperent, Ecclesiamque juvarent.

la guerra che in tutti i rami del pubblico insegnamento, colla stampa e ogni altro mezzo, si muove contro la dottrina cattolica; piacesse al Signore che si decidessero a porre la Chiesa e specialmente il suo Capo supremo in condizioni tali di libertà e d'indipendenza da poter senza contrasti esercitare la missione ricevuta da Dio a salute del mondo.

Sacro Collegio benedicit.

Con questo voto, che è pure il voto di tutti voi, rinnoviamo al Sacro Collegio i Nostri ringraziamenti, ed a prova dello specialissimo affetto che gli portiamo, siamo lieti d'impartire anche in questa occasione, a lei, Signor Cardinale, e a tutti i suoi Colleghi, ai Vescovi e Prelati e a tutti qui presenti l'Apostolica benedizione.

LETTERA

Ad Gulielmum II, Imperatorem Germaniae,

DE CONVENTU BEROLINI HABENDO AD DELIBERANDUM DE CONDITIONE OPIFICUM.

NOI rendiamo grazie a V. M. della lettera che Ella ha voluto scriverci per interessarci alla Conferenza internazionale, la quale sta per radunarsi a Berlino, allo scopo di cercare i mezzi di migliorare le condizioni delle classi operaie. — Ci è anzitutto gradito di felicitare V. M. per aver preso tanto a cuore una causa così nobile, così degna di seria attenzione e che interessa l' intero universo.

14 MART. 1890.

Pontifex Imperatori gratias agit de invitante se epistola, deque consilio salutari ab ipso inito.

Questa causa d' altronde non ha cessato dal preoccupare Noi stessi, e l' opera intrapresa da V. M. risponde ad uno dei Nostri voti più cari. Già pel passato, come Ella si ricorda, Noi abbiamo manifestato i nostri pensieri sopra questo argomento e colla Nostra parola abbiamo fatto valere in suo favore l' insegnamento della Chiesa cattolica, di cui Noi siamo il Capo. — In una più recente circostanza Noi abbiamo di nuovo ricordato questo insegnamento ; e perchè questo difficile ed importante problema sia risoluto secondo tutte le regole della giustizia, ed i legittimi interessi della classe laboriosa sieno, come si conviene, tutelati, Noi abbiamo esposto a tutti ed a ciascuno, compreso i governi, i doveri e gli obblighi speciali che loro incombono.

Recolit quæ ipse in eodem ordine egerit, dixerit.

Senza verun dubbio l' azione combinata dei governi contribuirà potentemente a raggiungere lo scopo tanto desiderato. La conformità di vedute e delle legislazioni, per quanto almeno lo consentano le condizioni diverse dei luoghi e dei paesi, sarà di natura da fare grandemente progredire la questione verso una equa soluzione.

Ad quæsitum solvendum quum multa utiliter statui possint a potestate civili,

Perciò Noi non potremo che appoggiare altamente tutte le deliberazioni della conferenza, che tenderanno a rialzare

eadem lætanter se probaturum declarat.

le condizioni degli operai, come per esempio, una distribuzione di lavoro più proporzionata alle forze, all'età ed al sesso di ciascuno, il riposo nel giorno del Signore ed in generale tuttociò che impedirà che l'operaio sia sfruttato, come un vile stromento, senza riguardo per la dignità di uomo, per la sua moralità, pel suo focolare domestico.

Sed insuper, teste ipso Imperatore, declarat adhibenda remedia a religione petita, necnon ab Ecclesia.

Però non è sfuggito a V. M. che la felice soluzione di una questione così grave richiederebbe, oltrechè il savio intervento dell'autorità civile, il possente concorso della religione e la benefica azione della Chiesa. — Il sentimento religioso invero è solo capace d'assicurare alle leggi tutta la loro efficacia ed il Vangelo è il solo codice ove si trovino consegnati i principi della vera giustizia, le massime della mutua carità che deve unire tutti gli uomini come figli dello stesso padre e membri della stessa famiglia.

Rationem hujus asserti exponit.

La religione insegnerà quindi al padrone a rispettare nell'operaio la dignità umana ed a trattarlo con giustizia ed equità. Essa inculcherà nella coscienza dell'operaio il sentimento del dovere e della fedeltà e lo renderà morale, sobrio ed onesto. — È per aver perduto di vista, negletti e disconosciuti i principî religiosi che la società si vede scossa fin dalle sue fondamenta. Richiamarli e rimetterli in vigore è l'unico mezzo di ristabilire la società sopra le sue basi e di garantirle la pace, l'ordine e la prosperità. Ora è questa la missione della Chiesa, di predicare e di diffondere nel mondo intero questi principî e queste dottrine.

Quid possit ad hunc finem Ecclesia libertate pollens ostendit.

Ad essa quindi appartiene di esercitare una larga e feconda influenza nella soluzione del problema sociale. Tale influenza Noi l'abbiamo esercitata e Noi la eserciteremo ancora, specialmente a profitto delle classi operaie. — Dal canto loro i Vescovi ed i Pastori, aiutati dal loro clero, agiranno egualmente nelle loro rispettive diocesi, e Noi speriamo che questa salutare azione della Chiesa, lungi dal vedersi contrariata dai poteri civili, troverà d'ora in poi presso loro aiuto e protezione. Ce ne sta garante da un lato l'interesse che i governi annettono a questa grave questione e dall'altra il benevolo appello che V. M. Ci ha testè diretto. Intanto Noi facciamo i più ardenti voti affinchè i lavori

della conferenza sieno fecondi di benefici resultati e rispondano pienamente alla comune attesa. *14 MART. 1890.*

E prima di terminare la presente, Noi vogliamo esprimere qui la soddisfazione che abbiamo provato, apprendendo che V. M. aveva invitato a prendere parte alla Conferenza, in qualità di Suo delegato, Monsignor Kopp, Principe Vescovo di Breslavia. Egli si terrà certo onoratissimo di questa prova di alta fiducia, che V. M. gli dà in tale occasione. *Vota faciens pro felici successu conventus, gaudet Episcopum Breslaviensem, eidem interfuturum.*

È infine colla più viva soddisfazione che Noi esprimiamo a V. M. i voti più sinceri che Noi facciamo per la Sua prosperità e per quella della Sua Imperiale Famiglia.

Dal Vaticano, 14 Marzo 1890.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

Ad presb. Sarda y Salvany, directorem ephemeridis « Revista popular ».

DE RATIONE SCRIPTORIBUS EPHEMERIDUM SERVANDA.

15 MART. 1890.

Pontifex gratias agit scriptori de votis transmissis cum munere, deque zelo luculenter expresso.

QUOD tua in Nos studia constare volueris, redeunte die sacra Epiphaniae Domini, editis obsequii significationibus piisque votis pro Ecclesiae victoria, tuo lectorumque tuorum nomine, id sane Nobis pergratum accidit : maior autem huic officio commendatio ex eo accessit quod, pietatem ss. Magorum imitatus, collatae stipis munere cumulaveris obsequii tui testimonium, tametsi opus hisce non erat ut tuus erga Nos innotesceret animus, quippe quem satis prodit finis quem in edenda ephemeride tibi propositum esse significas ; nempe ut eius ope latius effundatur sana Ecclesiae doctrina. Non exigua quidem huius propositi laus est, atque initendum tibi tuisque sociis ut illud penitus assequamini. — Id vero commodissime fiet, si ii qui vacant quotidianae scriptioni sedulo spiritum foveant concordiae et pacis ne partium civilium studiis abripiantur quae Hispanos fideles in diversa trahunt ; si religiose absoluteque pareant iis quae ab Apostolica Sede praecepta sunt ad haec tollenda dissidia et firmandam animorum coniunctionem, quam Christus Dominus constare voluit inter omnes credituros in se ; demum si in rebus agendis docilem retineant obedientiam Episcopis debitam, qui tradita a gloriosis maioribus servantes instituta huic arci veritatis adhaerent arctissime. — Quum haec scriptorum ephemeridum officia sint, miserum sane est quod ii non desint qui ab ipsis desciscunt ; imo eo deveniant ut verbis abutantur litterisque Nostris, quibus parem in omnes benevolentiam praestamus, ut eos impetant qui aliter ac ipsi de re publica sentiunt, et tristes foveant concertationes. Quo facto nihil est indignius, quippe eo spectat ut tuendae

Scriptoribus ephemeridum commendat spiritum concordiæ, obedientiam Sedi Apostolicæ atque Episcopis.

Graviter dolet et reprobat aliter nonnullos se gessisse.

religionis obtentu privatae simultates exerceantur, ingenti cum iactura ipsius religionis et caritatis, quam impense et constanter commendamus, ut omnes in Domino idem sapiant ac velint.

15 MART. 1890.

Nosti, dilecte fili, opportune parari ad arctam hanc coniunctionem fovendam (qua nihil Nobis est antiquius nihil enixius expetendum tam necessario rei christianae tempore) catholicorum virorum indictum Caesaraugustae conventum. Quare haud ambigimus quin ephemeris tua plurimum operae collatura sit quo magis excitet studiosos sui ac lectores omnes, ut quacumque valent ratione et ope studiis obsecundent sacrorum Antistitum, qui huic conventui praeerunt, quo plenius optatos habeat exitus.

Invitat scriptorem ut commendet lectoribus conventum Cæsaraugustæ proxime habendum, a quo multum pro concordia sperat.

Hac freti fiducia tibi, dilecte fili, tuisque sociis, nec non iis qui ephemeridis tuae editioni subscripsere et reliquis eiusdem lectoribus Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 15 Martii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Episcopum Orgeliensem.

DE SEDANDO DISCORDIARUM STUDIO.

20 MART. 1890.

Pontifex commendat opportunam epistolam nuper ab Episcopo Orgeliensi de studio concordiæ ad clerum gregemque datam.

CUM huic opportuna tempori, tum Nobis gratissima extitit epistola ad clerum et populum tibi creditos a te data, ac per dilectum filium Nostrum Cardinalem a publicis negotiis administrum ad Nos transmissa, qua vestigia sequens praesignata a Nobis in litteris encyclicis, maximeque in iis quarum initium « *Sapientiae christianae* » hortatus es catholicos Hispanos ut, positis dissidiis, quibus in contraria scinduntur, unum sapiant omnes ac sentiant. Namque illud sane miserum quod aliquot abhinc annos complures ex iis, decepti ac distracti studiis civilium partium humanisque commodis, ceperint invicem concertare ductu et imperio pauciorum quorumdam, qui eximia istius populi religione abutuntur, ut adversarios deprimant quibuscum de re publica dissentiunt, privatas expleant cupiditates, et quae Dei sunt in rem suam vertant. — Quo spiritu hi duces agantur ex eo licet arguere, quod sibi docendi munus arrogent in Ecclesia, ut de fratrum fide sanaque doctrina iudicium ferant, quod in rebus agendis, quae ad religionem pertinent, atque in ipsis sacris aedibus cum iis a quibus dissident sociari nolint ; quod sese invicem ope ephemeridum quotidianis ac publicis incessant conviciis ; quod in suam sententiam detorqueant documenta apertissima, quibus sua agendi ratio a potestate ecclesiastica improbatur ; quod graviter moniti cunctari callide, ac tergiversari non desinant ; demum quod suspiciosi ac circumspecti erga Pastores suos, eorum auctoritatem et moderationem (verbo licet obsequentes) reapse tamen despiciant. — Plane ex hisce indiciis perspicitur, non veritatis ac religionis (quae obtenditur) sed alterius rei studium fovere haec dissidia et simultates christiana professione prorsus indignas. Si itaque obfirmato animo in sua perstant sententia post ingentes curas frustra a Nobis et ab Episcopis impensas, ut eos a pleno periculis tramite avoca-

Agendi ratio discordiæ amatorum gravissime notatur.

Non religionis sed alterius rei studium foventes, lucem oderunt, cæci cæcorum duces.

remus, in comperto est eos lucem odisse, ac malle caecos esse et caecorum duces. — Quae cum Nobis dolenda sunt, tum eo fiunt acerbiora quod his contentionibus, deflendis oppido et ingloriis, expertes non sint ecclesiastici quidam viri officii immemores, quodque deterius est, religiosi sodales spectatae pridem fidei et observantiae in Apostolicam Sedem, qui clam vel palam operam conferunt, ut malum hoc insidat penitus latiusque manet maxima cum pernicie supremarum Ecclesiae rationum et patriae. Sic inscii forsan et imprudentes dexterae punientis Dei administri fiunt qui pacis nunciandae divino nomine ministerium inierant.

20 MART. 1890.

Inter quos dolendum est quosdam ecclesiasticos et religiosos viros, inscios forsan, reperiri.

Haec Nobis considerantibus aptissima tempori visa sunt quae legimus in litteris tuis, quibus scite ac dilucide caussas, vim et originem explicavisti malae huius labis, quae Hispaniam inficit, quae ex ea sint metuenda damna, quaeque illi adhibenda remedia. — Facere idcirco non possumus quin merita efferamus laude studium quo constanti obsecundas sollicitudini Nostrae, Hispanosque fideles revocare contendis ad caritatem perfectam, summamque animorum coniunctionem, quam necessaria Ecclesiae tempora et districta christiani civis officia postulant. Hinc etiam laeta spe tenemur fore ut egregium opus tuum, connitentibus aliis in episcopatu fratribus, imprimis vero adspirante Deo, ac suffragantibus sanctis praestitibus, queis iure gloriatur Hispania, optatos habeat eventus; nempe ut catholici omnes, Pastoribus audientes dicto, humana quavis utilitate posthabita, iuvenili quodam animi impetu, digno maiorum suorum fide, et consociatissima voluntate convolent quasi agmine facto ad communem tuendam matrem, Ecclesiam, quae tantis premitur aerumnis et ab hostibus tam multis et infensis in certamen adducitur. — Hac spe freti testem dilectionis Nostrae Apostolicam benedictionem tibi, Venerabilis Frater, nec non clero et populo tuae vigilantiae commissis peramanter in Domino impertimus.

Valde inde commendat Pontifex zelum Præsulis Orgeliensis,

cujus opus præcellens optat fore perutile ad revocandos animos discordiarum æstu laborantes.

Datum Romae apud S. Petrum die 20 Martii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Philippum Archiepiscopum Coloniensem.

DE QUAESTIONE SOCIALI, DEQUE MISSIONIBUS AFRICANIS.

20 APRIL. 1890.

Pontifex sese quæstioni sociali maxime profitetur sollicitum.

REM magni discriminis versari haud ignoras in ea quaestione quae socialis dicitur, cuius tanta gravitas est ut eos quoque sollicitet qui in maximis Europae regionibus summae rei praesunt. Neque te latet eo iamdiu curas Nostras fuisse conversas, ut perspectae fierent intimae huius mali caussae, quaeque sint illi aptissima adhibenda remedia. Quin etiam in litteris non ita pridem datis ad Serenissimum Germaniae Imperatorem, Borussiae Regem, qui perhumaniter Nobis scripserat de illustri conventu qui ea super re Berolini nuper est habitus, perspicue declaravimus studium quo ferimur ut miseris opitulemur, qui victum labore quaeritant iisque omnem pro viribus benevolentiam praestemus. — Illud sane prudentiam tuam latere nequit, quod magna licet praesidia sint queis civilis potestas uti valet ut operariorum conditio allevetur, potiores tamen sint in eo salutari opere partes Ecclesiae. Quippe divina vis qua religio pollet mentes hominum penitus et corda permeans sic ea dirigit ac flectit, ut iusti rectique viam sequantur ultro. — Est enim Ecclesia nativo quodam iure revelatae a Deo veritatis fidelis custos a Christo Domino, qui sapientia Patris est, mandatum habens et heres caritatis Eius, qui «*propter* nos *egenus factus est cum esset dives*» ut aeque dives ac pauper Ipsius referrent imaginem, adepti dignitatem filiorum Dei : atque ita pauperes dilexit ut iis praecipuae praeberet caritatis indicia. Ab eo profecta est sanctissima Evangelii doctrina, qua nullum prestabilius munus est humano generi datum; nam descripta praeferens immutabilia singulorum iura et officia, nobili iustitiae et caritatis complexu sola potest efficere ne quid asperum sit in ea conditionum differentia quam suapte vi natura hominum gignit. Quare tutissimam iniret viam

Ad hanc solvendam potiores partes Ecclesia agit,

quippe cui Evangelium commissum est, omnia iura ac officia perfecte complectens.

omniaque gereret auspicatissime ea gens, quae quidquid appetit, quidquid publice ac privatim gerit ad huius veracis doctrinae normam exigeret.

20 APRIL. 1890.

Germani Antistites hujus veritatis plane conscii,

Haec plane Nobiscum sentiunt et intelligunt sacri Antistites Germanici Imperii, quorum pastoralem zelum probarunt Nobis plura ab iis praeclare gesta vel incepta ut aerumnosae vitae plebis operariae et egentis apta delenimenta pararent. — Verum quo plenius et efficacius praestare queat Ecclesia quae res ac tempus postulat, studiis viribusque coniunctis omni utendum est ratione et ope, quae eidem praesto sit ad mali levamen comparata. Scilicet imprimis conniti oportet patienti et actuosa sedulitate ut, emendatis moribus, assuescant populi privatim ac publice sic vitam agere ut doctrinae congruat et exemplis Christi : tum opera danda est ut ne a sacris iustitiae et caritatis praeceptis discedatur siqua de re ambigitur inter varios civium ordines, atque ut ea, quae forte oboriantur, dissidia paterna interposita Pastorum auctoritate tollantur : curandum denique ut leviores toleratu sint inopibus praesentis vitae molestiae, ac divitibus opes instrumento sint non fovendae cupiditatis et inferendae iniuriae, sed beneficae stipis elargiendae, qua praetiosiores thesauros acquirant in caelis.

adlaborent certatim ut greges ad normam Christi vitam degant,

ut servatis justitia et caritate, molestiæ inopibus minuantur, divitibus fraternus animus acuatur.

Quare multa censemus laude digna quae pia Germanorum industria molitur dum aedes parat quo pacati opifices honeste conveniant, scholas condit et gynaecea, ut sexus utriusque iuventus apte recteque instituatur, sodales congregat ad fovendam pietatem, aliaque id genus aggreditur. Siquidem haec eo pertinent ut non modo operarii homines commodius vitam agant, eorumque leventur rei familiaris angustiae, sed etiam ut religio bonique mores ab iis colantur. — Nobis enimvero periucundum accideret si Germaniae Episcopi ea qua excellunt animi constantia, simul adnitentibus clero et fidelibus, iisdem felicibus religionis auspiciis, quibus ea quae diximus suscepta sunt, opportunissima haec opera et instituta propagare latius, aliaque adiicere similia possent, maxime in his locis quae prae ceteris florent industria et artibus ac maiore opificum frequentia celebrantur.

Germanorum zelus et opera laudantur;

quæ optatur ut foveantur et crescant.

Si haec ita, uti optamus, evenerint, sane gratulandum erit Germaniae pastoribus quod et publicae tranquillitati pro virili parte prospexerint et verae humanitatis, quae civilem vitam decet, caussam susceperint. — Verum non in hoc genere tantum humanitatis caussam tueri solet Ecclesia: alia quoque sunt quae salutarem eius opem postulant. Scilicet illlus est institutum sanctissimum ut barbaros rudesque populos doctrina fidei erudiens humanitatis artibus simul expoliat moribusque civilibus excolat. Eximii huius ministerii studio plures laboribus absumsere vitam, plures cum sanguine profuderunt. Sollicitat modo Ecclesiae pastores imprimis eorum conditio misera qui Africam incolentes in servitutem redacti venalis instar mercis mancipio dari et accipi solent turpi mercatorum quaestu. Quae Nobis huius rei cura sit, litteris Nostris aperte declaravimus. — Quum itaque constitutum sit ab Imperiali gubernio Germanico, ut ad eas regiones Africae, quas patronatus iure tuetur, aditus pateat sacerdotibus catholicis, qui sacras missiones obeunt, facere non possumus quin te aliosque Venerabiles Fratres, qui Germanici Imperii dioecesibus praesunt, etiam atque etiam hortemur, ut inquiratis sedulo an in clero Germanico, qui egregia constantiae, patientiae et Apostolici zeli praebuit argumenta, aliqui videantur a Deo vocati ut afflictis illis Africae gentibus lucem inferant Evangelii. — Quo facilius vero hi possint obsequi vocanti Deo, vehementer optamus ut, te imprimis curante aliisque Germanici Imperii Episcopis, collatisque fidelium studiis, institutum condatur, quo clerici indigenae rite comparentur ad sacras missiones in Africa obeundas, ad instar collegii in Belgico regno constituti, in quod ii recipiuntur qui evangelicum praeconium in regione Congi facturi sunt. Hoc pacto in promptu mox erit quasi nobile quoddam plantarium, unde excerpti palmites verae Vitis quae Christus est, et in Africam terram translati fructum plurimum afferent, ac feras inter gentes barbariae foedas et peccatorum sordibus bonum Christi odorem effundent. — Quamobrem Nobis pergratum facies, Venerabilis Frater, si de iis quae per has litteras significavimus alios Germanici Imperii Episcopos

Sed et eruditioni barbarorum sollicita est Ecclesia,

imprimis nunc Africam incolentium.

Zelus Germaniæ catholicæ aperto sibi campo non desit.

Condatur institutum ad instar collegii Belgici pro regionibus Congi.

certiores fieri cures, unaque omnes collatis consiliis viribusque connitamini, ut ea prospere perficiantur quae cum pro civibus vestris tum pro miseris Afris peragenda tibi enixe commendavimus. Cumque eo felicior futura sit operis effectio, quo plenior fuerit consensio vestra, supplices a Deo petimus ut, hanc concordiam fovens propitius, vobis adsit ope consilioque suo, eiusque divini favoris auspicem Apostolicam benedictionem tibi aliisque praedictis Venerabilibus Fratribus, nec non clero et fidelibus vigilantiae vestrae concreditis, peramanter in Domino impertimus.

20 APRIL. 1890.

Collatis consiliis Germanorum Antistitum hoc argumentum instanter commendatur.

Datum Romae apud S. Petrum die 20 Aprilis 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

ALLOCUTIO

ad cives Italos magna frequentia ad patrem convolantes.

DE OFFICIIS ITALORUM CATHOLICORUM.

20 APRIL. 1890.

Amoris signa ab Italis accepta gratissima sibi Pontifex declarat.

La vostra presenza e le vostre parole, figli carissimi, Ci sono di vera consolazione e di sensibilissimo conforto. — Le manifestazioni cattoliche degl' italiani hanno ai Nostri occhi un valore speciale per i singolari vincoli che li legano al Romano Pontefice e più per le difficili condizioni in cui li pone l'attuale dissidio tra l'Italia officiale e il Papato, e l'attitudine ostile da quella presa contro di questo.

Mæstus enumerat mala Ecclesiam in Italia opprimentia vel ei minitantia.

Tra le gravi sollecitudini dell'Apostolico officio che sosteniamo, una delle più amare e pungenti è quella che riguarda le condizioni della Chiesa in Italia, la religione e la fede del popolo italiano. E se sempre abbiam dovuto segnalare i pericoli che la minacciano, questa volta abbiamo tanto più giusta ragione di farlo, quanto i pericoli da qualche tempo sono addivenuti maggiori. — I fatti parlano da sè. La guerra, che per odio satanico le sètte muovono alla religione cattolica, qui è apertamente sostenuta dai pubblici poteri, i quali si sono pubblicamente schierati dalla loro parte. Le leggi, gli atti che d'appresso o da lontano tocchino la Chiesa e la religione, qui si fanno sotto l'ispirazione diretta delle sètte, alle quali tutto obbedisce. Si tocca infatti con mano, che gli atti del pubblico potere nella politica ecclesiastica rispondono pienamente alle aspirazioni e ai rei disegni settarî, che omai non sono più un mistero per nessuno. Basta ricordare gli articoli del nuovo codice contro il clero, gli scandali del Giugno ultimo, il discorso di Palermo, la legge proposta sulle Opere Pie e le altre che si vanno preparando. È la continuazione della guerra cominciata colla distruzione della sovranità civile dei Pontefici, e

20 APRILIS 1890.

che lungo il cammino si è sempre meglio appalesata quale negl' intendimenti degli agitatori era fin dalle prime, guerra ad oltranza e senza tregua alla religione e alla Chiesa di GESÙ CRISTO.

Ingravescente bello catholici Itali strenue partes Ecclesiæ tueantur.

Di fronte e questo stato di cose, ai cattolici italiani s'impone il dovere di mostrarsi quali sono a viso aperto, e di tutto affrontare e sostenere per conservare il tesoro inestimabile della fede. Non possono esservi oggi che due campi nettamente tracciati ; il campo dei cattolici risoluti di star sempre uniti coi Vescovi e col Papa a qualunque costo, e il campo nemico che li combatte. Quei che per viltà temono di mostrarsi, ed amano di stare infra due, con ciò stesso, secondo la divina parola, vanno ad ingrossare le file nemiche.

Gratulatur peregrinantibus.

Noi pertanto non possiamo non felicitarvi sinceramente, figli carissimi, e non apprezzare come conviene il vostro omaggio, la professione aperta della vostra fede, le proteste della vostra perfetta unione con Noi. — Con ciò voi compite non solamente un sacro dovere di religione, ma date altresì prova di essere gli amici più sinceri del vostro paese. Sappiamo che vi è chi per questo vi accusa di esserne i nemici ; ma se a fatti deve giudicarsi tra voi e i vostri accusatori, guardate quali servigî rendano all'Italia essi che pretendono di esser soli ad amarla. La religione, primo bene, tesoro anzi d'immensi beni, come per gl'individui così per gli Stati, senza la quale crollano le fondamenta dell' umana società, fanno di tutto per sradicarla dal cuore degli italiani. I buoni e sani costumi, dalla cui purezza in gran parte dipende la prosperità delle famiglie e la forza delle nazioni, si corrompono profondamente di giorno in giorno, coll' indebolirsi del sentimento religioso,che ne è l'anima e il sostegno : e se a ciò si aggiungono le tante e sì potenti cause di pervertimento in ogni genere di licenza, vi è veramente da rimanere sgomenti delle generazioni avvenire. — Non parliamo del benessere e della floridezza materiale, giacchè tutti veggono a quale misera condizione sia ridotta.

Religionem tutando optime inserviunt patriæ.

Or dunque domandiamo Noi : chi è che più e meglio ama

Ubi sint veri Italiæ amici ostendit.

l'Italia ? Chi la vuole religiosa, costumata, florida e benedetta da Dio ; o chi tenta rapirle tutte queste sorgenti di benedizioni e di prosperità ? Chi la vuole in pace col Pontefice e colla Chiesa e per ciò stesso amata e rispettata al di fuori ; o chi ama di fomentare nel suo seno il dissidio più funesto, che ne indebolisce le forze e l'espone del continuo da parte dei nemici ai più gravi pericoli ? Chi la vuole fedele a Dio e alla religione degli avi, o chi la dà in balìa delle sètte, la cui malefica influenza finisce per isfrenare le passioni delle moltitudini e lasciare la società senza difesa, contro tanti elementi sovversivi che prevalgono ? A chi ha senno la risposta.

Quare Itali fideles, consiliis nuper a se datis obtemperent, venerabilem Luxago imitati.

Perciò voi, figli carissimi, stringetevi sempre più alla Chiesa e al Papa, guidati dai due più nobili amori di religione e di patria. — I doveri che, non ha guari abbiamo ricordato ed inculcato a tutti i cattolici — cioè l'amor della Chiesa, l'attacamento alla fede, il coraggio di professarla e di difenderla, l'unione con Noi e coll'episcopato, la concordia di sentimenti e di azione tra di loro, l'educazione cristiana dei figli, — in questa solenne circostanza li ricordiamo ed inculchiamo di nuovo a voi, che siete più vicini di tutti a questa Sede Apostolica e più particolari obblighi avete verso di essa. Adempiteli con costante fedeltà, in ossequio al romano Pontefice e in obbedienza alla Chiesa ; ispirandovi ai nobili esempî lasciati dal Ven. *Luxago* da voi ricordato, e da tanti altri eroi di cui l'Italia per divina mercè fu sempre madre feconda. — Vi sia da ultimo grandemente a cuore la Nostra libertà e l'indipendenza vera, che Noi reclamiamo e reclameremo sempre per il Nostro Apostolico officio, e la cui tutela è riposta in una vera e reale sovranità.

Libertatem S. Sedis strenue vindicent.

Queste Nostre parole, figli diletti, scolpite profondamente nei vostri cuori, riportate e diffondete ne' vostri paesi. E riportate pure l'Apostolica benedizione, che con vera effusione di paterno affetto impartiamo a voi tutti qui presenti, ai vostri circoli, alle vostre famiglie, a tutti i cattolici italiani.

ALLOCUTIO

ad fideles Germanos Romam peregrinantes.

8 MAII 1890.

Pontifex laudes celebrat Gregorii magni,

UTIQUE feliciter contigit, quod modo vos, dilecti filii, significabatis, ut in hunc annum incideret vestra ad urbem peregrinatio ; quo anno singulares habentur honores Pontifici ex Anicia gente sanctissimo,quem concordi sententia magnum appellavere saecula. Quis enim grata posterorum recordatione Gregorio dignior ? Is est, qui aevo infausto,in ipso romanae magnitudinis interitu fere unus illuxit, laudatissimis romanorum non impar : in eiusque meritis est hoc sane insigne et memorandum maxime, virtute animoque excelso perfecisse, ut ab illa perturbatione Italiae rerumque tam formidoloso discrimine, christiana gentium humanitas velut e maximo naufragio sospes emergeret, et ad nova incrementa properaret. — Varias inde tempestates et rerum conversiones adduxit dies; verumtamen tanti beneficia operis, non eius saeculi nec unius regionis circumscripta finibus, ad consequentes aetates latissime manarunt; idque eorum potissimum ministerio, ad quos, veluti per manus tradita, pontificalis dignitatis pervenit hereditas. Revera, saeculorum decursu, in iis custodiendis propagandisque rebus, quas Gregorius per laborem plurimum incolumes servarat, quaeque cum integritate religionis tuentur veri nominis humanitatem, nullo tempore cura et vigilantia defuit Pontificum romanorum : quorum opportunitatem virtutemque praesidii nominatim sensit Europa, quotiescumque relapsa in offensiones est ancipitesque casus, quos historiae monumenta prodidere.

cujus operis hæredes sunt Pontifices Romani.

Munus hoc salutiferum repudiari ab hominibus queritur.

Haec omnia si aequis ponderibus homines expenderent, si vim naturamque Ecclesiae pacato iudicio considerarent, silere iussis suspicionibus variisque cupiditatibus, quae adulterant iudicium veri, profecto contumax odium et sumpta contra Ecclesiam arma facile quiescerent. Nam si spes utilitatis vel sola quaeratur, quaenam sapientia est uberri-

mum beneficiorum fontem voluntate repudiare? Siquidem, uti saepe monuimus, vehementer errant qui, spreto praeteritorum temporum testimonio, ad prosperitatem imperiorum et civitatum magnas habere Ecclesiam opportunitates negant. Nec sane dubitandum, multa atque idonea in praesentibus malis adfutura remedia, si divina Ecclesiae virtus posset in privatos populosque, amotis impedimentis, influere. — Verum ad vos quod spectat, dilecti filii, est nunc quidem quod vobis laetemur : habet enim Germania vestra quo sedare diuturnos illos metus et sollicitudines pristinas possimus. Nimirum ex iis opinionibus et infensis legibus, quae dimicationem genuerant, fieri quaedam ad veriores sententias inclinatio visa est. Consilia ipsa multis partibus pacifica, quae per hos postremos praevaluere annos, eodem existimamus progressura cursu, ut Ecclesiae liceat a praeteritis calamitatibus penitus respirare. Nihilominus minime desistimus respicere vos, dilecti filii : atque in his ipsis difficultatibus, quae Nos obsident domi, nihil cura studioque maiore vel expetimus vel laboramus, quam ut in Germaniae finibus tranquilla Ecclesiae libertas cum securitate salva sit. Sperare, quae cupimus, plures caussae iubent : celsitudo animi atque aequitas serenissimi Imperatoris : constantia virorum, qui praesertim in legumlatorum, coetu pro iuribus Ecclesiae diu et strenue contendunt : concordia omnium, quotquot estis in Germania catholici.

Gaudet res Germanorum in meliora conversas.

Sperat mox apud ipsos plenam Ecclesiæ libertatem futuram.

Nos interim a conspectu et egregia voluntate vestra suave percipimus solatium, idque tanto magis et optatum et opportunum, quanto Nos acerbiora premunt in tam diuturna iurium Apostolicae Sedis violatione. Itaque gratum vobis animum profitemur paterna cum benevolentia coniunctum, atque auspicem divinorum munerum vobis et familiis vestris, cunctisque e Germania catholicis Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Laudat pietatem peregrinorum, eisque benedicit.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE FESTO S. IOSEPHI IN LUSITANIA REGIONIBUSQUE EI SUBIECTIS RESTITUENDO.

3 JUNII 1890.

Pontifex lætatur encyclicas suas litteras de cultu S. Josephi in Lusitania tulisse fructum.

ETSI apud nobilissimam Lusitanorum gentem de catholica fide optime meritam amor et studium erga immaculatum Deiparae Virginis Sponsum constans atque ardens semper extitit, non sumus tamen nescii encyclicas litteras Nostras, quibus proximo anno universi orbis christianos ad implorandum sanctissimi Patriarchae patrocinium cohortati sumus, non mediocre illorum pietati attulisse incrementum. Id quidem praeclare testantur vel supplices litterae, quas Lusitani Antistites nuper ad Nos dederunt, ut rei, quae iamdudum in communibus erat Lusitanorum votis, optatus tandem per Nos exitus contigeret. Quum enim ob adversas temporum vices dies Sancti Iosephi memoriae recolendae sacer e festorum numero apud Lusitanos sublatus esset, integra vero et incolumis maneret in eorum animis avita pietas, nihil optabant magis, quam ut ille dies ad observantiam et cultum veterem revocaretur. Quapropter Lusitani Antistites, populi votorum interpretes, certi aliunde Praepositos Lusitaniae gubernio pio huiusmodi desiderio non obstituros, communes ad Nos preces admoverunt, ut quemadmodum nuperrime cum Hispanis, quibus Lusitani non sunt in Sanctum Iosephum amore secundi, diem eius memoriae sacrum in festos apud eos referri velimus. Praeclarum quidem hoc est pietatis documentum, quod ad alia vetera accedit, quae Lusitani Episcopi Nobis iure commendant. Nulli enim coelitum post magnam Dei matrem, qua late patet Lusitania tot honores, quot huic sancto Patriarchae tribuuntur, vel tot vota nuncupantur : sodalitates quamplures ipsius et fretae sunt patrocinio et laetae nomine : viri laudabili pietatis consuetudine diem undevigesimam mensis Martii sponte eligunt, qua Pascha agant : opifices vero Sanctum Iosephum iure

Votis Antistitum et populorum obsecundans, festum almi Patriarchæ antiquo juri restituit, intuitu cultus specialis quo a Lusitanis honoratur, uberisque boni inde orituri.

quodam suo caelestem sibi Patronum adsciscunt non operis, non laboris ignarum: sacra denique ipsi dies in aliquot praesertim dioecesibus singulari veneratione recolitur, tanquam festa sit constituta. Quibus omnibus e rebus Nos Lusitanorum votis annuendum censuimus, eoque libentius, quod summa pietate immaculatum Dei Genitricis Sponsum observamus et colimus, magnamque in fide tutelaque eius spem repositam habemus. Neque enim sumus dubii quin ipse, qui nascentis Ecclesiae tutor a Deo est quondam constitutus, nunc eam laborantem auxiliumque petentem volens propitius respiciat e coelis validoque patrocinio tueatur. Quod autem Sancti Iosephi cultus provehatur quotidie magis et augeatur pietas, id quidem spes certa est fore gratum acceptumque Immaculatae Dei Matri Mariae, cuius demereri gratiam hanc etiam ob caussam valde confidimus. Quapropter supradictis Lusitanorum precibus et votis benigne obsecundare volentes, moti suffragiis Lusitaniae Antistitum, Apostolica auctoritate Nostra, harum litterarum vi praecipimus, decernimus, ut dies undevigesima mensis Martii memoriae Beatissimi Patriarchae Iosephi recolendae sacra per totam Lusitaniam et per regiones Lusitanorum ditioni ac potestati subiectas in dierum festorum numero rite censeatur. Propterea christiani omnes, quum sancto Missae sacrificio adesse, tum ab iis profanis operibus, quae servilia dici solent, abstinere praecepto debent, quo caelesti Ecclesiae Patrono meritum tribuatur honoris et obsequii officium et firmissimo eius patrocinio universa illa natio largius perfruatur. Non obstantibus quamvis speciali, individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Sit igitur, ut olim, dies 21 martii per Lusitaniam regionesque ei subjectas festum de præcepto.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 3 Iunii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

EPISTOLA

ad Petrum Iosephum Episcopum Viglevanensem.

GRAVITER molesteque tulimus allatum Nobis nuncium de gravi contumelia tibi irrogata, quum propter sacri muneris tui perfunctionem coram laico magistratu quaestioni obnoxius fuisti, quae de suspectis criminis haberi solet. Dolor autem, quem tua caussa cepimus, eo fuit acerbior quod episcopalis dignitas in te laederetur et novum suppeteret, triste satis, indicium dirae insectationis, qua in Italia conflictatur Ecclesia. — Lenit tamen aegritudinem Nostram cogitatio effectuum, quos necesse est oriri ex huiusmodi vexatione adversos conciliis hominum qui eam intulerunt. Quo enim exploratior fit iniusta vis, qua saevit in Ecclesiam civilis potestas, quae ipsa conscientiae arcana contendit accensere ditioni suae metuque poenarum deterrere ab officio dispensatores mysteriorum Dei, eo liquet apertius quam impudens mendacium sit, quo religionis hostes sese iustae libertatis iactant adsertores, et quam irritus eorum conatus ut sanctae militiae Christi proditores faciant qui sese illi addixere.

3 JUNII 1890.

Dolet Pontifex de gravi injuria præsuli Viglevanensi a potestate laïca irrogata.

Eamdem tamen Ecclesiæ profuturam sperat, concilia impiorum reserando.

Hi enim, Deo opitulante, neque minis cedent neque ab officio descissent, novam imo e nobili certamine adepti gloriam gestient, Apostolorum instar, quippe eo nomine quod Deo paruerint digni habiti sint contumeliam pati.

Macte igitur animo, Venerabilis Frater, Nosque tibi gratulari sinito pro sacerdotali zelo et constantia qua pastorale ministerium obis: quam strenue iniisti viam ea pergito alacriter, neve molestias reformides quas tibi forte vis et nequitia hominum adhuc erit allatura. Erigant te veterum exempla fidelium de quibus illud traditum est « *quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum fuit:* » erigat spes mercedis amplissimae manentis eos qui

Hortatur Episcopum, ut, priorum temporum memor, animo inconcusso stet.

« *certamen sustinuerunt propter nomen Christi et non defecerunt.* » Tibique adiutricis gratiae Dei sit Apostolica benedictio, quam Nostri in te animi testem tibi, clero et populo dioecesis cui praees peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 13 Iunii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

ALLOCUTIO

ad S. R. E. Cardinales.

DE CONFIRMANDA ELECTIONE PATRIARCHAE MARONITARUM ANTIOCHENI.

23 *JUNII* *1890.*

Pontifex celebrat nationem quæ Montem Libanum tenet.

PRIORES curas Nostras hodierna die sibi merito vindicat inclita catholici nominis natio, quae Montem Libanum tenet, profanis clarum litteris, divinisque saepe celebratum carminibus; ipsa loci amoenitate, et caeli solique clementia insignem. Regionis decus augent illustri nomine civitates, montis radicibus adiacentes, pietatis ac religionis monumenta et domicilia passim magno numero extructa, incolarum frequentia alteque in iis insitus loci amor, in quo scilicet eorum maiores catholicae religioni securum tutumque perfugium calamitosis temporibus invenerunt. — Libanum late Maronitae insident mollioribus fusi iugis; illic patriarchalis regiminis sedem habent; gens factis clara quae olim S. Ludovico Galliae Regi in Saracenos inferenti signa, sumptis armis strenuam operam contulit; at constantia nobilior qua catholicam fidem inter plura discrimina laboresque integram atque illibatam servavit.

Narrat electionem novi Antiocheni Maronitarum Patriarchæ.

In hac gente contigit Aprili mense proxime elapso ut Patriarchalis Antiochena sedes ob interitum Venerabilis Fratris Pauli Petri Massad, pastoris sui praesidio viduaretur. — Iustis Patriarchae extincto exsolutis, Maronitarum Episcopi die 28 eiusdem mensis,successoris eius deligendi caussa, communem conventum habuere. In eo concordissimis animis plenoque consensu, Venerabilem Fratrem Iohannem Hagg Archiepiscopum Heliopolitanum Maronitarum, virum prudentiae laude spectatum, qui in curandis Ecclesiae rebus sedulam operam extincto Patriarchae navaverat, Antiochenum Maronitarum Patriarcham renunciarunt. Deinde, ut par erat, suffragatores Episcopi et Patriarcha ab ipsis electus, suas ad hanc Apostolicam Sedem dedere litteras rei gestae nuncias, a Nobis flagitantes, ut electionem ipsam

Postulantibus Episcopis atque ipso electo, de sententia Consilii fidei propagandæ,

Apostolica auctoritate Nostra probare et confirmare vellemus. Cum rem omnem, ex more, Consilio Nostro fidei propagandae negotiis ritus orientalis praeposito cognoscendam detulissemus, idem Consilium tota rei gestae ratione perpensa, supplicandum Nobis censuit, ut sanatis, quatenus opus sit, quibusque vitiis quae in ipsam electionem incidere potuerint, Maronitarum Antistitum precibus annueremus.

electionem sanandam probandamque censet, electumque pallio decorandum;

— Paterna caritas, qua Maronitarum gentem prosequimur, facit, ut libenter iis auctoritate Nostra praesto simus: et cum summopere Nobis cordi sit Maroniticae ecclesiae prosperitas, mandata, hac occasione, dedimus memorato Consilio Nostro negotiis ritus orientalis praeposito, ut ea decernat ac statuat quae eo pertinent, ut ecclesiastica disciplina ad praescripta Synodi Libanensis anno 1736 habitae, accuratius pleniusque servetur. Nunc autem firma fiducia freti fore, ut Patriarcha delectus, quo maiore dignitate praefulget, eo impensius de religione et ecclesia apud Maroniticam gentem sua vigilantia, opera, sollicitudine mereri studeat, eius electionem seu postulationem ad Patriarchatum Antiochenum Maronitarum probandam ratamque habendam existimavimus, eumdemque Venerabilem Fratrem in luculentius dilectionis Nostrae testimonium, sacro pallio de corpore B. Petri sumpto, ut postulat, decorandum censuimus.

deinceps præscripta synodi Libanensis 1736 melius servanda.

Quid Vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et Nostra, electionem seu postulationem a Venerabilibus Fratribus Episcopis Maronitis factam de persona Venerabilis Fratris Ioannis Petri Hagg, sanatis quatenus opus sit quibusque vitiis quae electioni ipsi potuerint officere, probamus ratamque habemus, eumque solventes a vinculo, quo ecclesiae Heliopolitanae Maronitarum obstringitur, ad Patriarchalem Antiochenam ecclesiam Maronitarum, cum omnibus privilegiis, quibus decessores eius ab hac Apostolica Sede ornari consuevere, evehimus et promovemus, et Patriarcham ac Pastorem Maronitarum fidelium, uti in decreto ac schedula consistorialibus signifi-

cabitur, constituimus ac declaramus, contrariis quibuscumque non obstantibus. In Nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

23 JUNII 1890.

Tres novi cardinales creantur.

His igitur, quae ad orientalem ecclesiam pertinent, rite peractis, propositum est amplissimi vestri Ordinis honorem deferre praestantibus quatuor viris, qui sive in episcopali ministerio gerendo, sive in negotiis huius Apostolicae Sedis agendis, integritatem, fidem, prudentiam, studiosamque in Ecclesiam voluntatem, Nobis constanter probarunt.

Hi autem sunt : VINCENTIUS VANNUTELLI, Archiepiscopus Tit. Sardianus, apud Lusitaniae et Algarbiorum Regem Fidelissimum ordinarii Nuntii Nostri munere perfunctus, quem S. R. E. Cardinalem creavimus et in pectore reservavimus in Consistorio habito die 30 Decembris anno 1889 : item SEBASTIANUS GALEATI, Archiepiscopus Ravennatensis : GASPAR MERMILLOD, Episcopus Lausanensis et Genevensis : ALBINUS DUNAJEWSKI, Episcopus Cracoviensis.

Quid Vobis videtur ?

Itaque auctoritate omnipotentis Dei, sanctorumque Apostolorum Petri et Pauli, et Nostra, publicamus S. R. E. Presbyterum Cardinalem

VINCENTIUM VANNUTELLI.

Insuper creamus et publicamus S. R. E. Presbyteros Cardinales

SEBASTIANUM GALEATI
GASPAREM MERMILLOD
ALBINUM DUNAJEWSKI

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis. In Nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

EPISTOLA

ad Patriarcham Ciliciae et Episcopos armenii ritus Rom. Sed. conjunctos.

DE PROXIME HABENDO PATRIARCHALI ARMEN. SYNODO.

29 JUNII 1890.

Zelum suum pro illustri Armenorum Ecclesia Pontifex testatur.

ARMENIAM gentem, quae catholicae veritati ac doctrinae pronas aures praebere consuevit, atque ad eam constanter retinendam multa pati, cum opus fuit, non dubitavit, romani Pontifices singulari semper benevolentia prosecuti sunt multisque beneficiis cumulaverunt. Quorum vestigia persequentes nunquam passi sumus desiderari ab ea paternae Nostrae charitatis argumenta : qua in re vos ipsos testes habemus, Venerabiles Fratres, qui probe nostis, quantas Nos ipsi, vel mandantibus Nobis Congregatio Nostra fidei propagandae pro negotiis ritus orientalis, Armeniis dederimus benignitatis atque indulgentiae significationes. Hinc cum nihil Nobis antiquius sit quam ut istius patriarchatus religiosae res maiora in dies sumant incrementa, gratum Nobis fuit accipere vos iam in eo esse ut in patriarchalem synodum conveniatis acvenerabilem fratrem patriarcham, datis nuperrime litteris ad memoratae Congregationis Cardinalium Praefectum, scripsisse velle se sperare eamdem synodum valde profuturam ad roborandam ecclesiae Armeniae cum Apostolica Sede coniunctionem, a qua sola, ut ipsemet ait, habere illa potest vim ac robur nedum se explicandi verum et vivendi. — Revera ab Episcopis simul convenientibus, ut ad gloriam Dei animarumque salutem procurandam salubria et opportuna ineant consilia, plurimum utilitatis Ecclesia merito praestolatur. Si enim, quod aperte docuit Christus Dominus, ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine Eius in medio eorum Ipse est, multo magis sua gratia fulcire non dubitandum Episcopos qui in nomine Eius congregati studiose inquirant, religiose decernant

Lætatur de proximo habendo synodo patriarchali.

Fructus ab eo sperandos describit.

quae ad catholicam doctrinam et unitatem latius propagandam, ad errores profligandos, ad restituendam, ubi collapsa sit, ecclesiasticam disciplinam, ad mores corrigendos, ad procurandam ubi opus est, pacem animorumque concordiam pertinent. In haec omnes curas vestras fore impendendas non dubitamus, Venerabiles Fratres, et spem habemus omnia, opitulante Deo, prospere cessura. *29 JUNII 1890.*

Monita præcipua conventuris dat.

Quamobrem non satis commendare possumus, ut quae a Nostris praedecessoribus vel a Nobis et etiam a memorata Nostra Congregatione pro isto patriarchatu statuta sunt prae oculis habeatis et servari curetis. Praesertim vero synodalibus sanctionibus decernere satagite, ut fideles vestrae curae concrediti caelestis doctrinae pabulo saepe saepius nutriantur per catechesim sanctique Christi evangelii explicationem, diebus praesertim dominicis et festis solemnibus in ecclesiis tradendam per parochos aliosque sacerdotes a vobis probandos.

Quo autem omnia rite et e sententia fiant, tum sarta tecta perstet unicuique vestrum canonica in synodo libertas, quae ceteroquin normam accipiet ab instructionibus per memoratam Congregationem datis, et ab omnibus accurate servandis ; tum acta ac decreta synodi ad eamdem Congregationem mittantur auctoritate Nostra expendenda et diiudicanda.

Zelum Episcoporum Armeniæ stimulat.

Quod superest, Venerabiles Fratres, ministerium vestrum implete; laborate ut boni milites Christi, ut soli placeatis, cui vos probastis, Deo scilicet et Ecclesiae, ideoque idem sapiatis eamdem charitatem habentes, unanimes idipsum sentientes, animumque Nostrum tot undique pressum sollicitudinibus consolamini, vestram Nobis fidem ac devotionem comprobantes.

Omnia ab oratione expectanda.

Cum vero neque qui plantat sit aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus, ipsum enixe adprecamini et ab omnibus fidelibus exorandum curate, conciliatoribus adhibitis praeprimis immaculata Dei genitrice Maria, deinde insigni vestro patrono Christique glorioso martyre Gregorio Illuminatore. — Nos etiam in humilitate cordis Nostri Deum enixe precari non desinemus, ut vobis lar-

giatur spiritum consilii et fortitudinis, ut exemplo, dictis ac decretis vestris glorificetis Deum et Patrem Domini Nostri IESU CHRISTI. A quo omnia vobis bona adprecantes, Apostolicam benedictionem vobis, Venerabiles Fratres, cunctisque sacerdotibus et monachis, universisque Armenii Ciliciae patriarchatus peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 29 Iunii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE.

DE COLLEGIO SCRIPTORUM COMMENTARIORUM " LA CIVILTA CATTOLICA ".

SAPIENTI consilio decessor Noster fel. record. Pius IX per litteras die 12 Februarii anno 1866 datas eorum e Societate Iesu sodalium, qui commentarios « la Civiltà Cattolica » conficiendos edendosque susceperant, collegium singulare constituit iis ipsis legibus ac privilegiis quibus cetera Societatis Iesu collegia utuntur. Impertiit enim ingenio doctrinaeque perhonorificum testimonium : simulque, futura prospiciens, illum eruditorum hominum coetum, cuius opportunam atque utilem operam multos iam annos experiendo cognoverati auctoritatis Suae accessione stabilius fundavit. Illud autem hac in re propositum Pontifici praecipuum fuit, ut lecti scriptores vitae studiorumque societate coniuncti catholicam religionem et iura Sedis Apostolicae scriptis suis tuerentur, pro veritate contenderent, opinionum errores refutarent. Neque vero fefellit expectationem exitus : siquidem eius collegii sodales studium veritatis et amorem iustitiae scribendo secuti sunt, variisque ingenii monumentis clarum sibi nomen peperere. Nos quidem haec reputantes et adnitendum summa ope rati, ut scriptores, quos diximus, una elaborare, beneque de caussis optimis mereri perseverent, nonnulla quae ad perennitatem prosperitatemque collegii visa sunt interesse, statuenda ac praecipienda censuimus. Nimirum his litteris Nostris confirmamus rataque esse omnia volumus, quae Pius IX hac in re constituit et decrevit : nominatim vero declaramus collegium scriptorum, de quo agimus in potestate immediata Praepositi Societatis IESU esse, perpetuoque futurum. Item Praeposito esse integrum, potestatis suae destinare vicarium, qui collegio rite praesit, in primisque curet ut disciplina ratioque instituti inviolate servetur. Sodales in ea ipsa versari varietate materiae, quam vel a principio sumpsere, collatis inter se consiliis, sedulo pergant : in litteris, in historia, in phisi-

8 JULII 1890.

Scriptores " Civiltà cattolica " *a Pio IX in collegium constitutos Pontifex recolit.*

Fructus inde perceptos probans, confirmat idem collegium, illudque immediate Præposito S. J. subesse vult.

Rationem studiorum ipsi præscribit,

imprimis quoad doctrinam S. Thomæ, jam præclare ab his scriptoribus illustratam.

cis, ex iisque rebus quae ad elegantiam doctrinae artiumque optimarum incrementa pertinent, nullam a studiis suis alienam putent. Sed eorum esse singulare munus institutumque debet, romani Pontificatus iura defendere, philosophiae se ac theologiae dedere, idque hac sibi velut lege imposita, ut Thomam Aquinatem sequantur in utraque facultate ducem, eiusque doctrinam praecipuo quodam studio colant, tueantur. Quapropter etsi non sumus ignari huiusce eos esse iam compotes laudis, ut in Angelici, Doctoris sectatoribus ingeniosis et strenuis numerentur, volumus tamen ut, quod alacres sua sponte faciunt, idem facere suasu iussuque Nostro pergant alacriores. Quod ad fructus annuos spectat, quos scriptorum attulerit industria, praecipimus ut ex eis summa, seu patrimonium conficiatur, cuius reditus in tuitionem et amplificationem collegii, in conservationem aedium, rationesque operis universas addicantur. Eiusmodi deductis sumptibus, sepositoque quod suppetat in sumptus fortuitos, si quid praeterea redundaverit, volumus ut inde, auctore Praeposito generali, quamdiu temporum calamitas postulaverit, provinciis e societate italicis, quas in suppeditandis huic collegio idoneis scriptoribus liberales esse oportet, subsidia conferantur, aliaque pro rerum ac temporum conditione iuventur opera, quae ad gloriam Dei, ad proximorum salutem pertineant, quaeque ab instituto collegii non sint aliena. Haec volumus, statuimus, declaramus decernentes has litteras. Nostras firmas, ratas, efficaces uti sunt, ita in posterum permansuras, et irritum atque inane esse, si quid a quoquam contra eas contigerit attentari, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Fructus annuus ex hoc labore perceptus Collegio et provinciis Italicis S. J. præscribitur applicandus.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 8 Iulii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

EPISTOLA

ad Cardinalem Lavigerie

DE CULTU HUMANIORE AFRICAE.

17 JULII 1890.

Lætatur Pontifex per missionarios Algerienses Africæ cultum progredi.

MIRIFICE delectati sumus litteris quas adiunctas misisti orationi, gravi sane et flexanimae, qua die natali Principum Apostolorum alloquutus es missionariorum Algeriensium agmen, quod in penitiores Africae partes erat profecturum. Eo suavius autem ea scriptione affecti sumus quo clarius liquebat in melius progredi, licet inter magnas asperitates rerum, opus eorum qui humaniore cultu Africae gentes expolire contendunt ; quod opus, ceu probe nosti, singulari favore complectimur et parati sumus adiuvare pro viribus. — Quare plurimas habemus gratias providentiae summi Dei, quae cum magnanimos excitat lectosque viros, qui sese huic nobili operi addicunt, tum evangelico eorum ministerio virtutem dat et incrementa cum laeta fructuum ubertate. — Illustria plane et auditu iucunda sunt haec missionariorum studia, qui primaevos evangelii praecones aemulantes petere gestiunt interioris Africae latebras inexploratas, queis nulla lux adhuc affulsit, ut eas collustrent lumine revelationis gloriae IESU CHRISTI ; ast illud iucundius quod Principes barbararum gentium prompte fidem christianam amplexi supplices poscant auctiorem operariorum numerum, quo celerius in suis regionibus propagetur regnum Dei. — Dum vero in hisce divinae providentiae benefacta agnoscimus, non minus illam miramur in eo studio quo rectores populorum, qui in Europa sunt, validis, quibus pollent viribus, humanitatis caussam tueri contendunt in Africa. Insigne huius studii argumentum praebuit solemnis conventus nuper Bruxellis habitus in quo iidem rectores per legatos suos caussae illius, cui favemus tantopere, suscepere patrocinium. Ibi enim summo coëuntium consensu ea sunt constituta quae maxime conferre videbantur ad avertendam perniciem, quae Africae infertur ex cupiditate complu-

Laudat intrepidos viros, necnon principes barbaros ipsis faventes.

Laudat insuper acta in conventu Bruxellensi,

rium, qui humano nomine indigni, saevitia et astu barbarico exercent Nigritarum commercium, qui et ipsi imaginem praeseferunt Creatoris Dei, et communis naturae participes aequo iure cum ceteris hominibus censendi sunt. —

cujus præclara studia sibi specialissime cordi esse testatur.

Praeclara haec studia virorum Principum, qui gentibus Europae praesunt, meritis laudibus gratique animi sensibus prosequimur ; proinde eorum consiliis cum faustos ac plenos adprecamur exitus, tum obsecundare impense adnitemur, nec quidquam missum fiet a Nobis ut Africa universa iis utatur legibus moribusque, qui humani generis a Christo redempti dignitati respondeant.

Sed imprimis ut augeatur numerus præconum salutis optandum.

Ceterum curas praecipuas eo conferamus oportet ut maxima sit frequentia virorum Apostolicorum, qui in eas regiones effundant evangelii lucem ; qua in re summo Nobis usui est singularis zelus tuus et sedulitas impigra. Namque etsi plures rationes ac praesidia suppetant, quorum cuique sua vis inest et opportunitas ad Afrorum victum excolendum, nihil tamen praestabilius magisque congruens huius incepti naturae et evangelii spiritui, quam copiosa immissio praeconum veritatis,qui legionis instar impavidae aggrediantur opus, prout superioris experientia temporis edocet rerumque bene gestarum recens memoria. Scilicet

Verus miles Evangelii describitur.

Christi miles sacras obiturus missiones nulla quaestus aut gloriae cupiditate illectus pergit, sed sola excitus voce appellantis Dei apteque eius gratia comparatus ut nullas timeat fortunae minas. Hic ea caritate incensus, qua urgebatur Filius Dei ut sese pro salute humani generis immolaret, domum ac patriam deserit, ut alio nullo occupatus affectu praenobili et divino se addicat ministerio cui vires suas vitamque devoveat.Quare mirandum non est si heroica virtus virorum huiusmodi,qui appetitiones carnis assuevere spiritui subigere, ea valeat iterare prodigia per quae Spiritus Domini, docentibus Apostolis, renovavit faciem terrae, et in populos sedentes in tenebris effudit lumen fidei nunquam defecturum.—Itaque vehementer optamus ac supplices a Deo petimus ut, saeviente licet improborum odio adversus clerum et religiosas sodalitates, quamplurimi existant Apostolici viri,qui acti spiritu Christi in Africam

terram late serant verbum Dei, illamque profuso rigatam sanguine, si opus sit, nedum sudore fecundent. Sane quibus in locis verendum redemptionis signum elatum fuerit, ibi cito iuxta lignum Crucis florebit civilis cultus omnesque politioris humanitatis artes. Neque vero ambigimus quin tu, dilecte fili Noster, hortatui Nostro obsequens tuique sacerdotalis animi motibus alacri studio et industria instare pergas huic operi, cui Nos decessorum Nostrorum exempla sequuti, quamvis pressi rebus adversis multisque obnoxii periculis, praecipuas adhibemus curas Apostolici ministerii. — Demum te latere nolumus voluptatem quam cepimus audito consilio inito ab ea societate, quae Africanam servitutem oppugnat, ut certamen instituatur virorum ingenio et doctrina praestantium, in quo praemio donetur auctor operis quod aptius prae ceteris censeatur effecturum, ut Nigritarum mancipatio et servitus humani generis odio et suffragiis damnata penitus deleatur. Hinc ultro tibi roganti annuimus ut in eo praemio tribuendo ita Nostri nominis mentio fiat, ut ea res Nobis probatissima appareat. — At vero quamvis omnis huiusmodi cura et industria multa sit laude digna, quippe eo spectet ut inflammentur hominum studia et consocientur voluntates ad inceptum peragendum aeque arduum ac salutare, summa tamen spes rei prospere gerendae locanda est in ope caelestis gratiae, quae eo praesentior operantibus aderit quo enixius et constantius effusis precibus exposcetur. — Auspicem interea divinae huius opis et paternae benevolentiae testem Apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili Noster, simulque clero et fidelibus tuae vigilantiae concreditis peramanter in Domino impertimus.

17 JULII 1890.

Zelum Cardinalis Pontifex stimulat.

Laudat certamen institutum, in quo optimi auctor operis de servitute agentis præmio donetur.

Prima tamen spes Pontifici in cœlesti ope, cujus auspicem, suam benedictionem impertit.

Datum Romae apud S. Petrum die 17 Iulii 1890, Pontificatus Nostri anni decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Archiepiscopum Rhodiensem, Episcopum Melitensem,

QUA VINDICATUR CONVENTIO CUM ANGLIA INITA.

17 Julii 1890.

Contumeliam Pastori factam esse queritur Pontifex,

GRAVITER admodum molesteque tulimus, prout te iam docuit dilectus filius Noster Cardinalis a publicis negotiis administer, procacem quorumdam Melitensium ephemeridum scriptorum licentiam, qui te, pastorem suum, indignis contumeliis impetere et hanc Apostolicam Sedem pari iniuriae genere lacessere ausi sunt. — Nec minus improbandi sunt ausus huiusmodi quod eorum petita fuerit occasio ex quibusdam documentis in vulgus editis, quae ad consilia spectabant ultro citroque collata circa negotia quaedam ecclesiastica istius insulae inter Sedem Apostolicam et Gubernium serenissimae Anglorum Reginae. Illud sane miserum quod opinationes quaedam, utut a Nostris alienae, iis comprehensae litteris ansam praebere potuerint ad incendendos populares animos, qui eo facilius inflammari solent quo callidius iis faces verborum admovent homines nequam, quibus ea res expedit ad conflandam vulgi invidiam adversus eos quibus precipuus habendus est honor. Plane eo intendit haec animorum concitatio ut corrumpat quod optimum est eaque discindat quae fuerant coniunctissima. —

atque documenta non vulganda, in publicum edita, populares animos turbasse.

Melitensis populi laudat indolem, ingenium, recentia vota.

Novimus enim quanta in populo Melitensi sit suavitas ingenii et morum, quantum catholicae religionis studium quod iis magni gentium Apostoli praesentia et voce inditum fuit, quanta nobilitas rerum a maioribus gestarum, quanta in hanc supremam veritatis cathedram observantia et fides. Quin etiam ex recentibus testimoniis, quum sacerdotii Nostri natalem quinquagesimum ageremus, perspecta habuimus summa erga Nos Melitensium studia et officia. Quare illos singulari caritate complectimur, et omni qua valemus ope non modo spiritualem illorum curare salutem contendimus, sed et rationibus civilibus favere quo prospe-

17 JULII 1890.

rioribus rebus utantur. — At quo impensius eos diligimus eo dolemus acerbius dum versatur ob oculos imago hominis inimici, qui pietatem in patriam praetexens superseminat zizania tritico lectissimo, diffidentiam excitat, dissidia serit, factorum veritatem pervertit, recta hominum consilia male explicando detorquet in laevam partem, atque ita legitimae auctoritati Ecclesiae non modo debitum detrectat obsequium, sed etiam iniuriam infert, avertitque ab ea fidelium animos avita pietate addictissimos. — Porro haec de qua querimur calumnia et fraus inimici hominis satis in aprico erit si sedato animo respiciatur romanorum Pontificum in rebus agendis consuetudo, eaque expendantur quae nuper de Melitensibus negotiis inter Nos et Regium gubernium Britannicum convenere. Testatur historia Sanctam hanc Sedem in parandis atque ineundis conventionibus cum civili potestate jugiter populorum commodis et rationibus studuisse, quo factum est ut saepe in offensiones incurreret, simultates susciperet, discrimina obiret, irae potentium fieret obnoxia. Porro quoties de rebus agitur quae ad religionem pertinent, quarum, mandante Deo, tutelam gerit prae primis et iudicia exercet, nulla cupiditate aut studio rerum humanarum obscuratam mentem ad eas advertit illudque spectat unice quod gloria Dei postulet et animarum salus, quodque magis ad bonum publicum, ad gentium pacem et tranquillitatem expediat. Eodem et Nos spectavimus in conventione ineunda cum Britannico gubernio, qua nihil derogatum est de Ecclesiae iuribus et libertate, imo ea firmius adserta sunt et constituta. Dumtaxat quaedam ecclesiasticae disciplinae capita, usu iam recepta, accuratius definita sunt, utriusque supremae potestatis consensu, huius pactionis ope. Iamvero dum haec agentes ea quoque curaremus quae usui et decori erant futura ephebeo ecclesiastico Melitensi, ubi instituuntur Ecclesiae administri, quos lucem mundi et salem terrae esse iubet divina vocatio, Nos praeterire non poterat quid ipsa posceret natura loci, quae incolas simul consociat Melitenses et Anglos. Scilicet e re Nobis visum est curare ut ampliore aptioreque cultura alumni expolian-

Eo magis damnandæ inimici hominis insidiæ.

Romani Pontifices, teste historia, bonum populorum semper procurarunt, præsertim religiosum, sibi commissum.

Conventionem nuper cum Britannico gubernio initam ad sanum judicium revocat.

tur, quo commodius et efficacius clerus iste tuus sacrum ministerium obire queat operamque conferre ad Melitensium aeque ac Anglorum salutem, non minus sacerdotii dignitate gravis quam auctoritate doctrinae. Id vero haud officit quominus impense studia excolantur patrii idiomatis aliarumque disciplinarum quae decent exornantque ecclesiasticos viros.

Cleri institutionem ad mentem S. Sedis Præsuli commendat.

Itaque tibi vehementer commendamus et fore confidimus, ut iuvenis clerus in quo laeta spes Ecclesiae succrescit, tum pietate floreat, tum instructu severiorum scientiarum et bonarum artium quo illustris fit et utilior sacri ministerii perfunctio. Iunctum autem doctrinae vigeat studium ecclesiasticae disciplinae, ut ex isto florenti plantario egregii prodeant administri caritatis et pacis, qui ceteris exemplo sint et quam de se excivere in Nobis sustineant expectationem. — Cleri similes fideles e populo sint, qui solidati in fide concordiam diligant, sub sint ultro auctoritati legitimae, pie matrem Ecclesiam colant, caveant autem imprimis *ne excidant a propria firmitate errore traducti* et fraude pravorum hominum, qui religionem simulantes et caritatem patriae adiutricem praebent operam sectis Ecclesiae infensis, eoque intendunt per maledicta et probra typis vulgata ut viris ac rebus infamiam inferant queis omnis debetur honos, atque unitatem proscindant quae disciplinae et obedientiae nexibus continetur.

Cleri similis, populus concordiam diligat, matrem Ecclesiam colat atque defendat.

Equidem haud ambigimus, quin pro pastorali zelo et prudentia tua curam operamque omnem sis collaturus ut discutiantur nubes quae offusae sunt veritati, atque ita gratulari possimus invicem, quod cumulate assequuti fuerimus quod erat in utriusque votis.

Pignus interea Nostrae dilectionis habeto Apostolicam benedictionem, quam tibi, Venerabilis Frater, clero et fidelibus tuae curationi commissis peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 27 Iulii 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Episcopum Leodiensem

DE TERTIO LEODII HABENDO SOCIALI CONVENTU.

IGNOTA tibi sollicitudo non est quam gerimus, ut salutaria quae religio praebet remedia adhibeantur ad ea lenienda mala, quae ex impari hominum conditione opumque partim egestate, partim cupiditate exorta in ipsam vitae societatem rectumque eius ordinem promanant. Hinc facile intelligis voluptatem quam cepimus ex nuncio, quem Nobis attulit epistola tua III nonas Augusti data de novo conventu Leodii habendo Septembri mense a catholicis viris qui curant vel fovent opera et instituta ad eum quem diximus cordi Nobis esse finem sanctissimum comparata. — Maior huic nuncio accessit gratia ex eo quod Nos docuerit, viros lectissimos e variis Europae regionibus, nedum ex Belgico regno, istuc coituros, indictoque conventui te praefuturum esse, cuius prudentiam studiumque rei bene gerendae apprime compertum habemus. At summopere Nos oblectavit quod significas propositum esse huic coetui latius effundere et vulgare documenta profecta ab hac Apostolica Sede circa eam quaestionem, in qua non tantum aequa laborum merces, quantum publicae privataeque rei securitas vertitur. Plane eius rei cura adhuc Nos occupat atque impensius in ea versamur quod novimus plures esse qui, dum se populares esse iactant, pessimo publico factis explicant placita fallacibus invecta et probata doctrinis. — Interim adprecamur ex animo et firmiter confidimus futurum, ut tibi et ceteris tecum congressuris praesens adsit ope sua Deus, atque ex collatis studiis consiliisque vestris fructus educat salutis uberrimos. Meritas insuper tibi tuoque gregi gratias agentes pro filiali studio quod, stipe liberaliter collata, in

7 AUG. 1890.

Pontifex læte accepit nuntium novi conventus socialis Leodii mox habendi.

Gaudet quæstionem de æqua laborum mercede specialissime ibidem ad mentem Sedis Apost. esse retractandam.

Opem Dei congressuris optat, eisque benedicit.

hanc Sanctam Sedem testari voluistis, Apostolicam benedictionem, paternae caritatis testem, tibi ac praedicto gregi tuae vigilantiae concredito peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 7 Augusti 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Maximilianum Zara praesidem, sodalesque societatis Paullianae.

DE societate ista vestra, Nobis quidem probe cognita, gaudemus quod annum iam decimum quintum, navando utiliter operam, exegerit, simulque confidimus fore ut, a salutari instituto suo nihil discedens, florere pergat et ad maiora contendere. Voluntatem profecto alacrem recteque faciendi cupidam in eo perspicimus quod modo decrevistis, quoddam velut foedus inter catholicos facere ad pravorum cuiusque generis scriptorum prohibenda contagia. Optimum sane consilium ac peropportunum : nemo enim non videt qualem moribus labem, quantam religioni ordinique publico perniciem inferant istiusmodi flagitiose impieque scripta, quae incredibili copia disseminari in vulgus quotidie solent.— Quamquam vero tanta mali vis ac magnitudo est ut stirpitus extrahi penitusve prohiberi nulla humana ope possit, oportet tamen pro virili parte resistere : minui enim et aliquatenus circumscribi acri cura industriaque potest. — Quare agite, dilecti filii, propositum animose Deo bene iuvante insistite : quantoque magis lectores studueritis a corruptis fontibus revocare, ad salubres adducere, tanto melius vos de religione honestisque moribus, imo de ipsa prosperitate publica meruisse putatote. Caelestium munerum auspicem et benevolentiae Nostrae testem accipite, dilecti filii, Apostolicam benedictionem, quam vobis peramanter impertimus.

8 AUG. 1890.

Pontifex societatis Paullianæ laudat incrementum,

consilium,

fructus,

ejusque stimulat zelum.

Datum Romae apud S. Petrum die 8 Augusti 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Cardinalem Manning, Archiepiscopum Westmonasteriensem

DE REBUS HIBERNIS ET MELITENSIBUS.

7 SEPT. 1890.

Pontifex pro acceptis litteris gratias agit.

LITTERAS abs te proxime accepimus, e quibus eminet tuus ille in Sedem Apostolicam amor tot rebus tamque diu spectatus et cognitus. Nobis quidem eiusmodi significationes animi tui gratae esse omni tempore consueverunt : sed haec, de qua loquimur, accidit ab ipsa opportunitate gratior. Habebamus enim per eos dies etiam illam molestiam, quam adlati nonnullorum ex Britannia sermones iudiciaque minus aequa pepererant. — Nosti hominum, nomini catholico inimicorum, usitatum morem : vix reperiatur romani Pontificis, praesertim in negotiis gravioribus, dictum ullum factumve, quod eorum reprehensionem variasque vituperationes effugiat : idque saepe per imprudentiam faciunt, saepe etiam consilio. Interest enim inimicorum, quae vel optimo iure et perspicua cum utilitate communi gesta sint, in deteriorem partem accipere. Sic his postremis annis, commotâ per spem meliorum rerum Hibernia, Nos certe in earum rerum cursum constanter intentum animum habuimus studio benevolentiaque tanta, quanta Hibernorum non modo afflictae fortunae, sed virtuti, religioni, fortitudini a romano Pontifice debebatur. — Sed ut quam rectissime agerentur omnia, misimus in rem praesentem cum mandatis virum prudentem et gravem, qui,quo res statu forent,coram cerneret ; atque habitu animorum caussaque omni explorata, accurate ad Nos et fideliter referret. Cumque multos constitisset finem et modum in dimicatione transire, improbavimus quod erat dignum improbatione, admonita multitudine ut quodcumque iustitia non probaret, id omne, ut decet christianos, caute defugeret. Cuiusmodi decretis, si recte diiudicari velit, non muneri solum Nostro, ut oportebat, satis fecimus, sed ipsam, pro qua contendit Hibernia,

Queritur Romani Pontificis acta ab inimicis in deteriorem partem accepta.

Recolit quid et quo animo in rebus Hiberniæ nuper egerit.

7 SEPT. 1890.

caussam adiuvimus. Non defuere tamen qui Nostra in hac re consilia perverse interpretarentur, usque adeo ut, quod est Nostra sponte in spem tranquillitatis salutisque publicae susceptum, id suasu impulsuque civilis potestatis cum Hibernorum pernicie factum dixerint. — Neque magis ex veritate aestimavere quod a Nobis est de rebus Melitensibus quibusdam nuper transactum. Scilicet statuere visum est de aliquot disciplinae ecclesiasticae capitibus, itemque de laude doctrinae in clero opportune provehenda. Quibus de rebus, ut est mos pervetus maximeque legitimus, summos Principes cum Sede Apostolica per legationes agere, Serenissima Britanniae Regina mittendum ad Nos Legatum cum liberis mandatis censuit. Nos profecto iubebat officium non deesse occasioni: idemque suadebat eius caritas civitatis, quae ab ipso Paulo Apostolo christianis imbuta rudimentis, in magnis etiam periculis fidem catholicam memorabili constantia illibatam retinuit. — De conditionibus igitur convenit: in quibus hoc voluimus, hoc unice egimus, ut esset animorum saluti meliore, qua posset, ratione consultum. De clero autem providimus ut, incolumi sermone patrio, scientiâ optimarum artium uberius erudiatur, quo possit in muneribus sanctissimis maiore cum dignitate fructuque versari. — Atque haec ipsa, dilecte fili Noster, iure atque utiliter acta quam invidiose criminati sint, quam adverso rumore corruperint, non ignoras. In quo plane insignem Apostolicae Sedi iniuriam imponunt, propterea quod omnium temporum monumenta testantur, in negotiis christianae reipublicae romanos quidem Pontifices altiora consuevisse, quam haec humana sint, intueri, nihilque nisi salutariter cogitare. Explorata rerum veritate, quievisse Melitensium animos non sine caussa existimamus. Sed passim praevalent nimium diu opiniones de romano Pontificatu praeiudicatae et falsae: ideoque oportet magis ac magis, quo modo consilioque res gestae in lucem proferre, nec sinere ut veritati tenebrae, nemine repugnante, offundantur. — Quam ad rem non minimum, dilecte fili Noster, operae quoque tuae confidimus, maxime cum haud lateat Nos quantum et prudentia valeas, et hominum opi-

Item recolit qualem de rebus Melitensibus cum Britanniæ Regina conventionem inierit.

Quum opiniones falsae de Romano Pontifice, stimulante odio, tenaces sint, prudentiæ et gratiæ Cardinalis confidit ut veritas mox superet calumnias.

nione floreas. Divinorum munerum auspicem et benevolentiae Nostrae praecipuae testem accipe Apostolicam benedictionem, quam tibi et clero populoque tuo universo peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 6 Septembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

LITTERAE ENCYCLICAE

ad Episcopos, clerum, populum Italiae.

DE BELLO ECCLESIAE IN ITALIA ILLATO.

15 OCTOBR 1890.

DALL' ALTO dell' Apostolico seggio, dove la Provvidenza divina Ci ha collocato per vegliare alla salvezza di tutti i popoli, il Nostro sguardo sovente si posa sopra l'Italia, nel cui seno Iddio per atto di singolare predilezione ha posto la sede del suo Vicario, e dalla quale peraltro Ci vengono al presente molteplici e sensibilissime amarezze. — Non Ci contristano le personali offese, non le privazioni e i sacrificî impostici dall'attuale condizione di cose,non le ingiurie e i dileggi, che una stampa procace ha piena balìa di lanciare ogni giorno contro di Noi. Se si trattasse solo della Nostra persona, se non fosse la rovina alla quale vediamo andare incontro l'Italia minacciata nella sua fede, porteremmo in silenzio le offese, lieti di ripetere anche Noi ciò che diceva di sè uno dei più illustri Nostri Predecessori: *Si terrae meae captivitas per quotidiana momenta non excresceret, de despectione mea atque irrisione laetus tacerem* (1). — Ma oltrechè dell'indipendenza e dignità della Santa Sede, trattasi della stessa religione e della salute di tutta una nazione, e di tal nazione, che fin dai primi tempi aprì il seno alla fede cattolica e conservolla in ogni tempo gelosamente. Sembra incredibile, ma è pur vero : siam giunti a tanto da dover temere per questa nostra Italia la perdita della fede. — Più volte abbiam dato l'allarme perchè si avvisasse al pericolo : ma non per questo crediamo di aver fatto abbastanza. Di fronte ai continuati e ognor più fieri assalti, sentiamo più potente la voce del dovere che Ci sprona a parlare di nuovo a Voi, Venerabili Fratelli, al vostro clero e al popolo Italiano. Come non fa tregua il nemico, così non conviene rimanere silenziosi od inerti nè a Noi nè a Voi, che per divina mercè fummo costituiti

Ad Sedem Apost. evectus, Pontifex dolet non proprios labores, sed ruinam fidei Italiæ minitantem.

Iterum vocem attollit ut de periculo gregem moneat.

1. S Gregor. M. *Lettera all' Imperatore Maurizio, Regist. 5.*

custodi e vindici della religione dei popoli alle nostre cure affidati, Pastori e scolte vigili del gregge di Cristo,pel quale dobbiamo esser pronti, se fia duopo, a tutto sacrificare, anche la vita.

E factis non novis sed ordine congestis scopum hostium Ecclesiæ eruet,

Non diremo cose nuove, perchè i fatti, quali accaddero, non si mutano ; e di essi abbiamo dovuto parlare altre volte, secondo che Ce ne venne il destro. — Ma qui intendiamo ricapitolarli in certa guisa ed aggrupparli come in un sol quadro, per ricavarne a comune ammaestramento le conseguenze che ne derivano. Sono fatti incontestabili, accaduti alla gran luce del giorno; non isolati, ma connessi fra loro per forma che nella loro serie rilevano con piena evidenza un sistema, di cui sono l'attuazione e lo sviluppo. Il sistema non è nuovo : ma è nuova l'audacia, l'accanimento, la rapidità con cui si va ora attuando. È il piano delle sètte, che si svolge ora in Italia, specialmente nella parte che tocca la Chiesa e la religione cattolica ; collo scopo finale e notorio di ridurla, se fosse possibile, al niente. — Ora è superfluo fare il processo alle sètte che diconsi massoniche : il giudizio è già fatto ; i fini, i mezzi, le dottrine, l'azione, tutto è conosciuto con certezza indiscutibile. Invasate dallo spirito di satana, di cui sono strumento, ardono come il loro ispiratore, di un odio mortale ed implacabile contro GESÙ CRISTO e l'opera sua ; e fanno ogni lor potere d'abbatterla od incepparla. Questa guerra al presente si combatte più che altrove in Italia, dove la religione cattolica ha gittato più profonde radici, e soprattutto in Roma, dove è il centro della cattolica unità e la Sede del Pastore e Maestro universale della Chiesa.

præsertim sectarum massonicarum.

Principatu civili Pontificum violato,

Giova riprendere fin dalle prime le diverse fasi di questa guerra. — Si cominciò col rovesciare sotto colore politico il principato civile dei Papi : ma la caduta di esso nelle intenzioni segrete dei veri capi, apertamente poi dichiarate, doveva servire a distruggere o almeno tenere in servitù il supremo potere spirituale dei romani Pontefici. — E perchè non rimanesse alcun dubbio sullo scopo vero a cui si mirava, venne subito la soppressione degli Ordini religio-

in ordines religiosos sævitum ;

sì, che assotigliò di molto il numero degli operai evangelici per il sacro ministero e per l'assistenza religiosa, come pure per la propagazione della fede tra gl'infedeli. — Più tardi si volle esteso anche ai chierici l'obbligo del servizio militare, colla necessaria conseguenza di ostacoli gravi e molteplici frapposti alla recluta e alla conveniente formazione anche del clero secolare. Si misero le mani sul patrimonio ecclesiastico, parte confiscandolo assolutamente, e parte caricandolo delle più enormi gravezze, a fine d'impoverire il clero e la Chiesa, e privar questa dei mezzi di cui abbisogna quaggiù per vivere e promuovere istituzicni ed opere in aiuto del suo divino apostolato. Lo hanno apertamente dichiarato gli stessi settarî. *Per diminuire l'influenza del clero e delle associazioni clericali, un solo mezzo efficace è da impiegare: spogliarli di tutti i loro beni e ridurli ad una povertà completa.* — D'altra parte l'azione dello Stato è tutta diretta per sè a cancellare dalla nazione l'impronta religiosa e cristiana: dalle leggi e da tutto ciò che è vita officiale ogni ispirazione ed ogni idea religiosa è per sistema sbandita, quando non sia direttamente osteggiata: le pubbliche manifestazioni di fede e di pietà cattolica o sono proibite o sotto vani pretesti in mille modi intralciate. — Alla famiglia si è sottratta la sua base e la sua costituzione religiosa col proclamare quello che chiamano *matrimonio civile*, e coll'istruzione che si vuole al tutto laica, dai primi elementi fino all'insegnamento superiore delle Università; di guisa che le nuove generazioni, per quanto dipende dallo Stato, sono come obbligate a crescere senza alcuna idea di religione, digiune affatto delle prime ed essenziali nozioni dei loro doveri verso Dio. — È questo un mettere la scure alla radice, nè saprebbe immaginarsi mezzo più universale e più efficace per sottrarre all'influenza della Chiesa e della fede la società, la famiglia, gl'individui. *Scalzare con tutti i mezzi il clericalismo* (ossia il cattolicismo) *nelle sue fondamenta e nelle stesse sue sorgenti di vita, cioè nella scuola e nella famiglia*, è la dichiarazione autentica di scrittori massonici.

15 OCTOBR. 1890.

clerus militari cingulo adstrictus;

patrimonium ecclesiasticum direptum;

religio a publica vita exsul,

in privata frustratur per civile matrimonium, et laicam, uti aiunt, disciplinam scholarem.

Securis ad radicem missa.

Si dirà che ciò non avviene solo in Italia, ma che è un

Quæ omnia non idea minus odiosa quia aliis in nationibus sæviunt.

sistema di governo, al quale gli Stati generalmente si conformano. — Rispondiamo che questo non distrugge, ma anzi conferma quanto Noi diciamo degl' intendimenti e dell' azione della massoneria in Italia. Sì, quel sistema è adottato e messo in uso dovunque la massoneria esercita la sua empia e nefasta azione; e poichè questa è largamente diffusa, così quel sistema anticristiano è pur largamente applicato. Ma l'applicazione ne addiviene più rapida e generale e si spinge più agli estremi in quei paesi, i cui governi sono più sotto l'azione della sètta e meglio ne promuovono gli interessi. — E per mala sorte nel numero di questi paesi è presentemente la nuova Italia. Non è da oggi che essa soggiace all'influsso empio e malefico delle sètte: ma da qualche tempo queste, addivenute assolutamente dominanti et strapotenti, la tiranneggiano a loro talento. Qui l'indirizzo della pubblica cosa, per ciò che concerne la religione, è tutto conforme alle aspirazioni delle sètte; le quali per attuarle, trovano nei depositarî del pubblico potere fautori dichiarati e docili strumenti. Le leggi avverse alla Chiesa e le misure per essa offensive sono prima proposte, decretate, risolute in seno alle adunanze settarie; e basta che una cosa qualunque abbia una cotale, sebbene lontana, apparenza di far onta o danno alla Chiesa, per vederla incontanente favorita e promossa. — Tra i fatti più recenti ricorderemo l'approvazione del nuovo codice penale; in cui quello che si è voluto con maggior pertinacia, nonostante tutte le ragioni in contrario, furono gli articoli contro il clero, che costituiscono per esso come una legge di eccezione, e vanno fino a considerare come criminosi alcuni atti che sono per lui sacrosanti doveri di ministero. — La legge sulle *Opere pie*, per la quale tutto il patrimonio della carità, accumulato dalla pietà e dalla religione degli avi all'ombra e sotto la tutela della Chiesa, venne sottratto ad ogni azione ed ingerenza di essa; quella legge era stata già da più anni promossa nelle adunanze della sètta, appunto perchè doveva infliggere una nuova offesa alla Chiesa, diminuirne l' influenza sociale, e sopprimere d' un tratto una grande quantità di lasciti a scopo di culto. — Si aggiunse a questo l' opera

Nullibi tam acriter urgentur quam in nova Italia, stimulos agente secta tenebricosa.

Testes sint novus codex legum,

lex de operibus piis,

signum apostatæ flagitiose erectum,

eminentemente settaria, l' erezione cioè del monumento al famigerato apostata di Nola, promossa, voluta, attuata coll' aiuto e il favore dei governanti dalla Frammassoneria, che per la bocca degli stessi più autorevoli interpreti del pensiero settario non arrossì di confessarne lo scopo e di dichiararne il significato : lo scopo fu di far onta al Papato ; il significato è che si vuole ora sostituire alla fede cattolica la libertà più assoluta di esame, di critica, di pensiero e di coscienza : e si sa bene ciò che significhi in bocca dei settarî un tal linguaggio. — Vennero a mettere il suggello le dichiarazioni più esplicite fatte pubblicamente da chi è a capo del governo, dichiarazioni che suonano appunto così : La lotta vera e reale, che il governo ha il merito di aver compreso, è la lotta tra la fede e la Chiesa da una parte, il libero esame e la ragione dall' altra. Che la Chiesa cerchi pure di reagire, di incatenar di nuovo la ragione e la libertà del pensiero e di vincere. Quanto al governo, in questa lotta, si dichiara apertamente in favore della ragione contro la fede, e si attribuisce come còmpito proprio di far sì, che lo stato Italiano sia l'espressione evidente di questa ragione e libertà : triste còmpito, che udimmo testè in occasione analoga audacemente riaffermato.

15 OCTOBR. 1890.

oratio nuper a principe gubernantium publice habita.

Alla luce di tali fatti e di queste dichiarazioni torna più che mai evidente che l'idea maestra, la quale, perciò che tocca la religione, presiede all' andamento della cosa pubblica in Italia, si è l'attuazione del programma massonico. Si vede quanta parte ne fu già attuata ; si sa quanto ancora ne rimanga ad attuare ; e si può preveder con certezza che, fino a tanto che i destini d'Italia saranno in mano di reggitori settarî o ligi alle sètte, se ne spingerà l' attuazione più o meno rapidamente, secondo le circostanze, fino al più completo sviluppo. — La loro azione ora è diretta a raggiungere i seguenti scopi, secondo i voti e le risoluzioni prese nelle loro assemblee più autorevoli, voti e risoluzioni tutte ispirate da un odio a morte contra la Chiesa. *Abolizione nelle scuole di qualsiasi istruzione religiosa, e fondazione d' istituti, in cui anche la gioventù femminile sia sottratta ad ogni influenza clericale, qualunque essa sia ; giacchè lo Stato,*

Ex his quæ jam perpetrata sunt, licet conjicere quanta mala adhuc Italiæ a secta imminineant.

Citantur vota in massonicis conventibus emissa.

che deve essere assolutamente ateo, ha il diritto e il dovere inalienabile di formare il cuore e lo spirito dei cittadini, e nessuna scuola deve essere sottratta nè alla sua ispirazione nè alla sua vigilanza. — Applicazione rigorosa di tutte le leggi in vigore dirette ad assicurare l' indipendenza assoluta della società civile dalle influenze clericali. — Osservanza rigorosa delle leggi che sopprimono le corporazioni religiose ed uso di tutti i mezzi per renderle efficaci. — Sistemazione di tutto il patrimonio ecclesiastico, partendo dal principio, che la proprietà di esso appartiene allo Stato e l' amministrazione ai poteri civili. — Esclusione d' ogni elemento cattolico o clericale da tutte le amministrazioni pubbliche, dalle opere pie, dagli spedali, dalle scuole, dai consigli nei quali si preparano i destini della patria, dalle accademie, dai circoli, dalle associazioni, dai comitati, dalle famiglie ; esclusione da tutto, dovunque, per sempre. Invece l'influenza massonica deve farsi sentire in tutte le circostanze della vita sociale, e divenire padrona e arbitra di tutto. — Con questo si spianerà la via all' abolizione del Papato ; così l' Italia sarà libera dal suo implacabile e mortale nemico, e Roma che fu in passato il centro della Teocrazia universale, sarà nell' avvenire il centro della secolarizzazione universale, d'onde deve essere proclamata in faccia al mondo intero la Magna Charta *della libertà umana.* Sono altrettante dichiarazioni, aspirazioni e risoluzioni autentiche di frammassoni o delle loro assemblee.

Hæc non celare sed strenue deprecari Pastoris est.

Senza esagerar punto, è questo lo stato presente e l' avvenire che si prevede per la religione in Italia. Dissimularne la gravità sarebbe un errore funesto. Riconoscerlo qual è, ed affrontarlo con evangelica prudenza e fortezza, dedurne i doveri, che esso impone a tutti i cattolici, e a noi specialmente, che come Pastori dobbiamo vegliar su di essi e condurli a salvezza, egli è entrare nelle mire della Provvidenza, e fare opera di sapienza e di zelo pastorale. — Per quello che riguarda Noi, l'Apostolico officio C'impone di protestare altamente di nuovo contro tutto ciò che a danno della religione si è fatto, si fa o si attenta in Italia : diffensori e tutori quali siamo dei sacri diritti della Chiesa e del Pontificato, apertamente respingiamo ed a tutto il mondo catto-

Solemnibus verbis Pontifex contra tanta scelera protestatur.

lico denunziamo le offese che la Chiesa e il Pontificato ricevono del continuo, specialmente in Roma, e che rendono a Noi più malagevole il governo della cattolicità, più grave ed indegna la Nostra condizione. Del resto abbiamo fermo nell' animo di nulla omettere per parte Nostra, che possa valere a mantener viva e vigorosa in mezzo al popolo italiano la fede e a proteggerla contro gli assalti nemici. — Facciamo perciò appello, Venerabili Fratelli, anche al vostro zelo e al vostro amore per le anime, affinchè compresi della gravità del pericolo che esse corrono, avvisiate ai rimedî e tutto poniate in opera per iscongiurarlo. Nessun mezzo è da trascurare che sia in poter nostro: tutte le risorse della parola, tutte le industrie dell' azione, tutto l' immenso tesoro di aiuti e di grazie, che la Chiesa pone in nostra mano, sono da adoperare per la formazione di un clero istruito e pieno dello spirito di GESU CRISTO; per la cristiana educazione della gioventù, per l'estirpazione delle ree dottrine, per la difesa delle verità cattoliche, per la conservazione del carattere e dello spirito cristiano nelle famiglie.

15 OCTOBR. 1890.

Deo fisus, bonorum zelum stimulat ad omnia media contra communem hostem adhibenda.

Quanto al popolo cattolico, è necessario innanzi tutto che sia istruito del vero stato delle cose in Italia in fatto di religione, dell'indole essenzialmente religiosa che ha in Italia la lotta contro il Pontefice, e dello scopo vero a cui costantemente si mira, affinchè vegga coll'evidenza dei fatti in quante guise è insidiato nella sua religione, e si persuada quanto rischio corre di essere derubato e spogliato del tesoro inestimabile della fede. — Formatasi negli animi tale persuasione, e certi d'altra parte che senza la fede è impossibile piacere a Dio e salvarsi, comprenderanno che trattasi di assicurare il massimo, per non dir unico, interesse che ciascuno quaggiù ha il dovere di porre in salvo innanzi tutto, e a costo di qualunque sacrificio, sotto pena della sua eterna infelicità. Comprenderanno altresì facilmente che, essendo questo un tempo di lotta accanita e manifesta, sarebbe viltà disertare il campo e nascondersi. Il loro dovere è di rimanere al posto, di mostrarsi a viso aperto veri cattolici per credenze ed opere conformi alla loro fede, e ciò tanto a onor di quella e a gloria del sommo Duce, di cui seguono

Populus de imminenti periculo sedulo instruatur, ut pro fide timens, fortiter impiis resistat.

le insegne ; come per non aver la somma disgrazia di essere sconfessati nel dì finale e non riconosciuti per suoi dal Giudice supremo, il quale ha dichiarato che chi non è con lui è contro di lui. — Senza ostentazione e senza timidezza, diano prova di quel vero coraggio che nasce dalla coscienza di compiere un sacrosanto dovere innanzi a Dio e agli uomini. Con questa franca professione di fede i cattolici devono unire una perfetta docilità e un filiale amore verso la Chiesa, un sincero ossequio ai Vescovi, e una assoluta devozione ed obbedienza al romano Pontefice. Insomma riconosceranno quanto sia necessario cessarsi da tutto ciò che è opera delle sètte o che dalle sètte ha favore ed impulso, perchè certamente contaminato dallo spirito anticristiano che le anima : e darsi invece con attività, coraggio e costanza alle opere cattoliche, alle associazioni ed istituzioni benedette dalla Chiesa, incoraggiate e sostenute dai Vescovi e dal romano Pontefice. — E poichè il principale strumento di cui si servono i nemici è la stampa, in gran parte ispirata e sostenuta da loro, conviene che i cattolici oppongano la buona alla cattiva stampa per la difesa della verità, per la tutela della religione, e a sostegno dei diritti della Chiesa. E come è còmpito della stampa cattolica mettere a nudo i perfidi intendimenti delle sètte, aiutare e secondare l'azione dei sacri Pastori, difendere e promuovere le opere cattoliche, così è dovere dei fedeli di sostenerla efficacemente, sia negando o ritirando ogni favore alla stampa perversa ; sia direttamente concorrendo, ciascuno nella misura che può, a farla vivere e prosperare : nella qual cosa crediamo che finora non siasi in Italia fatto abbastanza. — Da ultimo i documenti da Noi dati a tutti i cattolici, specialmente nell'enciclica « *Humanum genus* » e nell'altra « *Sapientiae christianae* » debbono essere particolarmente applicati ed inculcati ai cattolici d'Italia. Che se per restar fedeli ai questi doveri avranno qualche cosa da patire o da sacrificare, si rincorino pensando, che il regno dei cieli patisce violenza e che sol con farsi violenza si conquista ; e che chi ama sè e le cose sue più di GESÙ CRISTO, non è degno di lui. L'esempio di

Prodant credentes virtutem conscientia debiti sacri ortam.

Pastoribus uniti, segregant se prorsus a sectis, operibus bonis devoti.

Ephemeridibus, omnisque generis scriptis, impia scripta obtundant.

Litteris nostris imbuti, sciant aliquid pro nomine Christi tolerare.

tanti invitti campioni, i quali per la fede tutto generosamente in ogni tempo sagrificarono, gli aiuti singolari della grazia che rendono soave il giogo di GESÙ CRISTO e leggiero il suo peso, debbono valere potentemente a ritemprare il loro coraggio e a sostenerli nel glorioso combattimento.

15 OCTOBR. 1890.

Non abbiamo considerato fin qui della presente condizione di cose in Italia che il lato religioso, come quello che per Noi è principalissimo ed eminentemente proprio, per ragione dell' officio Apostolico che sosteniamo. — Ma è pregio dell' opera considerare eziandio il lato sociale e politico, affinchè veggano gl' italiani, che non è solo l'amor della religione, ma altresì il più sincero e il più nobile amor di patria che deve muoverli ad opporsi agli empî conati delle sètte. — Basta osservare, per convincersene, quale avvenire si prepari all'Italia, nell'ordine sociale e politico, da gente che ha per iscopo, e non lo dissimula, di guerreggiare senza tregua il cattolicismo e il Papato.

Religionis inimicæ, res Italiæ bono sociali et politico æque adversantur.

Già la prova del passato è per se stessa molto eloquente. — Ciò che in questo primo periodo della sua nuova vita sia addivenuta l'Italia per moralità pubblica e privata, per sicurezza, ordine e tranquillità interna, per prosperità e ricchezza nazionale, è più noto per fatti di quello che Noi potremmo dire a parole. Quelli stessi che pur avrebbero interesse di nasconderlo, costretti dalla verità, non lo tacciono. Noi diremo solo, che nelle condizioni presenti, per una triste ma vera necessità, le cose non potrebbero andare altrimenti : la sètta massonica, per quanto ostenti uno spirito di beneficenza e di filantropia, non può esercitare che un'influenza funesta : ed appunto funesta perchè combatte e tenta distruggere la religione di Cristo, vera benefattrice dell'umanità.

Imminuti mores, ordo turbatus, opes dissipatæ :

en sectæ massonicæ ineluctabile opus.

Tutti sanno quanto e per quanti capi influisca salutarmente la religione nella società. È incontestabile, che la sana morale pubblica e privata fa l'onore e la forza degli Stati. Ma è incontestabile egualmente che senza religione non vi è buona morale nè pubblica nè privata. — Dalla famiglia solidamente costituita sulle naturali sue basi piglia

Status, familia, divitiæ, sine religione consistere nequeunt.

vita, incremento e forza la società. Ora senza religione e senza moralità il consorzio domestico non ha stabilità, e i vincoli di famiglia si indeboliscono e si dissolvono. — La prosperità dei popoli e delle nazioni vien da Dio e dalle sue benedizioni. Se un popolo non solo non la riconosce da lui, ma contro di lui si solleva, e nella superbia del suo spirito tacitamente gli dice di non aver bisogno di lui, quella non è che una larva di prosperità destinata a svanire, non appena piaccia al Signore di confondere la superba audacia dei suoi nemici. — La religione è quella, che penetrando nel fondo della coscienza di ciascuno gli fa sentire la forza del dovere e lo spinge a seguirlo. La religione è quella, che dà ai Principi sentimenti di giustizia e di amore pei loro sudditi, che rende i sudditi fedeli e sinceramente ad essi devoti, che fa retti e buoni i legislatori, giusti ed incorrotti i magistrati, valorosi fino all'eroismo i soldati, coscienziosi e diligenti gli amministratori. La religione è quella, che fa regnare la concordia e l'affezione tra i coniugi, l'amore e la riverenza tra i genitori ed i figli; che ispira ai poveri il rispetto pei beni altrui e ai ricchi il retto uso delle loro sostanze. Da questa fedeltà ai doveri e da questo rispetto ai diritti altrui nasce l'ordine, la tranquillità, la pace, che sono tanta parte della prosperità di un popolo e di uno Stato. Tolta la religione, tutti questi beni immensamente preziosi in un colla religione sparirebbero dalla società.

Bona tum privata tum publica a religione fluentia enumerantur.

Per l'Italia la perdita sarebbe altresì più sensibile. — Le sue maggiori glorie e grandezze, per cui tra le più colte nazioni ebbe per lungo tempo il primato, sono inseparabili dalla religione; la quale o le produsse, o le ispirò, o certo le favorì, le aiutò e diede ad esse incremento. Per le pubbliche franchigie parlano i suoi Comuni; per le glorie militari parlano tante imprese memorande contro nemici dichiarati del nome cristiano; per le scienze parlano le Università che fondate, favorite, privilegiate dalla Chiesa, ne furono l'asilo e il teatro; per le arti parlano infiniti monumenti d'ogni genere, di cui è seminata a profusione tutta Italia; per le opere a vantaggio dei miseri, dei diseredati, degli

Religionis naufragium dupliciter Italiæ exitiosum foret, cui nempe antiqua gloria omnis a religione catholica manabat.

operai parlano tante fondazioni della carità cristiana, tanti asili aperti ad ogni sorta d'indigenza e d'infortunio, e le associazioni, e corporazioni cresciute sotto l'egida della religione. La virtù e la forza della religione è immortale, perchè viene da Dio: essa ha tesori di soccorso, ha rimedî efficacissimi per i bisogni di tutti i tempi, e di qualsivoglia epoca, ai quali sa mirabilmente adattarli. Quello che ha saputo e potuto fare in altri tempi, è capace di fare anche adesso con una virtù sempre nuova e rigogliosa. Togliere pertanto all'Italia la religione è inaridire d'un colpo la sorgente più feconda di tesori e di soccorsi inestimabili.

15 OCTOBR. 1890.

Quare pessimam in patriam committit rapinam qui eam tam fecondo thesauro frustrari aggreditur.

Inoltre, uno dei più grandi e dei più formidabili pericoli che corre la società presente sono le agitazioni dei *socialisti*, che minacciano di scompaginarla dalle fondamenta. Da tanto pericolo l'Italia non va immune; e sebbene altre nazioni sieno più dell'Italia infestate da questo spirito di sovversione e di disordine, non è men vero però che anche nelle sue contrade va largamente serpeggiando quello spirito e ogni giorno si afforza. E tale è la sua rea natura, tanta la potenza della sua organizzazione, tanta l'audacia dei suoi propositi, che fa mestieri riunire tutte le forze conservatrici, per arrestarne i progressi, ed impedirne con felice successo il trionfo. Di queste forze prima e principalissima tra tutte è quella che può dare la religione e la Chiesa: senza di essa, riusciranno vane od insufficienti le leggi più severe, i rigori dei tribunali, la stessa forza armata. Come già contro le orde barbariche non valse la forza materiale, ma la virtù della religione cristiana, che penetrando nei loro animi, ne spense la ferocia, ne ingentilì i costumi, li rese docili alla voce delle verità e della legge evangelica; così contro l'infuriare delle moltitudini sfrenate non vi sarà riparo efficace senza la virtù salutare della religione; la quale facendo balenare nelle menti la luce della verità, e stillando nei cuori i santi precetti della morale di GESÙ CRISTO, faccia loro sentire la voce della coscienca e del dovere, e prima che alla mano ponga freno all'animo e smorzi l'impeto della passione. — Osteggiare

Periculum ingens a socialistis imminet, quos nulla vis poterit continere nisi religio.

pertanto la religione è privare l'Italia dell'ausiliare più potente per combattere un nemico che diviene ogni giorno più formidabile e minaccioso.

Insuper lucta Italiæ cum S. Sede, politice priori funesta est valde.

Ma non è tutto. — Come nell'ordine sociale la guerra fatta alla religione riesce funestissima e sommamente micidiale all'Italia, così nell'ordine politico l'inimicizia colla Santa Sede e col romano Pontefice è per l'Italia sorgente di grandissimi danni. Anche qui la dimostrazione non è più da fare; basta, a compimento del Nostro pensiero, riassumerne in brevi parole le conclusioni. — La guerra fatta al Papa vuol dire per l'Italia, al di dentro, divisione profonda tra l'Italia officiale e la gran parte d'italiani veramente cattolici, e ogni divisione è debolezza; vuol dire privarla del favore e del concorso della parte più schiettamente conservatrice; vuol dire alimentare nel seno della nazione un conflitto religioso che non approdò mai a pubblico bene, ma porta anzi sempre in se stesso i germi funesti di mali e di castighi gravissimi. — Al di fuori, il conflitto colla Santa Sede, oltre che priva l'Italia del prestigio e dello splendore, che le verrebbe infallibilmente dal vivere in pace col Pontificato, le inimica i cattolici di tutto il mondo, le impone immensi sagrifici, e ad ogni occasione può fornire ai nemici un'arma da rivolgere contro di lei.

Hæc lucta intus scindit corda, privat ordinem viribus sanioribus.

Foris, Italiæ reddit infestos quotquot colunt libertatem vicarii Christi.

En opus sectarum exitiale!

Ecco il benessere e la grandezza che apparecchia all'Italia chi, avendone in mano le sorti, fa quanto può per abbattere, secondo l'empia aspirazione delle sètte, la religione cattolica e il Papato!

Ponatur e contra libertas plena Ecclesiæ.

Quam felix rursus patrias floreret!

Si ponga invece, che rotta ogni solidarietà e connivenza colle sètte, sia lasciata alla religione e alla Chiesa, come alla più gran forza sociale, vera libertà e il pieno esercizio dei suoi diritti. — Qual felice cambiamento non avverrebbe nelle sorti d'Italia! I danni e i pericoli che lamentavamo qui sopra come frutto della guerra alla religione e alla Chiesa, cesserebbero al cessar della lotta: non solo, ma tornerebbero altresì a fiorire sull' eletto suolo dell'Italia cattolica le grandezze e le glorie, di cui la religione e la Chiesa fu sempre altrice feconda. Dalla loro divina virtù germoglierebbe spontanea la riforma de'pubblici e de'pri-

15 OCTOBR. 1890.

vati costumi; si rafforzerebbero i vincoli della famiglia; e in ogni ordine di cittadini sotto l'influsso religioso si desterebbe più vivo il sentimento del dovere e della fedeltà nell' adempierlo. — Le questioni sociali, che ora tengono tanto preoccupati gli animi, si avvierebbero verso la migliore e la più completa soluzione, mercè la pratica applicazione dei precetti di carità e di giustizia evangelica; le pubbliche libertà, impedite di degenerare in licenza, servirebbero unicamente al bene e addiverrebbero veramente degne dell' uomo: le scienze, per la verità di cui la Chiesa è maestra, e le arti, per l'ispirazione potente, che la religione deriva dall' alto, e che ha il segreto di trasfondere negli animi, salirebbero presto a nuova eccellenza. Fatta la pace colla Chiesa, sarebbe vie più cementata la unità religiosa e la concordia civile: cesserebbe la divisione tra i cattolici fedeli alla Chiesa e l'Italia, la quale acquisterebbe così un elemento potente di ordine e di conservazione. Fatta ragione alle giuste domande del romano Pontefice, riconosciuti i sovranni suoi diritti, e ripostolo in condizione di vera ed effettiva indipendenza, i cattolici delle altre parti del mondo non avrebbero più motivo di considerare l'Italia come nemica del loro Padre comune: essi che non per alieno impulso, nè inconsapevoli di quel che vogliono, ma sì per sentimento di fede e dettame di dovere, alzano ora concordemente la voce a rivendicare la dignità e libertà del Pastore supremo delle anime loro. — Che anzi crescerebbe all'Italia rispetto e considerazione presso gli altri popoli dal vivere in armonia colla Sede Apostolica; la quale, come fece sperimentare in particolar modo agl'italiani i beneficî della sua presenza in mezzo a loro; così coi tesori della fede che si diffusero sempre da questo centro di benedizione e di salute, fece che si diffondesse presso tutte le genti grande e rispettato il nome italiano. L'Italia riconciliata col Pontefice e fedele alla sua religione, sarebbe avviata ad emular degnamente le avite glorie; e da tutto ciò che è vero progresso dell' età nostra non potrebbe che ricevere novello incitamento ad avvantaggiarsi nel suo glorioso cammino. — E Roma città cattolica per eccellenza, preordinata da Dio a centro della reli-

Quæstio socialis pacifice soluta,

libertas publica bonis moribus tuta,

concordia restituta inter utramque potestatem,

rectores civitatum jurium suorum certiores,

totius catholici orbis Italiæ reconciliati,

decus S. Sedis in Italiam refulgens,

avita gloria rediviva,

Roma caput orbis christiani.

gione di Cristo e Sede del suo Vicario, il che fu cagione della sua stabilità e grandezza a traverso di tante età e di sì svariate vicende, riposta sotto il pacifico e paterno scettro del romano Pontefice, tornerebbe ad essere ciò che la fecero la Provvidenza e i secoli, non rimpicciolita alla condizione di capitale di un regno particolare, nè divisa tra due diversi e sovrani poteri, dualismo contrario alla sua storia; ma capitale degna del mondo cattolico, grande di tutta la maestà della religione e del sommo sacerdozio, maestra ed esempio di moralità e di civiltà ai popoli.

Optimi patriæ amici catholici.

Non sono queste, Venerabili Fratelli, vane illusioni, ma speranze poggiate sul più solido e verace fondamento. — L'asserzione che si va da tempo divulgando, essere i cattolici ed il Pontefice i nemici d'Italia, e quasi altrettanti alleati de' partiti sovversivi, non è che gratuita ingiuria e spudorata calunnia, sparsa ad arte dalle sètte per palliare i loro rei disegni e non incontrare intoppo nell' opera esecranda di scattolicizzare l'Italia. La verità che discende chiarissima da quanto abbiamo detto finora, è che i cattolici sono i migliori amici del proprio paese: e che dànno prova di forte e verace amore non solamente verso la religione avita, ma anche verso la patria loro distaccandosi interamente dalle sètte, avversandone lo spirito e le opere, facendo ogni sforzo acciocchè l' Italia non perda, ma conservi vigorosa la fede; non combatta la Chiesa, ma le sia fedele qual figlia, non osteggi il Pontificato, ma si riconcilî con lui. — Adoperatevi a tutt' uomo, o Venerabili Fratelli, affinchè la luce della verità si faccia strada in mezzo alle moltitudini, sicchè queste abbiano finalmente a comprendere dove si trova il loro bene e il loro verace interesse, ed a persuadersi che solo dalla fedeltà alla religione, dalla pace con la Chiesa e col romano Pontefice si può sperar per l'Italia un avvenire degno del suo glorioso passato. — Alla qual cosa vorremmo che ponessero mente, non diremo gli affigliati alle sètte, i quali di proposito deliberato s'argomentano di assodare sulle rovine della religione cattolica il nuovo assetto della Penisola, ma gli altri, che senza accogliere sì biechi intendimenti, aiutano l' opera di quelli col sostenerne la politica:

Pontifex excitat zelum Præsulum ut hisce doctrinis greges imbuant.

Sciant, nedum sectarii, saltem ignavi, juvenes res ad pessima declinare nisi alia via ineatur.

e particolarmente i giovani, sì facili a errare per effetto d'inesperienza e predominio di sentimento. Ognuno vorremmo si persuadesse come la via che si sta percorrendo, non possa essere che fatale all' Italia : e se Noi denunziamo ancora una volta il pericolo, non altro Ci muove che coscienza di dovere e carità di patria. *15 OCTOBR. 1890.*

Ma ad illuminare le menti e rendere efficaci i nostri sforzi, è duopo d'invocare soprattutto gli aiuti del cielo. E però alla nostra comune azione, Venerabili Fratelli, vada unita la preghiera, e sia una preghiera generale, costante, fervorosa, che faccia dolce violenza al cuore di Dio, lo renda propizio a questa nostra Italia, sì che allontani da essa ogni sciagura, quella in specie che sarebbe la più terribile di tutte, la perdita della fede. — Mettiamo per mediatrice appresso Dio la gloriosissima Vergine MARIA, l'invitta Regina del Rosario, che tanta potenza ha sopra le forze d'inferno e tante volte ha fatto sentire all' Italia gli effetti della sua materna dilezione. — Facciamo altresì fiducioso ricorso ai santi Apostoli PIETRO e PAOLO che questa terra benedetta conquistarono alla fede, santificarono colle loro fatiche, bagnarono del loro sangue. *Adjutorium desursum implorat a Deo, a Domina Rosarii, a principibus apostolorum.*

Auspice intanto degli aiuti che domandiamo, e pegno del Nostro specialissimo affetto vi sia l'Apostolica benedizione, che dall' intimo del cuore impartiamo a Voi, Venerabili Fratelli, al vostro clero e al popolo italiano.

Dato a Roma presso S. Pietro, li 15 Ottobre 1890, anno decimo terzo del Nostro Pontificato.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Cardinalem Mermillod, Episc. Lausanensem et Genevensem, aliosque Helvetiae Episcopos.

DE FOVENDA UNIVERSITATE FRIBURGENSI.

24 OCTOBR. 1890.

Pontifex inter acta conventus Friburgi nuper habiti imprimis probat quæ ad Universitatem ibidem conditam pertinent.

VOLENTI laetoque animo accepimus acta conventus Friburgensis nuper a vobis celebrati, quae per dilectum filium Nostrum Cardinalem a publicis negotiis administrum transmittenda Nobis curavistis. Libenter ex iis cognovimus, cetera inter negotia deliberationi vestrae proposita, actum quoque a Vobis esse de iis quae spectant ad Universitatem studiorum Friburgi anno superiore institutam. — Gnarum Nobis est, dilecte fili Noster ac Venerabiles Fratres, quantum curae, laboris et industriae a vobis impensum sit ut nobile illud inceptum felices haberet exitus, collatis ultro ac liberaliter studiis opibusque magistratus et populi eiusdem pagi. Quare gratissima Nobis haec incidit occasio ut vobis publicum ob eam rem praebeamus meritae laudis testimonium. — Hac vero opportunitate ad hoc etiam uti volumus, ut vobis testemur probatissimam Nobis fuisse cum egregiam voluntatem qua modo, simul congressi ceu quotannis soletis, confirmare hoc opus haud exiguae molis contendistis, omnia eidem pollicentes studia et officia vestra, tum pastoralem sollicitudinem qua prospexistis, ut iuvenes Helvetiae clerici commode valeant pro cuiusque studio et ingenio (quin ulla inferatur iactura seminariis dioecesium) uti magisterio sublimiori, quod in Universitate exercetur, quo plenius ac perfectius imbuantur iis disciplinis quarum rudimenta in seminariis hauserunt. — Haec enimvero, quae a vobis gesta sunt, spem fovent augentque quam cepimus sedulitate innixi et industria vestra de futuris incrementis huius instituti, cuius summam opportunitatem in rem Helveticae nationis prospeximus inde a primis exordiis, adeoque eius

Laudat zelum ab Episcopis huic operi devotum.

Optima in futurum sperat ab hoc vetere christianæ sapientiæ ædificio, superatis procellis, denuo assurgente.

patrocinium suscepimus studio ac benevolentia singulari. Sane in ea mentium obscuritate, quae latius in dies offunditur, dum in iis regionibus, quae humanitatis et scientiae laudem affectant, a docendi munere arcetur Ecclesia, eiusque merita in excolendis hominibus obruit ingrata oblivio, dum foeda et noxia civitatibus errorum colluvies omnia paene pervadit, luce veritatis erepta; iucunde conquiescit animus quum intuetur, deiectis sensim obstaculis, christianae sapientiae denuo vetus aedificium assurgens. — Id equidem insigni divinae providentiae muneri acceptum referimus; certum enim Nobis est, ope dumtaxat christianae sapientiae, quae fidem et rationem amice consocians ad unum consurgit principium utriusque, Deum, fieri posse ut mentes hominum, praelucente claro veritatis lumine, collustrentur, viam quae ducit ad vitam agnoscant et ineant, despectis tenebrarum filiis, qui ideo huic adversantur lumini quia veritatem oderunt.

24 OCTOBR. 1890.

Christiana sapientia civitatum salus.

Nos itaque conscii amplissimi muneris docendi omnes gentes divinitus dati Ecclesiae imprimisque huic Apostolicae Sedi, ac simul memores, historia duce, antiquae laudis, qua Ecclesia et romani Pontifices detersam a barbarie Europam omni scientiarum et artium cultu expolierunt, nihil inexpertum relinquemus ut missionem praenobilem pergamus obire coniunctissimam ministerio Nostro. Nimirum eam dicimus, qua Nobis cura demandatur, alendi fovendique, dilectarum instar alumnarum, scientias et optimas disciplinas, amplectendi earum cultores, atque omnem benevolentiam praestandi egregiis viris, qui illas ope et liberalitate sua sustentant. — Quapropter ambigendum vobis non est, dilecte fili Noster, Venerabiles Fratres, quin succrescens Friburgi Athenaeum prosequamur ultro favore votisque Nostris, optantes ut stabile sit et rebus utatur secundis. Imo sic habetote, plurimi a Nobis factum iri curas vestras in illud collatas, et probatissimum Nobis fore, utpote studiis Nostris apprime consentaneum, quidquid a vobis gestum fuerit, ut illud firmissimis constet fultum praesidiis et omni floreat instructum ornatu. Divinae interea benignitatis auspicem et paternae Nostrae caritatis testem

Magisterii Supremi sibi divinitus commissi munera implens,

Pontifex testatur gratissimas sibi fore quascumque curas in fovendum Friburgense Athenæum ab Episcopis impensas.

Apostolicam benedictionem vobis, dilecte fili Noster ac Venerabiles Fratres, nec non clero et fidelibus vigilantiae vestrae concreditis peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 24 Octobris 1890. Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Cardinalem Sanfelice, Archiep. Neapolitanum, et Capecelatro, Archiepiscopum Capuanum, et alios Campaniae Episcopos.

DE OBEDIENTIA EPISCOPIS A FIDELIBUS DEBITA.

3 NOVEMB. 1890.

Pontifex laudat Præsulum Campaniæ, concordiam ac zelum.

FIERI non poterat quin ea, quae perscripta legimus in litteris vestris die 8 kalendas Novembres communiter datis, periucunda Nobis acciderent et probatissima. Ostendistis enim novo testimonio, etsi gnaris Nobis opus non erat, quam concordi inter vos animo sitis, quam obsequenti in Apostolicam Sedem, quam parato ad explenda desideria Nostra, atque ad obeunda strenue pastoralia munia tempore licet difficili et in summa rerum asperitate. — Licet autem ex hisce studiis vestris non leve caperemus solatium, illud tamen graviter molesteque tulimus, quod inter eos, quos vobis subesse oportet, homines non desint qui, praetexto studio tuendae dignitatis Nostrae, vestram extenuant, et dissidia serentes impedimento sunt salutari ministerio vestro eiusve fructus imminuunt. — Haud vos praeterit, dilecti filii Nostri et Venerabiles Fratres, quae Nobis cura sit ut suum quisque teneat in Ecclesia Dei gradum in quo situs est, neque pervertatur ordo a divino Conditore eius constitutus. Propterea semper studia fidelium pro veritate certantium ita probavimus, si in aciem prodirent Antistitum ductu et auctoritate. Caveant isti, qui plus sibi arrogant quam eorum conditio ferat, ne milites imitentur, qui legitima ducum detrectantes imperia castrensis disciplinae leges infringunt ac pro virtutis praemiis ignominiae notam merentur. Meminerint, si Ecclesiam diligunt, contumacem et importunum zelum inertia deteriorem esse, praesertim in hac misera rerum omnium perturbatione. — Nos interim a Deo adprecamur, ut omnes sui gregis oves pastorum vocibus dociles efficiat et vos in ardua vestri muneris perfunctione

Dolet nonnullos ex eorum subditos, dissidia ac diffidentiam serentes,

sese temere, indisciplinatorum instar militum, proprii Episcopi auctoritati subtrahere.

Deterior inertiâ contumax zelus.

validis gratiae suae sustentet auxiliis. Atque huius divinae benignitatis auspicem Apostolicam benedictionem vobis, dilecti filii Nostri ac Venerabiles Fratres, nec non clero et fidelibus vigilantiae vestrae concreditis peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 3 Novembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE REGIMINE ET DISCIPLINA CONGREGATIONIS ANGLO-BENEDICTINAE NOVANDA.

Pridie idus NOVEMB. 1890.

Pontifex recolit ordinem S. Benedicti de Anglia inde a sæculo VI specialissime meritum, ibidem maxime quoque floruisse.

RELIGIOSUS Ordo Benedicti Patris de rationibus Ecclesiae reique publicae quum praeclare adud multas gentes sit meritus, tum apud Anglos meritus est praeclarissime. — Alumnos eius, extremo saeculo sexto, illuc miserat S. Gregorius Magnus, Angliae merito vocatus apostolus, ut gentem evangelii ignoratione miserrimam erudirent et rite adiungerent Christo. Quod illi quidem constantiâ laborum, copiâ doctrinae, splendore virtutum, optime, Deo adiuvante, fecerunt; iidemque instituta et artes verae solidaeque humanitatis in eas regiones feliciter invexerunt. — Huiusmodi beneficia gens Anglica quanti par erat aestimans, Ordinem Benedictinum summo semper obsequio et benevola gratia prosecuta est: quo mirabiliter factum, ut in dies et ille sedes suas viresque latius protulerit, et haec laetioribus aucta sit fructibus urbanitatis omnis maximeque religionis, a qua commemorabilem etiam sanctitatis laudem in Ecclesiae fastis obtinuit.

Post sæculi XVI tempestates, Legibertus Buckley, unus superstes, Congregationis Anglo-Benedictinæ auctor.

At vero, saeculo sexto decimo, propter acerbissimum illud et perquam calamitosum a catholica fide dissidium, communia religiosorum domicilia depopulata et eversa sunt, monachi vel necati vel dispersi; ut sub initium saeculi consequentis vix unus, Legibertus Buckley, de ingenti Benedictinorum numero fuerit reliquus. Qui vehementer dolens suorum vicem rerumque maximarum ruinam, reputare animo coepit, si quo modo opem aliquam et religioni et patriae et suis posset afferre. Ipse igitur nonnullis aliunde monachis sibi consociatis, adlectisque et sacra veste ornatis adolescentibus nonnullis Anglis, initia posuit Sodalitatis seu Congregationis, quae etiamnum viget, Anglo-Benedictinae: cuius praecipue laboribus referenda quae

apud eam nobilissimam nationem Ecclesia catholica subinde potuit reparare. — Susceptum a Legiberto consilium inceptumque opus vix dicere attinet quam gratum et acceptum extiterit Pontificibus romanis, qui tamquam singulare Dei providentis subsidium in ipso inesse agnoscentes, curas omnes contulerunt, ut excitata Sodalitas in spem magnam saluberrimae virtutis Angliae laboranti floresceret. Eam litteris *Cum sicut accepimus*, datis die 24 Decembris anno 1612, Paulus V collaudavit, rectoque eiusdem ordini prospexit, novem iussis *definitoribus*, qui et incerta quaedam Sodalitatis negotia transigerent, et accommodatas ipsi constitutiones scriberent, legum instar habendas; scriptas autem, auctoritate ipse Apostolica, litteris *Ex incumbenti*, die 23 Augusti anno 1619, probavit et gravissime sanxit.— Quae decessoris acta Urbanus VIII, Constitutione *Plantata*, die 12 Iulii anno 1633, ample confirmavit; multa Sodalitati privilegia concessit, certamque regiminis formam praescripsit, ad ea quoque munera, quae *Missiones* nominant, rite obeunda. — Deinde Benedictus XIV, Constitutione *Apostolicum ministerium*, die 30 Maii anno 1753, ea ipsa privilegia rata firmaque habuit, atque etiam officia definivit quae monachis missionariis intercederent cum vicariis Apostolicis, rei sacrae in insula ante illud tempus praefectis. — Tum Pius IX f. r. anno 1858 curavit effecitque ut ex conventus seu capituli generalis consulto integra communis vitae disciplina in Sodalitatem universam induceretur; die autem 20 Maii anno 1860 statuit, unam eamdemque domum initialibus omnibus probandis esse debere.

Quam Congregationem Paulus V adprobavit, legibusque instruendam curavit;

Urbanus VIII privilegiis auxit, missionibus accommodavit;

Benedictus XIV in obeundis missionum officiis adjuvit;

Pius IX ad communem disciplinam initialemque probationem adducendam statuit.

Familiae Anglo-Benedictinae curam haud mediocrem Nos item gessimus; et meminisse placet, quum anno 1881 inspectorem sive, ut vocant, visitatorem legavimus dilectum filium Bonifacium Krug, sodalem Benedictinum, qui nomine Nostro cognosceret in rem praesentem quemadmodum ipsius rationes sese haberent, quidque a Nobis curationis forte postularent, et plene ad Nos referret. Relata ab illo ut summa cum diligentia prudentiaque expenderentur, singulare quoddam Consilium delegimus S. R. E. Cardinalium;

Ipse Pontifex visitatorem ad ipsam misit,

atque consilia inde orta comprobavit.

Pridie idus NOVEMB. 1890.

qui viderent praeterea et censerent quaenam toti Sodalitati et Apostolico missionum muneri, cui sese alumni magnam partem dedunt, possent aptius prodesse : ad ipsorum vero consultationes, die 6 Iulii anno 1883, comprobando rescripsimus. — Iam nunc optantes eo amplius testificari, et qua Nos Sodalitatem ipsam voluntate complectimur, et quanto studio dignitatis eius tenemur, rati sumus tempestive et optime factum, si per Nos difficultates quaedam radicitus evellerentur quibus illa constringitur ne pleno gradu ad propositum suum contendat. — Quarum caussa difficultatum quia residet in forma nunc valente regiminis eius, hanc visum est prudenti temperatione novari oportere, ut et temporum conveniat naturae, et propria Ordinis instituta retineat. Formam enim regiminis, quae in praesentia valet, ideo Urbanus VIII Constitutione *Plantata* edixit, quod nullum in Anglia per illa tempora erat monasterium, neque per conditiones rei sacrae et civilis esse licebat : quapropter decrevit, ut *Congregatio Anglicana sic stabilita regeretur ab uno Superiore, vocato Praeside, qui extra Angliam resideret durante schismate, et a duobus Provincialibus immediate sub dicto Praeside in Anglia ; parique modo a Prioribus Residentiarum seu Conventuum extra Angliam ; et deinde certo etiam numero Definitorum.* Hoc modo iurisdictio in missiones et in monachos eis deditos adempta est monasteriis, a quibus ipsi excepti, quibusque tum etiam cum missionale munus exercerent erant devincti, atque binis Provincialibus ibidem considentibus tota est transmissa : quod sane fuit pro rebus locisque sapienter constitutum, atque adeo necessarium, ne missiones inopiâ gubernationis laborarent, neque minus ut missionariis communis esset sedes ac veluti centrum quo se in rebus omnibus verterent. — Ubi vero, conversis per Angliam temporibus, aliquot ibi coenobia restitui coepta sunt suisque praepositis regi, fieri certe debebat, id quod brevi est factum, ut, ea manente disciplina, incommoda non pauca neque levia occurrerent, totius videlicet Congregationis rectio, duplicata quasi potestate, funditus misceretur. Hisce maxime temporibus res eo venit, ut ipsa periclitetur Sodalitatis concordia : sunt enim qui haec in

Nunc per se quædam scopo obstantia tollere intendit.

Ostenditur qua sapienti ratione Urbanus VIII tunc temporis jurisdictionem ac disciplinam Congregationis missionibus addictæ diffinierit.

Sed instauratis monasteriis discordia orta inter duplex elementum monasticum et missionale.

quaestionem adducant, Congregatio ne Anglo-Benedictina per se et naturâ sua monastica sit an missionalis ; itemque, utrum ad monasteria summa potestatis pertineat, ob eamque caussam debeant illis missiones parere, an vero sit missionibus integrum suis propriis legibus facere, omni solutis erga illa obsequio. — Iamvero apertissime patet Congregationem Anglo-Benedictinam suapte natura monasticam esse ; eatenus autem missionalem, quia et aliis munerum sacrorum officiis et missionibus pariter dare operam consuevit : ex quo aeque patet debere missiones monasteriis, nequaquam haec illis, parere. Id quippe omnino exposcit ipsius ratio et caussa Congregationis, concinente palam historia teste. Et ipsa enim, ut alius quivis religiosorum Ordo, duo quaedam, alterum ab altero distinctum tamquam fines, spectat et sequitur: primum, ut alumnos ad omnem animi sanctimoniam consiliorum evangelicorum ductu erudiat, operibus iis fungendis quae sibi ex suis legibus propria sunt et praecipua ; proximum, ut alia accuret et peragat opera ad quae actuosam suorum virtutem porrigere possit et velit. In eo igitur primo quum vis et natura Ordinis posita sit, inde profecto normae et leges, quibus ipse dirigatur, petendae : eisdem vero legibus cetera, quaecumque in proximo continentur, necesse est obsequantur et serviant, nequaquam contra, quod praepostere fuerit. — Itaque Anglo-Benedictinae Congregationis vis et natura, quam esse usquequaque monasticam et regulae ipsae et constitutiones et annales declarant, hoc suo vult iure, ut qui monasteriis plena cum potestate praesint, iidem ipsam omnibus partibus, sive intra coenobiorum septa, sive extra, in varia munerum functione, pari cum potestate regant et moderentur. — Neque secus decursu temporum actum. Etenim anno 596 S. Augustinus una cum sociis monachis ad quadraginta, iussu S. Gregorii Magni, in Angliam perrexit *ut gentes illas ad Christum converteret ;* ubi voluntati Pontificis religiosissime obtemperans, *non alios ministros instituit esse quam monachos* (1). Hac de caussa primum aggressus est ad monasterium Cantuariae, in urbe principe, aedificandum, a quo omnis deinde

Congregatio quum natura magis monastica sit, missiones monasteriis parere æquum est.

In quovis ordine ex duplici elemento sanctificationis internæ, activitatisque externæ, prius naturam ipsius magis exprimit.

Inde, quum Congregatio Anglo-Benedictina monastica sit, a cœnobiorum rectoribus moderanda est.

Quod aperte docet historia prioris Congregationis a S. Augustino, juxta mentem S. Gregorii M. conditæ.

1. Mabillon, *Annal. benedict.*, an. 601.

pendebat rectio non solum de custodia legitimae disciplinae, verum etiam de officiis ad animorum salutem explendis. Sic enimvero statuerat S. Gregorius, alumnos Benedictinos simul apostolos simul monachos agere, ut monasteria tamquam sedes quasdam apostolatus haberent ; abbates autem procurationem omnem gerere ecclesiarum quas monachi (neque enim alii per eas regiones erant clerici) pro fidelium accessionibus essent condituri. — Ex eo fiebat, ut quamquam monachi per omnia sacerdotii munia studiosissime versarentur, tamen rerum omnium summa et gubernatio in monasteriis penes abbates consisteret. Erant in insula, octavo saeculo ineunte, monasteria eaque ampla octo : inde quaerebantur Episcopi, qui quidem apud ipsa convenienter habitabant, sed integra in monachos missionarios abbatibus manebat auctoritas [1]. Tali disciplinae ratione Congregatio magis deinceps magisque floruit, ut saeculo quinto decimo *abbatias* quadraginta duas, *prioratus* duos et viginti obtineret : atque uno perpetuoque tenore ad excidium usque postero saeculo illatum perseveravit. — Iamvero quae ibidem nunc est Sodalitas, eadem omnino habenda est atque illa, quippe quae a monacho veterum superstite sit instaurata, eodemque intendat, ad christianam Anglorum institutionem : siquidem quod veteres in eos fecere, ab ethnica ignominia et superstitione deducendo, hoc novi facere insistunt, ad catholicam fidem reducendo.

Pridie idus NOVEMB. 1890.

Omnia per monachos Abbatibus parentes fiebant tam extra quam intra claustrorum septa.

Qualis floruit per sæcula,

talis instaurata vigeat oportet.

Hac in caussa decessores Nostri, fautores eiusdem Sodalitatis amplissimi, nihil sane ullo tempore decreverunt quo in ipsam alium naturâ modum gubernationis velle viderentur inducere : atque immo ex ipsa Constitutione *Plantata*, qui recte penitusque inquisiverit, contrarium quiddam non obscure apparebit. — Quod enim, interdictis per ea tempora monasteriis in Anglia, neque praepositi quidem monachorum poterant ibi esse, quorum vigilantia consiliisque Benedictini missionarii, ut oportebat, regerentur, idcirco ab Urbano cautum est, ut bini in eam curam designati provinciales incumberent. Id autem, non ad perpetuitatem fuisse factum, sed per exceptionem dilatoriam, tandiu videlicet

Idem eruitur ex Constitutione Plantata *Urbani VIII.*

1. Mabillon, *Annal. benedict.*, an. 731-734.

mansurum et valiturum quoad rebus temporibusque cedendum, non uno ex loco eiusdem Constitutionis pernosse licet: ubi edictum ut *Praeses resideret extra Angliam, durante schismate;* ubi etiam datum posse Congregationem *a Prioribus Residentiarum seu Conventuum extra Angliam* regi: quae sane de facultate intelligenda sunt et venia temporaria, nimirum usque dum finibus ditionis suae essent illi prohibiti. Accedit quod ipse Pontifex salva esse decrevit *privilegia, gratias, indulta, facultates, praerogativas Ordinis et Congregationis Nigrorum nuncupatorum S. Benedicti ac illius Monasteriorum in Anglia* (1), in hisque ecclesiarum novem iura cathedralia: quo decreto, tacite is quidem, sed valde affirmavit, curiarum omnium ecclesiarumque administrationem, quarum utilitatibus Benedictini servirent, ad eorumdem monasteria, si quando essent in integrum restituta, nihil secus quam ante schisma pertinere: tantum igitur abest ut ea Constitutione potestati monasticae Urbanus sit refragatus. — Accedit etiam quod ita fert universe consuetudo Ordinis Benedictini: namque et apud alias eiusdem Ordinis familias, quidquid potestatis est in missiones et in alumnos missionarios, id alii defertur nemini quam coenobiorum praepositis: neque vero quisquam ignorat abbatias esse, quae non modo sibimetipsae consulant, sed ecclesiis externis curiisque haud ita paucis ius dicant easque undique administrent. — Talis autem sociandae temperandaeque potestatis modus, ut monasteriis missiones pareant, etiam propter praeclaras opportunitates quae utramque in partem redundare possunt, optandus maxime est. Quod enim monasteria, ut inter omnes constat, se minus prospere a legitima disciplina studiisque maioribus nunc habent, eius rei caussa non in alumnos, quorum voluntas vel opera desideretur, at vero in rerum hominumque inopiam, et in laborum, quae inde consequitur, immoderationem procul dubio debet conferri: quibus incommodis remedium optimum suppetet, si ex eodem capite aequabilis providentiae ratio in commune manarit. — Similia adiumenta et fortasse maiora ad missiones erunt profectura. Ut enim benevertant

Ita fert consuetudo universalis Ordinis Benedicti, ut monasteriis missiones pareant.

Tali disciplina utrisque perutilis; nam impedit ne monasteria per labores missionales exhauriantur,

et vicissim per exempla claustralia missiones fœcundantur.

1. Const. *Plantata.*

et fructus proferant vere salutares, opus est illis non ministerio tantum monachorum, sed multo magis exemplis eorum sanctissimis, quae mirifice possunt ad veritatem persuadendam, ad virtutem commendandam: et licet cultores tales evangelicae vineae, industrii probabilesque, non desint, eo tamen plures numerabuntur et plus auctoritate valebunt, quo monasteriis praesidia institutionis accreverint, et lux domesticae perfectionis praestiterit. — Edendis insuper scriptis quum campus missionibus pateat copiae multiplicis, in quo Ordo Benedictinus per aetates omnes tanta cum gloria elaboravit, in eo ipso Familia Anglica, coniunctis animis et laboribus, doctrinarum studiis excitatis atque in melius provectis, honeste poterit utiliterque certare: scripta enim eruditionis plena et litteratae gravitatis admodum in Anglia proficiunt, ubi intelligentis iudicii viris quaesita probantur, scriptoribus catholicis gratiam conciliant, reverentiam eliciunt erga Ecclesiam romanam, ad eamque, quod fit persaepe, devios invitant. — Illa quoque laboriosa et magni momenti opera, quam imbuendae edocendaeque iuventuti in ludis litterariis et in ephebeis missionarii impendunt, ex arctiore cum monasteriis necessitudine futurum profecto erit, ut perfectius quiddam contingat, propterea que fiat et in existimatione amplior et civitati multis modis uberior.

Pridie idus NOVEMB. 1890.

Monasteria sunt tamquam officinæ optimorum scriptorum.

Ipsa educatio juventutis a cænobiis majorem accipit existimationem et fructum.

Huc nimirum, ut una ex monasteriis ac missionibus communio evaderet, sic ut coenobiorum praepositis, tamquam potestatis munere antecedentibus, monachi missionarii subessent et obedirent, responsa spectaverunt, a delectis Cardinalibus data et auctoritate Nostra firmata. Etsi vero ad caput quaestionis primum : « Derogandum ne et quonam « modo de Urbaniana Constitutione *Plantata* pro Congre- « gatione Anglo-Benedictina? » responsum est : « Non videri de ea derogandum »: non tamen id factum perinde quasi ea rectionis ratio nullâ visa sit emendatione aut immutatione egere, at verius quia spes erat fore ut eiusmodi rogatio a monachis ipsis proficisceretur, saepius antea professis, huius Apostolicae Sedis optatis nihilo minus quam monitis praeceptisque omni se velle et demissione

Relationem hanc missionem ad monasteria in responsis Cardinales intendisse,

non inficit responsum ad primum quæsitum,

obsequi et diligentia satisfacere : quo nullum quidem exhibuissent testimonium aut per se praeclarius aut acceptius Nobis pietatis studiique sui erga ipsam Apostolicam Sedem atque erga parentem Congregationem. — Sed enim mens et voluntas Nostra cognita satis declarataque erat ex subiectis ad cetera capita quaestionum responsis. Scilicet ad caput secundum hoc modo positum : « Utrum consulendum « et quonam pacto missionibus et rationi studiorum, eiusque « rei gratiâ retinenda ne disciplina de uno eodemque tiro- « cinii domicilio? » responsum est : « Placere ita consulen- « dum, ut ne aliae postea suscipiantur missiones, nisi de « Apostolicae Sedis venia, delectisque ad id opus monachis « doctrina et exemplo probatis ; ut praeses, definitores, « provinciales in monasteriis habeant sedes ; ut cursus et « ratio studiorum ad normam Constitutionum (cap. XVII) « exigantur, hoc praeterea suaso, ut alumni optima spe « praelucentes, Romam doctrinarum cognitione plenius « perfectiusque imbuendi mittantur ; ut unica omnibus sit « ponendi tirocinii domus ; ut conventus seu capitulum « generale ex iis dumtaxat titularibus fiat qui iurisdictione « potiantur. » Quae consulta, et voluntatis Nostrae significationes, ad id quod Nobis tantopere erat et est in votis, concordiam nempe et profectum universae Sodalitatis, rectissime singula conducebant. — Primo enim, ne monasteriis onera adderentur ad ea quibus fatigata et paene oppressa languescunt, provisum, nullas postea missiones, nisi concedente Apostolica Sede, suscipiendas. Tum, ne iuniore aetate monachi, quum non satis vel scientia instructi vel legitima disciplina essent conformati, missionali muneri addicerentur, neve in coenobiis ob sodalium paucitatem communia officia iacerent, praescriptum, ut id muneris monachis imponeretur doctrinae laude et integritate exempli probatis. — Item, ad excitanda studia sapientiae et ad pristinum decus revehenda praescriptum, ut eorum ratio ad optimas normas constitutionum exigeretur, alumnis autem praestantioribus maior quaedam petenda esset Romae perfectio. Sic etiam, coniunctionis caussâ monachos inter conventuales et missionarios, utque missionum to-

diserte declarat responsum ad secundum caput;

quod per singulas partes ostenditur, quæ pertinent ad novas missiones suscipiendas,

ad missionarios deligendos,

ad excitanda studia.

tiusque Congregationis rectio in monasteriis adstricta consisteret, iussi praeses, definitores, provinciales degere in coenobiis atque ex regula vivere; quo simul persuasum haberent, utramque vitae rationem, monasticam et missionalem, apposite inter se cohaerere. — Praeterea, ut commune sibi esse propositum, etsi per diversa officia assequendum, alumni omnes mature tenerent, praescriptio confirmata de unico tironibus probandis exercendisque domicilio. Postremo, ne in capitulis generalibus, superante missionariorum numero, conventuales decederent, adhibita cautio ut, sublata consuetudine qua ius ad ea conveniendi suffragiique ferendi titularibus, ut loquuntur, vel potestatis expertibus permittebatur, illis proprie attribueretur qui cum iurisdictione praeessent. — Ob eamdem caussam illi ipsi delecti Cardinales, ad quaestionem quintam: « Reformandae ne et quibusdam modis constitutio- « nes Anglo-Benedictinae? » responderunt: « Censere se « reformandas, hac mente, ut ex ipsa Congregatione « quinque viri designentur, scilicet Praeses generalis et « quatuor sub eo monachi in consilium vocati; quorum « sit constitutiones recognoscere, et referre quae, salvâ « earumdem re, novanda videantur: qua in opera suus « etiam sit locus et responsis datis ad superiora quae- « stionum capita, et decretis recentibus *super statu regu-* « *larium* de novitiorum cooptatione ac professione, et im- « mutatis in Anglia rei sacrae civilisque conditionibus; ita « demum ut Sodalitas, integro quidem instituto missionum, « de religione tamen et studio monasticae legis, a S. Be- « nedicto traditae, nihil admodum remittat, quin immo « acrius ea quotidie intendat. » Ex quo omnino sequebatur, quaevis praescripta, cum sancta Patris legiferi disciplina minus congruentia, quae necessitas quaedam per impedita tempora adiecisset, ea deinde, conversis compositisque rebus, de constitutionibus demi atque abrogari oportere.

Pridie idus NOVEMB. 1890.

ad rectorum sedem,

ad unicum tirocinium,

ad capitula generalia.

Accedit responsum ad quintam quæstionem, quo constitutio monasticæ legi quam maxime conformanda declaratur.

Istis Nos caussis permoti, ad tuitionem et incrementa familiae Anglo-Benedictinae, quo voluntatum inter alumnos consensione studiorumque conspiratione felicius vigeat;

Hisce permotus Pontifex statuit sequentia.

quo possit ad priscae Sodalitatis, unde continuata existit, amplitudinem gloriae enixius procedere ; quo ipsius opera in colendis missionibus uberiore cum fructu succedat, autoritate Nostra Apostolica haec decernimus et praecipimus :

Munera provincialium ac binæ provinciæ missionales deleantur.

I. Derogantes Urbani VIII Constitutioni *Plantata*, ex qua parte regimen attingit Congregationis Benedictinae et missionariorum in Anglia, munera provincialium pariterque binas missionales provincias delemus ac deletas edicimus.

Missiones jurisdictioni monasteriorum submittuntur.

II. Missiones quae ibi nunc sunt, et quotquot, concessu huius Apostolicae Sedis, a Congregationis alumnis sint ibidem constituendae, coniungantur omnes cum monasteriis, ab eorumque Praepositis gubernentur, quorum iurisdictioni, tum in sacris tum in externis rebus, missiones et missionarios subiicimus ; iura vero sint salva Episcopis aliisque ordinariis per sacros canones constitutionesque Apostolicas reservata.

Ad præpositos monasteriorum transferuntur privilegia Provincialium.

III. Facultates et privilegia Provincialium vel Definitorum propria, quatenus curam spectant missionum et missionariorum, quocumque illis modo, sive ab Apostolica Sede, sive ex capitulis generalibus vel constitutionibus, tributa,ea omnia ad Praepositos monasteriorum transferimus, adeo ut ipsi eorumque consiliarii facultatibus et privilegiis fruantur omnibus quibus illi antehac fruebantur.

Præpositi quoad missiones præsidi generali morem gerant.

IV. Iidem vero Praepositi, in iis quoque rebus quae sunt ad missiones et missionarios, Praesidi generali consilioque eius sint dicto audientes ; neque, nisi scientibus illis et consentientibus, monachum ullum missionibus destinent.

V. Praeses generalis et consilium eius dent operam, ut adolescentes alumni ad doctrinas et monasticas virtutes ratione gravissima instituantur : neque committant, ut quisquam addicatur missionibus, cuius non exploratam habuerint ad id munus indolem et facultatem : quod si alumni desint idonei, per vicarios e clero externo curent supplendum.

Nonnisi optimi missionibus destinentur.

VI. Praeses generalis, collatis consiliis cum coenobiorum Praepositis, provideat quemadmodum missionarii quotan-

nis possint in sua quisque monasteria secedere, ibique aliquandiu, nec mense minus, esse, ut sanctioris disciplinae usu statoque piarum exercitationum curriculo animos reficiant et excolant.

Pridie idus NOVEMB. 1890.

Missionarii quotannis aliquod tempus in propriis cœnobiis degant.

VII. Ad haec iubemus, certum consilium quamprimum cogi, ex Praeside generali, tamquam moderatore, ex Praepositis qui nunc sunt coenobiorum, tribusque Monachis prudentia inprimis et doctrina spectatis, quos ipse legerit Praeses ex iis qui missionibus vacant. — Talis consilii haec sint mandata : primum, ut iam constitutas missiones assignet inter monasteria ; facta ipsi potestate, nova etiam pro communi missionum bono constituendi : alterum, ut capita pecuniae, quae apud Provinciales in missionum procurationem deposita sunt, excipiat et aequas in partes tribuat monasteriis, a quibus in posterum, secundum Constitutionem Nostram *Romanos Pontifices*, editam die 8 Maii anno 1881, administrentur : tertium, ut novum constitutionum ordinem conficiat, in quo digerendo adhaereat praesentis constitutionis decretis, diligenterque respiciat ad ea quae sunt antehac sancita, de integra legitimaque communis vitae disciplina observanda, de unica tirocinii domo habenda, de sede Praesidis generalis consiliique eius in coenobiis tenenda, de vocandis ad capitula generalia, neque praetermittat recentia decreta *super statu regularium* de novitiorum cooptatione ac professione. Mandatis primo et alteri, intra sex menses ab hac edita Constitutione, tertio autem intra annum, ab ipso consilio sit satisfactum.

Per novum consilium missiones, earumque pecuniæ inter monasteria æque distribuantur.

Novus ordo constitutionum elaboretur ad mentem in hisce expositam.

Igitur quaecumque his litteris decreta ac declarata et sancita sunt, ab omnibus ad quos pertinet servari volumus ac mandamus, nec ea notari, infringi et in controversiam vocari posse, ex quavis, licet, privilegiata caussa, colore et nomine ; sed plenarios et integros effectus suos habere, non obstantibus praemissis et, quatenus opus sit, Nostris et Cancellariae Apostolicae regulis, Urbani VIII aliisque Apostolicis, etiam in generalibus ac provincialibus conciliis editis, constitutionibus, nec non quibusvis etiam confirmatione Apostolica vel quavis alia firmitate roboratis statutis, consuetudinibus ac praescriptionibus ; quibus omnibus,

Pontifex præsentia decreta omnino servanda declarat.

perinde ac si de verbo ad verbum hisce litteris inserta essent, ad praemissorum effectum, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo nonagesimo, pridie idus Novembris, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

A. CARD. BIANCHI PRO-DAT.
M. CARD. LEDOCHOWSKI

VISA

DE CURIA I. DE AQUILA E VICECOMITIBUS

Loco ✠ Plumbi

Reg. in Secret. Brevium

I. CUGNONIUS

EPISTOLA

ad Cardinalem Benavides y Navarrete

Archiepiscopum Caesaraugustanum.

DE CONCORDIA ET ZELO PACIFICO.

SUAVISSIME affecti sumus perlecta epistolai quam sensibus egregiis refertam ad Nos dedist, nomine Hispanorum fidelium, qui secundum conventum suum in ista civitate illustri celebrarunt. Vix enim sine dubitatione affirmare possemus quid magis in iis litteris mirati simus, an testimonia antiquae et constantis fidei, quae maiorum vestrorum animos incendit ac tantum patriae vestrae attulit decus, an sincera indicia filialis erga Nos studii et summae in Apostolicam Sedem observantiae. — Plane ex hac fide simul et filiali studio profectam intelleximus sollicitudinem quam geritis, ut liber omnino neque ullius potestati obnoxius sit supremus Ecclesiae Antistes, quem nequitia hominum et infensa vis e civili principatu deiectum in conditionem miseram, periculi plenam ac similem servituti detraxit. Ex hisce studiis vestris non leve Nobis obvenit solatium inter eas quibus premimur acerbitates et curas. Quum enim hinc angamur impiorum conatibus, qui scelesto foedere iuncti nihil missum faciunt, ut cogitata perficiant, bellum gerentes atrox et pertinax adversus Ecclesiam eiusque caput, facile intellectu est quantopere Nos laetari oporteat quum istic spectemus filios lucis, Pastorum ductu, in unum coëuntes deliberatum de potiori ratione et ope, qua legitima defensio paranda sit, ac sibi invicem addentes animos ad caussam Dei constanter strenueque tuendam. — Ad hanc autem voluptatem, quam ex conventu vestro cepimus, cumulus accessit, cum ex Episcoporum numero, qui stipati lectissimis ex omni ordine viris doctrina et litterarum elegantia praestantibus ex universa Hispania istuc convenere, ubi

14 NOVEMB. 1890.

Pontifex lætatur de felici eventu congressus Cæsaraugustæ habiti,

imprimis de jure ac libertate Supremi Pastoris strenue vindicatis ab iniqua temporum oppressione,

adprobante numerosissima, clarissimaque corona.

perhumaniter et honestissime excepti sunt, tum ex frequentia populi qui istuc confluxit, rerumque in hoc coetu gestarum amplissima solemnitate. — Haec dum mente complectimur, probe dignoscimus experrectam virtutem esse Hispanae gentis, eamque non modo moveri vocibus officii sanctissimi ut collatis viribus summas rationes defendat religiosi et socialis ordinis in discrimen adductas, sed apprime consciam esse copiarum et opum, quas ad communem salutem conferre posset si nulla obessent impedimenta. Ad haec amolienda necesse est ut postrema deleantur vestigia dissidiorum, quae catholicos Hispanos miserrime distraxerunt, et quae divulsae erant vires compositae instructaeque coalescant, non ductu privatorum hominum, quibus nihil sit antiquius mortalis vitae commodis et partium studiis, sed eorum quos tutelae et custodiae religiosi et moralis ordinis praefecit Deus. — Hinc fore confidimus ut etiam pauci illi qui contra hortatus Nostros adhuc obnituntur, nec se sinunt agi spiritu fraternae concordiae, quo nihil magis necessarium est nec Nobis optatius, dociles demum se praebeant, uti pios decet Ecclesiae filios, et acie confertissima congrediantur opem laturi parenti amantissimae, Ecclesiae minis undique et telis hostium impetitae. Speramus scilicet eos re et verbis ostensuros, se ab ea semita recessisse, qua temere gradientes nec sibi proderant nec caussae Ecclesiae, sed improbo confecti labore tristem utrique parabant perniciem.

Lætatur Hispaniam, virium consciam, ad certamen fidei experrectam.

Dolet adhuc remanere quosdam contumaces catholicos, discordiæ addictos.

Sperat fore ut tandem ad meliorem sensum se recipiant.

Tu vero, dilecte fili Noster, et alii Hispani Antistites, quibus comperta est invicta vis perfectae concordiae quae mentes et corda iungit, praeclarum sapientiae et virtutis dedistis exemplum vosque pares titulo ostendistis illustris gloriae a maioribus traditae quum auspice Virgine Dei parente, quam pietate singulari gens Hispana colit, consociatissima voluntate in istam civitatem convenistis. — Pergite ergo magno alacrique animo ea quam iniistis via : plus quam pro virili parte, si fieri possit, contendite concordiam et pacem fovere. Hac maxime in praesens indiget Ecclesia ; hanc a vobis, hanc a fidelibus curae vestrae commissis, qui ab officiis sanctissimis penitus discedere

Laudat Episcopos Hispaniæ,

eorumque stimulat zelum pacificum.

nolint, postulat vehementer. Utcumque vobis data sit occasio, neque monitis neque precibus parcite ut omnibus persuasum sit, in tuenda religionis caussa, posthabendas esse rationes humani commodi quaeque sunt privatim utilia, sed a cunctis connitendum ut e certamine victrix discedat Ecclesia. Atque hoc quidem praestandum est non pro cuiusque prudentia et arbitrio, sed nutu et iussu eorum quibus huiusce rei cura est demandata divinitus. Alia quaevis agendi ratio catholicis proposita, huic adversa vel ab ea deflectens, non prosperos, sed tristes haberet eventus, quippe opus Dei non esset, adeoque saluti non esset agentibus, sed iacturae, iuxta Domini effatum : « *Qui non est mecum, contra me est ; qui non colligit mecum dispergit.* »

14 NOVEMB. 1890.

In defensione Ecclesiæ abdicanda commoda et judicia privata.

Equidem non ambigimus quin omnes Hispaniae Episcopi, qui constanter Nos demeruerunt officiis suis, pro ea qua praestant fide et observantia in Apostolicam Sedem, una cum clero et populo cui praesunt, optatis hisce Nostris cumulate satisfaciant et sollicitudini Nostrae studiose respondeant. Atque hac fiducia freti Apostolicam benedictionem, paternae caritatis testem, tibi, dilecte fili Noster, Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis et Episcopis Hispaniae, omnibus qui conventus Caesaraugustani fuere participes, eiusve scitis suffragati sunt, toti denique Hispanae genti, quam semper impense dileximus, peramanter in Domino impertimus.

Pontifex vota faciens Hispaniæ Catholicæ benedicit.

Datum Romae apud S. Petrum die 14 Novembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad singulos catholici orbis Episcopos.

DE MISSIONIBUS AFRICANIS STIPE COMMUNI IUVANDIS.

20 NOVEMB. 1890.

Pontifex testatur Ecclesiam delendæ servitutis semper fuisse sollicitam,

CATHOLICAE Ecclesiae, quae omnes homines materna caritate complectitur, nihil fere antiquius fuit inde ab initio, ceu nosti, Venerabilis Frater, quam ut servitutem, quae misero iugo premebat mortalium quamplurimos, sublatam cerneret penitusque deletam. Sedula enim custos doctrinae Conditoris sui, qui per se Ipse et Apostolorum voce docuerat homines fraternam necessitudinem, quae iungit universos, utpote eadem origine cretos, eodem pretio redemptos, ad eamdem vocatos beatitatem aeternam, suscepit neglectam servorum caussam ac strenua vindex libertatis extitit, etsi, prout res et tempora ferebant, sensim rem gereret ac temperate. Scilicet id praestitit prudentia et consilio constanter postulans quod intendebat religionis, iustitiae et humanitatis nomine ; quo facto de nationum prosperitate cultuque civili meruit optime. — Neque aetatis decursu hoc Ecclesiae studium adserendi mancipia in libertatem elanguit ; imo quo fructuosius erat in dies, eo flagrabat impensius. Quod certissima testantur monumenta historiae, quae eo nomine plures commendavit posteritati decessores Nostros, quos inter praestant S. Gregorius Magnus, Hadrianus I, Alexander III, Innocentius III, Gregorius IX, Pius II, Leo X, Paulus III, Urbanus VIII, Benedictus XIV, Pius VII, Gregorius XVI, qui omnem curam et operam contulere, ut servitutis institutio, ubi vigebat, excideret, et caveretur ne unde exsecta fuerat, ibi eius germina reviviscerent.

ope imprimis Romanorum Pontificum.

Tantae laudis hereditas a praedecessoribus tradita repudiari a Nobis non poterat : quare nulla praetermissa a

Nobis occasio est, improbandi palam damnandique tetricam hanc servitutis pestem ; ac data opera de ea re in litteris egimus, quas 3 nonas Maias anno 1888 ad Episcopos Brasiliae dedimus, quibus gratulati sumus de iis, quae pro mancipiorum libertate in ea regione gesta fuerant laudabili exemplo privatim et publice, simulque ostendimus quantopere servitus religioni et humanae dignitati adversetur. Equidem cum ea scriberemus, vehementer commovebamur eorum conditione qui dominio subduntur alieno ; at multo acerbius affecti sumus narratione aerumnarum, quibus conflictantur incolae universi regionum quarumdam Africae interioris. Miserum sane et horrendum memoratu est, quod certis nunciis accepimus, fere quadringenta Afrorum millia, nullo aetatis ac sexus discrimine, quotannis abripi per vim e rusticis pagis, unde catenis vincti ac caesi verberibus longo itinere trahuntur ad fora, ubi pecudum instar promercalium exhibentur ac veneunt. — Quae cum testata essent ab iis qui viderunt, et a recentibus exploratoribus Africae aequinoctialis confirmata, desiderio incensi sumus opitulandi pro viribus miseris illis, levandique eorum calamitatem. Propterea, nulla interiecta mora, dilecto filio Nostro Cardinali Carolo Martiali Lavigerie, cuius perspecta Nobis est alacritas ac zelus Apostolicus, curam demandavimus obeundi praecipuas Europae civitates, ut mercatus huius turpissimi ignominiam ostenderet, et Principum civiumque animos ad opem ferendam aerumnosae genti inclinaret. — Quam ob rem gratiae Nobis habendae sunt Christo Domino, gentium omnium Redemptori amantissimo, qui pro benignitate sua passus non est curas Nostras in irritum cedere, sed voluit esse quasi semen feraci creditum humo, quod laetam segetem pollicetur. Namque et Rectores populorum et catholici ex toto terrarum orbe, omnes demum, quibus sancta sunt gentium et naturae iura, certarunt inquirere, qua potissimum ratione et ope conniti praestet, ut inhumanum illud commercium evellatur radicitus. Solemnis conventus non ita pridem Bruxellis actus, quo Legati Principum Europae congressi sunt, ac recentior coetus privatorum virorum, qui eodem spectantes magno

20 NOVEMB. 1890.

Recolit litteras a se de eodem argumento ad Episcopos Brasiliæ missas,

quæque egerit pro tollenda immani servitute Afrorum.

Fructus laborum læte grateque salutat,

imprimis conventus Bruxellis ac Lutetiæ habitos.

animo Lutetiam convenere,manifesto portendunt tanta vi et constantia Nigritarum caussam defensum iri, quanta est ea qua premuntur aerumnarum moles. Quare oblatam iterum occasionem nolumus omittere, ut meritas agamus laudes et gratias Europae Principibus ceterisque bonae voluntatis hominibus, atque a summo Deo precamur enixe, ut eorum consiliis et orsis tanti operis prosperos dare velit eventus.

Gravior Pontifici cura ut floreat apud Afros religio christiana, humanae dignitatis magistra.

At vero praeter tuendae libertatis curam, gravior alia pressius attingit Apostolicum ministerium Nostrum, quod Nos curare iubet, ut in Africae regionibus propagetur Evangelii doctrina, quae illarum incolas sedentes in tenebris, a caeca superstitione offusis, illustret divinae veritatis luce, per quam nobiscum fiant participes hereditatis regni Dei. Id autem eo curamus enixius, quod illi, hac luce recepta, etiam humanae servitutis ab se iugum excutient. Ubi enim christiani mores legesque vigent, ubi religio sic homines instituit,ut iustitiam servent atquein honore habeant humanam dignitatem, ubi late spiritus manavit fraternae caritatis, quam Christus nos docuit, ibi neque servitus, nec feritas, neque barbaria extare potest ; sed floret morum suavitas, et civili ornata cultu christiana libertas. — Plures iam Apostolici viri, quasi Christi milites antesignani adiere regiones illas,ibique ad fratrum salutem non sudorem modo sed vitam ipsam profuderunt. Sed *messis quidem multa, operarii autem pauci:* quare opus est,ut alii quamplures eodem acti spiritu Dei, nulla verentes discrimina, incommoda et labores, ad eas regiones pergant, ubi probrosum illud commercium exercetur, allaturi illarum incolis doctrinam Christi verae libertati coniunctam. Verum tanti operis aggressio copias flagitat eius amplitudini pares. Non enim sine ingenti sumptu prospici potest missionariorum institutioni, longis itineribus, parandis aedibus, templis excitandis et instruendis, aliisque id genus necessariis, quae quidem impendia per aliquot annos sustinenda erunt, donec in iis locis ubi consederint evangelii praecones, suis se sumptibus tueri possint. Utinam Nobis vires suppeterent quibus possemus hoc onus suscipere. At quum votis Nostris obsi-

Plures in hac messe operarii requiruntur,

itemque pares opes,

angustiis presso supremo Pastore,

stant graves, in quibus versamur, rerum angustiae, te, Venerabilis Frater, aliosque sacrorum Antistites et catholicos omnes paterna voce compellamus, et Vestrae eorumque caritati commendamus opus tam sanctum et salutare. Omnes enim participes eius optamus fieri, exigua licet collata stipe, ut dispartitum in plures onus levius cuique toleratu sit, atque ut in omnes effundatur gratia Christi, de cuius regni propugnatione agitur, eaque cunctis pacem, veniam peccatorum, et lectissima quaeque munera impertiat.

20 NOVEMB. 1890.

a fidelibus totius orbis expecianda.

Propterea constituimus, ut quotannis, qua die in quibusque locis Epiphaniae Domini celebrantur mysteria, in subsidium memorati operis pecunia stipis instar corrogetur. Hanc autem solemnem diem prae ceteris elegimus quia, uti probe intelligis, Venerabilis Frater, ea die Filius Dei primitus sese gentibus revelavit dum Magis videndum se praebuit, qui ideo a S. Leone Magno decessore Nostro scite dicti sunt *vocationis nostrae fideique primitiae.* Itaque bona spe nitimur fore, ut Christus Dominus permotus caritate et precibus filiorum, qui veritatis lucem acceperunt, revelatione divinitatis suae etiam miserrimam illam humani generis partem illustret, eamque a superstitionis coeno et aerumnosa conditione, in qua tamdiu abiecta et neglecta iacet, eripiat.

Colligatur quotannis, die Epiphaniæ Domini, pecunia ad hunc finem,

Placet autem Nobis, ut pecunia, praedicta die collecta in ecclesiis et sacellis subiectis iurisdictioni tuae, Romam mittatur ad sacrum Consilium christiano nomini propagando. Huius porro munus erit partiendi eam pecuniam inter missiones quae *ad delendam potissimum servitutem* in Africae regionibus extant aut instituentur: cuius partitionis hic modus erit, ut pecunia profecta ex nationibus, quae suas habent catholicas missiones ad vindicandos in libertatem servos, ut memoravimus, istis missionibus sustentandis iuvandisque addicatur. Reliquam vero stipem idem sacrum Consilium, cui earumdem missionum necessitates compertae sunt, inter egentiores prudenti iudicio partietur.

Romam mittenda, atque inter missiones Africanas dispertienda.

Equidem non ambigimus, quin vota Nostra pro infelicibus Afris concepta, benigne excipiat dives in misericordia Deus, ac tu, Venerabilis Frater, ultro collaturus sis studium

Pontifex sperat hac abundanti stipe nullo modo institutum Lugdunense a propagatione fidei frustratum iri.

operamque tuam, ut ea expleantur cumulate.—Confidimus insuper, per hoc temporarium ac peculiare subsidium, quod fideles conferent ad inhumani commercii labem abolendam et sustentandos Evangelii nuncios in locis ubi illud viget, nihil imminutum iri de liberalitate qua catholicas missiones adiuvare solent collata stipe in institutum quod Lugduni conditum *a propagatione fidei* nomen accepit. Salutare hoc opus, quod fidelium studiis pridem commendavimus, hac nunc opportunitate oblata novo ornamus laudis testimonio, optantes ut late porrigat beneficentiam suam et laeta floreat prosperitate. Interim tibi, Venerabilis Frater, clero et fidelibus pastorali vigilantiae tuae commissis, Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 20 Novembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

LITTERAE

ad cardinalem Bausa, Archiepiscopum Florentinum

DE CULTU SACRAE FAMILIAE.

20 NOVEMB. 1890.

Pontifex grate excepit vota purpurati Præsulis cultum Sacræ Familiæ respicientia.

NOVUM argumentum perspecti tui erga hanc Apostolicam Sedem studii et obsequii prodiderunt litterae Augusto mense exeunte ad Nos datae, quibus vota Nobis significasti plurium fidelium, ut veneratio quae Christo Domino ac Matri Virgini et S. Iosepho, domesticae eius societatis consortibus, sub Sacrae Familiae titulo exhibetur, ad ampliorem in Ecclesia cultus dignitatem provehatur, atque de hac re, uti fieri debet in caussis gravibus fidem ac disciplinam spectantibus,sententiam et iudicium huius Apostolicae Sedis postulasti. Tuae observantiae et prudentiae officium Nos plurimi aestimantes, confestim postulationis tuae rationem habendam censuimus, ac rem propositam Consilio Nostro sacris ritibus praeposito cognoscendam mandavimus, ut deinde ad Nos consulta et exquisita referret. — Re itaque diligenter expensa, tibi nunc significamus, ob peculiares iustasque caussas Nos decrevisse, ut pietatis cultus erga Sacram Familiam, nullis aliis inductis eius exercendi novis formis, in eo statu servetur, in quo auctoritate huius Apostolicae Sedis probatus fuit, atque ut potissimum christianae domus Sacram Familiam ad venerationem et exemplum propositam habeant,iuxta instituta piae illius consociationis, quam decessor Noster fel. rec. Pius IX suis litteris die 5 Ianuarii anno 1870 datis probavit et commendavit,atque in spem certam maximorum fructuum latius in dies propagari exoptavit. Quam spem salutarium bonorum et Nos ultro in eiusdem societatis spiritu ponimus: confidimus enim fideles omnes probe intelligentes, in cultu, quem Sacrae Familiae exhibent, sese mysterium vitae absconditae venerari, quam Christus cum Virgine Matre et S. Iosepho egit, inde magnos stimulos habituros ad fidei fervorem augendum et

Servandam declarat formam huic cultui a Pio IX adscriptam.

Commendat egregie pietati fidelium hunc cultum tot rationibus præcellentem.

virtutes imitandas, quae in divino Magistro ac Deipara, eiusque Sponso sanctissimo fulserunt. Hae autem virtutes, ut non semel monuimus, dum aeternae vitae mercedem pariunt,ad prosperitatem etiam domesticae et civilis societatis tam misere hoc tempore laborantis spectant ; cum ex familiis sancte constitutis,civitatis etiam commune bonum, cuius familia fundamentum est, necessario consequatur. — Maius vero fiducia Nostra incrementum capit dum cogitamus, Sacrae Familiae cultores ex instituto societatis quam diximus, a Christo Domino gratiam per merita Matris Virginis et S. Iosephi sedulo efflagitantes, propitiam indubie opem experturos, ut vitam sancte componant, atque uti in domibus suis concordiam,caritatem, in adversis tolerantiam morumque honestatem laetentur efflorescere. — Vota igitur ad Deum effundimus, ut germanus memoratae societatis spiritus in dies latius inter fideles emanet ac vigeat, atque in hanc rem operam suam collaturos tum sacrorum Antistites, tum omnes Ecclesiae administros non dubitamus. In mandatis autem dedimus Consilio Nostro sacris ritibus praeposito, ut orandi formulam ad te mittat, quam confici et edi curavimus in usum fidelium, ad domos suas Sacrae Familiae consecrandas, tum etiam quotidianae precationis exemplar a fidelibus in Sacrae Familiae veneratione persolvendae. — Tuo demum in Nos obsequio, dilecte fili Noster, parem dilectionis affectum libenter profitemur, et in auspicium caelestium munerum, Apostolicam benedictionem tibi, et clero ac fidelibus, quibus praesides, peramanter in Domino impertimus.

Vota facit ut extendatur magis, formulamque orandi se confici curasse testatur.

Datum Romae apud S. Petrum die 20 Novembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Episcopum S. Flori

DE AGENDI RATIONE CATHOLICORUM IN REPUBLICA GALLICA.

28 NOVEMB. 1890.

De funesto dissidio in Galliis orto

REDDITAE mihi sunt litterae ab Amplitudine Tua die 19 Novembris datae, quibus erat iniecta mentio dissidii sententiarum quod nuper excitum est in Galliis super re gravissima ; quod dissidium eo magis abbesse oporteret, quo magis necessaria est inter catholicos omnes summa voluntatum coniunctio.

quid sentiat Ecclesia ex actis ejusdem patet.

Quae mens ac sententia sit Apostolicae Sedis ea super re, facile dignoscere potes ex doctrina explicata in actis quae ab eadem prodiere. — Patet ex illis catholicam Ecclesiam, cuius divina missio tempora et loca omnia complectitur, nihil in sua constitutione et doctrinis habere quod ab aliqua abhorreat reipublicae forma, quum singulae optimum civitatis statum parare ac tueri possint, si iuste ac prudenter adhibeantur. Scilicet Ecclesia assurgens supra mutabiles imperii formas ac contentiones et studia partium, spectat imprimis religionis incrementa et animarum salutem ; quod bonum supremum est, cui curando ac provehendo studium operamque omnem sedulo debet conferre.

Non abhorret ab aliqua forma reipublicæ, religionis animarumque sollicita.

Nil definiens de juribus, cum existentibus potestatibus tractat.

Haec cogitans et animo intendens Apostolica Sedes, traditionem sequens aetatum omnium, non modo civiles potestates observat (sive unius, sive plurium imperio regatur respublica), sed etiam cum iis agit missis exceptisque nunciis et legatis, et consilia confert ad transigenda negotia et definiendas quaestiones, quae mutuas rationes Ecclesiae et reipublicae attingunt. — Perfunctio huius muneris, cuius amplitudo humanas res supereminet, nullum infert praeiudicium iuribus quae forte ad aliquos spectare possunt, velut sapienter declaravit sanctae memoriae Pontifex Gregorius XVI, decessorum suorum vestigia sequens, in litteris Apostolici die 7 Augusti datis anno 1831, quarum initium « *Sollicitudo* ».

Hanc agendi rationem fideles sequantur, boni religionis causa,

Itaque eodem studio curandi religionis bonum, quo ducitur Sancta Sedes in negotiis agendis colendisque mutuis officiis cum rectoribus civitatum, ducantur etiam fideles oportet in actibus non modo privatae vitae sed etiam publicae. — Quapropter, ubi id postulent religionis rationes, nec ulla iusta ac peculiaris caussa impediat, par est ut fideles ad rem publicam capessendam accedant ut eorum industria et auctoritate institutiones ac leges ad iustitiae normam exigantur, ac religionis spiritus et benefica vis in universam rei publicae compagem influat.

imprimis catholici Galli.

Iamvero quod ad catholicos attinet qui in Galliis sunt, dubitandum non est quin opportunum ac salutare opus gesturi sint, si, perpensa conditione in qua iampridem eorum patria versatur, eam velint inire viam quae illos ad nobilem, quem dixi, finem expeditius et efficacius perducat.

Ducibus Episcopis, conveniant in tuenda jura religionis.

Ad hunc opus efficiendum, multum conferre potest sapiens et concors Episcoporum actio, multum fidelium ipsorum prudentia, plurimum denique vis ipsa progredientis aetatis. Interim vero, cum necessitas tuendi religionem et principia, quibus socialis ordo continetur, curas in praesens in se convertat virorum omnium, quibus humanae societatis salus cordi est, expedit summopere ut Gallici fideles in unum consentiant et hanc sibi provinciam suscipiant, in qua actuosas vires ac zelum magnanimum exerceant.

Plura mala sequerentur ex alia agendi ratione.

Qui vellent Ecclesiam viresque catholicas in aciem angustiorem deducere iisque uti ad concertationes studiis partium excitas, hi averterent animum a cogitatione bonorum maximorum ad quae vires illas converti oportet ; frustra illas absumerent nullum salutis vel gloriae fructum edituras; gravem denique inferrent illustri Gallorum nationi perniciem, sinentes in ea imminui ea summa recti verique principia, ea opera egregia et catholicas traditiones, quae quasi communis gentis thesaurus validas illi semper praebuere vires et praeclara laudis ornamenta.

Ceterum mihi certa spes inest fore ut Galliarum catholici quorum compertum est eximium religionis studium et sin-

gularis caritas in patriam, probe percipiant quae sint officia sibi ab hac temporum necessitate imposita, et dicto audientes pastoribus suis opus aggrediantur summa animorum consensione et coniunctione virium, quae sola potest tuto ad optatum finem perducere. *28 NOVEMB. 1890.*

Hac fiducia fretus, sensus tibi profiteri gaudeo peculiaris existimationis, qua sum ex animo

Amplitudinis Tuae

Romae ex aedibus Vaticanis die 28 Novembris 1890.

Addictissimus
M. Card. RAMPOLLA.

LITTERAE APOSTOLICAE

QUIBUS SEMINARIUM CLERICORUM E DIOECESIBUS ITALIAE SUPERIORIS IN URBE CANONICE CONSTITUITUR.

15 DECEMB. 1890.

Pontifex testatur se clero informando, institutis ei in urbe excitatis, præcipuas semper curas impendisse.

IN supremo quo fungimur ministerio nihil rei christianae opportunius, nihil Nobis expetendum magis censemus, quam ut iuvenes ex omni regione in sortem Domini vocati, non sancta solum vitae disciplina, sed sincera etiam solidaque scientia instituantur, ut pro sui muneris ratione ubique *lux mundi, sal terrae* esse possint, bonumque illud fermentum, cuius virtus inter fideles ad rectam sentiendi vivendique rationem diffundatur. Cum enim Ecclesia sit regnum a Christo Domino fundatum in salutem omni credenti, sit *columna et firmamentum veritatis*, oportet ut valida in ministris suis instrumenta habeat, quibus commode possit salutaria sua munera explere, et in fundamento veritatis ac iustitiae in quo ipsa constituta est, vicissim filios suos, omnesque accedentes ad se, per ministerium sacrorum virorum, stabili ratione ubique constituere. — Quamobrem nunquam Nos curas Nostras in hoc opus conferre praetermisimus, ut nempe domicilia ecclesiasticae disciplinae solidaeque doctrinae clericis non urbanis solum, sed etiam exterarum dioecesium in hac alma urbe paterent, in qua Principis Apostolorum Cathedra posita est, purique fontes ad doctrinas hauriendas Nobis vigilantibus cuique parati sunt; Nostrique muneris omni tempore esse duximus, iis domiciliis non modo liberalitate, sed auctoritate etiam praesto esse, ubi maturum tempus visum est, ut eis legitimo esse iure, ad canonicam formam tribueremus.

Collegium a S. Carolo conditum,

Insubriæ alumnis fæcundum,

Ex huiusmodi autem institutis studia Nostra hoc tempore merito postulat illud, quod olim collegii nomine ad S. Caroli in urbe excitatum, iuvenes clericos dioecesium Galliae Transpadanae seu Longobardicae quam vocant regionis, sacris disciplinis erudiendos excepit. Hoc collegium

iam inde ab anno 1854 initium in urbe habuit, felicemque alumnorum proventum extulit quibus Insubria merito laetata est, sed rerum publicarum conversiones quae anno 1870 in urbe evenere, effecerunt ut contubernio alumnorum soluto, una simul collegium ipsum esse desierit. Id Nos aegre admodum et moleste ferentes,ab exordiis pontificatus Nostri, cum Odoardo Borromeo illustris memoriae, S. R. E. Cardinali collegii patrono, impense egimus, ut alumnorum contubernio restituendo operam navaret. Nobisque placere demonstravimus, si ea sedes non excipiendis solum ex Insubria clericis, sed etiam ex dioecesibus Italiae superioris, nec non e dioecesibus Mutinensis, Parmensis et Placentinae regionis universe pateret. Amplissimo quem diximus viro curante et divina adspirante benignitate, factum est, ut die 30 Octobris anno 1878 quo in loco collegium fuerat, in eo sub auspiciis sanctorum caelitum *Ambrosii et Caroli* Mediolanensium Antistitum, sacri seminarii initia dedicata fuerint, ex clericis adlectis dioecesium Italiae superae, qui opportunitate oblata fruituri in urbem mature convenerant.

15 DECEMB. 1890.

urbe capta solutum,

jam Italiæ superioris clericis patens fausto die instauratum,

Cum haec initia prospere cessissent, novi instituti rationibus et prosperitati Nos consulere cupientes,leges ei regendo descriptas et ad Nos allatas, auctoritate Nostra probavimus, spectatissimos viros disciplinae seminarii et rei familiaris administrationi curandae praeposuimus, laetumque solatium percepimus compertum habentes, alumnorum in virtute et doctrina progressus expectationi Nostrae respondere.

legibus ac magistris optimis, se curante instructum,

Nunc vero dilectus filius Noster Lucidus Maria S. R. E. Cardinalis Parocchi, Noster in urbe Vicarius et seminarii eiusdem Patronus, nec non Venerabiles Fratres Archiepiscopus Tit. Nicomediensis et Archiepiscopus Tit. Melitenensis seminarii disciplinae et bonorum eius administrationi praepositi, precibus ad Nos delatis postularunt, ut clericalis instituti, quod iam annorum undecim experientia commendat, stabilitati et incrementis prospiceremus, eique iusti et legitimi seminarii ius, ad canonicas leges, auctoritate Nostra tribuere vellemus.

Pontifex, postulantibus ejusdem seminarii patrono ac præposito,

Nos itaque firma spe adducti, faustis inceptis Deum

sub auspiciis SS. Ambrosii et Caroli suprema auctoritate constituit.

incrementa daturum, precibus ad Nos allatis annuendum censemus, atque his litteris ad maiorem Dei gloriam, ad incrementum catholicae religionis, seminarium, quod ad S. Caroli in urbe sedem habet, excolendis dioecesium Italiae superioris, et Mutinensis, Parmensis ac Placentinae regionis clericis, sub auspiciis sanctorum caelitum *Ambrosii et Caroli*, ac sub Nostra et successorum Nostrorum auctoritate, erigimus et constituimus, atque eodem iure esse volumus, quo quae optimo et legitimo iure clericorum seminaria in urbe sunt.

Quædam de studiorum ratione diffinit.

Cum porro maxime interesse ad plenum perfectumque mentis ingeniique cultum putemus, ut qui in seminarium cooptantur, rite ponant fundamenta doctrinae, quibus positis solidum deinde scientiae aedificium in suam et aliorum hominum utilitatem attollant, statuimus, ut ii emenso litterarum cursu, studiorum in seminario initium a philosophicis disciplinis ducant, ac exinde rite instructi et comparati ad aliarum disciplinarum regiones progrediantur.

Quod si interdum contigerit, ut iuvenes clerici philosophicarum disciplinarum cursu iam perfuncti, in seminarium recipi cupiant, et iustas ob caussas a communi praescripto solvi postulent, seminarii moderatoris munus erit, de iis ad Nos et successores Nostros referre, ut quod opportunum visum fuerit decernatur.

Paternae autem Nostrae benevolentiae curas, quas seminario rite constituendo contulimus, acres stimulos admoturas confidimus seminarii alumnis, ut virtutis et doctrinae laude in dies magis augeantur ; quam ad laudem eos etiam impellere debet ea cogitatio, quod ad ministerium obeundum praesertim in ea regione vocantur, ubi sacerdotalis virtutis vestigia, olim a sanctis caelitibus *Ambrosio et Carolo* impressa non leviter, sed fixa ad sempiternum rei christianae bene gerendae exemplar fuere, et in qua fertilis campus idemque amplissimus ad benemerendum de Ecclesia patet.

Vota facit ut alumni expectationi suæ respondeant,

Nec porro dubitamus, quin dioecesium Antistites, quarum alumnis haec ecclesiasticae disciplinae sedes in urbe constituta est, libenter auctores sint praestantibus e sacra

Antistites instituto libenter utantur,

militia iuvenibus, ut oblata opportunitate impigre utantur: simulque spe ducimur, piorum virorum liberalitatem non defuturam ad novi seminarii praesidium, fulgente praesertim maiorum exemplo, qui olim ad collegii erectionem et tutelam, illustria suae beneficentiae monumenta reliquerunt.

15 DECEMB. 1890.

fideles illud pecunia juvent.

Omnia demum quae hisce litteris Nostris statuimus et declaravimus rata ac firma uti sunt, ita in posterum esse volumus ac iubemus, irritum et inane futurum decernentes, si quid super his a quoquam contigerit attentari, contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 15 Decembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE PROBANDIS STATUTIS SEMINARII IN OPPIDO COMILLAS, DIOECESIS SANTANDERIENSIS ERECTI.

16 DECEMB. 1890.

Laudatur Antonii Lopez et filii Claudii Lopez marchionis de Comillas pium condendi seminarii consilium.

SEMPITERNAM dominici gregis salutem et spiritualia ac temporalia eius commoda, ex demandato divinitus Nobis licet immerentibus Apostolicae servitutis officio diu noctuque intendentes, omnia, quae in Domino ad id facere noverimus, libenti animo probamus, et suprema qua in universa Dei Ecclesia pollemus auctoritate confirmamus, electosque viros, qui pietate et christiana caritate acti, opibus suis salutaria, utilia ac frugifera christifidelibus opera instituerint, publice et palam omni laude dignos, ac bene de re catholica meritos testari gratum Nobis est et iucundum. De acerrimo bello, deque pravis impiorum hominum sacrilega inter se societate devinctorum in Deum et in Ecclesiam molitionibus, deplorans pientissimus vir Antonius Lopez et Lopez marchio de Comillas, et existimans sacerdotii ministerium in profligandos errores, in evertendas inimici hominis machinationes et fraudes, in civilis societatis informandos mores et in prosperitatem Ecclesiae praecipue ac potissimum conferre, ut quamplures etiam institui possent sacerdotes, qui sanis doctrinis, pollenti robustoque pabulo enutriti, viribus validi, egregiisque armis instructi religionis caussam fortiter ac sapienter agerent, suisque Antistitibus vel maximo essent auxilio et praesidio, optimum iniit consilium aedificandi in natali gentis suae oppido, quod in Santanderiensi dioecesi positum vulgari nomine « Comillas » appellatur, amplum seminarium iis adolescentibus ecclesiasticam militiam praeoptantibus, omnium et singularum dioecesium Hispaniensium et dioecesium Americae olim Hispanae excipiendis, alendis et ad humaniores litteras severioresque disciplinas erudiendis, qui impares sint ferendis expensis in propriis

16 DECEMB. 1890.

seminariis. Morte intercepto Antonio, quem hoc pietatis et religionis conspicuum opus posteritati commendabit, ab eius filio Claudio marchione de Comillas, clarissimi parentis sui vestigiis inhaerente singularique studio et pietatis ardore patris sui voluntati obtemperante, eximium hoc ab ipso patre suo excogitatum et incoeptum opus omni ex parte adeo perfectum absolutumque est, divitique censu donatum, ut iam spectabile christianae artis monumentum extet ad religionis decus et utilitatem. Quo vero uberes lectosque ex hoc seminario fructus in aevum prodeant, ab eodem dilecto filio Claudio petitur, ut studia in hoc seminario rite absoluta iisdem perfruantur iuribus ac privilegiis ac si essent in aliis seminariis Hispanicis expleta, utque eiusdem seminarii sacellum die festo sancti Antonii Patavini visitantibus plenariam peccatorum suorum indulgentiam concedere velimus. Praeterea supplicatur ut praedictum pium institutum Nostro ac successorum Nostrorum romanorum Pontificum patrocinio protegatur, atque ad patrocinium hoc efficacius exercendum et ad firmiorem operis saluberrimi tuitionem obtinendam nedum aedium seminarii sed et bonorum omnium pleno iure Nobis Nostrisque successoribus romanis Pontificibus dominium perpetuo traditur. Petitur insuper ut ipsius seminarii leges et capita, suffragio Venerabilium Fratrum Archiepiscopi Burgensis et Episcopi Santanderiensis condita a Nobis probentur, atque, uti in hisce litteris continentur, auctoritate Nostra roborentur et firmentur, prout sequuntur. — I. Marchio de Comillas excellentissimi domini Antonii Lopez et Lopez pientissimi parentis votis obsecundans eiusdemque nomine agens, in oppido « Comillas » ac in aedibus a se propriis sumptibus extructis seminarium condit, in quo Hispani adolescentes et ex America Hispana oriundi alantur atque informentur, uti in posterum vineae Domini excolendae, suis cuiusque moderantibus Episcopis, dent operam. Quia vero bonum quod intenditur, non solum est peculiare unius dioecesis, sed maxime universale totius Hispaniae, ideo ex omnibus et singulis Hispanis dioecesibus iidem numero alumni admittentur. Plures vero ex peculiari aliqua

Exponuntur postulationes fundatorum,

ac statuta seminarii.

1. De patria recipiendorum alumnorum;

dioecesi tunc solum admittere licebit, quum aliarum dioecesium alumni non sint, qui admitti petant, qua in hypothesi Santanderiensis dioecesis candidati ceteris anteferentur. —

2. de gratis alendis, deque sumptibus propriis admittendis alumnis;

2. Ut piissimi parentis memoria singulari honore commendetur, exoptat fundator, seminarium sancti Antonii Patavini titulo cognominari : quin vero omni ex parte exclusos velit convictores, qui propriis sumptibus alantur, illud maxime sibi obtinendum perficiendumque praestituit, ut hoc novum seminarium Tridentinis seminariis opem ferat, sacerdotii candidatos gratis educando, qui inopiae caussa sumptus suppeditare nequeunt ad studia conficienda necessarios, quamvis alioquin ad sacerdotium se divinitus evocari sentiant. Unde iuvenes qui propriis sumptibus alantur, tum solum admittentur, quum experimento constet numerum alumnorum gratis alendorum insufficientem, nec respondere magistrorum tanto operi addictorum numero, neque amplitudini aedium in hunc finem extructarum. Quare Patrono de hac re prius praemonito ianua huic alumnorum generi tunc quidem pandetur. —

3. de præsidio seminarii Romano Pontifici ejusque Nuntio oblato;

3. Singulari indulgens amori, quo Pontificem romanum summum, in terris IESU CHRISTI Vicarium, conditor prosequitur, illud erigit ac constituit sub Pontificis maximi praesidio ac excellentissimi Nuntii eius in Hispania vices gerentis, qui perpetuo patroni officio fungatur : quod etiam magis consentaneum videtur, quum universali fini, quem seminarium praesefert, tum maxime alumnorum varietati, qui ex Hispania Hispanaeque Americae dioecesibus accurrent. —

4. de magisterio Soc. Jesu commisso, deque ædibus.

4. Vult conditor et exoptat ut regimen, disciplina et tota seminarii administratio penes Societatis IESU Patres constituatur ; quod ut obtineat, proprietatem aedificii ad oppidum « Comillas » suis sumptibus extructi romano Pontifici Christi in terris Vicario, libenter tradit. Unde proprietas dominiumque reale penes Sanctam Sedem, ususfructus vero penes Societatem IESU perpetuo erit. Hoc vero aedificium ad alium finem destinari non poterit, praeter eum, quem primo capite expressimus. At vero si forte seminarium, alumnorum deficiente numero, rite progredi vel propter inopiam eosdem sustentare nequeat, tunc societati licebit aedificium ad alium finem

sive litterarium, sive religiosum instituti sui proprium destinare, re prius cum summo Pontifice communicata et oblatis patrono pecuniis quae supersint. Praeterea si forsan, vi illata maiori, seminario praefecti commissum sibi munus obire non valeant et alumni dimittendi sint, existens pecuniae summa, cumulatis redditibus aucta, alendis gratis pluribus alumnis impendetur, cum in posterum, redintegrata in Hispania Societate IESU, denuo seminarium constitui rite poterit. — 5. Societas pariter tot magistros suppeditare pollicetur, quot ad alumnos instituendos requirantur ; easque tradet disciplinas, quibus opus est, ut in Tridentinis seminariis academici tituli obtineri possint. Eadem de caussa alios sacerdotes iuventutis recte instituendae studiosos adsciscere poterit, dummodo opportunum id duxerit, quos decenti stipendio seminarium donabit ; ipsa vero societas pro laboribus mercedem nullam exiget, praeter alimenta honestasque vestes iis tribuenda, qui sese alumnis quoquo modo impendant : quae omnia et sumptus ad itinera eadem caussa suscipienda ex seminarii aerario depromentur. — 6. Si romanus Pontifex seminarii dominio et possessione deturbetur, sive per legem, sive per tribunalium sententiam, sive quacumque alia ratione, tum aedium proprietas cum fundis et reliquis subsidiis a fundatore donatis revertatur ad eumdem fundatorem, vel ad legitimum eiusdem haeredem, qui titulo marchionis de Comillas decoretur : si vero huiusmodi titulus subsistere desierit, revertatur proprietas ad illum haeredem, qui praedictum titulum, si existeret, iure gessisset, quando Sancta Sedes illa proprietate expoliata fuit. Quod si evenerit, ille qui per hanc reversionis clausulam ad possessionem vocabitur et eius haeredes bona sic recuperata ad eum usum sive temporalem, sive perpetuum destinabunt, quem summi Pontificis consilium designabit. — 7. Marchio de Comillas eiusdemque tituli haeredes et illorum defectu parochus oppidi Comillas iure gaudebunt quatuor iuvenes praesentandi, qui, si requisitis dotibus ornati reperiantur, ad gratuitam in seminario educationem admittentur. Ex his iuvenibus duo ad fundatoris cognationem pertinebunt, duo vero in eodem oppido Comillas nati

16 DECEMB. 1890.

5. De magistris,

6. de casu violati pontificii iuris,

7. de iure conditorum vel parochi oppidi,

8. de studiorum ratione, sint oportet. — 8. Quamvis nullae disciplinae repudiabuntur, quae ad pleniorem et ornatiorem ecclesiasticae iuventutis institutionem pertinent, illae data opera potissimum tradentur, quas postulat humaniorum litterarum, philosophiae et theologiae cognitio. Ius quoque canonicum explicabitur, dummodo alumnorum copia satis ampla non desit. Ad doctrinam autem quod attinet sive philosophicam, sive theologicam, magistri vestigia prement, quibus insistendum docent documenta, quae ex Apostolica Sede extremis hisce temporibus emanarunt : ordo denique scholarumque distributio ea futura sunt, quibus Academia Gregoriana hodie regitur. — 9. Instituta legesque quibus alumni dirigendi sunt ut his moribus instituantur, quos sacerdotii ministeria requirunt, erunt illa quibus Germanicum collegium summorum Pontificum praesidio tectum tot tamque egregios protulit sacerdotes. — 10. Conditiones ad alumnos cooptandos requisitae, animi corporisque facultates, quibus exornari debent, experimenta quibus subiicientur, obligationes quas in suam dioecesim suscipient, officia quae semel admissi a seminario expectare poterunt, sequentibus articulis exponuntur. — 1. Adscribendorum aetas duodecimum saltem annum expleverit necesse est ; doctrina quae ad primam institutionem pertinet omnibus sit numeris absoluta ; imo, ceteris paribus, illi anteferentur, qui superiorum disciplinarum cognitione ac potissimum linguae latinae peritia commendentur. — 2. Praeterea ut quis hoc seminarium ingrediatur, non modo requiritur necessario ut caelitus evocari significarit, idque moribus integerrimis confirmarit, verum etiam ut se legitimis natalibus honestisque parentibus ortum parochi testimonio demonstret. Huic autem testimonio terna documenta adiicientur : primum quod de baptismo ac confirmatione fidem faciat, alterum quo medicus nullo eum nec parentes contagioso morbo laborare testetur, tertium dioecesani Praelati facultas ut proprium seminarium deserat, siquidem in dioecesano seminario per aliquot annos studiis antea vacaverit. — 3. Simul cum his testimoniis petitio seminarium ineundi scripto dabitur moderatori ; qua perspecta atque his investigatis quae

9. de institutis legibusque,

10. de requisitis a cooptandis alumnis :

1° quoad ætatem,

2° quoad mores,

3° quoad experimentum p. æbendum,

oportere videbuntur, certior petitor fiet, quid sibi praestandum uti sui experimentum praebeat apud delectos ad id muneris viros. — 4. Supellectilem, libros, victum et vestes seminarium suppeditabit ex quo die ad educationem gratuitam cooptatus fuerit alumnus; solummodo exigetur ut oppidum Comillas adveniat honesta indutus veste et tantum afferat pecuniae, quantum satis erit ut domum repetat, si id forte expedire iudicabitur; hae vero pecuniae in thesauro deponentur, data prius parentibus cautione. — 5. Seminarium ingressis nunquam, nisi gravissima ex caussa superiorum iudicio aestimanda, per totum educationis tempus exire licebit. Si qui vero ad militiam proficisci cogantur, praefectis integrum prorsus erit alios in eorum locum sufficere, quin egressos rursus admittere ulla ratione teneantur. — 6. Quibus mentis animique dotibus a Deo ditati sint, qua etiam vocatione praediti fuerint ad munus sacerdotale capessendum, alumni totis duobus primis annis probabuntur: quare per hoc tempus facilius dimitti poterunt. Si vero sexdecimum attigerint aetatis annum, menteque firma deliberaverint ad sacerdotalem dignitatem sibi comparandam serio adlaborare ut vocationi divinae talem viam demonstranti respondeant, tunc quidem Deo promittent, scriptoque testimonio promissum firmabunt, se post sacros ordines acceptos per quatuor saltem annos propriae dioecesi inserviendae fore addictos sic ut per hoc temporis spatium nulli ordini religioso nomen dare possint sine peculiari ac expressa dioecesani Praelati facultate in hunc finem concessa. — 7. Studiorum ratio, temporis partitio, ordo ac domestica disciplina singularibus statuentur legibus ad exemplar collegii Germanici, quarum crebra violatio caussa habebitur iusta ut dimittantur, quos dimittendos superiores existimabunt. — 8. Aequae itidem censebuntur dimissionis caussae, si quis ad studia minus idoneus comperiatur, si ad sacerdotium divinitus non vocari videatur, si mores corrupti, vel constans ignavia, vel ribellis in moderatores animus appareant. — 9. Biennio ante absoluta studia, doctrinaeque experimentis prius habitis, alumni ad sacerdotium evehi poterunt, si propriis eorum Episcopis expe-

16 DECEMB. 1890.

4° quoad libros, vestes, victum, etc.,

5° quoad mansionem in Seminario,

6° quoad probationes subeundas,

7° quoad studiorum rationem,

8° quoad dimissionem,

9° quoad ordinationes,

dire videatur ut iis assuescant sacris exercitiis, quibus in posterum vacabunt. Missarum vero stipendia, quas eo tempore celebrabunt, in seminarii aerarium conferentur, ipsius sumptibus impendenda. — 10. Postquam philosophiae finem fecerint alumni, si eorum et seminarii utilitati proficuum duxerit moderator studia intermittere per annum aut amplius, cogi poterunt, ut ibidem inferiores tradant disciplinas, atque ita ad superiores percipiendas aptiores evadant. — 11. Si quis huius operis praestantia ductus ad salutiferum eius finem conferre voluerit, voti compos effici facile poterit, unius aut plurium adolescentium sumptus suppeditando, sive perpetuo, sive ad certum tempus; at solius moderatoris erit de dotibus iudicare quae ut seminario adscribantur requiruntur, tum etiam ut in eo perseverare ac progredi in studiis possint. Quum autem necesse sit ut horum aliquis e seminario discedat, pecuniae ad eius institutionem donatae aliis informandis attribuentur, quos beneficii dignos idem moderator iudicarit. — 12. Omnes denique alumni divinam pietatem exorare curabunt primum quidem pro summo benefactore, scilicet pro D. Antonio Lopez, eiusque liberis; deinde vero pro ceteris quorum ope eorum institutioni subvenitur. Itaque praeter eas preces quas memor suggerat animus, singuli, qui sacerdotes nondum fuerint, semel in hebdomada unam B. V. coronam, semel autem in mense sacram communionem hunc in finem offerent. Sacerdotum autem unus, prout moderator quemque designaverit, sacrum semel in hebdomada faciet. — Quae quum ita sint omnes et singulos quibus hae litterae Nostrae favent a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo, vel quavis de caussa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, et eidem dilecto filio Claudio benevolentiae Nostrae et quaesitae suorum praestantiae meritorum laudis testimonium exhibere volentes eius votis et supplicationibus annuendum censuimus. Itaque seminarii a S. Antonio Patavino nuncupati in dioecesis Santanderiensis oppido « Comillas » erecti statuta, seu leges, decem comprehensa capitibus, quae

10° quoad intermissionem studiorum;

11. de dotibus a benefactoribus conferendis,

12. de tributo orationum conditoribus debito.

Pontifex rite omnibus oratorum postulationibus annuit.

superius in his iisdem litteris inscripta sunt, motu proprio, *16 DECEMB. 1890.*
certa scientia et matura deliberatione Nostra in omnibus rata habemus, probamus et suprema auctoritate Nostra firmamus, sancimus et inviolabiliter servari volumus, omniaque eidem seminario iura et facultates quibus cetera in Hispaniis canonice instituta seminaria, ex iure, vel privilegio, aut consuetudine utuntur fruuntur, auctoritate Nostra harum litterarum vi concedimus atque impertimus : supradictum autem seminarium a S. Antonio Patavino in Nostrum et successorum Nostrorum romanorum Pontificum dominium per praesentes litteras accipimus, itemque in tutelam ac patrocinium per Apostolicum in Hispaniis Sanctae Sedis Nuntium exercendum omnino recipimus. Denique memorati seminarii moderatori, praeceptoribus, alumnis, ceterisque eidem instituto addictis, nec non omnibus fedelibus qui die festo Sancti Antonii Patavini vere poenitentes et confessi, ac s. communione refecti sacellum huiusce seminarii a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi singulis annis pie visitaverint et ibi pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino perpetuis futuris temporibus concedimus. Non obstantibus, licet speciali atque individua mentione ac derogatione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque. Haec statuimus et concedimus : propterea decernimus has litteras Nostras firmas, ratas, efficaces uti sunt in posterum permansuras, atque irritum et inane esse si quid a quoquam contra eas contigerit attentari.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 16 Decembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

M. CARD. LEDOCHOWSKI.

DECRETUM

DE NONNULLIS ABUSIBUS QUI IN INSTITUTA RELIGIOSA IRREPSERANT EVELLENDIS.

17 DECEMB. 1890.

Leges nonnunquam a fine deficiunt.

QUEMADMODUM omnium rerum humanarum, quantumvis honestae sanctaeque in se sint, ita et legum sapienter conditarum ea conditio est, ut ab hominibus ad impropria et aliena ex abusu traduci ac pertrahi valeant ; ac propterea quandoque fit, ut intentum a legislatoribus finem haud amplius assequantur ; imo et aliquando, ut contrarium sortiantur effectum.

Tales fuerunt in aliquibus mulierum ac laicorum congregationibus ea quæ pertinent ad conscientiæ manifestationem,

Idque dolendum vel maxime est obtigisse quoad leges plurium congregationum, societatum aut institutorum sive mulierum, quae vota simplicia aut solemnia nuncupant, sive virorum professione ac regimine penitus laicorum; quandoquidem aliquoties in illorum constitutionibus conscientiae manifestatio permissa fuerat, ut facilius alumni arduam perfectionis viam ab expertis superioribus in dubiis addiscerent ; e contra a nonnullis ex his intima conscientiae scrutatio, quae unice sacramento poenitentiae reservata est, inducta fuit. Itidem in constitutionibus ad tramitem ss. canonum praescriptum fuit, ut sacramentalis confessio in huiusmodi communitatibus fieret respectivis confessariis ordinariis et extraordinariis ; aliunde superiorum arbitrium eo usque devenit, ut subditis aliquem extraordinarium confessarium denegaverint, etiam in casu quo, ut propriae conscientiae consulerent, eo valde indigebant. Indita denique eis fuit discretionis ac prudentiae norma, ut suos subditos rite recteque quoad peculiares poenitentias ac alia pietatis opera dirigerent ; sed et haec per abusionem extensa in id etiam extitit, ut eis ad sacram Synaxim accedere vel pro lubitu permiserint, vel omnino interdum prohibuerint. Hinc factum est, ut huiusmodi dispositiones, quae ad spiritualem alumnorum profectum et ad unitatis

ad confessarios ordinarios et extraordinarios,

ad directionem ipsis competentem.

pacem et concordiam in communitatibus servandam fovendamque salutariter ac sapienter constitutae iam fuerant, haud raro in animarum discrimen, in conscientiarum anxietatem, ac insuper in externae pacis turbationem versae fuerint, ceu subditorum recursus et querimoniae passim ad S. Sedem interiectae evidentissime comprobant.

17 DECEMB. 1890.

Quare SSmus D. N. Leo divina providentia Papa XIII, pro ea qua praestat erga lectissimam hanc sui gregis portionem peculiari sollicitudine, in audientia habita a me Cardinali Praefecto S. Congregationis Episcoporum et Regularium negotiis et consultationibus praepositae die decimaquarta Decembris 1890 omnibus sedulo diligenterque perpensis, haec quae sequuntur voluit, constituit atque decrevit.

Quare SS. D. N. Leo XIII decrevit:

I. Sanctitas Sua irritat, abrogat, et nullius in posterum roboris declarat quascumque dispositiones constitutionum piarum societatum, institutorum mulierum sive votorum simplicium sive solemnium, nec non virorum omnimode laicorum, etsi dictae constitutiones approbationem ab Apostolica Sede retulerint in forma quacumque, etiam quam aiunt specialissimam, in eo scilicet, quod cordis et conscientiae intimam manifestationem quovis modo ac nomine respiciunt. Ita propterea serio iniungit moderatoribus ac moderatricibus huiusmodi institutorum, congregationum ac societatum ut ex propriis constitutionibus, directoriis ac manualibus praefatae dispositiones omnino deleantur penitusque expungantur. Irritat pariter ac delet quoslibet ea de re usus et consuetudines etiam immemorabiles.

1. In his congregationibus a manifestatione intima conscientiæ abstinendum.

Statuta contraria delenda.

II. Districte insuper prohibet memoratis superioribus ac superiorissis, cuiuscumque gradus et praeeminentiae sint ne personas sibi subditas inducere pertentent directe aut indirecte, praecepto, consilio, timore, minis, aut blanditiis ad huiusmodi manifestationem conscientiae sibi peragendam; subditisque e converso praecipit, ut superioribus maioribus denuncient superiores minores, qui eos ad id inducere audeant; et si agatur de moderatore vel moderatrice generali, denunciatio huic S. Congregationi ab iis fieri debeat.

2. Hæc manifestatio a superioribus nullo prorsus modo expetatur;

secus denuncientur superioribus majoribus,

vel S. Congregationi E. R.

3. *Libere facta permittitur.*

III. Hoc autem minime impedit quominus subditi libere ac ultro aperire suum animum superioribus valeant ad effectum ab illorum prudentia in dubiis ac anxietatibus consilium et directionem obtinendi pro virtutum acquisitione ac perfectionis progressu.

4. *Confessarii extraordinarii conceduntur petentibus,*

IV. Praeterea, firmo remanente quoad confessarios ordinarios et extraordinarios communitatum quod a sacrosancto Concilio Tridentino praescribitur in *Sess. 25 Cap. 10 de Regul.* et a s. m. *Benedicti XIV* statuitur in constitutione quae incipit « *Pastoralis curae* », Sanctitas Sua praesules superioresque admonet, ne extraordinarium denegent subditis confessarium quoties ut propriae conscientiae consulant ad id subditi adigantur, quin iidem superiores ullo modo petitionis rationem inquirant, aut aegre id ferre demonstrent. Ac ne evanida tam provida dispositio fiat, *ab ordinariis designandi.* Ordinarios exhortatur, ut in locis propriae dioeceseos, in quibus mulierum communitates existunt, idoneos sacerdotes facultatibus instructos designent, ad quos pro sacramento poenitentiae recurrere eae facile queant.

5. *Accessus ad s. Synaxim ad solum confessarium spectat, nullo modo ad superiores, nisi casu gravis scandali post ultimam confessionem commissi.*

V. Quod vero attinet ad permissionem vel prohibitionem ad sacram Synaxim accedendi, eadem Sanctitas Sua decernit, huiusmodi permissiones vel prohibitiones dumtaxat ad confessarium ordinarium vel extraordinarium spectare, quin superiores ullam habeant auctoritatem hac in re sese ingerendi, excepto casu quo aliquis ex eorum subditis post ultimam sacramentalem confessionem communitati scandalo fuerit, aut gravem externam culpam patraverit, donec ad poenitentiae sacramentum denuo accesserit.

6. *Superiores de frequenti communione a confessario concessa monendi sunt.*

Rationibus huic licentiæ obstare visis confessario manifestatis, ejus sententiæ pareant.

VI. Monentur hinc omnes, ut ad sacram Synaxim curent diligenter se praeparare et accedere diebus in propriis regulis statutis ; et quoties ob fervorem et spiritualem alicuius profectum confessarius expedire iudicaverit ut frequentius accedat, id ei ab ipso confessario permitti poterit. Verum qui licentiam a confessario obtinuerit frequentioris ac etiam quotidianae communionis, de hoc certiorem reddere superiorem teneatur ; quod si hic iustas gravesque caussas se habere reputet contra frequentiores huiusmodi

communiones, eas confessario manifestare teneatur, cuius iudicio acquiescendum omnino erit. *17 DECEMB. 1890.*

VII. Eadem Sanctitas Sua insuper mandat omnibus et singulis superioribus generalibus, provincialibus et localibus institutorum, de quibus supra, sive virorum sive mulierum, ut studiose accurateque huius decreti dispositiones observent sub poenis contra superiores Apostolicae Sedis mandata violantes ipso facto incurrendis.

7. Decretis rebelles incurrant pœnas latas contra superiores Ap. Sed. mandata violantes.

VIII. Denique mandat, ut praesentis decreti exemplaria in vernaculum sermonem versa inserantur constitutionibus praedictorum piorum institutorum, et saltem semel in anno, stato tempore in unaquaque domo, sive in publica mensa, sive in capitulo ad hoc specialiter convocato, alta et intelligibili voce legantur.

8. Decretum hoc, vernaculo sermo constitutionibus insertum, quotannis legatur.

Et ita Sanctitas Sua constituit atque decrevit, contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria memoratae S. Congregationis Episcoporum et Regularium die 17 Decembris 1890.

I. CARDINALIS VERGA PRAEFECTUS
✠ FR. ALOISIUS EPISCOPUS CALLINICEN.
Secretarius.

EPISTOLA

ad D^m Lud. Windhorst,

Franc. Branntz, Carol. Trimborn, praesides

unionis popularis catholicorum Germaniae.

23 DECEMB. 1890.

Pontifex laudat opus ab egregiis viris ad religionis et patriæ tutamen susceptum.

DIGNUM pietate et prudentia vestra ac temporum necessitati optime congruens opus a vobis aliisque egregiis viris susceptum esse ex litteris vestris, septimo idus Decembres datis, libenter agnovimus. Scilicet comperto discrimine, quod patriae vestrae et religioni impendet ex pravis doctrinis et ausu complurium qui Ecclesiae et socialis ordinis moliuntur exitium, opportune eorum consiliis pro virili parte decrevistis occurrere. Id vero scienter praestitistis sacrorum Antistitum ductu et auspiciis, constituta societate catholicorum hominum ex omni Germaniae regione, qui voce, scriptis et quavis legitima ratione et ope infensis illis hostibus communis salutis obsistant eorumque conatus irritos faciant. — Quum porro eiusmodi sit consilium a vobis initum, ut nemini probari nequeat cui religio et fides, cui mores et status rei publicae, cui res familiaris et vitae securitas cordi sint, merito auguramur nobile inceptum vestrum favore et suffragiis usurum cordatorum omnium virorum et fructus daturum salutis uberrimos. Neque laboribus studiisque vestris defuturam putamus opem summi Dei qui cum tueatur Ecclesiam suam et sanabiles fecerit nationes orbis terrarum, facere non potest quin eos amplectatur et diligat qui adversus rei christianae et publicae eversores decertant. — Det Ille vobis volens propitius communium hostium tempus et opportunitates antecapere, ut salutari opera vestra prius consanentur vulnera,quae eorum spem alunt et caussam iuvant, quam illi quidpiam possint efficere ex iis quae cogitant ad summam patriae et Ecclesiae perniciem. Haec adprecantes

Dei benedictionem ipsis adfuturam pollicetur.

Vota facit pro felici exitu tam salutaris consilii.

ex animo vobis, dilecti filii, et ceteris pio vobiscum foedere consociatis Apostolicam benedictionem paternae caritatis testem peramanter in Domino impertimus. *23 DECEMB. 1890.*

Datum Romae apud S. Petrum di 23 Decembris 1890, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

ALLOCUTIO

ad S. R. E. Cardinales

DE LUCTA INGRAVESCENTE IN ITALIA.

23 DECEMB. 1890.

Pontifex vota votis rependit.

AUGURIO più bello e meglio appropriato ai bisogni non poteva farci il Sacro Collegio di quello espresso or ora da lei, Sig. Cardinale. Accogliendolo col più vivo gradimento, facciamo anche Noi caldi voti al cielo perchè lo secondi propizio e nella più larga misura lo compia.

Utinam natus Salvator mundo et Ecclesiæ pacem conferat!

Certo la gioia che suole apportare al mondo cristiano il ritorno di questi giorni sacri alla nascita del Redentore divino, è da molti anni turbata dalle molteplici e gravi tribolazioni che soffre la Chiesa nel mondo, e più specialmente nelle nazioni più largamente da essa beneficate. — Oh piacesse al cielo che colle pure gioie, che sgorgano da questo mistero di amore e di salute, tornasse ad allietare il mondo quella pace universale di cui esso godeva all'apparire del Salvatore! Piacesse al cielo che, deposti gli odî e i sospetti contro la Chiesa, si cessasse dall'osteggiarla e la si lasciasse libera di far sentire alla terra il conforto della sua sovrumana virtù!

Interim in lucta Pontificem zelus bonorum solatur.

Ma intanto, anche tra l'infuriar della lotta, Iddio benedetto non lascia di sostenere ed avvalorare chi fedelmente combatte per la sua causa. — Ed anche a Noi, nelle amarezze dell'ora presente, è letizia e consolazione grandissima quando vediamo i cattolici, illuminati dalla Nostra parola, scossi da quello che accade tuttodì intorno a loro, mostrarsi pari alla gravità del pericolo, e mettersi risolutamente per la via voluta da Noi.

Ecclesiæ, utpote Italicæ inimicæ, magis in dies adversatur impietas.

E su questo punto sentiamo il bisogno d'insistere di nuovo, specialmente riguardo all'Italia ; perchè qui, dove è il centro della fede e della religione divina, è pure il centro delle ostilità e delle offese nemiche ; e questa condizione di cose speciali doveri impone ai cattolici italiani. — A quale scopo si miri, quanto cammino siasi fatto, che cosa si debba aspettare di giorno in giorno, lo abbiamo colle stesse parole de-

23 DECEMB. 1890.

gli avversarî ampiamente mostrato nella recente Nostra Enciclica. Ogni giorno che passa apporta una novella prova della giustezza delle Nostre previsioni. Tutto ciò che ha carattere ed impronta cattolica è dannato all'ostracismo, fino al punto da venir proclamato *come sacro l'odio contro i cattolici*, i quali perciò sono come posti al bando e considerati come i peggiori nemici d'Italia. — Così nemico d'Italia non è chi in mezzo al popolo dissemina in tanti modi l'irreligione, e con mano sacrilega osa rapirgli gl'immensi beneficî frutto della carità di GESÙ CRISTO e della sua Chiesa ; non chi si fa maestro e propagatore d'immoralità fra le moltitudini ; non chi sbriglia le più perverse passioni ed insegna a scuotere il freno di ogni autorità ; non chi spinge la nazione sopra una via che la conduce infallantemente alla miseria, al decadimento e chi sa a quali catastrofi ; — ma in quella vece nemico d'Italia è chi, non osteggiando in alcun modo neppur nell'ordine politico la sua grandezza, ne vuol salva innanzi tutto l'avita fede e l'unità religiosa, prima sorgente della sua prosperità ; chi ama veder fiorire dovunque la santità del costume ; chi vuole sia messo un argine alla sfrenata licenza che da ogni parte dilaga. Ecco i nemici d'Italia ! — Pare impossibile tanto sconvolgimento d'idee ; ma è un fatto che così da tanti si pensa ; questo è il linguaggio che si sente ripetere tuttodì. Quello che fa più meraviglia si è che agli italiani di senno, non imbevuti di spirito settario, faccia all'intelletto sì denso velo la passione politica da far loro vedere con indifferenza le sorti della nazione poggiate sopra fondamenti del tutto opposti alle sue più belle tradizioni e alla gloriosa sua storia. Quello di cui non possiamo capacitarci si è che tanti, sinceramente desiderosi del benessere e della grandezza della patria loro, non si accorgano che questi beni non solo sono compatibili coll'ossequio alla Chiesa e coll'obbedienza al romano Pontefice, ma che il vivere in pace con esso è anzi la via migliore per conseguirli.

Ubi sint veri Italiæ hostes.

Mirum sane quod viri neque sectis addicti, neque ingenio orbati hanc veritatem non cernant.

In tanto scompiglio che agita e confonde le menti, è compito dei cattolici rimaner fermi nei loro principî, ed opporre, disciplinati e concordi, all'audacia delle sètte tutta la resi-

Boni bonis se jungant ad defendendam religionis libertatem.

stenza di cui sono capaci. Non si tratta già d'impugnare i diritti di alcuno : la Chiesa più di ogni altro li rispetta tutti, ed inculca ai suoi figli di rispettarli. Piuttosto chi ha motivo di lamentarsi è appunto la Chiesa, la quale vede da lungo tempo in mille guise violate ed oppresse le più sacre ragioni della religione e della coscienza cristiana. — È quindi legittima difesa il sostenerle ; ed invano si tenta di svisare il carattere di questa lotta col mettere in campo *interessi umani* e *fini politici;* quasi che non si trattasse d'interessi eminentemente religiosi anche quando si rivendica da Noi la sovranità pontificia, a tutela dell'indipendenza del Capo della Chiesa e della sua libertà. — I cattolici pertanto non si lascino prendere a tali insidie, nè intimidire dalle minacce. Gli uomini di senno e l'avvenire diranno che, propugnando la causa della religione e della Chiesa, i cattolici resero il più segnalato servigio anche alla patria.

Agitur enim de religione, non de quæstione politica.

Con questi sentimenti facciamo al Sacro Collegio largo ricambio dei migliori augurî, e dal cielo invochiamo su di esso l'abbondanza dei divini favori, dei quali intendiamo sia pegno l'Apostolica benedizione, che dall'intimo del cuore impartiamo a tutti e ai singoli suoi membri, come pure ai Vescovi, ai Prelati e a tutti gli altri qui presenti.

Sacro Collegio Pontifex benedicit.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE SACRIS SOLEMNIBUS PROXIMO MENSE IUNIO IN HONOREM SANCTI ALOISII GONZAGAE PERAGENDIS.

OPPORTUNE quidem et auspicato contingit, ut undecimo calendas Iulias hoc anno sacra solemnia in honorem Sancti Aloisii Gonzagae, trium saeculorum a beatissimo exitu eius elapso spatio, sint memori pietate peragenda. Nuntiatum Nobis est, ex faustitate huius eventus mirabili amore pietatisque studio exarsisse animos christianorum adolescentium, quibus optima sane huiusmodi occasio visa est, ut suam in caelestem iuventutis Patronum voluntatem et reverentiam multiplici significatione testarentur. Et id quidem evenire videtur non iis tantum regionibus, quae Sanctum Aloisium terris caeloque genuere, sed late ubicumque Aloisii nomen et sanctitatis fama percrebuit. Nos, iam a tenera aetate Angelicum Iuvenem summo pietatis studio colere assueti, cum haec novimus periucundo laetitiae sensu affecti sumus. Deo autem opitulante, confidimus eiusmodi sollemnia non vacua futura fructu christianis hominibus, nominatim adolescentibus, qui Patrono tutelari suo honores cum habebunt, in cogitationem facile deducentur clarissimarum virtutum, quibus ille quoad vixit ceteris in exemplum enituit. Quas quidem virtutes cum secum cogitent et admirentur, sperandum est fore ut, adiuvante Deo, animum mentemque suam ad eas velint informare studeantque fieri imitatione meliores. Neque certe catholicis iuvenibus proponi potest praestantius ad imitandum exemplum, illisque locupletius virtutibus quarum laude florere iuvenilem aetatem desiderari maxime solet. Ex vita enim et moribus Aloisii possunt adolescentes documenta plurima capere, unde ediscant, qua cura et vigilantia vitae integritas et innocentia sit servanda, qua constantia castigandum corpus ad restinguendos cupiditatum ardores, quo modo despiciendae divitiae contemnendique

1 JANUAR. 1891.

Pontifex lætatur sæcularia festa S. Aloysii Gonz. tanta pietate incendere orbis fidelium animos.

Juventutis Patrono ipse devotissimus, optimos ex his festivitatibus fructus sperat colligendos.

Juvenum exemplar diserte celebrat.

honores, qua mente atque animo tum studiis vacandum, tum cetera omnia aetatis suae officia et munera implenda, quodque his praesertim temporibus maximi est momenti, qua fide, quo amore sit Ecclesiae matri et Apostolicae Sedi alhaerendum. Siquidem Angelicus adolescens seu domesticos inter parietes degeret,seu nobilis ephebus in aula Hispanica versaretur, seu animo virtute et doctrina excolendo operam daret in Societatem Iesu,abdicato principatu, adscitus, ubi,quod in votis habuerat,et praeclusum dignitatibus aditum et vitam omnem proximorum saluti sibi unice impendendam esse gestiebat, talem in omni vitae genere sese impertiit, ut facile ceteris omni laude antecelleret,et praeclara relinqueret sanctitatis argumenta. Quapropter, sapienti sane consilio, qui christianae iuventuti instituendae et erudiendae praeficiuntur Sanctum Aloisium proponere solent tamquam nobilissimum ad imitandum exemplar, obsequentes consilio decessoris Nostri Benedicti XIII,qui iuventuti studiis deditae praecipuum Patronum caelestem Aloisium constituit.

Sodalitates ad S. Aloysii festa celebranda institutas laudat.

Quare egregiam sane meritorum laudem sibi comparare videntur illae catholicorum iuvenum Societates, quae non modo in italicis sed etiam in exteris urbibus sunt institutae eo proposito, ut huiusmodi Aloisiana solemnitas singulari cultu celebretur. Nos non latet quantum studii operaeque illae contulerint in apparandis honoribus, qui toto orbe catholico Angelico Iuveni deferentur, et quantam adhibeant curam, ut catholicorum pietate pariter ac numero praestent piae peregrinationes vel ad natale solum Aloisii, vel ad hanc almam urbem, quae castas eius exuvias asservat et colit, suscipiendae.

Puerorum ac puellarum zelum excitat.

Pueris etiam, ut accepimus, puellisque oblata est ratio testandi Aloisio puri amoris et pietatis suae quasi primitias ; pagellae enim late sunt diffusae, augustis iam nobilitatae nominibus, in quibus ipsi se parentesque tamquam famulos et clientes inscribant. Singulari huic in re optima ardori et sanctis eiusmodi propositis et votis cupimus atque optamus ut bonus faustusque,iuvante Deo,exitus obtingat. Interea cum admotae nuper sint ad Nos preces, ut in uberiorem animarum fructum caelestibus Ecclesiae thesauris hanc solemnitatem ditare et decorare velimus,Nos

piis hisce precibus benigne adnuendum censuimus. Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, qui triduanis quotidie, vel quinquies saltem novendialibus supplicationibus, quae habendae sunt ante Aloisiana sollemnia, diebus a respectivo loci Ordinario designandis, interfuerint, et vel ipso die festo vel uno ex dictis diebus ad cuiusque arbitrium sibi eligendo vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti quamlibet ecclesiam vel publicum Oratorium, ubi festum S. Aloisii celebrabitur, devote visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iis vero fidelibus, qui corde saltem contriti pias peregrinationes ad memorata loca confecerint, et parvulis etiam pro eorum captu eorumque parentibus, qui nomina ad promerendum Aloisii patrocinium inscripserint, dummodo triduanis vel novendialibus supplicationibus ut supra dictum est adstiterint, septem annos totidemque quadragenas de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse indulgemus. Praesentibus hoc anno tantum valituris. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

1 JANUAR. 1891.

Postulationibus annuens, Pontifex concedit tum peregrinantibus Romam, tum id non valentibus, indulgentias

animabus patientibus in purgatorio profuturas.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 1 Ianuarii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

EPISTOLA

ad Salvatorem Archiepiscopum Genuensem

DE FESTIS IN HONOREM CHRISTOPHORI COLUMBI.

10 JANUAR. 1891.

Pontifex laudat egregie festa in honorem Christ. Columbi Genuæ celebranda modo congruo indoli tanti viri.

COMPERIMUS libenter ex litteris a te datis pridie nonas Ianuarias, studiose te operam dare ut parentur istic in posterum annum saecularia solemnia, quibus memorabile celebretur iter quo Christophorus Columbus ante annos quadringentos ignotas antea regiones in aversa orbis parte detexit.—Sane hic honor, quem plures etiam alibi certant persolvere immortali viro, imprimis tribuendus illi est in ea civitate unde ortum habuit, cuius praeclarum est ornamentum et decus. Hinc vehementer probavimus consilium a te initum constituendi coetum lectissimorum civium qui eam curam suscipiant, ac perlibenter legimus pastorales litteras, quas ea super re dedisti ad clerum et populum dioecesis cui praesides. Praesertim vero prudentiam ac pietatem tuam in eo dileximus, quod maximae tibi curae sit ut haec celebratio ea ratione rituque fiat qui naturae rei a Columbo gestae, eius ingenio et spiritui quo agebatur conveniat. — Certissimis enim testatum est historiae monumentis, ipsum ideo arduum opus fuisse aggressum ut dissitis iis plagis affulgeret evangelii lumen et ipse aliqua ex parte minister fieret voluntatis Christi qui discipulis suis praecepit: « Euntes in mundum universum, praedicate evangelium omni creaturae. » Quare iniuriam egregii viri memoriae et nomini inferret quisquis nihil nisi profanum in eius inceptis agnosceret, eumque iisdem ornaret honoribus qui haberi solent iis quos nulla tetigit cura catholicae fidei, quique sola ingenii et constantiae laude floruerunt. — Enimvero quum Nobis perspecta sit religio et mentis sagacitas qua Ligures tui et ceteri Itali praestant, non dubitamus quin passim intelligant tanti viri memoriae et honori optime per te fuisse prospectum, adeoque studiis suis ultro faveant ferantque suppetias piorum virorum coe-

Incepta Columbi evangelico spiritu ducta.

Catholicas fore columbinas solemnitates haud dubitat.

tui a te constituto. Confidimus porro per hanc solemnitatem et proposita Columbi exempla quamplurium animos incensum iri ut pro virili quisque parte contendat amplificare Christi regnum in terris. Interim praedicto coetui propitiam superni Numinis adprecamur opem, eique non secus ac tibi, Venerabilis Frater, ac reliquo clero et populo tuae vigilantiae concredito Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 10 Ianuarii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Cardinalem Parocchi, Urbis Vicarium, et ad Curatores Saecularium Solemnium S. Gregorii Magni.

10 FEBRUAR. 1891.

Pontifex testatur gratissimas sibi fore solemnitates sæculares Gregorii Magni ad Cathedram Petri erectionem recolentes.

PRAECLARUM studium quo incensi estis, uti ex vestris litteris agnovimus, ad memoriam celebrandam S. Gregorii Primi, huius Romanae Ecclesiae Antistitis,saeculo tertiodecimo exeunte a natali summi sacerdotii eius,Nostrae in eum venerationi Nostrisque votis apprime respondet. Non potest enim non esse Nobis gratissimum singulares honores haberi clarissimo illi Ecclesiae lumini, et huius Romanae Sedis ornamento, cuius praestantibus meritis aeternum laudis testimonium tribuit, Magni cognomine indito, grata benevolentia aequalium, confirmavitque concors admiratio posteritatis. Datus quippe ille catholico orbi divinitus visus est, ut divinae benignitatis consiliis et suscipiendis et perficiendis maximis rebus ad Ecclesiae et humanae societatis opem difficillimis temporibus, fidus administer adlaboraret. Ipso enim operam navante, revocatae ab erroribus gentes, dissita regna ad Christi fidem traducta, caelestis doctrinae rivis irrigata saecula ; flagrantissimi eius pro re christiana studii uberrimos cepere fructus orientis Ecclesiae, cepit Hispania et Gallia, cepit Africa magnis asperitatibus et incommodis obnoxia ; et dum Romani Imperii mole disiecta, vis barbarica in hac Italia dominabatur, ipse in magna rerum perturbatione magnisque temporum aerumnis animi excelsi et invicti magnitudine christianae humanitatis adsertor et propagator, solator calamitatum, propulsator iniuriarum fuit ; per eum vis et arma potentium veritati et iustitiae cessere, eiusque patrocinio felix haec regio praesidium, solatium, salutem invenit. — Dignissimum itaque tanti decessoris Nostri meritis et pietate vestra consilium a vobis susceptum est, cum memoriam initi ab eo pontificatus post decem et tria saecula oblatam publicis honoribus prosequi decrevistis : par est enim insignia decora quae ad Ecclesiae glo-

Laudes perillustris sui decessoris dicit.

Solemnitatibus celebranda sunt tanti Pontificis exempla, et Romæ catholicæ dignitas.

riam pertinent, a fidelibus recoli in lucemque proferri, opportunum etiam rationi temporum,quibus firmari animos oportet fortibus et constantibus exemplis, nec minus dignitati huius urbis consentaneum de eo viro gloriari, quem nascentem excepit, cuius mortales servat et colit exuvias, cuius supremi ministerii paternas curas opemque praecipue experta est, nec non praestantibus in rem christianam meritis novum sibi honorem et gratiam apud omnes gentes sensit accessisse. — Et quoniam amplissima est seges gloriae eius, a divina benignitate profecta, ex qua bona cuncta dimanant, percommode ac merito censuistis, immortales ante omnia Deo gratias habere qui tantam virtutem in Ecclesia sua excitavit, ac mira per eum opera et salutaria perfecit, deinde monumenta ingenii virtutisque Pontificis incliti rerumque quas gessit amplitudinem, quantum fieri potest,in doctorum hominum conventibus commemoratione et praeconio complecti ; nec praetermittere immortalia caritatis eius exempla caelestibus illustrata prodigiis, quibus honorandis non litteras sed facta verbis potiora, pium scilicet caritatis epulum adhibendum felici consilio statuistis.— Macti igitur estote praeclaro pietatis studio quo affecti sunt animi vestri, atque efficite ut sicut ad gloriam Pontificis Magni quem colitis, ita etiam ad utilitatem et documentum aetatis nostrae res ab illo gestae, commemoratione vestra, reviviscant. Nihil enim aevo nostro utilius et salutarius, quam si ex Magni Gregorii saeculo documentum capiatur, quantum divina Ecclesiae virtus polleat privatis ac publicis malis vel avertendis vel sanandis, ubi ipsa queat amotis impedimentis suam opem erga homines exercere, et quo magis silentibus in eam infensis studiis, rationi et aequitati relinquitur locus, eo magis tranquillitati, humanitati et faustitati civitatum et imperiorum consultum esse. Non enim cum mundo et sapientia saeculi, sed cum Ecclesia columna et firmamento veritatis est Christus, omnium instaurator sive quae in caelis sive quae in terris sunt, a quo qui defecerunt quid valeant efficere tristis rerum experientia, et labes ac detrimenta nostrorum temporum docent. — Ad horum malorum conspectum, Nos vota Nostra pro com-

Magnæ inde gratiæ Deo totius boni auctori agendæ, atque inclyti, Pontificis monumenta colenda.

Quæ pie recogitata præsenti ætati, multiplici titulo, perutilia erunt.

Utinam, intuitu meritorum

Gregorii, Deus Ecclesiam procellis eripiat.

muni hominum salute ad Deum effundere non intermittimus, nec dubitamus eadem vos Deo in solemnibus quae acturi estis oblaturos,ab ipso postulantes ut quemadmodum S. Gregorii Magni consilio, labore, constantia publicorum malorum vis et acerbitas eius aetate resedit, ità adversi fluctus, quibus nunc miserrime iactatur Ecclesia et humana societas, viro sanctissimo in caelis suffragante conquiescant. Hac spe erecti omnia fausta piis solemnibus quibus operam datis ominamur, et Apostolicam benedictionem sincerae dilectionis Nostrae testem tibi, Venerabilis Frater Noster, vobisque, dilecti filii, singulis universis peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 10 Februarii 1891 Pontificatus Nostri anno decimo tertio.

LEO PP. XIII.

ALLOCUTIO

ad S. R. E. Cardinales

DE PONTIFICATU GREGORII MAGNI, SUI PONTIFICATUS GLORIOSO EXEMPLARI.

SI è compiuto in questi giorni per Noi un altro anno di Pontificato. Anch' esso passò tra gravissime sollicitudini e amarezze per le contrarietà di ogni genere suscitate dovunque contro la Chiesa. L'anno che comincia, se pur la divina bontà Ce lo accorda, non sappiamo bene che cosa sia per apportarci; ma le condizioni presenti dell' umana società Ce lo fanno presagire fecondo anch' esso di nuove tribolazioni. — Giungono pertanto opportuni e Ci sono altamente graditi i voti che in tale ricorrenza innalza a Dio per Noi il Sacro Collegio dei Cardinali, e che per la bocca del suo Decano Ci ha testè manifestato. Dei quali voti accresce agli occhi Nostri il valore e nell' animo Nostro il gradimento l'averli voi affidati alla potente intercessione del Pontefice S. Gregorio Magno, ora che pel XIII° Centenario della sua elezione rivivono e s' illustrano le gesta di quel memorando pontificato.

2 MARTII 1891.

Præteriti anni angustias memorans, Pontifex annum novum vix faustiorem expectat.

Vota S. Collegii, Gregorio Magno commissa, pergratus accipit.

Lungi da Noi l'ombra pur del pensiero che miri a stabilire il più lontano paragone con un Pontefice per tanti titoli cosi grande. La sua grandezza non può essere per Noi che stimolo a seguirne da lungi gli splendidi esempî. — I tempi pero in molte cose si rassomigliano; e da questa somiglianza giova trarre ammaestramenti e conforti per i guai e i bisogni dell' epoca nostra.

Tempora presentia temporibus Gregorii haud dissimilia profitetur.

Allora, come adesso, la Chiesa e il Pontificato ebbero nemici accaniti da combattere: i Longobardi e gli altri barbari esercitarono per lungo tempo la pazienza e la costanza di S. Gregorio: ma forse più sensibili sofferenze gli cagionarono gli altri nemici interni, meno feroci dei barbari, ma più perniciosi ed astuti. I barbari infine alla predicazione

Confert utrimque hostes Pontifici devincendos.

evangelica, deposta la nativa ferocia, si mansuefecero, si convertirono alla fede, rivestirono sentimenti cristiani e costumi civili. Quelli invece in mezzo alla luce della verità rimasero ciechi, ostili al Pontefice e ribelli alla Chiesa. Di questi nemici è ai tempi nostri più che mai grande il numero, raffinata la malizia, implacabile l'odio; ma le male loro arti, le insidie, gli assalti non prevarranno contro la roccia su cui divinamente è fundata la Chiesa: essa anche oggi uscirà dall' aspra lotta che sostiene, incolume e vittoriosa.

Laudat zelum et opera Gregorii Magni a quibus ipse exemplar sumpsit, in Oriente, in Anglia.

Del resto Gregorio, anche in mezzo ai più fieri nemici e a difficoltà senza numero del suo travagliatissimo pontificato, era pieno di sollecitudine per tutti i popoli della terra; e mentre prodigava le sue cure all' oriente perchè conservasse integra la fede, salda l' unione colla Chiesa di Roma, centro di tutte le altre; in Inghilterra mandava uomini apostolici ad arricchirla dei beneficî della fede, i quali poi fecero di quella nazione la terra dei Santi. Sull'esempio di tanto Pontefice anche Noi portiamo il più vivo interesse alle illustri Chiese di oriente, affinchè strette al centro della cattolica unità rifioriscano di vita novella. Anche Noi coi voti più caldi del Nostro cuore affrettiamo il momento in cui i consolanti progressi della fede cattolica in Inghilterra tocchino la meta desiderata.

Ut Leo Magnus Attilam, Gregorius Agilulphum ab Italia continuit, et populum suum a vexationibus bizantinis vindicavit.

Ma S. Gregorio fu altresì ai suoi tempi la salute di Roma, il presidio del popolo italiano. Come già la grande figura di S. Leone Magno aveva fatto indietreggiare sul Mincio Attila, flagello di Dio, così la maestà e la parola di S. Gregorio fece retrocedere fino al Ticino Agilulfo e le sue genti che dopo avere empito tutto all'intorno di devastazioni e di stragi, erano sul punto di dare l'assalto all' eterna città. E del popolo italiano, quasi abbandonato dagl' imperatori di Bisanzio ed angariato dai loro rappresentanti, Gregorio prese sempre le difese, ne patrocinò le ragioni, si oppose agli oppressori, provvide ai bisogni ed incoraggiò i Vescovi italiani a fare altrettanto. Così anche la storia di quei tempi luminosamente conferma quello che Noi non abbiamo mai cessato di ripetere all' Italia dei giorni nostri; che cioè la

Ipse pariter Italiam

Chiesa e i Pontefici sono di essa i più insigni benefattori e i migliori amici; e che combatterli ed avversarli come nemici, non è solo empietà, ma vera *stoltezza politica.*

a pessimis inimicis liberare conatur.

Finalmente, come ella, Signor Cardinale, ha ricordato, S. Gregorio coll' opera e la parola si oppose alla schiavitù, e non risparmiò sacrifici per ridonare, per quanto era in suo potere, agli schiavi la libertà. Ma per questa parte le condizioni dei tempi nostri sono molto migliori; la lotta contro la schiavitù incontra il più grande favore: principi e governi vi sono ora impegnati; e Noi che nel tempo del giubileo sacerdotale incoraggiammo con lettere encicliche il disegno di dare la libertà agli schiavi del Brasile, non abbiamo di poi nulla omesso per il trionfo, in Africa specialmente, di questa grande opera di fede e di civiltà. L'azione della Chiesa, educatrice e moralizzatrice per eccellenza, è indispensabile per la riuscita: sarebbe vano abolire la tratta, i mercati, la condizione servile, se gli animi ed i costumi rimanessero barbari. Perciò i missionarî cattolici hanno su questo campo il loro posto principale e quasi privilegiato: su questo campo i missionarî di tutte le nazioni dovrebbero convenire, ed è grandemente a desiderare che loro non manchi il favore e l' aiuto dei rispettivi governi. Lode a quelli che già lo prestano e sono disposti a prestarlo. — In quanto a Noi, se benigno il Signore Ci farà toccare il giubileo episcopale, le risorse che in tale occasione la generosità dei cattolici vorrà mettere nelle Nostre mani, destineremo in larga parte a questo nobilissimo scopo. Esso mirabilmente collima colla propria e divina missione della Chiesa, che è quella di dilatare sulla terra il regno di Gesù Cristo, e di fare gustare il frutto della redenzione a chi siede tuttavia nelle tenebre e nell' ombra di morte.

Ut olim Gregorius, et ipse pro libertate contra servitutem decertavit in Brasilia deletam, in Africa delendam, quidem ope religionis.

Huic scopo munificentias anni jubilaris instantis magnam partem attribuet.

Piaccia al Signore, per l'intercessione del S. Pontefice Gregorio, dare prosperità ed incremento a queste opere che i tempi reclamano, e coronarle del più lieto successo.

Invocato Gregorio Magno,

Con questa speranza ripetiamo al Sacro Collegio il gradimento de' suoi voti; ea tutti i suoi membri, ai Vescovi, ai Prelati e a tutti qui presenti impartiamo dall' intimo del cuore l' Apostolica benedizione.

S. Collegio benedicit.

EPISTOLA

ad Cardinalem Fredericum Fürstenberg, Archiepisc. Olumucensem, et Franciscum a Paula Schönborn, Archiepisc. Pragensem, et venerabiles Fratres Archiepisc. et Episc. Imperii Austriaci.

DE QUIBUSDAM CAPITIBUS CONGRESSUI ANTISTITUM COMMENDANDIS.

3 MARTII 1891.

Pontifex gaudia sua doloribus mixta testatur.

IN ipso supremi Pontificatus, quo providens Deus Nos auxit, exordio, universitatem catholici orbis contuentes, habuimus equidem quod laetaremur tam multa esse tamque egregia in omni recte factorum genere vel studia vel opera, in quae, Deo iuvante, sacri pastores et uterque clerus fidelesque homines sedulo incumberent : neque tamen sine acerba fuit aegritudine conspexisse Ecclesiae hostes, pessimo foedere coniuratos, moliri ac tentare omnia, ut admirabile istud aedificium, quod perfugio humani generis ipse extulit Deus, convellerent atque adeo, si fieri posset, exscinderent. — Quae nimirum longe lateque in Ecclesiam Christi ardet dimicatio, etsi variis pro varietate locorum artibus armisque exercetur, hanc demum unam habet eamdemque rationem belli praescriptam ; a familiis, a scholis, a legibus, ab institutis vestigia religionis delere omnia, Ecclesiam ipsam facultatibus suis et insigni qua pollet in commune bonum virtute spoliare, perniciosissimam errorum pestem in omnes venas domesticae civilisque communitatis infundere. Ab adversariis iam nihil temperatum est, infinita licentiâ ; qui plurimi acresque in iura, libertatem, dignitatem Ecclesiae, in Episcopos omnesque cleri ordines, in auctoritatem maxime et principatum romani Pontificis invaserunt. Ex tantis catholico nomini iniuriis illatis, multa in nationes ingentiaque mala profluxerunt et profluunt : in iis dolendum, ut serpat latius opinionum perversitas, comitesque improbitas et seditio spiritus tollant, atque inde rebus publicis

Describit impiorum consilia et mala inde oriunda.

imperiisque pericula impendeant quotidie maiora. Neque alia sane erant consecutura: nam debilitato, eove deterius, reiecto firmissimo civitatis praesidio, religione, quae una homines et recte commonendo et salutariter deterrendo vere potest in suo quemque officio retinere,nutant continuo et labefactantur ipsius fundamenta civitatis.

Quare omnes rectores et subditos de propriis officiis est adhortatus;

Haec Nos, nulla dimissa occasione,gravibus litteris palam denuntiavimus et iis qui cum potestate praesunt et iis qui sunt sub potestate, indicantes alteris religionis et civitatis inter se rationes quam arcte continerentur, alteros adhortati ut divina Ecclesiae documenta iuste colerent diligenterque explerent. Singularis porro fuit compellatio Nostra ad Venerabiles Fratres Episcopos, quos Spiritus Sanctus rectores posuit Ecclesiae Dei idemque larga suae gratiae luce perfundit : qui enim, tamquam custodes per omnes vigilantes terrarum regiones, in re praesenti notarent experiendoque nossent quaenam cuique genti sive adhibenda remedia sive insidiae praecavendae, iidem profecto adiutores Nobis optimi futuri erant ad id quod summis viribus urgebamus, urgemus, catholicarum gentium salutem. Sunt autem a Nobis peramplae Deo gratiae, quod compellationi Nostrae mira prorsus ex omni Episcoporum ordine consensio responderit et sollertia: nam,quantum eniti illi possunt,ingenio et animis, hortatione et actione,eo toti spectant ut veritatem catholicae fidei tueantur, utque hominum societatem, ad consentaneas fidei virtutes revocando, maximis expediant miseriis, ad veri nominis prosperitatem adducant.

præsertim tamen Episcopos,qui mira consensione Pastorem adjuvarunt.

Zelum imprimis Austriæ Antistitum laudibus effert;

In quo tam nobili studii pastoralis certamine praeclare quidem fecerunt Austriae Episcopi, et Nobis animus gestit debitam vobis laudem hoc loco tribuere : habemus quippe compertum quanta contendatis prudentia et assiduitate laborum ad mala quaevis in populo germina evellenda et ad semina fovenda christianae vitae. Imo nuper perlibenter agnovimus, coniunctim a vobis epistolam ad fideles dioecesium vestrarum fuisse datam, quae praeclaro Nobis argumento fuit consociatissimas esse voluntates vestras quum res est de rei catholicae rationibus tuendis. Verum ut firmius constet vigeatque in posterum haec concordia,

Quem ad zelum augendum, ut quotannis congrediantur suadet.

vestraque studia et vires ad unum certumque finem eodem tramite intendant, nihil Nobis opportunius fore videtur, quam si quasdam inter ipsos congressiones quotannis Episcopi habeant, ex quibus ea ineatur tam efficax sentiendi agendique concordia. Isthaec, quam optamus, conventuum ratio nonnullis in regionibus iam inducta viget, et fructus adhuc tulit vere laetabiles: inde enimvero Episcopis amplior patuit consiliorum copia, robur animi confirmatum, studium religionis incensum, haud pauca etiam consulta profecta quae rei catholicae multis modis utilia contigerunt. — Accedit quod tanta sacrorum Antistitum coniunctio et consensio non modo eis ipsis decus et gratiam apud suos non mediocrem auxerit, sed exemplum quoque et invitamentum extiterit hominibus laicis vel aliarum gentium, ut concordibus aeque animis consulerent, quibus oporteret praesidiis tutelam religionis neque minus civilis ordinis laborantis suscipere. — Praeterea ab ipsis Episcopis et praeeuntibus et cohortantibus multum certe navitatis et ardoris hauserunt catholici, ut conventus adsimiles pro nationibus vel provinciis locisve aliis cogerent et celebrarent; idque sane quam providenter factum. Si etenim contra flagitiosi homines, audacia praepotentes et numero, sese passim congregant foederatique conspirant ut illis donum fidei, unum omnium praestantissimum, et consequentia bona perfide eripiant, rectum omnino est ac necessarium, catholicos, Episcopis moderantibus, studia sua omnia viresque consociare ad resistendum: qui quidem, in talium coetuum frequentia, liberius poterunt et validius sui nominis professionem sustinere, hostiles impetus propulsare.

Perutiles tales sunt congressiones tum Præsulibus, tum gregibus, et ipsis cum maximo fructu conventus celebrantibus.

Argumenta congressuris non deerunt: vinculum unionis cum Supremo Pastore;

Res autem ad deliberandum, eaeque magni momenti, Episcopis non deerunt congressuris. — Qua temporum calamitate afflictamur, id primum petendum curandumque esse censemus ut cum hierarchico ordine vincula christianae familiae arctiore in dies necessitudine constringantur; ita plane, ut fideles Episcopis suis omni voluntate et observantia adhaerescant, quum maxime vero ad Episcopum Ecclesiae universae fidem, obtemperationem, pietatem filiorum retineant alacres et profiteantur non

timide. Velle autem ut romanus Pontifex nulli subsit hominum ditioni, sed plene sui perfecteque sit iuris, hoc nempe officium quum ad omnes ubique gentium catholicos, non ad unam gentem aliquam, sancte pertineat, Episcopi idcirco collatis videant sententiis atque opera efficiant, ut fidelium studia in eam iustissimam caussam erecta constent, caleantque ad exitum feliciter maturandum. — Ibidem commode licebit Episcopis consilia inter se communicare, siqua inciderint ecclesiis suis impeditiora negotia: licebit etiam, si de re quapiam expedire visum, communes litteras et acta evulgare. — Item cleri instituendi excolendique cura, quâ nulla Episcopo maior neque uberior, suum in consultationibus locum habebit; quemadmodum disciplina et rectio clericorum sacris in seminariis ad Tridentinas exigenda normas, quibusnam praecipue rebus alenda in eis pietas et generosa virtus, quaenam maioribus doctrinis, ut congruenter temporibus floreant, incitamenta adiicienda, in omnique clero quaenam ad ampliora animorum lucra sint providenda. — Quod attinet ad greges fidelium, tam multis in periculis insidiisque versantes, permagni intererit varia provehi subsidia quae ipsis esse usui possint: de divinis rebus conciones et catecheses, ad homines, aetates, locos bene appositas; pias laicorum non uno in genere sodalitates, quas probet laudetque Ecclesia; inviolatam festorum custodiam et religionem; ea quoque vel instituta vel opera, unde fidelibus, iuventuti in primis, cautiones suppetant a pravitate et corruptela, et unde sacramentorum saluberrima consuetudo increbrescat; denique libros, diaria, similia in vulgus data, quae ad fidei defensionem faciant morumque disciplinam. Qua in re illud magni refert Episcopis commendare quod iamdiu fovemus animo et frequenti admonitione insistimus, ut hominum catholicorum in scribendo edendoque sollertia et meliore ordine temperata procedat et secundis vigeat incrementis. Eiusmodi scriptis optimis, quae vel quotidie vel certis diebus emittantur, multum sane in omni gente est tribuendum ad utilitates rei sacrae et civilis, sive quod eas proxime tutentur et augeant,

3 MARTII 1891.

vindicanda libertas Pontificis;

negotia communia tractanda;

clerus ad mentem Tridentini concilii educandus;

populus fidelis doctrina, pietate informandus;

boni libri, diaria vulganda.

Ultimum eo magis necessarium quo plures in Austria pravæ ephemerides in vulgo sparguntur.

sive quod adversariorum in ipsarum damna nitentium elidant scripta et contagionem impuram coerceant. At vero in Austriaco imperio tribuendum illis quam plurimum, ubi vulgatae ephemerides infensis Ecclesiae hominibus magnam partem subserviunt, ab eisque, rerum copia affluentibus, facilius disseminantur et fusius. Necesse igitur prorsus est scripta scriptis concursu non impari opponere, atque ita posse eorum tela retundere, fraudes malas detegere, venena errorum prohibere, iusta officia suadere virtutis. Quapropter apte et salutariter fuerit, si suae propriaeque ephemerides, veluti pro aris focisque propugnantes, unicuique sint regioni, eo modo institutae, ut nulla in re a iudicio Episcopi abscedant, sed recte studioseque cum eius conveniant prudentia et voluntate; eisdem autem et clerus benigne faveat suaeque afferat doctrinae praesidia, et viri quotquot reapse sunt catholici omnem gratiam bonamque pro viribus et facultate opem largiantur. — Episcoporum sollicitudini et suffragiis alia praeterea se dat tuendam insignis caussa quam vobis cordi esse intelleximus ex litteris quas ad fideles, quibus praeestis, communiter dedistis: ea caussa est opificum, religionis auxilio maxime indigentium, tum ad perfunctionem laborem honestam, tum ad levamentum dolorum: quae caussa cum illa cohaeret, per hos dies agitata ferventer, quam socialem nominant, et quae, quanto maioribus implicatur difficultatibus, tanto curationem postulat praesentiorem. Huc pariter, quoad in ipsis erit, si cogitationes Episcopi curasque contulerint, si prospexerint ut evangelica iustitiae caritatisque praecepta in omnes civium ordines influant alteque in animos descendant, si quoquo pacto, auctoritate et opera, infimae opificum conditioni subvenerint, perquam optime de religione aeque ac de imperio merebuntur.

Unaquæque regio suas habeat ephemerides bonas.

Superest et cura opificum, ad mentem legis evangelicæ.

Haec igitur et huiuscemodi capita rerum graviora in deliberationem veniant per annuos Episcoporum congressus, quos placet inducere. Nobis autem persuasissimum est, omnes in Austria Episcopos his Nostris votis, quae sanctum movet religionis studium et caritas in catholicas

istas gentes benevolentissima, summâ omnes esse voluntate et alacritate obsecuturos. *3 MARTII 1891.*

Interim caelestium munerum auspicem et paternae benevolentiae Nostrae testem vobis omnibus, Dilecti Filii Nostri et Venerabiles Fratres, cunctaeque genti Austriacae Apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 3 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

LITTTERAE APOSTOLICAE

DE FESTO S. IOSEPHI IN PEDEMONTIS, LIGURIAE, LONGOBARDIAE ET SARDINIAE REGIONIBUS INSTAURANDO.

3 MARTII 1891.

Lætus Pontifex harum partium Episcoporum vota excepit de colendo sub duplici præcepto die festo S. Josephi.

QUOD erat maxime optandum, ut nimirum apud omnes quibus continetur Italia regiones dies sacer Sancto Iosepho immaculato Deiparae Sponso tanta cultus observantia ageretur, quanto apud eas omnes studio in eumdem Sanctum pietas colitur, id optima opportunitate per hos ipsos dies Nobis datum esse laetamur. Supplices enim a Venerabilibus Fratribus Pedemontis, Liguriae et Sardiniae Episcopis perlatae sunt ad Nos litterae, quibus ipsi votorum etiam cleri populique interpretes petunt a Nobis, ut dies undevigesimus mensis Martii memoriae Sancti Patriarchae recolendae addictus, quemadmodum in aliis Italiae regionibus, ita in suis dioecesibus sub duplici praecepto celebretur. Laeto quidem animo lubentique excepimus ea vota, quae cum digna sunt pietate rogantium, tum diutino desiderio Nostro apprime respondent. Siquidem, vestigia sequuti decessoris Nostri sanctae memoriae Pii PP. IX, qui singulari studio cultum Sanctum Dei Genitricis Sponsi provexit, illumque caelestem totius Ecclesiae Patronum designavit, Nos die 8 kalendas Septembres anno 1889, datis ad universum orbem Apostolicis litteris, christianos omnes ad fovendum in se augendumque erga castissimum Deiparae Sponsum piae mentis affectum, eiusque cultum ubique magis dilatandum efficacibus verbis cohortati sumus. Iis vero hortatibus praeceptisque Nostris tanta animorum alacritate ubique locorum obtemperatum est, ut luculenter apparuerit quanta et quam penitus insideat in christianorum animis erga Sanctum Patriarcham pietas, et quantam in caelesti illius patrocinio spem universi reponant. Excitatis ita ubique pietatis studiis auctoque fervore, sibi quidem deesse non poterant Itali, apud quos non minus certe quam apud ullam, ex gentibus ceteris in Sanctum Iosephum pietas viget et floret. Ex hoc evenit ut, nulla

Pii IX decessoris vestigia premens, cultum Sponsi B. V. litteris encyclicis fovit, quibus orbis catholicus uno plausu respondit.

Italos, ceteras regiones u-

habita ratione regionum, nunc per Italiam totam ex ipsa populorum voluntate pari Sancti Iosephi cultui instituendo solerter detur opera. Certe nulla pietatis, nulla christiani cuiuslibet officii debet esse laus, quam sibi prae ceteris gentibus adipisci non contendant regiones Italiae, in qua Deus singulari beneficio et sedem sui in terris vicarii, et divinae veritatis cathedram, et catholicae unitatis centrum collocavit. Nos, qui dum populos universos et singulos paterna benevolentia pariter complectimur, singulari caritatis sensu ad Italos respicimus, spem bonam fovemus fore ut novum hoc pietatis pignus, quod in supra dictis regionibus Beato Mariae Virginis Sponso tribuendum est, acceptum illi sit, cui defertur, iis vero qui deferunt fructuosum. Nihil enim est difficillimis hisce temporibus ad servandum patrimonium fidei, et ad vitam christiane agendam efficacius, quam patrocinium Sancti Iosephi demereri, atque adeo gratiam Mariae Dei Matris castissimi sui sponsi clientibus conciliare. Quare admotis ad Nos precibus votisque benigne obsecundare volentes, moti suffragiis sacrorum Antistitum, qui supra memoratis dioecesibus praesunt, Apostolica auctoritate Nostra, harum litterarum vi, praecipimus, decernimus ut dies undevigesimus mensis Martii memoriae Beatissimi Patriarchae Iosephi recolendae sacer in omnibus et singulis Pedemontis, Liguriae, Sardiniae nec non Longobardiae regionibus in dierum festorum numero rite censeatur. Propterea christiani omnes quum sancto Missae sacrificio adesse, tum ab iis operibus, quae servilia dici solent, abstinere praecepto debent. Non obstantibus, quamvis speciali atque individua mentione ac derogatione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

nanimi S. Josephi cultu superare decet.

Spes optima ex hoc incremento pietatis hauritur.

Pietas in S. Familiam summum contra præsentia mala remedium.

Festum auctoritate apostolica in Italia superiori decernitur de duplici præcepto servandum.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 3 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE SAECULARIBUS SOLLEMNIBUS

S. IOANNIS A CRUCE.

4 MARTII 1891.

Post sæcularia solemnia in honorem S. Theresiæ nuper celebrata, Pontifex apprime decens proclamat par tributum S. Joanni a Cruce ab ejusdem familia solvi.

GRATUS quidem et iucundus Nobis accidit nuncius, singulari animi ardore ab universo Carmelitarum Excalceatorum ordine sollemnia apparari ad recolendam memoriam Sancti Iohannis a Cruce, qui primus eiusdem ordinis professor, alter merito parens nuncupatur, tertio exeunte saeculo ex quo solutus corporis vinculis ad caelestium sedes avolavit. Aequum sane est gratoque animo non minus quam pietati maxime consentaneum ut ab iis honores singulares habeantur sanctissimo viro, qui labore, doctrina, operosa sedulitate egregie de eodem ordine meruit, illumque clarissimarum virtutum splendore illustravit. Siquidem post saecularia sollemnia ob memoriam Sanctae Teresiae Carmelitarum Excalceatorum familiae matris et magistrae opportuna quidem oblata est occasio celebrandi haud multo post festum centenarium Sancti Iohannis a Cruce. Sic non longo temporis intervallo qui iam sanctae virginis legiferae socius operis extitit, atque in mysticae theologiae arcanis scripto explicandis aeque ac illa divinitus instructus eorumdem honorum sit particeps. Nos vero spem optimam fovemus fore ut eiusmodi sollemnia non vacua futura sint fructu christifidelibus omnibus, ac praesertim Carmelitis, qui beato ex familia sua caeliti honores cum detulerint, in cogitationem facile deducentur virtutum praestantissimarum, quibus ille quoad vixit ceteris in exemplum praefulsit. Ex iis virtutibus libet hac praesertim tam adversa Ecclesiae ac religiosis familiis tempestate memorare admirabilem Sancti Iohannis a Cruce patientiam cum invicta constantia coniunctam: gravissimis enim molestiis, asperrimisque aerumnis ita vexatus assidue fuit et afflictus, ut vere Crucis habere nomen et onus subferre visus sit. Easdem tamen tam patienter, atque ea voluntate pertulit, ut hoc unicum suis laboribus praemium expetierit, nimi-

Virtutes S. Joannis a Cruce exemplar fidelibus, ac præsertim Carmelitis præfert, patientiam imprimis mirabilem.

rum pati et contemni pro Christo. Quapropter cum haec saecularia sollemnia, cum christianis omnibus, tum praecipue Carmelitarum familiae non parum, Deo adiuvante, sint profutura, ad augendam eorum celebritatem, quae a Nobis ex Ecclesiae thesauro petita sunt munera libenter conferimus. Votis igitur et precibus Procuratoris Generalis Carmelitarum Excalceatorum nuper ad Nos admotis benigne adnuentes, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, qui triduanae supplicationi, quae in ecclesiis Carmelitarum Excalceatorum a die vigesima secunda mensis Novembris ad diem decimam quartam mensis Decembris inclusive ex concessu Nostro est habenda devote interfuerint, et uni ex tribus diebus supplicationis ad cuiusque fidelis arbitrium sibi eligendo vere poenitentes et confessi, ac S. Communione refecti ecclesiam, in qua festum agitur, visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, qua vice id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iisdem vero christifidelibus corde saltem contritis, qui quolibet die praedictae supplicationi devote adstiterint et, ut supra dictum est, oraverint, septem annos totidemque quadragenas de iniunctis eis alias quomodolibet poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes etiam animabus fidelium, quae Deo in caritate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse indulgemus, Praesentibus hoc anno tantum valituris.

Ad augenda hæc sæcularia solemnia, juxta votum Generalis Carmelitarum, largas indulgentias certis diebus ac locis lucrandas benigne concedit.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 4 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

EPISTOLA

ad Episcopum Nanceiensem et Tullensem

DE QUAESTIONE OPIFICUM.

7 MARTII 1891

Gratias agens de exemplari epistolæ pastoralis ad se missæ, Pontifex laudat zelum episcopi Nanceiensis.

BENEVOLO libentique animo accepimus litteras tuas, amoris et officii plenas, unâque exemplar recentis tuae ad clerum et populum epistolae *de quaestione*, ut aiunt, *opificum*. — Valde Nobis gratum est, ut ipsemet facile intelliges, operam abs te dari exponendis enucleandisque praecipuis doctrinae capitibus quae ad caussam tam vehementer aetate hac nostra agitatam spectant; similique modo probamus quod praecipuam geras curam de iis provehendis in tua dioecesi operibus, quae magni profecto, hac ipsa in re, momenti sunt. Ea nominatim intelligimus quae sunt a te opportune provisa tum ad promptam et alacrem, uti tempus postulat, cleri industriam excitandam, tum ad sublevandam, novae sodalitatis ope, miseram eorum conditionem qui aetatem in agris colendis degunt. Magnopere velimus eius generis sodalitates quam late propagari, quippe quas et ad minuenda mala quibus tot miseri obnoxii sunt, et ad fovenda inter agricolas christianarum virtutum studia, non parum censemus idoneas. — His itaque de rebus tibi, Venerabilis Frater, maiorem in modum gratulamur; Deumque enixe adprecamur ut episcopales labores tuos cumulare velit uberrimis lectissimisque fructibus. Caelestium vero munerum auspicem, et paternae praecipuaeque benevolentiae Nostrae testem, Apostolicam benedictionem tibi, Venerabilis Frater, universoque clero et populo tuae dioecesis peramanter impertimus.

Comprobat imprimis quæ providit tum ad cleri industriam excitandam, tum ad agricolas ope novæ sodalitatis christiane instituendos.

Cujus generis sodalitates late propagari cupit.

Datum Romae apud S. Petrum die 7 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

MOTU-PROPRIO

DE VATICANA SPECULA ASTRONOMICA

RESTITUENDA ET AMPLIFICANDA.

14 MARTII 1891.

UT mysticam Sponsam Christi, qui lux vera est, in contemptum et invidiam vocarent tenebrarum filii consuevere in vulgus eam vecordi calumnia impetere, et, conversa rerum nominumque ratione et vi, compellare obscuritatis amicam, altricem ignorantiae, scientiarum lumini et progressui infensam. — At quae primis ab exordiis Ecclesia gessit et docuit homines, ea satis refellunt et coarguunt turpis mendacii impudentiam. Nam praeter notitiam rerum divinarum, in qua veritatis sola magistra fuit, praestantiores etiam philosophiae partes, quae summa statuunt principia et fundamenta scientiarum omnium, quaeve rationem veritatis detegendae, recteque ac subtiliter disserendi tradunt, vel animi vim ac facultates explicant, aut in vitam hominum moresque inquirunt, ita per Doctores suos excoluit et illustravit, ut difficile sit novum aliquid memoria dignum iis adiicere, periculosum sit ab iis discedere. — Summa praeterea laus est Ecclesiae, quod iuris prudentiam perfecerit atque expolierit, nec ulla delebit oblivio quantum ipsa contulit doctrinis, exemplis et institutis suis ad implexas quaestiones expediendas, in quibus scriptores haerent scientiarum, quae *oeconomicae* et *sociales* audiunt. — Interim vero ne illas quidem neglexit disciplinas quae in naturae eiusque virium exploratione versantur. Scholas namque condidit et musea instruxit, quo penitius illas iuventus addisceret, suosque inter filios et administros egregios habuit earum cultores, quos ope sua adiutos et ornatos honore ad ea studia impensius colenda excitavit.— Eminet in hoc scientiarum numero *astronomia*, quippe cui ea proposita sunt vestiganda, quae prae ceteris inanimis rebus enarrant gloriam Dei, ac virorum omnium sapientissimum mirifice delectabant, qui lumine divinitus indito nosse se laetabatur imprimis « *anni cursus et stellarum dispositiones* »

Ecclesiam, Christi Sponsam, scientiarum altricem Pontifex profitetur atque demonstrat,

in rebus theologicis,

philosophicis,

oeconomicis,

physicis.

Eminet inter scientias astronomia.

(*Sap.*, VII, 19). — Porro ad curanda huius scientiae incrementa et fovendos cultores eius illud quoque incitamento fuit Ecclesiae Pastoribus, quod huius unius ope certo possint constitui dies, quibus celebrari oporteat ea quae maxima et religiosissima sunt mysteriorum Christi solemnia. Quo factum est, ut Tridentini Patres qui probe noverant perturbatam esse rationem temporum, quae non satis commode, Iulio Caesare auctore, fuerat emendata, rogarunt enixe Romanum Pontificem ut, viris doctissimis in consilium adhibitis, novam ac perfectiorem conficeret annorum dierumque ordinationem. — Quanta fuerit in ea re gerenda Gregorii XIII Praedecessoris Nostri diligentia, constantia et liberalitas satis compertum est ex indubiis historiae monumentis. Scilicet in ea quae aptissima videbatur parte Vaticanarum aedium speculatoriam turrim excitari iussit, quam instrumentis ornavit, quae ferebat aetas illa, maxima et accuratissima, ibique conventus habuit doctorum hominum quos Kalendario restituendo praefecerat. Manet adhuc ea turris munifici auctoris sui illustria praeseferens indicia, extatque in ea linea meridiana constructa ab Egnatio Danti Perusino, eique marmorea tabula rotunda interiecta, cuius signa scienter exarata demissis ex alto radiis icta solis, necessitatem emendandae veteris rationis temporum et consentientem rerum naturae restitutionem peractam demonstrant. — Haec turris, monumentum nobile Pontificis de scientiis ac litteris optime meriti, ad pristinum caelestium observationum usum post diutinam intermissionem revocata est imperio et auspicio Pii VI, flectente et exitum saeculo superiore. Tum cura et studio Philippi Gilii urbani Antistitis aliae etiam adiectae sunt explorationes, quae vim magneticam, tempestates aëris vitamque plantarum spectarent. Ast eo demortuo docto et industrio viro, anno huius saeculi vicesimo primo, templum hoc scientiae astronomicae neglectum desertumque fuit; nam brevi postea Pii VII mors est insecuta, Leonis autem XII curas ad se convertit grandius inceptum scientiarum omnium complectens incrementum et decus, nova nimirum instauratio rationis studiorum in Pontificia ditione universa. Hanc ab immortali decessore

Ecclesia liturgiæ sollicita, Juliano emendato, calendarium Gregorianum induxit,

elaboratum in turri Vaticanarum ædium adhuc exstante.

Quæ turris usui pristino per Pium VI restituta fuit, studiisque Philippi Gilii illustrata.

suo cogitatam perfecit ille feliciter, datis litteris Apostolicis quarum initium: « *Quod divina sapientia* ». Ibi nonnulla graviter constituit de speculis astronomicis, de observationibus assidue peragendis, de scriptione ephemeridum quae explorata referrent, deque studio adhibendo, ut quae ab exteris detecta forent nostratibus innotescerent. Si Vaticana turris posthabita est quum aliae in Urbe instructae suppeterent, id ex eo profectum videtur, quod qui tunc rerum huiusmodi peritia praestabant, huic turri obesse censerent vicinas aedes, maximeque obiectum tholi praecelsi qui Vaticanum templum coronat. Hinc illae potiores speculae videbantur quae caelum ex aliis editis locis circumspectant. — Postquam vero ea loca cum reliqua Urbe in alienam potestatem devenere, agentibus Nobis quinquagesimum primum sacerdotii Nostri natalem diem, plura cum aliis muneribus oblata sunt instrumenta affabre facta, quae cultoribus physices caelestis, aëriae et terrestris usui sunt; atqui nullam illis aptiorem sedem tribui posse viri physicae scientiae peritissimi putaverunt prae ea quam Gregorius XIII iis quodammodo paravisse in Vaticana turri videbatur. Quum ea sententia Nobis probata esset; ipsa aedificii natura, veteris gloriae eius memoria, et collecta supellex, non secus ac vota virorum prudentia et doctrina praestantium, Nobis suasere, ut iuberemus eam speculam restitui, rebusque omnibus ornari et instrui, per quae non modo astronomiae studiis esset profutura, sed etiam pervestigationibus physicae terrestris, et pernoscendis phaenomenis quae in aëria regione contingunt. Quod porro amplitudini prospectus deesse videbatur, ut quoquoversus pateret latissime ad sidera eorumque motus explorandos, id commode praestitit vicinitas *Leoniani propugnaculi* veteri soliditate nobilis, cuius turris editissima in vertice collis vaticani assurgens maximas praebet opportunitates, ut inde astrorum observatio plenissima sit et numeris omnibus absoluta. Hanc itaque adiutricem addidimus Gregorianae speculae, eoque deferri iussimus ingens optices instrumentum quod *aequatoriale* dicunt, ad photographicas siderum imagines excipiendas comparatum. — Ad haec gnaros sollertesque viros selegimus quorum mini-

14 MARTII 1891.

Inde aliæ turres in Urbe extructæ, posthabita Vaticana, utpote minus late quoquoversus patente.

Huic destinari instrumenta astronomica occasione jubilæi sacerdotalis accepta placuit,

ac proin turrim Vaticanam instrumentis congruis ornari

adjuncta turri propugnaculi Leoniani.

Pontifex P. Franciscum Denza Collegio astronomico præficit.

sterio ea omnia praestarentur quae suscepti operis natura flagitat, iisque praefecimus virum rei astronomicae et physicae scientissimum, P. *Franciscum Denza* ex clericis regularibus S. Pauli, Barnabitis nuncupatis. Horum industria freti libenter annuimus Vaticanam speculam in societatem partemque operis vocari cum aliis praeclarissimis institutis rei astronomicae provehendae addictis, quibus propositum est tabulas photographicas conficere quae totius caeli, prout nitet frequentibus stellis conspersum, accurate imaginem referant. — Quum autem susceptum a Nobis opus in hac

Leges latas, atque concilium institutum

specula restituenda non brevi interire, sed perpetuum fieri optemus, legem ei dedimus quae regulas praescribit, quas in rebus ibi gerendis ac ministeriis obeundis servari volumus. Consilium praeterea constituimus virorum lectissimorum penes quod summa sit totius rei moderatio, et maxima post nostram potestas in iis quae spectant internum eius ordinem decernendis.—Iamvero hanc legem et hoc Consilium,

hisce litteris confirmat.

non secus ac delationem variorum munerum et reliqua quae hucusque iussu vel consensu Nostro circa Vaticanam speculam acta sunt, per hasce litteras solemniter confirmamus, eamque in eodem ordine haberi volumus cum aliis Pontificiis institutis quae scientiarum colendarum caussa condita sunt. Imo quo firmius operis stabilitati consulamus, pecuniae vim eidem attribuimus cuius reditus sumptus eidem servando tuendoque decenter necessarios suppeditet. Tametsi magis quam humanis praesidiis, illud tectum iri

Partem munificentiarum jubilæi sacerdotalis attribuit huic operi, quod diu in votis habebat.

florensque fore confidimus favore et ope omnipotentis Dei; namque in eo aggrediendo non modo incrementis studuimus scientiae praenobilis, quae mortalium animos prae ceteris humanis disciplinis ad rerum caelestium contemplationem erigit, sed illud praecipue animo intendimus quod ab ipsis Nostri Pontificatus exordiis constanter, ubi data est occasio, verbis, scriptis rebusque gestis praestare adnisi sumus, curare scilicet, ut omnibus persuasum sit Ecclesiam eiusque Pastores, prout initio diximus, non odisse veram solidamque scientiam cum divinarum tum humanarum rerum, sed eam complecti et fovere, et qua valent ope studiose provehere.

Omnia igitur quae litteris hisce Nostris statuimus et declaravimus, rata et firma uti sunt, ita in posterum esse volumus ac iubemus, irritumque et inane futurum decernimus, siquid super his a quoquam contigerit attentari, contrariis quibuscumque non obstantibus. *14 MARTII 1891.*

Datum Romae apud S. Petrum die 14 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Cardinalem Richard,

Archiepiscopum Parisiensem

DE ALTERO DOCTORUM VIRORUM CONVENTU PARISIIS HABENDO.

16 MARTII 1891.

Grate Pontifex nuntium proxime habendi alterius conventus accepit.

QUUM gratae semper Nobis obveniant litterae tuae, tum illae acciderunt gratissimae quas abs te prope exitum Februarii mensis datas accepimus. Nunciabant enim auspicatum iri, te praeeunte, post solemniores paschatis dies conventum alterum virorum ingenio et doctrina praestantium, illi similem, qui in ista civitate amplissima abhinc triennium celebratus fuit. Quum prior ille probatissimus Nobis extiterit, nequibat Nos admodum eius iteratio non delectari. — Duo porro extiterunt quae nuncium a te datum Nobis effecere iucundius. Siquidem affirmas, virorum consilium, qui huius rei gerendae curam suscepere, memori retinere animo et servari curaturum documenta et monita alias a Nobis tradita, ut ad eorum normam exigerentur quae agenda erant in priore conventu. Insuper laetam spem ostendis plures fore doctos viros qui hoc anno tecum congressuri sunt prae iis qui ante triennium istic coivere. Atqui hoc splendidum erit testimonium obsequii quod viri illustres humanae scientiae luminibus exhibebunt divinae luci qua fulget Ecclesia. —

Peropportunum ut impiæ scientiæ conatus solidæ veritatis instructu repellantur.

Nihil autem hoc iusto obsequio censemus huic aetati nostrae opportunius. Solent enim homines impii arrogantia magis quam solida rerum peritia elati scientiae nomine abuti ut praeclaram lucem catholicae veritatis obscurent. Neque vero ambigimus quin sermones et scripta egregiorum virorum qui istuc convenient novum praebitura sint armorum instructum iis qui rerum divinarum studiis addicti contra improborum fallacias pro veritate decertant. — Itaque te, dilecte fili Noster, consilium lectorum virorum, quibus curae est ut recte atque ordine conventus habeatur, et

omnes qui nobilis huiusce coetus participes futuri sunt paterna caritate complectimur, vobisque universis et singulis caelestis sapientiae lumina et supernae gratiae praesidia ubertim adprecati, non secus ac clero et populo tuae vigilantiae commissis, Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Benedictio apostolica conventuris impertitur.

Datum Romae apud S. Petrum die 16 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Comitem de Ballestrem, Baronem Heermann et Comitem de Preysing

DE LAUDIBUS LUDOVICI WINDTHORST.

19 MARTII 1891.

Probat Pontifex unanimem catholicorum luctum de obitu perillustris ac meritissimi viri Ludovici Windthorst.

SUMMA animorum coniunctio, quae vobis fuit cum egregio viro *Ludovico Windthorst*, etsi Nos minime latebat, exploratior tamen Nobis extitit ex iis quae telegraphica scriptione perferri ad Nos curavistis, communi vestro et collegarum catholicorum nomine, per dilectum filium Nostrum Cardinalem a publicis negotiis administrum. — Iusto enimvero et acerbo dolore affectos vos esse intelligimus ex insperato eius viri obitu, cuius religio, integritas, prudentia, aliaque animi ornamenta perspecta prae ceteris vobis fuere, qui ipsum ducem sequuti in officii gravissimi perfunctione, non minus laborum et consiliorum socii quam laudis eius participes extitistis.

Laudes defuncti fuse ac diserte celebrat.

Vestra enim consensione et suffragiis fretus, maximis rei christianae et publicae temporibus, Ecclesiae rationes et iura strenue defendit, caussamque iustitiae semel susceptam magno animo tueri perrexit, donec ea se assequutum videret quae animo constanter intenderat. — Merito autem partium vestrarum principem eum vos habuisse gloriamini, qui nunquam se adversantium viribus aut popularibus fluctibus gradu moveri passus est, qui ita patriam dilexit et debitam Principi observantiam ostendit, ut nunquam haec officia a religionis cultu seiunxerit, atque ita rationum pondere solidaeque eloquentiae robore eos qui contra sentiebant oppugnavit, ut facile agnitu esset, eum veritatis studio ad certandum, non ulla commodi aut honoris cupiditate moveri.

Quem mors insignibus ipsi destinatis eripuit, sperat Pontifex in sedibus super-

— Equidem haec eius merita, uti par erat, probatissima habuimus; idque cum alias, oblata occasione, testati sumus, tum nuper hoc anno, quum, redeunte anniversaria die coronationis Nostrae, nova honoris accessione ipsum augere voluimus, adlectum nempe inter equites

primi ordinis Sancti Gregorii Magni insignibus eius ornare. Quod si morte praereptus hoc amoris et existimationis Nostrae testimonio frui non potuit, certa spes Nos solatur et recreat, quae illum Nobis ostendit amplioribus praemiis a Deo ornatum, eamque adeptum incommutabilem gloriam, qua nulla illustrior ac beatior est hominibus expetenda.

nis ampliori præmio ornatum.

Vos interim, dilecti filii, virtutis memores et exemplorum tanti ducis, firmiter vestigia eius insistite, arctam inter vos retinete concordiam, quam ipse in eo cui praefuit agmine naviter studioseque servavit, ac certum habete quod ille semper animo defixum habuit, prosperitati et gloriae communis patriae eo consultius a vobis prospectum iri, quo impensius vos praebueritis fideles Deo et Ecclesiae matri obsequentes. — Sic vos sociosque vestros propitius Deus tueatur ac sospitet, eiusque favoris auspex sit Apostolica benedictio, quam vobis singulis universis peramanter impertimus.

Sperat illustres viros, defuncti ducis memores, concordi animo ipsius operis non defuturos.

Datum Romae apud S. Petrum die 19 Martii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Cardinalem Richard, Archiepiscopum Parisiensem

DE BASILICA SS. CORDIS, DEQUE CONCORDIA.

5 MAII 1891.

Lætatur Pontifex de proxima dedicatione basilicæ SS. Cordi in monte Martyrum extructæ.

GRATISSIMUM fuit nuncium quod Nobis tuae litterae attulerunt die 28 Aprilis datae, templi nimirum, quod totius Galliae fideles publicae expiationis caussa et ad divinam opem patriae implorandam ante annos 20 voverunt excitandum in monte Martyrum Christo Domino Cor suum revelanti, ita esse molitionem provectam communibus nationis Gallicae sumptibus, ut publicae religioni patere iam possit ; ac tibi deliberatum esse ut die 5 proximi Iunii, quae Divini Cordis honori sacra est, solemnis templi eiusdem benedictio ad praescriptos ecclesiae ritus peragatur. Et cum olim felicis recordationis decessor Noster Pius IX, auspex votorum publicorum, templo inchoando suae pietatis et studii incitamenta contulerit, postulandum a Nobis censuisti ut dedicationem quae confestim peragenda est, Nostri pariter studii officiis et sacris potestatis Nostrae muneribus prosequamur. — Gaudemus vehementer, Dilecte Fili Noster, hoc insigne votivi templi monumentum apud vos in celebri loco exsurgere, quod publice ostendit fidem et pietatem Gallicae nationis cuius in avitam religionem amoris illustria semper documenta extiterunt ; gaudemus in eo populo, in quo beatae illius caelitis virtus effulsit quae divini Cordis alumna et gloriae eius administra fuit, pientissimam hanc religionem incrementa capere et magni operis molitione posteris commendari ; gaudemus etiam impense de salutaribus huius operis fructibus, cum certa fiducia nitamur fore, ut Christus Dominus tales Cordis sui cultores in sui divini Numinis fidem tutelamque perpetuam recipiat. — Cum vero tam praeclaram in Gallica natione voluntatem in iis

Multiplicem rationem tanti gaudii aperit.

Utinam catholici Galli, sicuti ad ædificandum hoc templum, ita ad religio-

quae ad religionem pertinent videamus, illud maxime Nobis in votis est, ut quemadmodum una omnium Galliae fidelium pietas ad votivi templi molem excitandam splendide effulsit, ita una omnium cura ad catholicae religionis incolumitatem et caussam in patria tuendam constet et vigeat, et silentibus partium studiis, quibus bonorum vires minuuntur, malorum augentur, una sit omnium conspiratio et consensus ad gloriam conservandam ea natione dignam, quae inclita maiorum virtute praeclarum in Ecclesia nomen et dignitatem obtinuit. Hoc nimirum est curarum omnium et foederum nobilissimum, ad quod ipsa divinae veritatis voce vocamur, quae docet quaerendum ante omnia regnum Dei et iustitiam eius, ac mercedem exinde sperare iubet, qua Deus pietatis et iustitiae cultum ac zelum honoris sui, non in caelis solum, sed et in terris remuneratur. Haec quae ex paterni Nostri cordis in vos caritate dicimus, eo animo fideles Gallos excepturos confidimus, quem in filiis amantissimis et carissimis semper agnovimus. — Caeterum eorum, quae a Nobis postulasti, Dilecte Fili Noster, omnem rationem habentes, auctoritate Nostra Apostolica libenter concedimus, ut a die 5 proximi Iunii ad tertiam Iulii mensis, quod tempus dedicationi templi festo cultu celebrandae constitutum est, tum ipso dedicationis die, tum omnibus dominicis diebus, nec non in festis Nativitatis Praecursoris Domini, beati Petri Apostolorum Principis, et Visitationis Deiparae Virginis, omnes utriusque sexus fideles sacramentali confessione peracta et sacra eucharistia percepta plenariam admissorum indulgentiam in forma Ecclesiae consueta consequi possint ac valeant: itemque eadem auctoritate Nostra tribuimus, ut omnes fideles qui votivum templum devote adierint, ibique pias ad Deum preces effuderint, indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum, per totam dedicationis celebritatem, quocumque die id egerint, in forma Ecclesiae consueta lucrentur: praeterea facultatem tibi, iuxta preces oblatas, facimus, solemniter benedicendi populo cum plenaria admissorum indulgentia Nostro nomine et auctoritate post sacra missarum solemnia, iuxta ritum et formam a Romana Sede

5 MAII 1891

nem publice tuendam concordes existant.

Indulgentias occasione dedicationis hujus basilicæ lucrandas benigne concedit.

praescriptam : atque omnes quas impertivimus indulgentias, animabus in purgatorio degentibus per modum suffragii solatio esse posse concedimus et elargimur.—Facere demum non possumus, quin ad Christum Dominum Deumque nostrum, qui vita et virtus cordium est, quique omnes qui laborant ac onerati sunt se solaturum pollicetur, vota ex intimo animo convertamus, ut propitius ac misericors honoris et pietatis vestrae excipiat officia, ac de thesauris benignitatis suae vobis et patriae universae, pacis, salutis omnisque prosperitatis amplissima dona largiatur. Horum autem caelestium munerum auspicem et pignus sincerae benevolentiae Nostrae esse volumus Apostolicam benedictionem, quam tibi, Dilecte Fili Noster, cunctoque Galliae clero, cunctisque fidelibus paramanter impertimus.

Christum pro salute Galliæ deprecatur.

Datum Romae apud S. Petrum die 5 Maii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

LITTERAE ENCYCLICAE

Ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos et Episcopos universos catholici orbis gratiam et communionem cum Apostolica Sede habentes.

DE CONDITIONE OPIFICUM.

15 Maii 1891

EXORDIUM.

Œconomicum certamen, multiplici fonte ortum,

Rerum novarum semel excitata cupidine, quae diu quidem commovet civitates, illud erat consecuturum ut commutationum studia a rationibus politicis in oeconomicarum cognatum genus aliquando defluerent. — Revera nova industriae incrementa novisque euntes itineribus artes : mutatae dominorum et mercenariorum rationes mutuae : divitiarum in exiguo numero affluentia, in multitudine inopia : opificum cum de se confidentia maior, tum inter se necessitudo coniunctior, praeterea versi in deteriora mores, effecere, ut certamen erumperet. In quo quanta rerum momenta vertantur, ex hoc apparet, quod animos habet acri expectatione suspensos : denique ingenia exercet doctorum, concilia prudentum, conciones populi, legumlatorum iudicium, consilia principum, ut iam caussa nulla reperiatur tanta, quae teneat hominum studia vehementius.

omniumque studia summe tenens,

— Itaque, proposita Nobis Ecclesiae caussa et salute communi, quod alias consuevimus, Venerabiles Fratres, datis ad vos Litteris de imperio politico, de libertate humana, de civitatum constitutione christiana, aliisque non dissimili genere, quae ad refutandas opinionum fallacias opportuna videbantur, idem nunc faciendum *de conditione opificum* iisdem de caussis duximus.

movet Pontificem ut instantius de conditione opificum *loquatur.*

— Genus hoc argumenti non semel iam per occasionem attigimus : in his tamen Litteris totam data opera tractare quaestionem apostolici muneris conscientia monet, ut principia emineant, quorum ope, uti veritas atque aequitas postulant, dimicatio dirimatur. Causa est ad expediendum difficilis, nec vacua periculo. Arduum siquidem metiri iura et officia, quibus locupletes et proletarios, eos qui rem, et

Rem arduam si-

mul et periculosam susceptu-rum

eos qui operam conferant, inter se oportet contineri. Periculosa vero contentio, quippe quae ab hominibus turbulentis et callidis ad pervertendum iudicium veri concitandamque seditiose multitudinem passim detorquetur. Utcumque sit, plane videmus, quod consentiunt universi, infimae sortis hominibus celeriter esse atque opportune consulendum, cum pars maxima in misera calamitosaque fortuna indigne versentur.

urget miserorum indigna fortuna.

Status quæstionis.

Deterioris sortis opificum causæ recensentur.

Nam veteribus artificum collegiis superiore saeculo deletis, nulloque in eorum locum suffecto praesidio, cum ipsa instituta legesque publicae avitam religionem exuissent, sensim factum est ut opifices inhumanitati dominorum effrenataeque competitorum cupiditati solitarios atque indefensos tempus tradiderit. Malum auxit usura vorax, quae non semel Ecclesiae iudicio damnata, tamen ab hominibus avidis et quaestuosis per aliam speciem exercetur eadem : huc accedunt et conductio operum et rerum omnium commercia fere in paucorum redacta potestatem, ita ut opulenti ac praedivites perpauci prope servile iugum infinitae proletariorum multitudini imposuerint.

I. PARS NEGATIVA.

MALI SANATIO A SOCIALISMO HAUD PETENDA.

Definitur socialismus.

Socialistarum ratio est
1° inepta,
2° injusta,
3° subversiva.

Ad huius sanationem mali *Socialistae* quidem, sollicitata egentium in locupletes invidia, evertere privatas bonorum possessiones contendunt oportere, earumque loco communia universis singulorum bona facere, procurantibus viris qui aut municipio praesint, aut totam rempublicam gerant. Eiusmodi translatione bonorum a privatis ad commune, mederi se posse praesenti malo arbitrantur, res et commoda inter cives aequabiliter partiendo. Sed est adeo eorum ratio ad contentionem dirimendam inepta, ut ipsum opificum genus afficiat incommodo : eademque praeterea est valde iniusta, quia vim possessoribus legitimis affert, pervertit officia reipublicae, penitusque miscet civitates.

1° Inepta *est, nam dirimens jus collocandæ mercedis in praedio ut proprio possidendo, opifici spem*

Sane, quod facile est pervidere, ipsius operae, quam suscipiunt qui in arte aliqua quaestuosa versantur, haec per se caussa est, atque hic finis quo proxime spectat artifex, rem sibi quaerere privatoque iure possidere uti suam ac propriam. Is enim si vires, si industriam suam alteri commodat, hanc ob caussam commodat ut res adipiscatur ad victum cultum-

que necessarias : ideoque ex opera data ius verum perfectumque sibi quaerit non modo exigendae mercedis, sed et collocandae uti velit. Ergo si tenuitate sumptuum quicquam ipse comparsit, fructumque parcimoniae suae, quo tutior esse custodia possit, in praedio collocavit, profecto praedium istiusmodi nihil est aliud, quam merces ipsa aliam induta speciem : propterea que coemptus sic opifici fundus tam est in eius potestate futurus, quam parta labore merces. Sed in hoc plane, ut facile intelligitur, rerum dominium vel moventium vel solidarum consistit. In eo igitur quod bona privatorum transferre *Socialistae* ad commune nituntur, omnium mercenariorum faciunt conditionem deteriorem, quippe quos, collocandae mercedis libertate sublata, hoc ipso augendae rei familiaris utilitatumque sibi comparandarum spe et facultate despoliant.

15 MAII 1891

adimit melioris sortis opera sua acquirendæ.

Verum, quod maius est, remedium proponunt cum iustitia aperte pugnans, quia possidere res privatim ut suas, ius est homini a natura datum. — Revera hac etiam in re maxime inter hominem et genus interest animantium ceterarum. Non enim se ipsae regunt belluae, sed reguntur gubernanturque duplici naturae instinctu : qui tum custodiunt experrectam in eis facultatem agendi, viresque opportune evolvunt, tum etiam singulos earum motus exsuscitant iidem et determinant. Altero instinctu ad se vitamque tuendam, altero ad conservationem generis ducuntur sui. Utrumque vero commode assequuntur earum rerum usu quae adsunt, quaeque praesentes sunt : nec sane progredi longius possent, quia solo sensu moventur rebusque singularibus sensu perceptis. — Longe alia hominis natura. Inest in eo tota simul ac perfecta vis naturae animantis, ideoque tributum ex hac parte homini est, certe non minus quam generi animantium omni, ut rerum corporearum fruatur bonis. Sed natura animans quantumvis cumulate possessa, tantum abest ut naturam circumscribat humanam, ut multo sit humana natura inferior, et ad parendum huic obediendumque nata. Quod eminet atque excellit in nobis, quod homini tribuit ut homo sit, et a belluis differat genere toto, mens seu ratio est. Et ob hanc caussam quod solum hoc animal est ra-

2° Injusta *est, nam possidere res privatim ut suas, jus est homini a natura datum.*

Demonstratur hoc jus 1°) *individuis competere,* a) *Hoc interest inter belluas et hominem, quod illæ rerum corporearum usu fruantur tantum; hic autem, rationis particeps, insuper ea sibi stabili possessione subjiciat.*

tionis particeps,bona homini tribuere necesse est non utenda solum, quod est omnium animantium commune, sed stabili perpetuoque jure possidenda, neque ea dumtaxat quae usu consumuntur, sed etiam quae, nobis utentibus, permanent.

b) *Seipsum homo gubernans consilio suo, providet sibi in futurum ; quod maxime praestat per terrae dominatum, ratione ejusdem ubertatis.*

Quod magis etiam apparet, si hominum in se natura altius spectetur. Homo enim cum innumerabilia ratione comprehendat, rebusque praesentibus adiungat, atque annectat futuras, cumque actionum suarum sit ipse dominus, propterea sub lege aeterna, sub potestate omnia providentissime gubernantis Dei, se ipse gubernat providentia consilii sui : quamobrem in eius est potestate res eligere quas ad consulendum sibi non modo in praesens, sed etiam in reliquum tempus, maxime iudicet idoneas. Ex quo cõnsequitur, ut in homine esse non modo terrenorum fructuum, sed ipsius terrae dominatum oporteat, quia e terrae fetu sibi res suppeditari videt ad futurum tempus necessarias. Habent cuiusque hominis necessitates velut perpetuos reditus, ita ut hodie expletae, in crastinum nova imperent. Igitur rem quamdam debet homini natura dedisse stabilem perpetuoque mansuram, unde perennitas subsidii expectari posset. Atqui istiusmodi perennitatem nulla res praestare, nisi cum ubertatibus suis terra, potest.

Objicitur *huic argumento :* α) *providentia reipublicæ.* *Resp. : Homo prior est civitate.* β) *Deus dedit terram universo generi hominum fruendam.* *Resp. :* α') *Non ita ut promiscuum dominatum induxerit ; sed ita ut industriæ singulorum descriptionem possessionum privatarum permiserit.* β') *Hoc pacto non mi-*

Neque est, cur providentia introducatur reipublicae : est enim homo, quam respublica, senior : quocirca ius ille suum ad vitam corpusque tuendum habere natura ante debuit quam civitas ulla coisset. — Quod vero terram Deus universo generi hominum utendam,fruendam dederit, id quidem non potest ullo pacto privatis possessionibus obesse. Deus enim generi hominum donavisse terram in commune dicitur, non quod eius promiscuum apud omnes dominatum voluerit, sed quia partem nullam cuique assignavit possidendam, industriae hominum institutisque populorum permissa privatarum possessionum descriptione. Ceterum utcumque inter privatos distributa, inservire communi omnium utilitati terra non cessat, quoniam nemo est mortalium, quin alatur eo, quod agri efferunt. Qui re carent, supplent opera ; ita ut vere affirmari possit, universam comparandi victus cultusque rationem in labore consistere, quem quis vel in

fundo insumat suo, vel in arte aliqua operosa, cuius merces tandem non aliunde, quam a multiplici terrae fetu ducitur, cum eoque permutatur. *15 MAII 1891*

nus universitati inservit terra qua omnes aluntur.

Qua ex re rursus efficitur, privatas possessiones plane esse secundum naturam. Res enim eas, quae ad conservandam vitam maximeque ad perficiendam requiruntur, terra quidem cum magna largitate fundit, sed fundere ex se sine hominum cultu et curatione non posset. Iamvero cum in parandis naturae bonis industriam mentis viresque corporis homo insumat, hoc ipso applicat ad sese eam naturae corporeae partem, quam ipse percoluit, in qua velut formam quamdam personae suae impressam reliquit ; ut omnino rectum esse oporteat, eam partem ab eo possideri uti suam, nec ullo modo ius ipsius violare cuiquam licere.

c) *Quum ubertas terræ sine hominis cultu esse non possit, cultusque rursus a fundo separari nequeat, consequens est cultu hominem fundum liberum, naturæ jure, facere suum.*

Horum tam perspicua vis est argumentorum, ut mirabile videatur, dissentire quosdam exoletarum opinionum restitutores : qui usum quidem soli, variosque praediorum fructus homini privato concedunt : at possideri ab eo ut domino vel solum, in quo aedificavit, vel praedium quod excoluit, plane ius esse negant. Quod cum negant, fraudatum iri partis suo labore rebus hominem, non vident. Ager quippe cultoris manu atque arte subactus habitum longe mutat : e silvestri frugifer, ex infecundo ferax efficitur. Quibus autem rebus est melior factus, illae sic solo inhaerent miscenturque penitus, ut maximam partem nullo pacto sint separabiles a solo. Atqui id quemquam potiri illoque perfrui, in quo alius desudavit, utrumne iustitia patiatur? Quo modo effectae res caussam sequuntur a qua effectae sunt, sic operae fructum ad eos ipsos qui operam dederint, rectum est pertinere. Merito igitur universitas generis humani, dissentientibus paucorum opinionibus nihil admodum mota, studioseque naturam intuens, in ipsius lege naturae fundamentum reperit partitionis bonorum, possessionesque privatas, ut quae cum hominum natura pacatoque et tranquillo convictu maxime congruant, omnium saeculorum usu consecravit. — Leges autem civiles, quae, cum iustae sunt, virtutem suam ab ipsa naturali lege ducunt, id ius, de quo loquimur, confirmant ac vi etiam adhibenda tuentur. — Idem divina-

d) *Universitas fere generis humani hoc jus proclamat ;*

confirmant leges civiles ;

divinarum legum sancit auctoritas.

rum legum sanxit auctoritas, quae vel appetere alienum gravissime vetant. *Non concupisces uxorem proximi tui : non domum, non agrum, non ancillam, non bovem, non asinum et universa quae illius sunt* (1).

2') *Ius possidendi, quod singulis natura inest, validius familiae domesticae competit.*

Iura vero istiusmodi, quae in hominibus insunt singulis, multo validiora intelliguntur esse si cum officiis hominum in convictu domestico apta et connexa spectentur. — In deligendo genere vitae non est dubium, quin in potestate sit arbitrioque singulorum alterutrum malle, aut IESU CHRISTI sectari de virginitate consilium, aut maritali se vinclo obligare. Ius coniugii naturale ac primigenum homini adimere, caussamve nuptiarum praecipuam, Dei auctoritate initio constitutam, quoquo modo circumscribere lex hominum, nulla potest. *Crescite et multiplicamini* (2). En igitur familia, seu societas domestica, perparva illa quidem, sed vera societas, eademque omni civitate antiquior; cui propterea sua quaedam iura officiaque esse necesse est, quae minime pendeant a republica.

a) *Ius est divinitus concessum condendi familiam, civitate antiquiorem.*

Atqui, pater familias, quos procreavit, praesertim hereditaria bonorum transmissione tuetur.

Quod igitur demonstravimus, ius dominii personis singularibus natura tributum, id transferri in hominem, qua caput est familiae, oportet: immo tanto ius est illud validius, quanto persona humana in convictu domestico plura complectitur. Sanctissima naturae lex est, ut victu omnique cultu paterfamilias tueatur quos ipse procrearit: idemque illuc a natura ipsa deducitur, ut velit liberis suis, quippe qui paternam referunt et quodam modo producunt personam, anquirere et parare, unde se honeste possint in ancipiti vitae cursu a misera fortuna defendere. Id vero efficere non alia ratione potest, nisi fructuosarum possessione rerum, quas ad liberos hereditate transmittat. Quemadmodum civitas, eodem modo familia, ut memoravimus, veri nominis societas est, quae potestate propria, hoc est paterna, regitur. Quamobrem, servatis utique finibus quos proxima eius caussa praescripserit, in deligendis adhibendisque rebus incolumitati ac iustae libertati suae necessariis, familia quidem paria saltem cum societate civili iura obtinet. Paria saltem diximus, quia cum convictus domesticus et cogitatione sit et re prior,

b) *Familiae, veri nominis societatis iura, nonnisi tyrannice violanda, iuribus societatis civilis aequalia sunt, imo majora, quia priora.*

1. *Deut.*, V, 21. — 2. *Gen.*, I, 28.

quam civilis coniunctio, priora quoque esse magisque naturalia iura eius officiaque consequitur. Quod si cives, si familiae, convictus humani societatisque participes factae, pro adiumento offensionem, pro tutela diminutionem iuris sui in republica reperirent, fastidienda citius, quam optanda societas esset. *15 MAII 1891*

Intima domorum potestas civilis ne pervadat, extra casum necessitatis, ad sublevandam inopiam,

Velle igitur ut pervadat civile imperium arbitratu suo usque ad intima domorum, magnus ac perniciosus est error.— Certe si qua forte familia in summa rerum difficultate consiliique inopia versetur, ut inde se ipsa expedire nullo pacto possit, rectum est subveniri publice rebus extremis: sunt enim familiae singulae pars quaedam civitatis. Ac pari modo sicubi intra domesticos parietes gravis extiterit perturbatio iurium mutuorum, suum cuique ius potestas publica vindicato; neque enim hoc est ad se rapere iura civium, sed munire atque firmare iusta debitaque tutela. Hic tamen consistant necesse est, qui praesint rebus publicis: hos excedere fines natura non patitur. Patria potestas est eiusmodi, ut nec extingui, neque absorberi a republica possit, quia idem et commune habet cum ipsa hominum vita principium. *Filii sunt aliquid patris*, et velut paternae amplificatio quædam personæ: proprieque loqui si volumus, non ipsi per se, sed per communitatem domesticam, in qua generati sunt, civilem ineunt ac participant societatem. Atque hac ipsa de caussa, quod filii sunt *naturaliter aliquid patris... antequam usum liberi arbitrii habeant, continentur sub parentum cura* (1). Quod igitur *Socialistae*, posthabita providentia parentum, introducunt providentiam reipublicae, faciunt *contra iustitiam naturalem*, ac domorum compaginem dissolvunt.

vel ad vindicanda partium jura.

Filii enim sunt aliquid patris; mediante familia, civilem ineunt societatem.

Socialistæ vero domorum compaginem dissolvunt.

3° Socialistarum ratio est subversiva ordinis : *nutrit discordias, desidiam, miseriam.*

Ac praeter iniustitiam, nimis etiam apparet qualis esset omnium ordinum commutatio perturbatioque, quam dura et odiosa servitus civium consecutura. Aditus ad invidentiam mutuam, ad obtrectationes et discordias patefieret: ademptis ingenio singulorum sollertiaeque stimulis, ipsi divitiarum fontes necessario exarescerent: eaque, quam fingunt cogitatione, aequabilitas, aliud revera non esset nisi omnium hominum aeque misera atque ignobilis, nullo discrimine, conditio. — Ex quibus omnibus perspicitur, illud *Socialismi* placitum

1. S. Thom. II-II, Quaest. X, art. XII.

Recapitulatio.

Conclusio: Fundamentum veræ sublevationis privata possessio.

de possessionibus in commune redigendis omnino repudiari oportere, quia iis ipsis, quibus est opitulandum, nocet, naturalibus singulorum iuribus repugnat, officia reipublicae tranquillitatemque communem perturbat. Maneat ergo, cum plebi sublevatio quaeritur, hoc in primis haberi fundamenti instar oportere, privatas possessiones inviolate servandas. Quo posito, remedium, quod exquiritur, unde petendum sit, explicabimus.

II. PARS POSITIVA.

UNDE PETENDUM SIT REMEDIUM.

Sacro munere hic fungitur Pontifex.

Confidenter ad argumentum aggredimur ac plane iure Nostro; propterea quod caussa agitur ea, cuius exitus probabilis quidem nullus, nisi advocata religione Ecclesiaque, reperiatur. Cum vero et religionis custodia, et earum rerum, quae in Ecclesiae potestate sunt, penes Nos potissimum dispensatio sit, neglexisse officium taciturnitate videremur.

Certe requiritur contentio civilis potestatis, ac utriusque ordinis; sed Ecclesia posthabita *inanis erit hominum opera.*

Profecto aliorum quoque operam et contentionem tanta haec caussa desiderat: principum reipublicae intelligimus, dominorum ac locupletium, denique ipsorum, pro quibus contentio est, proletariorum: illud tamen sine dubitatione affirmamus,inania conata hominum futura, Ecclesia posthabita. Videlicet Ecclesia est, quae promit ex Evangelio doctrinas,quarum virtute aut plane componi certamen potest, aut certe fieri, detracta asperitate, mollius; eademque est, quae non instruere mentem tantummodo, sed regere vitam et

A) REMEDIUM DIVINUM PRÆBET ECCLESIA doctrina, præceptis, institutis.

mores singulorum praeceptis suis contendit: quae statum ipsum proletariorum ad meliora promovet pluribus utilissime institutis: quae vult atque expetit omnium ordinum consilia viresque in id consociari, ut opificum rationibus, quam commodissime potest, consulatur: ad eamque rem adhiberi leges ipsas auctoritatemque reipublicae, utique ratione ac modo, putat oportere.

1° DOCTRINA.

Docet enim Ecclesia: a) *inter homines ipsa natura varias esse dissimilitudines, idque in bonum communitatis;*

Illud itaque statuatur primo loco, ferendam esse conditionem humanam: ima summis paria fieri in civili societate non posse. Agitant id quidem *Socialistae:* sed omnis est contra rerum naturam vana contentio. Sunt enim in hominibus maximae plurimaeque natura dissimilitudines; non omnium paria ingenia sunt, non sollertia, non valetudo, non vires: quarum rerum necessarium discrimen sua sponte sequitur fortuna dispar. Idque plane ad usus cum privatorum tum

15 MAII 1891.

communitatis accommodate; indiget enim varia ad res gerendas facultate diversisque muneribus vita communis; ad quae fungenda munera potissimum impelluntur homines differentia rei cuiusque familiaris. — Et ad corporis laborem quod attinet, in ipso *statu innocentiae* non iners omnino erat homo futurus: at vero quod ad animi delectationem tunc libere optavisset voluntas, idem postea in expiatione culpae subire non sine molestiae sensu coegit necessitas. *Maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitae tuae* (1). — Similique modo finis acerbitatum reliquarum in terris nullus est futurus, quia mala peccati consectaria aspera ad tolerandum sunt, dura, difficilia: eaque homini usque ad ultimum vitae comitari est necesse. Itaque pati et perpeti humanum est, et ut homines experiantur ac tentent omnia, istiusmodi incommoda invellere ab humano convictu penitus nulla vi, nulla arte poterunt. Si qui id se profiteantur posse, si miserae plebi vitam polliceantur omni dolore molestiaque vacantem, et refertam quiete ac perpetuis voluptatibus, nae illi populo imponunt, fraudemque struunt, in mala aliquando erupturam maiora praesentibus. Optimum factu res humanas, ut se habent, ita contueri, simulque opportunum incommodis levamentum, uti diximus, aliunde petere.

b) *corporis laborem, in statu innocentiæ amœnum, post lapsum evasisse arduum;*

c) *reliquas acerbitates, quibus in pœnam vita præsens affligitur, tolli omnino non posse;*

Est illud in caussa, de qua dicimus, capitale malum, opinione fingere alterum ordinem sua sponte infensum alteri, quasi locupletes et proletarios ad digladiandum inter se pertinaci duello natura comparaverit. Quod adeo a ratione abhorret et a veritate, ut contra verissimum sit quo modo in corpore diversa inter se membra conveniunt, unde illud existit temperamentum habitudinis, quam symmetriam recte dixeris, eodem modo naturam in civitate praecepisse ut geminae illae classes congruant inter se concorditer, sibique convenienter ad aequilibritatem respondeant. Omnino altera alterius indiget: non res sine opera, nec sine re potest opera consistere. Concordia gignit pulcritudinem rerum atque ordinem: contra ex perpetuitate certaminis oriatur necesse est cum agresti immanitate confusio. Nunc vero ad dirimen-

d) *naturâ utrumque ordinem comparari non ad digladiandum inter se, sed ad harmonice conspirandum.*

---

1. *Gen.*, III, 17.

dum certamen,ipsasque eius radices amputandas,mira vis est institutorum christianorum, eaque multiplex.

2° Ortum vero certamen mirifice dirimit Ecclesia.
PRÆCEPTIS a) IUSTITIÆ: *officia commendans α) alia proletario et opifici;*

Ac primum tota disciplina religionis, cuius est interpres et custos Ecclesia, magnopere potest locupletes et proletarios componere invicem et coniungere, scilicet utroque ordine ad officia mutua revocando, in primisque ad ea quae a iustitia ducuntur. Quibus ex officiis illa proletarium atque opificem attingunt; quod libere et cum aequitate pactum operae sit, id integre et fideliter reddere: non rei ullo modo nocere, non personam violare dominorum: in ipsis tuendis rationibus suis abstinere a vi, nec seditionem induere unquam: nec commisceri cum hominibus flagitiosis, immodicas spes et promissa ingentia artificiose iactantibus, quod fere habet poenitentiam inutilem et fortunarum ruinas consequentes. — Ista vero ad divites spectant ac dominos: non habendos mancipiorum loco opifices: vereri in eis aequum esse dignitatem personae, utique nobilitatam ab eo, character christianus qui dicitur. Quaestuosas artes, si naturae ratio, si christiana philosophia audiatur, non pudori homini esse, sed decori, quia vitae sustentandae praebent honestam potestatem. Illud vere turpe et inhumanum, abuti hominibus pro rebus ad quaestum,nec facere eos pluris, quam quantum nervis polleant viribusque. Similiter praecipitur, religionis et bonorum animi haberi rationem in proletariis oportere. Quare dominorum partes esse, efficere ut idoneo temporis spatio pietati vacet opifex: non hominem dare obvium lenociniis corruptelarum illecebrisque peccandi: neque ullo pacto a cura domestica parcimoniaeque studio abducere. Item non plus imponere operis, quam vires ferre queant, nec id genus, quod cum aetate sexuque dissideat. — In maximis autem officiis dominorum illud eminet, iusta unicuique praebere. Profecto ut mercedis statuatur ex aequitate modus, caussae sunt considerandae plures: sed generatim locupletes atque heri meminerint, premere emolumenti sui caussa indigentes ac miseros, alienaque ex inopia captare quaestum, non divina, non humana iura sinere. Fraudare vero quemquam mercede debita grande piaculum est, quod iras e caelo ultrices clamore devocat. *Ecce merces operario-*

β) alia divitibus ac dominis: α') verendam in opifice dignitatem humanam et christianam, conditionem perhonestam, religionem, mores, vires ac sexum;

β') statuendam ac solvendam ex integro justam mercedem,

vitandumque piaculum cælestem vindiclam exigens;

rum... quae fraudata est a vobis, clamat; et clamor eorum in aures Domini Sabaoth introivit (1). — Postremo religiose cavendum locupletibus ne proletariorum compendiis quicquam noceant nec vi, nec dolo, nec fenebribus artibus: idque eo vel magis quod non satis illi sunt contra iniurias atque impotentiam muniti, eorumque res, quo exilior, hoc sanctior habenda. His obtemperatio legibus nonne posset vim caussasque dissidii vel sola restinguere?

15 MAII 1891.

γ) *compendia proletariorum fovenda.*

Sed Ecclesia tamen, IESU CHRISTO magistro et duce, persequitur maiora: videlicet perfectius quiddam praecipiendo, illuc spectat, ut alterum ordinem vicinitate proxima amicitiaque alteri coniungat. — Intelligere atque aestimare mortalia ex veritate non possumus, nisi dispexerit animus vitam alteram eamque immortalem: qua quidem dempta, continuo forma ac vera notio honesti interiret; immo tota haec rerum universitas in arcanum abiret nulli hominum investigationi pervium. Igitur, quod natura ipsa admonente didicimus, idem dogma est christianum, quo ratio et constitutio tota religionis tamquam fundamento principe nititur, cum ex hac vita excesserimus, tum vere nos esse victuros. Neque enim Deus hominem ad haec fragilia et caduca, sed ad caelestia atque aeterna generavit, terramque nobis ut exulandi locum, non ut sedem habitandi dedit. Divitiis ceterisque rebus, quae appellantur bona, affluas, careas, ad aeternam beatitudinem nihil interest: quemadmodum utare, id vero maxime interest. Acerbitates varias, quibus vita mortalis fere contexitur, IESUS CHRISTUS *copiosa redemptione* sua nequaquam sustulit, sed in virtutum incitamenta, materiamque bene merendi traduxit: ita plane ut nemo mortalium queat praemia sempiterna capessere nisi cruentis IESU CHRISTI vestigiis ingrediatur. *Si sustinebimus, et conregnabimus* (2). Laboribus ille et cruciatibus sponte susceptis, cruciatuum et laborum mirifice vim delenivit: nec solum exemplo, sed gratia sua perpetuaeque mercedis spe proposita, perpessionem dolorum effecit faciliorem: *id enim, quod in praesenti est momenta-*

b) CHARITATIS *insuper præceptis Ecclesia utrumque ordinem proxime conjungit. Docet enim:*

α) omnes

α') *vita præsenti perbrevi æternam vitam successuram, quæ vera vita est;*

β') *ad quam acquirendam non conducit bonorum terrestrium possessio, sed usus;*

γ) *præsertimque labores exemplo JESU CHRISTI patienter tolerati.*

1. *Jac.*, V, 4. — 2. *II Tim.*, II, 12.

neum et leve tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur in nobis (1).

β) Docet insuper Ecclesia divites :

α') opes acquirendæ felicitati æternæ obesse magis quam prodesse ;

Itaque fortunati monentur, non vacuitatem doloris afferre, nec ad felicitatem aevi sempiterni quicquam prodesse divitias, sed potius obesse (2) ; terrori locupletibus esse debere IESU CHRISTI insuetas minas (3) ; rationem de usu fortunarum Deo iudici severissime aliquando reddendam.

β') bona, etsi juste possessa, in levamentum tamen egentium ipsis esse commissa,

De ipsis opibus utendis excellens ac maximi momenti doctrina est, quam si philosophia inchoatam at Ecclesia tradidit perfectam plane, eademque efficit ut non cognitione tantum, sed moribus teneatur. Cuius doctrinae in eo est fundamentum positum, quod iusta possessio pecuniarum a iusto pecuniarum usu distinguitur. Bona privatim possidere, quod paulo ante vidimus, ius est homini naturale : eoque uti iure, maxime in societate vitae, non fas modo est, sed plane necessarium. *Licitum est quod homo propria possideat. Et est etiam necessarium ad humanam vitam* (4). At vero si illud quaeratur, qualem esse usum bonorum necesse sit, Ecclesia quidem sine ulla dubitatione respondet : *quantum ad hoc, non debet homo habere res exteriores ut proprias, sed ut communes, ut scilicet de facili aliquis eas communicet in necessitate aliorum. Unde Apostolus dicit : divitibus huius saeculi praecipe... facile tribuere, communicare* (5). Nemo certe opitulari aliis de eo iubetur, quod ad usus pertineat cum suos tum suorum necessarios : immo nec tradere aliis quo ipse egeat ad id servandum quod personae conveniat : quodque deceat : *nullus enim inconvenienter vivere debet* (6).

id est, ut superfluum, non quidem ex justitia, sed ex charitate cum pauperibus communicent.

Sed ubi necessitati satis et decoro datum, officium est de eo quod superat gratificari indigentibus. *Quod superest, date eleemosinam*(7). Non iustitiae, excepto in rebus extremis, officia ista sunt, sed caritatis christianae, quam profecto lege agendo petere ius non est. Sed legibus iudiciisque hominum lex antecedit iudiciumque Christi Dei, qui multis modis suadet consuetudinem largiendi : *beatius est magis dare, quam accipere* (8) : et collatam negatamve pauperibus beneficentiam

Quæ communicatio, Christo teste, prædulcis est, quasi ipsi Christo facta.

1. *II Cor.*, IV, 17. — 2. *Matth.*, XIX, 23-24. — 3. *Luc.*, VI, 24-25. — 4. II-II. *Quaest.*, LXVI, a. II. — 5. II-II, *Quaest.* LXV, a. II. — 6. II-II. *Quaest.* XXXII, VI. — 7. *Luc.*, XI, 41. — 8. *Act.*, XX, 35.

perinde est ac sibi collatam negatamve iudicaturus. *Quamdiu fecisti uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis* (1).

15 MAII 1891.

Docet verbo Ecclesia omnes qualicumque copia bonorum in aliorum usus a Deo esse ditatos.

Quarum rerum haec summa est; quicumque maiorem copiam bonorum Dei munere accepit, sive corporis et externa sint, sive animi, ob hanc caussam accepisse, ut ad perfectionem sui pariterque, velut minister providentiae divinae, ad utilitates adhibeat ceterorum. *Habens ergo talentum, curet omnino ne taceat: habens rerum affluentiam, vigilet ne a misericordiae largitate torpescat: habens artem qua regitur, magnopere studeat ut usum atque utilitatem illius cum proximo partiatur* (2).

γ) Docet demum bonis fortunæ carentes: *α) permagnum esse statum quem Filius Dei amplexus est; β) veras divitias in virtutibus esse positas;*

Bonis autem fortunae qui careant, ii ab Ecclesia perdocentur, non probro haberi, Deo iudice, paupertatem, nec eo pudendum, quod victus labore quaeratur. Idque confirmavit re et facto Christus Dominus, qui pro salute hominum *egenus factus est, cum esset dives* (3): cumque esset Filius Dei ac Deus ipsemet, videri tamen ac putari fabri filius voluit: quin etiam magnam vitae partem in opere fabrili consumere non recusavit. *Nonne hic est faber, filius Mariae* (4)? Huius divinitatem exempli intuentibus, ea facilius intelliguntur: veram hominis dignitatem atque excellentiam in moribus esse, hoc est in virtute, positam: virtutem vero commune mortalibus patrimonium, imis et summis, divitibus et proletariis aeque parabile: nec aliud quippiam quam virtutes et merita, in quocumque reperiantur, mercedem beatitudinis aeternae sequuturam.

γ') propensiorem cor Dei ad pauperes habere voluntatem.

Immo vero in calamitosorum genus propensior Dei ipsius videtur voluntas: beatos enim IESUS CHRISTUS nuncupat pauperes (5): invitat peramanter ad se, solatii caussa, quicumque in labore sint ac luctu (6): infirmos et iniuria vexatos complectitur caritate praecipua.

Qua doctrina amice utriusque ordinis animi copulantur.

Quarum cognitione rerum facile in fortunatis deprimitur tumens animus, in aerumnosis demissus extollitur: alteri ad facilitatem, alteri ad modestiam flectuntur. Sic cupitum superbiae intervallum efficitur brevius, nec difficulter impetrabitur ut ordinis utriusque, iunctis amice dextris, copulentur voluntates.

1. *Matth.*, XXV, 40. — 2. S. Greg. Magn. in Evang. *Hom.* X n. 7. — 3. *II Cor.*, III, 8. — 4. *Marc.*, VI, 9. — 5. Matth., V, 3; *Beati pauperes spiritu.* — 6. Matth., XI, 28; *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.*

c) *Nec satis: christiana præcepta* FRATERNUM *gignunt* AMOREM.
Omnium hominum,
α) *unus est Creator,*
β) *unus finis,*
γ) *unus Redemptor, primogenitus inter fratres,*
δ) *unus gratiarum thesaurus.*

Quos tamen, si christianis praeceptis paruerint, parum est amicitia, amor etiam fraternus inter se coniugabit. Sentient enim et intelligent, omnes plane homines a communi parente Deo procreatos: omnes ad eumdem finem bonorum tendere, qui Deus est ipse, qui afficere beatitudine perfecta atque absoluta et homines et Angelos unus potest : singulos item pariter esse IESU CHRISTI beneficio redemptos et in dignitatem filiorum Dei vindicatos, ut plane necessitudine fraterna cum inter se tum etiam cum Christo Domino, *primogenito in multis fratribus*, contineantur. Item naturae bona, munera gratiae divinae pertinere communiter et promiscue ad genus hominum universum, nec quemquam, nisi indignum, bonorum caelestium fieri exheredem. *Si autem filii, et heredes : heredes quidem Dei, coheredes autem Christi* (1).

Talis est forma officiorum ac iurium, quam christiana philosophia profitetur. Nonne quieturum perbrevi tempore certamen omne videatur, ubi illa in civili convictu valeret ?

3° *Demum remedium ipsa Ecclesia adhibet* INSTITUTIS SUIS.
a) Animos *instituit per ministerium hierarchicum divinitus efficax, et intima hominum attingens.*

Denique nec satis habet Ecclesia viam inveniendae curationis ostendere, sed admovet sua manu medicinam. Nam tota in eo est ut ad disciplinam doctrinamque suam excolat homines atque instituat : cuius doctrinae saluberrimos rivos, Episcoporum et Cleri opera, quam latissime potest, curat deducendos. Deinde pervadere in animos nititur flectereque voluntates, ut divinorum disciplina praeceptorum regi se gubernarique patiantur. Atque in hac parte, quae princeps est ac permagni momenti, quia summa utilitatum caussaque tota in ipsa consistit Ecclesia quidem una potest maxime. Quibus enim instrumentis ad permovendos animos utitur, ea sibi hanc ipsam ob caussam tradita a IESU CHRISTO sunt, virtutemque habent divinitus insitam. Istiusmodi instrumenta sola sunt, quae cordis attingere penetrales sinus apte queant, hominemque adducere ut obedientem se praebeat officio, motus animi appetentis regat, Deum et proximos caritate diligat singulari ac summa, omniaque animose perrumpat, quae virtutis impediunt cursum.

1. Rom., VIII, 17.

Satis est in hoc genere exempla veterum paulisper cogitatione repetere. Res et facta commemoramus, quae dubitationem nullam habent : scilicet civilem hominum communitatem funditus esse institutis christianis renovatam : huiusce virtute renovationis ad meliora promotum genus humanum, immo revocatum ab interitu ad vitam, auctumque perfectione tanta, ut nec extiterit ulla antea, nec sit in omnes consequentes aetates futura maior. Denique IESUM CHRISTUM horum esse beneficiorum principium eumdem et finem : ut ab eo profecta, sic ad eum omnia referenda. Nimirum accepta Evangelii luce, cum incarnationis Verbi hominumque redemptionis grande mysterium orbis terrarum didicisset, vita IESU CHRISTI Dei et hominis pervasit civitates, eiusque fide et praeceptis et legibus totas imbuit. Quare si societati generis humani medendum est, revocatio vitae institutorumque christianorum sola medebitur. De societatibus enim dilabentibus illud rectissime praecipitur, revocari ad origines suas, cum restitui volunt, oportere. Haec enim omnium consociationum perfectio est, de eo laborare idque assequi, cuius gratia institutae sunt : ita ut motus actusque sociales eadem caussa pariat, quae peperit societatem. Quamobrem declinare ab instituto, corruptio est : ad institutum redire sanatio. Verissimeque id quemadmodum de toto reipublicae corpore, eodem modo de illo ordine civium dicimus, qui vitam sustentant opere, quae est longe maxima multitudo.

15 MAII 1891.

Cujus ministerii virtutem historia testatur.

In JESU CHRISTO olim instauratæ et per ipsum ad culmen olim perfectionis advectæ,

ad eum redeant oportet dilabentes societates.

Nec tamen putandum, in colendis animis totas esse Ecclesiae curas ita defixas, ut ea negligat quae ad vitam pertinent mortalem ac terrenam. De proletariis nominatim vult et contendit ut emergant e miserrimo statu fortunamque meliorem adipiscantur. Atque in id confert hoc ipso operam non mediocrem, quod vocat et instituit homines ad virtutem. Mores enim christiani, ubi serventur integri, partem aliquam prosperitatis sua sponte pariunt rebus externis, quia conciliant principium ac fontem omnium bonorum Deum ; coercent geminas vitae pestes, quae nimium saepe hominem efficiunt in ipsa opum abundantia miserum, rerum appetentiam nimiam et voluptatum sitim (1) : contenti deni-

b) *Nec tamen* corporalem vitam *neglexit, Ecclesia, præsertim proletariorum.*

α) Indirecte *regendo* mores.

1. *Radix omnium malorum est cupiditas.* I Tim., VI, 10.

imprimis appetentiam rerum ac voluptatum sitim coercendo.

que cultu victuque frugi, vectigal parsimonia supplent, procul a vitiis, quae non modo exiguas pecunias, sed maximas etiam copias exhauriunt, et lauta patrimonia dissipant. Sed praeterea, ut bene habeant proletarii, recta providet, instituendis fovendisque rebus, quas ad sublevandam eorum inopiam intelligat conducibiles.

β) Directe, *cujusvis generis* instituta *fovendo* ad sublevandam inopiam.

Quin in hoc etiam genere beneficiorum ita semper excelluit, ut ab ipsis inimicis praedicatione efferatur. Ea vis erat apud vetustissimos christianos caritatis mutuae, ut persaepe sua se re privarent, opitulandi caussa, divitiores: quamobrem *neque... quisquam egens erat inter illos* (1). Diaconis, in id nominatim ordine instituto,datum ab Apostolis negotium, ut quotidianae beneficentiae exercerent munia : ac Paulus Apostolus, etsi sollicitudine districtus omnium Ecclesiarum, nihilominus dare se in laboriosa itinera non dubitavit,quo ad tenuiores christianos stipem praesens afferret. Cuius generis pecunias, a christianis in unoquoque conventu ultro collatas, *deposita pietatis* nuncupat Tertullianus, quod scilicet insumerentur *egenis alendis humandisque, et pueris ac puellis re ac parentibus destitutis, inque domesticis senibus, item naufragis* (2).

α') *A primæva ætate Ecclesia munia beneficentiæ excellentissime exercuit.*

β') *Inde ortum ingens pauperum patrimonium semper fideliter custodivit, auxit, rexit.*

Hinc sensim illud extitit patrimonium,quod religiosa cura tamquam rem familiarem indigentium Ecclesia custodivit. Immo vero subsidia miserae plebi, remissa rogandi verecundia, comparavit. Nam et locupletium et indigentium communis parens,excitata ubique ad excellentem magnitudinem caritate, collegia condidit sodalium religiosorum, aliaque utiliter permulta instituit, quibus opem ferentibus, genus miseriarum prope nullum esset, quod solatio careret. Hodie quidem multi, quod eodem modo fecere olim ethnici, ad arguendam transgrediuntur Ecclesiam huius etiam tam egregiae caritatis : cuius in locum subrogare visum est constitutam legibus publicis beneficentiam. Sed quae christianam caritatem suppleant, totam se ad alienas porrigentem utilitates, artes humanae nullae reperientur. Ecclesiae solius est illa virtus, quia nisi a sacratissimo Iesu

γ') *In cujus loco beneficentiæ ex caritate frustra conantur subrogare beneficentiam legalem.*

1. *Act.*, IV, 34. — 2. *Apol.*, II, XXXIX.

CHRISTI corde ducitur, nulla est uspiam : vagatur autem a Christo longius, quicumque ab Ecclesia discesserit.

15 MAII 1891.

B) REMEDIA HUMANA *Ecclesiæ adjumenta præstent oportet.*

At vero non potest esse dubium quin, ad id quod est propositum, ea quoque, quae in hominum potestate sunt, adiumenta requirantur. Omnino omnes, ad quos caussa pertinet, eodem intendant idemque laborent pro rata parte necesse est. Quod habet quamdam cum moderatrice mundi providentia similitudinem : fere enim videmus rerum exitus a quibus caussis pendent, ex earum omnium conspiratione procedere.

A') QUID A REPUBLICA EXPECTANDUM. — *Respublica christiana hic intelligitur.*

Iamvero quota pars remedii a republica expectanda sit, praestat exquirere. — Rempublicam hoc loco intelligimus non quali populus utitur unus vel alter, sed qualem et vult recta ratio naturae congruens, et probant divinae documenta sapientiae, quae Nos ipsi nominatim in litteris Encyclicis de civitatum constitutione christiana explicavimus.

1° CONSIDERATIONES GENERALIORES. a) *Civilis potestatis est* publicam *fovere* prosperitatem, *scilicet moralem, religiosam, domesticam, œconomicam.*

Itaque per quos civitas regitur, primum conferre operam generatim atque universe debent tota ratione legum atque institutorum, scilicet efficiendo ut ex ipsa conformatione atque administratione reipublicae ultro prosperitas tam communitatis quam privatorum efflorescat. Id est enim civilis prudentiae munus, propriumque eorum qui praesunt officium. Nunc vero illa maxime efficiunt prosperas civitates, morum probitas, recte atque ordine constitutae familiae, custodia religionis ac iustitiae, onerum publicorum cum moderata irrogatio, tum aeque partitio incrementa artium et mercaturae, florens agrorum cultura, et si qua sunt alia generis eiusdem, quae quo maiore studio provehuntur, eo melius sunt victuri cives et beatius. — Harum igitur virtute rerum in potestate rectorum civitatis est, ut ceteris prodesse ordinibus, sic et proletariorum conditionem iuvare plurimum : idque iure suo optimo, neque ulla cum importunitatis suspicione : debet enim respublica ex lege muneris sui in commune consulere. Quo autem commodorum copia provenerit ex hac generali providentia maior, eo minus oportebit alias ad opificum salutem experiri vias.

Hoc agens omnibus, præsertim proletariis, iure proprio, consulit.

Sed illud praeterea considerandum, quod rem altius attingit, unam civitatis esse rationem, communem summorum

b) *Specialius proletariorum curam respublica* utriusque ordinis fautrix *habeat; nam proletarii, numero maiores,*

atque infimorum. Sunt nimirum proletarii pari iure cum locupletibus natura cives, hoc est partes verae vitamque viventes, unde constat, interiectis familiis, corpus reipublicae : ut ne illud adiungatur, in omni urbe eos esse numero longe maximo. Cum igitur illud sit perabsurdum, parti civium consulere, partem negligere, consequitur, in salute commodisque ordinis proletariorum tuendis curas debitas collocari publice oportere : ni fiat, violatum iri iustitiam suum cuique tribuere praecipientem. Qua de re sapienter, S. Thomas : *sicut pars et totum quodammodo sunt idem, ita id, quod est totius, quodammodo est partis* (1). Proinde in officiis non paucis neque levibus populo bene consulentium principum, illud in primis eminet, ut unumquemque civium ordinem aequabiliter tueantur, ea nimirum, quae *distributiva* appellatur iustitia inviolate servanda.

etsi directe in commune bonum minus conferunt quam ordo gubernans,

Quamvis autem cives universos, nemine excepto, conferre aliquid in summam bonorum communium necesse sit, quorum aliqua pars virilis sponte recidit in singulos, tamen idem et ex aequo conferre nequaquam possunt. Qualescumque sint in imperii generibus vicissitudines, perpetua futura sunt ea in civium statu discrimina, sine quibus nec esse, nec cogitari societas ulla posset. Omnino necesse est quosdam reperiri, qui se reipublicae dedant, qui leges condant, qui ius dicant, denique quorum consilio atque auctoritate negotia urbana, res bellicae administrentur. Quorum virorum priores esse partes, eosque habendos in omni populo primarios, nemo non videt, propterea quod communi bono dant operam proxime atque excellenti ratione. Contra vero qui in arte aliqua exercentur, non ea, qua illi, ratione nec iisdem muneribus prosunt civitati: sed tamen plurimum et ipsi, quamquam minus directe, utilitati publicae inserviunt. Sane sociale bonum cum debeat esse eiusmodi, ut homines eius fiant adeptione meliores, est profecto in virtute praecipue collocandum.

multum tamen prosunt,

Nihilominus ad bene constitutam civitatem suppeditatio quoque pertinet bonorum corporis atque externorum, *quo-*

1. IIa IIae, Quaest. LXI, a. I ad 2.

rum usus est necessarius ad actum virtutis [1]. Iamvero his pariendis bonis est proletariorum maxime efficax ac necessarius labor, sive in agris artem atque manum, sive in officinis exerceant. Immo eorum in hoc genere vis est atque efficientia tanta, ut illud verissimum sit, non aliunde quam ex opificum labore gigni divitias civitatum. Iubet igitur aequitas, curam de proletario publice geri, ut ex eo, quod in communem affert utilitatem, percipiat ipse aliquid, ut tectus, ut vestitus, ut salvus vitam tolerare minus aegre possit. Unde consequitur, favendum rebus omnibus esse quae conditioni opificum quoquo modo videantur profuturae. Quae cura tantum abest ut noceat cuiquam, ut potius profutura sit universis, quia non esse omnibus modis eos miseros, a quibus tam necessaria bona proficiscuntur, prorsus interest reipublicae.

15 MAII 1891.

imprimis affluentiam bonorum externorum per laborem præstando.

Invigilet ergo respublica, intuitu communis boni, ut hujus affluentiæ debitam partem et ipsi percipiant.

Non civem, ut diximus, non familiam absorberi a republica rectum est: suam utrique facultatem agendi cum libertate permittere aequum est, quantum incolumi bono communi et sine cuiusquam iniuria potest. Nihilominus eis, qui imperant, videndum ut communitatem eiusque partes tueantur. Communitatem quidem, quippe quam summae potestati conservandam natura commisit usque eo, ut publicae custodia salutis non modo suprema lex, sed tota caussa sit ratioque principatus: partes vero, quia procurationem reipublicae non ad utilitatem eorum, quibus commissa est, sed ad eorum, qui commissi sunt, natura pertinere, philosophia pariter et fides christiana consentiunt. Cumque imperandi facultas proficiscatur a Deo, eiusque sit communicatio quaedam summi principatus, gerenda ad exemplar est potestatis divinae, non minus rebus singulis quam universis cura paterna consulentis. Si quid igitur detrimenti allatum sit aut impendeat rebus communibus, aut singulorum ordinum rationibus, quod sanari aut prohiberi alia ratione non possit, obviam iri auctoritate publica necesse est. — Atqui interest salutis cum publicae, tum privatae pacatas esse res et compositas: item dirigi ad Dei iussa naturaeque principia

c) *Insuper, qui præsunt reipublicæ, sunt* custodes ordinis et jurium.

Propter communitatem, non propter seipsos potestatem gerunt.

α) *Atqui* ordinis *multum interest quod religio, boni*

1. S. Thom., *De reg. Princ.*, I, c. XV.

mores, corporis vigor, familia, artes floreant;

omnem convictus domestici disciplinam: observari et coli religionem: florere privatim ac publice mores integros: sanctam retineri iustitiam, nec alteros ab alteris impune violari: validos adolescere cives, iuvandae tutandaeque, si res postulet, civitati idoneos. Quamobrem si quando fiat, ut quippiam turbarum impendeat ob secessionem opificum, aut intermissas ex composito operas: ut naturalia familiae nexa apud proletarios relaxentur: ut religio in opificibus violetur non satis impertiendo commodi ad officia pietatis: si periculum in officinis integritati morum ingruat a sexu promiscuo, aliisve perniciosis invitamentis peccandi: aut opificum ordinem herilis ordo iniquis premat oneribus, vel alienis a persona ac dignitate humana conditionibus affligat: si valetudini noceatur opere immodico, nec ad sexum aetatemve accommodato, his in caussis plane adhibenda, certos intra fines, vis et auctoritas legum. Quos fines eadem, quae legum poscit opem, caussa determinat: videlicet non plura suscipienda legibus, nec ultra progrediendum, quam incommodorum sanatio, vel periculi depulsio requirat.

unde ubicumque ista periclitantur, sine potestatis ope damnum captura, hæc interveniat oportet.

β) Iura *quidem, præsertim infirmorum et inopum, vindicare debet.*

Iura quidem, in quocumque sint, sancte servanda sunt: atque ut suum singuli teneant, debet potestas publica providere, propulsandis atque ulciscendis iniuriis. Nisi quod in ipsis protegendis privatorum iuribus, praecipue est infimorum atque inopum habenda ratio. Siquidem natio divitum, suis septa praesidiis, minus eget tutela publica: miserum vulgus, nullis opibus suis tutum, in patrocinio reipublicae maxime nititur. Quocirca mercenarios, cum in multitudine egena numerentur, debet cura providentiaque singulari complecti respublica.

2° APPLICANTUR HÆC PRINCIPIA. a) *Ut* possidentium jura *civilis potestas tueatur,*

Sed quaedam maioris momenti praestat nominatim perstringere. — Caput autem est, imperio ac munimento legum tutari privatas possessiones oportere. Potissimumque, in tanto iam cupiditatum ardore, continenda in officio plebs: nam si ad meliora contendere concessum est non repugnante iustitia, at alteri, quod suum est, detrahere, ac per speciem absurdae cuiusdam aequabilitatis in fortunas alienas involare, iustitia vetat, nec ipsa communis utilitatis ratio sinit. Utique pars opificum longe maxima res meliores honesto

labore comparare sine cuiusquam iniuria malunt ; verumtamen non pauci numerantur pravis imbuti opinionibus rerumque novarum cupidi, qui id agunt omni ratione ut turbas moveant, ac ceteros ad vim impellant. Intersit igitur reipublicae auctoritas, iniectoque concitatoribus freno, ab opificum moribus corruptrices artes, a legitimis dominis periculum rapinarum coerceat.

15 MAII 1891.

α) *cohibebit cupiditates violentas plebis et concitatores perversos ;*

Loginquior vel operosior labor, atque opinatio curtae mercedis caussam non raro dant artificibus quamobrem opere se solvant ex composito, otioque dedant voluntario. Cui quidem incommodo usitato et gravi medendum publice, quia genus istud cessationis non heros dumtaxat, atque opifices ipsos afficit damno, sed mercaturis obest reique publicae utilitatibus : cumque haud procul esse a vi turbisque soleat, saepenumero tranquillitatem publicam in discrimen adducit. Qua in re illud magis efficax ac salubre, antevertere auctoritate legum, malumque ne erumpere possit prohibere, amotis mature caussis, unde dominorum atque operariorum conflictus videatur extiturus.

β) *medebitur, præsertim præveniendo causas, incommodo grassanti, quod artificibus ex composito opere solventibus, respublica patitur.*

Similique modo plura sunt in opifice, praesidio munienda reipublicae: ac primum animi bona. Siquidem vita mortalis quamtumvis bona et optabilis, non ipsa tamen illud est ultimum, ad quod nati sumus ; sed via tantummodo atque instrumentum ad animi vitam perspicientia veri et amore boni complendam. Animus est, qui expressam gerit imaginem similitudinemque divinam, et in quo principatus ille residet, per quem dominari iussus est homo in inferiores naturas, atque efficere utilitati suae terras omnes et maria parentia. *Replete terram et subiicite eam : et dominamini piscibus maris et volatilibus caeli et universis animantibus, quae moventur super terram* (1). Sunt omnes homines hac in re pares, nec quippiam est quod inter divites atque inopes, inter dominos et famulos, inter principes privatosque differat: *nam idem dominus omnium* (2). Nemini licet hominis dignitatem,de qua Deus ipse disponit *cum magna reverentia*, impune violare, neque ad eam perfectionem impedire cur-

b) Ad opificem præsidio muniendum,

a) *imprimis in ipsis* bona animi *tutabitur,*

secundum quæ, inferioribus naturis dominari iussi, omnes homines pares sunt,

1. *Gen.*, I, 28. — 2. *Rom.*, x, 12.

sum, quae sit vitae in caelis sempiternae consentanea. Quin etiam in hoc genere tractari se non convenienter naturae suae, animique servitutem servire velle, ne sua quidem sponte homo potest: neque enim de iuribus agitur, de quibus sit integrum homini, verum de officiis adversus Deum, quae necesse est sancte servari.

quæque ipse homo abdicare non potest.

Hinc requiem per dies festos necessariam eis procurabit; quam rursus nec ipsis omittere licet.

Hinc consequitur requies operum et laborum per festos dies necessaria. Id tamen nemo intelligat de maiore quadam inertis otii usura, multoque minus de cessatione, qualem multi expetunt, fautrice vitiorum et ad effusiones pecuniarum adiutrice,sed omnino de requiete operum per religionem consecrata. Coniuncta cum religione quies sevocat hominem a laboribus negotiisque vitae quotidianae ut ad cogitanda revocet bona caelestia, tribuendumque cultum numini aeterno iustum ac debitum. Haec maxime natura atque haec caussa quietis est in dies festos capiendae: quod Deus et in Testamento veteri praecipua lege sanxit: *Memento ut diem sabbati sanctifices* (1); et facto ipse suo docuit, arcana requiete, statim posteaquam fabricatus hominem erat,sumpta: *Requievit die septimo ab universo opere quod patrarat* (2).

β) Bona corporalia et externa *tutabitur,*

α') invigilando ut in labore virium et temporum ratio servetur.

Quo magis onerosus labor est, eo productior sit requies.

Quod ad tutelam bonorum corporis et externorum, primum omnium eripere miseros opifices e saevitia oportet hominum cupidorum,personis pro rebus ad quaestum intemperanter abutentium. Scilicet tantum exigi operis,ut hebescat animus labore nimio,unaque corpus defatigationi succumbat, non iustitia, non humanitas patitur. In homine, sicut omnis natura sua, ita et vis efficiens certis est circumscripta finibus, extra quos egredi non potest. Acuitur illa quidem exercitatione atque usu, sed hac tamen lege ut agere intermittat identidem et acquiescat. De quotidiano igitur opere videndum ne in plures extrahatur horas, quam vires, sinant. Intervalla vero quiescendi quanta esse oporteat ex vario genere operis, ex adiunctis temporum et locorum, ex ipsa opificum valetudine iudicandum. Quorum est opus lapidem e terra excindere, aut ferrum, aes, aliaque id genus effodere penitus abdita, eorum labor, quia multo maior est

1. *Exod.*, XX, 8. — 2. *Gen.*, II, 2.

idemque valetudini gravis, cum brevitate temporis est compensandus. Anni quoque dispicienda tempora: quia non raro idem operae genus alio tempore facile est ad tolerandum, alio aut tolerari nulla ratione potest, aut sine summa difficultate non potest. — Denique quod facere enitique vir adulta aetate beneque validus potest, id a femina puerove non est aequum postulare. Immo de pueris valde cavendum, ne prius officina capiat, quam corpus, ingenium, animum satis firmaverit aetas. Erumpentes enim in pueritia vires, velut herbescentem viriditatem, agitatio precox elidit: qua ex re omnis est institutio puerilis interitura. Sic certa quaedam artificia minus apte conveniunt in feminas ad opera domestica natas: quae quidem opera et tuentur magnopere in muliebri genere decus, et liberorum institutione prosperitatique familiae natura respondent. Universe autem statuatur, tantum esse opificibus tribuendum otii, quantum cum viribus compensetur labore consumptis; quia detritas usu vires debet cessatio restituere. In omni obligatione, quae dominis atque artificibus invicem contrahatur, haec semper aut adscripta aut tacita conditio inest, utrique generi quiescendi ut cautum sit; neque enim honestum esset convenire secus, quia nec postulare cuiquam fas est, nec spondere neglectum officiorum, quae vel Deo vel sibimetipsi hominem obstringunt.

15 MAII 1891.

β') *Invigilando ne* pueri *maturius,* feminæ *in damnum sexus vel domus laborent;*

ad quæ omnia in contractibus respectus habeatur oportet.

Rem hoc loco attingimus sat magni momenti: quae recte intelligatur necesse est, in alterutram partem ne peccetur. Videlicet salarii definitur libero consensu modus: itaque dominus rei, pacta mercede persoluta, liberavisse fidem, nec ultra debere quidquam videatur. Tunc solum fieri iniuste, si vel pretium dominus solidum, vel obligatas artifex operas reddere totas recusaret: his caussis rectum esse potestatem politicam intercedere, ut suum cuique ius incolume sit, sed praeterea nullis. — Cui argumentationi aequus rerum iudex non facile, neque in totum assentiatur, quia non est absoluta omnibus partibus: momentum quoddam rationis abest maximi ponderis. Hoc est enim operari, exercere se rerum comparandarum caussa, quae sint ad varios vitae usus, potissimumque ad tuitionem sui necessariae. *In sudore vultus*

γ') *Invigilando ne* justa mercede *labor privetur.*

Obiicitur : *Mercede, de qua libere inter partes conventum est, integre soluta, salva justitia habenda est,*

Resp. : Hoc non sufficit. Labor, divino instituto victui inserviens, duplicem notam continet : aliam personalitatis, *iuxta quam opifex potest libere de angustiore mercede convenire;*

tui vesceris pane [1]. Itaque duas velut notas habet in homine labor natura insitas, nimirum ut *personalis* sit, quia vis agens adhaeret personae, atque eius omnino est propria, a quo exercetur, et cuius est utilitati nata: deinde ut sit *necessarius*, ob hanc caussam, quod fructus laborum est homini opus ad vitam tuendam: vitam autem tueri ipsa rerum, cui maxime parendum, natura iubet. Iamvero si ex ea dumtaxat parte spectetur quod personalis est, non est dubium quin integrum opifici sit pactae mercedis angustius finire modum; quemadmodum enim operas dat ille voluntate, sic et operarum mercede vel tenui vel plane nulla contentus esse voluntate potest.

aliam necessitatis, *iuxta quam lege naturæ labor nequit esse sustentandæ vitæ impar.*

Nullus est habendus contractus in quo hæc lex violatur.

Sed longe aliter iudicandum si cum ratione *personalitatis* ratio coniungitur *necessitatis*, cogitationi quidem non re ab illa separabilis. Reapse manere in vita, commune singulis officium est, cui scelus est deesse. Hinc ius reperiendarum rerum, quibus vita sustentatur, necessario nascitur: quarum rerum facultatem infimo cuique non nisi quaesita labore merces suppeditat. Esto igitur, ut opifex atque herus libere in idem placitum, ac nominatim in salarii modum consentiant: subest tamen semper aliquid ex iustitia naturali, idque libera paciscentium voluntate maius et antiquius, scilicet alendo opifici, frugi quidem et bene morato, haud imparem esse mercedem oportere. Quod si necessitate opifex coactus, aut mali peioris metu permotus duriorem conditionem accipiat, quae, etiamsi nolit, accipienda sit, quod a domino vel a redemptore operum imponitur, istud quidem est subire vim, cui iustitia reclamat.

Caveat tamen potestas publica ne importunius sese in hæc inferat;

quæ satius privatis collegiis curanda relinquentur.

Verumtamen in his similibusque caussis, quales illae sunt in unoquoque genere artificii quota sit elaborandum hora, quibus praesidiis valetudini maxime in officinis cavendum, ne magistratus inferat sese importunius, praesertim cum adiuncta tam varia sint rerum, temporum, locorum, satius erit eas res iudicio reservare collegiorum, de quibus infra dicturi sumus, aut aliam inire viam, qua rationes mercenariorum, uti par est, salvae sint, accedente, si res postulaverit, tutela praesidioque reipublicae.

1. *Gen.*, III, 19.

15 MAII 1891.

Mercedem si ferat opifex satis amplam ut ea se uxoremque et liberos tueri commodum queat, facile studebit parsimoniae, si sapit, efficietque, quod ipsa videtur natura monere, ut detractis sumptibus, aliquid etiam redundet, quo sibi liceat ad modicum censum pervenire. Neque enim efficaci ratione dirimi caussam, de qua agitur, posse vidimus, nisi hoc sumpto et constituto, ius privatorum bonorum sanctum esse oportere. Quamobrem favere huic iuri leges debent, et quoad potest, providere ut quamplurimi ex multitudine rem habere malint.—Quo facto, praeclarae utilitates consecuturae sunt; ac primum certe aequior partitio bonorum. Vis enim commutationum civilium in duas civium classes divisit urbes, immenso inter utrumque discrimine interiecto. Ex una parte factio praepotens, quia praedives: quae, cum operum et mercaturae universum genus sola potiatur, facultatem omnem copiarum effectricem ad sua commoda ac rationes trahit, atque in ipsa administratione reipublicae non parum potest. Ex altera inops atque infirma multitudo, exulcerato animo et ad turbas semper parato. Iamvero si plebis excitetur industria in spem adipiscendi quippiam, quod solo contineatur, sensim fiet ut alter ordo evadat finitimus alteri, sublato inter summas divitias summamque egestatem discrimine. — Praeterea rerum, quas terra gignit, maior est abundantia futura. Homines enim, cum se elaborare sciunt in suo, alacritatem adhibent studiumque longe maius: immo prorsus adamare terram instituunt sua manu percultam, unde non alimenta tantum, sed etiam quamdam copiam et sibi et suis expectant. Ista voluntatis alacritas, nemo non videt quam valde conferat ubertatem fructuum, augendasque divitias civitatis. — Ex quo illud tertio loco manabit commodi, ut qua in civitate homines editi susceptique in lucem sint, ad eam facile retineantur: neque enim patriam cum externa regione commutarent, si vitae degendae tolerabilem daret patria facultatem. — Non tamen ad haec commoda perveniri nisi ea conditione potest, ut privatus census ne exhauriatur immanitate tributorum et vectigalium. Ius enim possidendi privatim bona cum non sit lege hominum sed natura datum, non ipsum abolere, sed tantummodo ip-

δ) *Procurando ut opifices, parcimoniæ studentes,* ad modicum censum perveniant.

Ex quo plura bona sequentur:

α'') *æquior partitio bonorum et proinde imminutum discrimen inter utrumque ordinem;*

β'') *major abundantia rerum, quas terra gignit, duplicata voluntatis alacritate;*

γ'') *civibus facultas feliciem in patria ducendi vitam.*

Ad hæc obtinenda modica sit auctoritas publica in statuendis tributis.

sius usum temperare et cum communi bono componere auctoritas publica potest. Faciat igitur iniuste atque inhumane, si de bonis privatorum plus aequo, tributorum nomine, detraxerit.

B') QUID IN HAC RE POSSINT DOMINI ET OPIFICES.

Institutis variis multum possunt, sed præsertim, ut docet historia, sodalitiis opificum,

Postremo domini ipsique opifices multum hac in caussa possunt, iis videlicet institutis, quorum ope et opportune subveniatur indigentibus, et ordo alter propius accedat ad alterum. Numeranda in hoc genere sodalitia ad suppetias mutuo ferendas: res varias, privatorum providentia constitutas, ad cavendum opifici itemque orbitati uxoris et liberorum, si quid subitum ingruat, si debilitas afflixerit, si quid humanitus accidat: instituti patronatus, pueris, puellis, adolescentibus natuque maioribus tutandis. Sed principem locum obtinent sodalitia artificum, quorum complexu fere cetera continentur. Fabrum corporatorum apud maiores nostros diu bene facta constitere. Revera non modo utilitates praeclaras artificibus, sed artibus ipsis, quod perplura monumenta testantur, decus atque incrementum peperere. Eruditiore nunc aetate, moribus novis, auctis etiam rebus quas vita quotidiana desiderat, profecto sodalitia opificum flecti ad praesentem usum necesse est. Vulgo coiri eius generis societates, sive totas ex opificibus conflatas, sive ex utroque ordine mixtas, gratum est; optandum vero ut numero et actuosa virtute crescant. Etsi vero de iis non semel verba fecimus, placet tamen hoc loco ostendere, eas esse valde opportunas, et iure suo coalescere: item qua illas disciplina uti, et quid agere oporteat.

præsenti tempori accommodatis,

sive ex uno ordine, sive ex utroque conflatis.

Hæc sodalitia 1° legitima *sunt. Fundamentum habent jus naturale coeundi ad mutuum levamen.*

Virium suarum explorata exiguitas impellit hominem atque hortatur, ut opem sibi alienam velit adiungere. Sacrarum litterarum est illa sententia: *Melius est duos esse simul quam unum: habent enim emolumentum societatis suae. Si unus ceciderit, ab altero fulcietur. Vae soli: quia cum ceciderit, non habet sublevantem se* ([1]). Atque illa quoque: *Frater, qui adiuvatur a fratre, quasi civitas firma* ([2]). Hac homo propensione naturali sicut ad coniunctionem ducitur congregationemque civilem, sic et alias cum civibus inire societates expedit, exiguas illas quidem nec perfectas, sed societa-

1. *Eccl.*, IV, 9, 12. — 2. *Prov.*, XXIII, 19.

tes tamen. Inter has et magnam illam societatem ob differentes caussas proximas interest plurimum. Finis enim societati civili propositus pertinet ad universos, quoniam communi continetur bono: cuius omnes et singulos pro portione compotes esse ius est. Quare appellatur *publica* quia per eam *homines sibi invicem communicant in una republica constituenda* (1). Contra vero, quae in eius velut sinu iunguntur societates, privatae habentur et sunt, quia videlicet illud, quo proxime spectant, privata utilitas est, ad solos pertinens consociatos.

15 MAII 1891.

Sunt veræ societates, licet imperfectæ, differentes a republica ex fine proximo.

Privata autem societas est, quae ad aliquod negotium privatum exercendum coniungitur, sicut quod duo vel tres societatem ineunt, ut simul negotientur (2). Nunc vero quamquam societates privatae existunt in civitate, eiusque sunt velut partes totidem, tamen universa ac per se non est in potestate reipublicae ne existant prohibere. Privatas enim societates inire concessum est homini iure naturae: est autem ad praesidium iuris naturalis instituta civitas, non ad interitum: eaque si civium coetus sociari vetuerit, plane secum pugnantia agat, propterea quod tam ipsi quam coetus privati uno hoc e principio nascuntur, quod homines sunt natura congregabiles.

Proin civitas nequit violare jus coeundi a quo et ipsa est orta;

Incidunt aliquando tempora cum ei generi communitatum rectum sit leges obsistere: scilicet si quidquam ex instituto persequantur quod cum probitate, cum iustitia, cum reipublicae salute aperte dissideat. Quibus in caussis iure quidem potestas publica, quo minus illae coalescant, impediet: iure etiam dissolvet coalitas: summam tamen adhibeat cautionem necesse est, ne iura civium migrare videatur, neu quidquam per speciem utilitatis publicae statuat, quod ratio non probet. Eatenus enim obtemperandum legibus, quoad cum recta ratione, adeoque cum lege Dei sempiterna consentiant (3).

nisi institutum, cum justitia, cum æquitate, cum ordine publico pugnet. — Sed et tunc caute proscribendum.

1. S. Thom., *Contra impugnantes Dei cultum et religionem*, cap. II. — 2. Ib.

3. *Lex humana in tantum habet rationem legis, in quantum est secundum rationem rectam, et secundum hoc manifestum est quod a lege aeterna derivatur. In quantum vero a ratione recedit, sic dicitur lex iniqua, et sic non habet rationem legis, sed magis, violentiae cuiusdam.* (S. Thom. *Sum. Theol.*, I-II, Quaest. XIII. a. III.)

Inter hæc instituta primum locum tenent ordines religiosi, bono communi perutiles, quos, ut religiosi sunt, ad Ecclesiam spectantes, ut sodalitia sunt, a publica potestate æquum est gaudere libertate summa, jure personæ moralis ac fortunis vere suis.

Sodalitates varias hic reputamus animo et collegia et ordines religiosos, quos Ecclesiae auctoritas et pia christianorum voluntas genuerant: quanta vero cum salute gentis humanae, usque ad nostram memoriam historia loquitur. Societates eiusmodi, si ratio sola diiudicet, cum initae honesta caussa sint, iure naturali initas apparet fuisse. Qua vero parte religionem attingunt, sola est Ecclesia cui iuste pareant. Non igitur in eas quicquam sibi arrogare iuris, nec earum ad se traducere administrationem recte possunt, qui praesint civitati : eas potius officium est reipublicae vereri, conservare, et, ubi res postulaverint, iniuria prohibere. Quod tamen longe aliter fieri hoc praesertim tempore vidimus. Multis locis communitates huius generis respublica violavit, ac multiplici quidem iniuria: cum et civilium legum nexo devinxerit, et legitimo iure personae moralis exuerit, et fortunis suis despoliarit. Quibus in fortunis suum habebat Ecclesia ius, suum singuli sodales, item qui eas certae quidam caussae addixerant et quorum essent commodo ac solatio addictae. Quamobrem temperare animo non possumus, quin spoliationes eiusmodi tam iniustas ac perniciosas conqueramur, eo vel magis quod societatibus catholicorum virorum, pacatis iis quidem et in omnes partes utilibus, iter praecludi videmus, quo tempore edicitur, utique coire in societatem per leges licere: eaque facultas large revera hominibus permittitur consilia agitantibus religioni simul ac reipublicae perniciosa.

Damnatur abusus contrarius, ut dupliciter injustus.

2° Peropportuna *sunt hæc sodalitia catholica.*

Profecto consociationum diversissimarum, maxime ex opificibus, longe nunc maior, quam alias frequentia. Plures unde ortum ducant, quid velint, qua grassentur via, non est huius loci quaerere. Opinio tamen est, multis confirmata rebus, praeesse ut plurimum occultiores auctores, eosdemque disciplinam adhibere non christiano nomini, non saluti civitatum consentaneam : occupataque efficiendorum operum universitate, id agere ut, qui secum consociari recusarint, luere poenas egestate cogantur. — Hoc rerum statu, alterutrum malint artifices christiani oportet, aut nomen collegiis dare, unde periculum religioni extimescendum ; aut sua inter se sodalitia condere, viresque hoc pacto coniungere, quo se

Quum enim jam multa hujus generis non christiano nomini, non saluti civitatum consentanea existant, opifices christiani, a periculo

animose queant ab illa iniusta ac non ferenda oppressione redimere. Omnino optari hoc alterum necesse esse, quam potest dubitationem apud eos habere, qui nolint summum hominis bonum in praesentissimum discrimen coniicere?

15 MAII 1891.

liberandi sunt inter se coeundo.

Valde quidem laudandi complures ex nostris, qui probe perspecto quid a se tempora postulent, experiuntur ac tentant qua ratione proletarios ad meliora adducere honestis artibus possint. Quorum patrocinio suscepto, prosperitatem augere cum domesticam tum singulorum student: item moderari cum aequitate vincula, quibus invicem artifices et domini continentur: alere et confirmare in utrisque memoriam officii atque evangelicorum custodiam praeceptorum; quae quidem praecepta, hominem ab intemperantia revocando, excedere modum vetant, personarumque et rerum dissimillimo statu harmoniam in civitate tuentur. Hac de caussa unum in locum saepe convenire videmus viros egregios, quo communicent concilia invicem, viresque iungant, et quid maxime expedire videatur, consultent. Alii varium genus artificum opportuna copulare societate student, consilio ac re iuvant, opus ne desit honestum ac fructuosum, provident. Alacritatem addunt ac patrocinium impertiunt Episcopi: quorum auctoritate auspiciisque plures ex utroque ordine cleri, quae ad excolendum animum pertinent, in consociatis sedulo curant. Denique catholici non desunt copiosis divitiis, sed mercenariorum velut consortes voluntarii, qui constituere lateque fundere grandi pecunia consociationes adnitantur: quibus adiuvantibus facile opifici liceat non modo commoda praesentia, sed etiam honestae quietis futurae fiduciam sibi labore quaerere. Tam multiplex tamque alacris industria quantum attulerit rebus communibus boni plus est cognitum, quam ut attineat dicere. Hinc iam bene de reliquo tempore sperandi auspicia sumimus, modo societates istiusmodi constanter incrementa capiant, ac prudenti temperatione constituantur. Tutetur hos respublica civium coetus iure sociatos: ne trudat tamen sese in eorum intimam rationem ordinemque vitae; vitalis enim motus cietur ab interiore principio, ac facillime sane pulsu eliditur externo.

Inde laudandi valde, qui ad meliora opifices reducere conantur, quorum scopus persalutaris;

laudandi

a) *qui verbo,*

b) *qui opere,*

c) *qui zelo apostolico,*

d) *qui pecunia adlaborant ad hunc peroptandum finem.*

Feliciora tempora hæc collegia, modo crescant, certe parabunt.

Reipublicæ est sinere ad hæc cives coïre, eaque sua libere regere.

Est profecto temperatio ac disciplina prudens ad eam rem

3° Temperatio *autem horum collegiorum ad ipsa spectat,*

necessaria ut consensus in agendo fiat conspiratioque voluntatum. Proinde si libera civibus coeundi facultas est, ut profecto est, ius quoque esse oportet eam libere optare disciplinam, easque leges quae maxime conducere ad id, quod propositum est, iudicentur.

et a variis adjunctis pendet.

Eam, quae memorata est, temperationem disciplinamque collegiorum qualem esse in partibus suis singulis oporteat, decerni certis definitisque regulis non censemus posse, cum id potius statuendum sit ex ingenio cuiusque gentis, ex periclitatione et usu, ex genere atque efficientia operum, ex amplitudine commerciorum, aliisque rerum ac temporum adiunctis, quae sunt prudenter ponderanda. Ad summam rem quod spectat, haec tanqnam lex generalis ac perpetua sanciatur, ita constitui itaque gubernari opificum collegia oportere, ut instrumenta suppeditent aptissima maximeque expedita ad id, quod est propositum, quodque in eo consistit ut singuli e societate incrementum bonorum corporis, animi, rei familiaris, quoad potest, assequantur. Perspicuum vero est, ad perfectionem pietatis et morum tamquam ad caussam praecipuam spectari oportere: eaque potissimum caussa disciplinam socialem penitus dirigendam. Secus enim degenerarent in aliam formam, eique generi collegiorum, in quibus nulla ratio religionis haberi solet, haud sane multum praestarent. Ceterum quid prosit opifici rerum copiam societate quaesiisse, si ob inopiam cibi sui de salute periclitetur anima? *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur* (1)? Hanc quidem docet Christus Dominus velut notam habendam, qua ab ethnico distinguatur homo christianus: *Haec omnia gentes inquirunt... quaerite primum regnum Dei et iustitiam eius, et haec omnia adiicientur vobis* (2). Sumptis igitur a Deo principiis, plurimum eruditioni religiosae tribuatur loci, ut sua singuli adversus Deum officia cognoscant: quid credere oporteat, quid sperare atque agere salutis sempiternae caussa, probe sciant: curaque praecipua adversus opinionum errores variasque corruptelas muniantur. Ad Dei cultum studiumque pietatis excitetur opifex, nominatim ad religio-

Summa ad sequentia reducitur:

a) *Ut scopum principalem habeant* perfectionem pietatis ac morum.

Hoc primo quæsito, cætera adjicientur.

Inde colantur in illis eruditio religiosa, cultus Dei, dierum festorum, Ecclesiæ, sacramentorum.

1. *Matth.*, XVI, 26. — 2. *Matth.*, VI, 32, 33.

15 MAII 1891.

nem dierum festorum colendam. Vereri diligereque communem omnium parentem Ecclesiam condiscat; itemque eius et obtemperare praeceptis et sacramenta frequentare, quae sunt ad expiandas animi labes sanctitatemque comparandam instrumenta divina.

b) *Quod ad* cætera *spectat, officia bene partienda; commune integre administrandum; jura cuncta servanda,*

Socialium legum posito in religione fundamento, pronum est iter ad stabiliendas sociorum rationes mutuas, ut convictus quietus ac res florentes consequantur. Munia sodalitatum dispartienda sunt ad communes rationes accommodate, atque ita quidem ut consensum ne minuat dissimilitudo. Officia partiri intelligenter, perspicueque definiri, plurimum ob hanc caussam interest, ne cui fiat iniuria. Commune administretur integre, ut ex indigentia singulorum praefiniatur opitulandi modus: iura officiaque dominorum cum iuribus officiisque opificum apte conveniant. Si qui ex alterutro ordine violatum se ulla re putarit, nihil optandum magis, quam adesse eiusdem corporis viros prudentes atque integros, quorum arbitrio litem dirimi leges ipsae sociales iubeant. Illud quoque magnopere providendum, ut copia operis nullo tempore deficiat opificem, utque vectigal suppeditet, unde necessitati singulorum subveniatur, nec solum in subitis ac fortuitis industriae casibus, sed etiam cum valetudo, aut senectus, aut infortunium quemquam oppressit.

arbitratus integer ad dirimendas lites in ipso collegio formandus;

membris copia operis procuranda, atque vectigal ad subveniendum necessitatibus.

4° Fructum horum *collegiorum* reipublicæ *maxime futurum historia docet.*

His legibus, si modo voluntate accipiantur, satis erit tenuiorum commodis ac saluti consultum; consociationes autem catholicorum non minimum ad prosperitatem momenti in civitate sunt habiturae. Ex eventis praeteritis non temere providemus futura. Truditur enim aetas aetate, sed rerum gestarum mirae sunt similitudines, quia reguntur providentia Dei, qui continuationem seriemque rerum ad eam caussam moderatur ac flectit, quam sibi in procreatione generis humani praestituit. — Christianis in prisca Ecclesiae adolescentis aetate probro datum accepimus, quod maxima pars stipe precaria aut opere faciendo victitarent. Sed destituti ab opibus potentiaque, pervicere tamen ut gratiam sibi locupletium, ac patrocinium potentium adiungerent. Cernere licebat impigros, laboriosos, pacificos, iustitiae maxime-

Sicut primi christiani, initio propter exiguitatem conditionis despecti, mox optimis moribus opinionem vicerunt,

que caritatis in exemplum retinentes. Ad eiusmodi vitae morumque spectaculum, evanuit omnis praeiudicata opinio, obtrectatio obmutuit malevolorum, atque inveteratae superstitionis commenta veritati christianae paulatim cessere. — De statu opificum certatur in praesens: quae certatio ratione dirimatur an secus, plurimum interest reipublicae in utramque partem. Ratione autem facile dirimetur ab artificibus christianis, si societate coniuncti ac prudentibus auctoribus usi, viam inierint eamdem, quam patres ac maiores singulari cum salute et sua et publica tenuerunt. Etenim quantumvis magna in homine vis opinionum praeiudicatarum cupiditatumque sit, tamen, nisi sensum honesti prava voluntas obstupefecerit, futura est benevolentia civium in eos sponte propensior, quos industrios ac modestos cognoverint, quos aequitatem lucro, religionem officii rebus omnibus constiterit anteponere. Ex quo illud etiam consequetur commodi, quod spes et facultas sanitatis non minima suppeditabitur opificibus iis, qui vel omnino despecta fide christiana, vel alienis a professione moribus vivant. Isti quidem se plerumque intelligunt falsa spe simulataque rerum specie deceptos. Sentiunt enim sese apud cupidos dominos valde inhumane tractari, nec fieri fere pluris quam quantum pariant operando lucri: quibus autem sodalitatibus implicati sunt, in iis pro caritate atque amore intestinas discordias existere, petulantis atque incredulae paupertatis perpetuas comites. Fracto animo, extenuato corpore, quam valde se multi vellent e servitute tam humili vindicare: nec tamen audent, seu quod hominum pudor, seu metus inopiae prohibeat. Iamvero his omnibus mirum quantum prodesse ad salutem collegia catholicorum possunt, si haesitantes ad sinum suum, expediendis difficultatibus, invitarint, si resipiscentes in fidem tutelamque suam acceperint.

ita hodiedum opifices christiani, societate conjuncti, benevolentiam civium sibi conciliabunt,

aliique opifices, vitiorum, pravorumque collegiorum vinculis ægre gravati, christianis sodalitiis nomina dabunt.

PERORATIO.

Hanc viam sine mora ineant potestas publica, ac uterque ordo, morum christianorum imprimis instaurantes.

Habetis, Venerabiles Fratres, quos et qua ratione elaborare in caussa perdifficili necesse sit. — Accingendum ad suas cuique partes, et maturrime quidem, ne tantae iam molis incommodum fiat insanabilius cunctatione medicinae. Adhibeant legum institutorumque providentiam, qui gerunt respublicas: sua meminerint officia locupletes et domini:

enitantur ratione, quorum res agitur, proletarii: cumque religio, ut initio diximus, malum pellere funditus sola possit, illud reputent universi, in primis instaurari mores christianos oportere, sine quibus ea ipsa arma prudentiae, quae maxime putantur idonea, parum sunt ad salutem valitura. — Ad Ecclesiam quod spectat, desiderari operam suam nullo tempore nulloque modo sinet, tanto plus allatura adiumenti, quanto sibi maior in agendo libertas contigerit: idque nominatim intelligant, quorum munus est saluti publicae consulere. Intendant omnes animi industriaeque vires ministri sacrorum: vobisque, Venerabiles Fratres, auctoritate praeeuntibus et exemplo, sumpta ex Evangelio documenta vitae hominibus ex omni ordine inculcare ne desinant: omni qua possunt ope pro salute populorum contendant, potissimumque studeant et tueri in se, et excitare in aliis, summis iuxta atque infimis, omnium dominam ac reginam virtutum, caritatem. Optata quippe salus expectanda praecipue est ex magna effusione caritatis: cristianae caritatis intelligimus, quae totius Evangelii compendiaria lex est, quaeque semet ipsam pro aliorum commodis semper devovere parata, contra sæculi insolentiam atque immoderatum amorem sui certissima est homini antidotus: cuius virtutis partes ac lineamenta divina Paulus Apostolus iis verbis expressit: *Caritas patiens est, benigna est: non quaerit quae sua sunt: omnia suffert: omnia sustinet* (1).

15 MAII 1891.

Ecclesia vero, quo majore potietur libertate, eo efficacius adlaborabit.

Episcopi ac clerus utrumque ordinem Evangelii præcepta doceant, præsertim caritatem, divinam contra sæculi mala antidotum.

Divinorum munerum auspicem ac benevolentiae Nostrae testem vobis singulis, Venerabiles Fratres, et Clero populoque vestro apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die 15 Maii, An. 1891, Pontificatus Nostri Decimoquarto.

LEO PP. XIII.

1. *I Cor.*, XIII, 4-7.

EPISTOLA

ad Franciscum Lagrange, Episcopum Carnutensem.

DE URGENDO S. SEDIS IUDICIO IN REBUS LOIGNY.

23 MAII 1891.

Pontifex queritur de scandalo orto in pago Loigny.

INTER graves ac multiplices Apostolici Nostri muneris curas et molestias quae in hac temporum acerbitate Nos undique premunt, quaedam nonnunquam adversa intercidunt quae licet in se parvipendenda, tamen haud leve Nobis afferunt fastidium, praesertim quum non ab hostibus, sed ab inobedientibus Ecclesiae filiis proficiscantur. Id genus sunt quae in pago tuae dioecesis, vulgo *Loigny*, iampridem eveniunt opera cuiusdam Mathildis Marchat, quae alio quoque sibi divinitus imposito, ut ait, nomine gloriatur, eiusque fautorum, qui sub pietatis et zeli erga religionem et patriam fuco non modo ordinarii, verum etiam Nostrae supremae auctoritati pertinaciter obsistere ausi sunt.

Recolit contumacis feminæ Mathildis Marchat, pseudo visiones semel atque iterum damnatas fuisse;

Enimvero quum mulier illa dictitaret frequentibus Christi Domini ac Deiparae Virginis apparitionibus frui, ac supernis communicationibus donari, sibique demandatum esse munus novum erigendi religiosum ordinem, decessor tuus, Venerabilis Frater, totum hoc negotium ad examen revocavit; et quum ei constitisset adsertas visiones ac revelationes omni fundamento destitui, in iisque desiderari characteristicas illas notas, quibus huiusmodi supernaturalia dona vera a falsis distinguuntur, plura iure meritoque decrevit atque sancivit ad earumdem evulgationem novaeque societatis erectionem praepediendam. — Huic iudicio mulier praedicta eiusque defensores haudquaquam acquiescentes, ad hanc Apostolicam Sedem appellarunt. Sed venerabilium Fratrum Nostrorum Cardinalium Sanctae Romanae et Universalis Inquisitionis Consilium, cuius Praefecturam Nos ipsi gerimus, omnibus matura consideratione perpensis, Nobisque

probantibus, in fer. IV die 12 Decembris anno 1888 sententiam curiae Carnutensis confirmandam esse iudicavit; statuitque nemini licere auxilium et favorem praefatae mulieri praestare, eius praetensis revelationibus adhaerere easque propalare; et Ordinario iniunxit, ut communitatem ab illa institutam omnino dissolveret.

23 MAII 1891.

Sperandum sane erat fore ut qui episcopali decreto stare noluerant, mandatis Nostris ea, qua catholicos decet, docilitate obsequerentur; sed spes haec Nostra in irritum cessit. Nec quidquam valuit palam Nostro nomine declarare, memoratam foeminam eiusque hypocrisis administros et auxiliares, quum in lugenda eorum obcaecatione permanerent, non Episcopi tantum, sed etiam S. Sedis iussa despicere. Nam ipsi novis in lucem editis libellis, quos notum est erroribus, mendaciis, calumniis, conviciis, ineptiis et deliramentis esse refertos, insolenti prorsus audacia debitam ecclesiasticae auctoritati obedientiam ac reverentiam detrectare et incautis, si fieri possit, ultro illudere prosecuti sunt. Et, quod magis magisque dolemus, inter huiusmodi rebelles non defuere ecclesiastici viri.

nihilominus ejusdem fautores, quos inter ecclesiasticos viros, huic judicio non paruisse,

Itaque novissimis discussis allegationibus, quae ad manus Nostras pervenerant, fer. IV die 11 Ian. 1890, tibi, Venerabilis Frater, ab eodem supremo tribunali commissum fuit, ut sub comminatione suspensionis a divinis, sacerdotibus omnibus sive tuae dioecesis, sive etiam extraneis prohiberes accedere ad domum sororum praetensae Congregationis, quoadusque eaedem latis decisionibus non paruissent; sorores ipsas ad sacramentorum participationem admittere; relationem quamlibet sive personalem, sive epistolarem cum eisdem fovere. — Nosti insuper Nos nuperrime disposuisse, ut memorata censura, quae antea ferendae erat sententiae, ipso facto deinceps incurreretur, eiusque relaxationem Nobis ipsis reservasse. Praeterea peculiari poena iamdiu unum ex rebellionis choriphaeis mulctavimus; et periodicum libellum, cui titulus — *Les Annales de Loigny* — atque opuscula — *La vérité sur les condamnations qui frappent Mathilde Marchat...... an. 1889*, et — *La question de Loigny au 28 Février an. 1890 — Nécessité pour tous d'un appel à Sa*

graviores inde censuras contra eos esse latas,

libellosque eorum in indicem inscriptos.

Sainteté Léon XIII — in indicem librorum prohibitorum inscripsimus; quod decreto diei 18 Iulii praeteriti anni factum est.

Dolet vehementer hæc omnia scandalo non finem imposuisse.

Mirum sane cuique videbitur, imo ferme incredibile post tot huius S. Sedis decreta, iussiones ac declarationes, inveniri adhuc qui in tuenda caussa quae a Loigny nomen sumpsit, quaeque contemptu digna foret, nisi impietatem saperet, in bonorum offensionem cederet, et osoribus catholicae religionis eam irridendi ansam praeberet, se hallucinari patiantur. — Nos profecto haud latet quantopere tu, Venerabilis Frater, quemadmodum praelaudatus decessor tuus, adlaboraveris ad huiusmodi scandalum e medio tollendum; et quas clero populoque tuo die 16 Augusti praeteriti anni dedisti, litterae ad reluctantium contumaciam frangendam et fraudes detegendas, praeclarum exhibent pastoralis tuae sollicitudinis argumentum.

Zelum Antistitis Carnutensis laudat atque stimulat.

Dum igitur debitas tibi laudes tribuimus, opportunum duximus hanc Nostram epistolam ad te scribere, ut in omni patientia et caritate eos ad resipiscendum impellere pergas. Interim caelestium munerum auspicem paternaeque Nostrae benevolentiae testem Apostolicam benedictionem, tibi, Venerabilis Frater, ac fidelibus tuae curae concreditis peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XXIII Maii MDCCCXCI, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Carolum Chesnelong, senatorem reipublicae Gallicae.

DE COMMENDANDA CATHOLICIS CONCORDIA.

23 MAII 1891.

Pontifex laudat sensus nuper cum eximio senatore congressorum.

QUAE Nobis maxime in optatis erant et apprime respondebant expectationi, quam Nobis fecerat fides ac pietas tua eorumque qui tecum congressi sunt, ea libenter comperimus expressa litteris, quas tuo et totius conventus cui praefuisti nomine ad Nos dedisti. Ac sane nihil iucundius Nobis accidere poterat quam consensionem intelligere et commune studium vestrum in exequendis alacriter (nedum obsequiose excipiendis) documentis et hortationibus, quae ad tuendam catholicam veritatem, ad praecavenda impiorum molimina, ad curandam singulorum salutem, solidamque prosperitatem familiarum et gentium christiani nominis ex hac Apostolica Sede prodierunt. — At prae ceteris iucundissimum illud Nobis extitit quod agnoverimus vos etiam optime perspexisse, quam necesse sit in praesentiarum ut catholici omnes consociatis animis viribusque collatis, quasi conferto agmine pro integritate fidei, pro religionis iuribus, pro libertate Ecclesiae strenue decertent. Laetitiam porro Nostram cumulat initum a vobis propositum connitendi ut hic salutaris concordiae spiritus in universos cives vestros effundatur, atque ut omnibus persuasum sit amplitudinem, opes, et gloriam patriae vestrae in summum vocari discrimen si istic catholica religio defecerit. — Quare et nobiles animi sensus, quos prae vobis fertis, merita ornamus laude, et supplices a Deo petimus ut ope praesenti inceptis et conatibus vestris propitius adspiret. Huius autem divini favoris auspicem Apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili, nobilis vir,

Gaudet de unione virium, ad commune contra Ecclesiæ hostes certamen.

Sperat in omnes cives hunc spiritum mox effusum iri.

omnibusque, qui tecum in catholicorum conventu istic acto partem habuere, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XXIII Maii MDCCCXCI, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE FIDE CATHOLICA IN ITALIAE SCHOLIS TUENDA.

25 MAII 1891.

In luctuoso bello Pontifex iuvenili aetati impensius declarat subveniendum.

IN hoc diuturno crudelique bello quo conflictatur Ecclesia nulla fraus est, nulla ars nocendi, qua non utantur religionis hostes, ut omne in Italia restinguant catholicae veritatis lumen et cuncta fidei germina stirpitus ex animis Italorum divellant. Hanc tueri fidem quacumque valemus ratione et ope ad onus pertinet Apostolici ministerii Nostri, idque impensius curare Nos oportet in iuvenili aetate, quae maxime patet inimicorum insidiis. Nullum propterea quod praesto sit auxilium negligendum est Nobis in hac parte exequenda ministerii Nostri; imo excitanda esse censemus et inflammanda eorum studia quorum zelus et actuosa industria aliquas praebeat opportunitates, quo cautius defensa sit iuvenum fides in tantum vocata discrimen. Atque eiusmodi quidem opportunitates praebere Nobis pia consociatio visa est, cuius constitutio decreta fuit in catholico Italorum conventu, qui superiore anno celebratus est Laude Pompeia. Nobilem finem quo haec consociatio spectat cum munus ab ea susceptum declarat, tum indita appellatio quae est « *Opus pro fidei conservatione in Italiae scholis* ». Operis huius praestantia et utilitas, quam Nobis commendaverat multo cum ornamento laudis Venerabilis Frater Iacobus Maria Episcopus Brixiensis, magis magisque Nobis probata fuit inspecta scriptione typis vulgata, qua tota rei gerendae ratio, operis directio, perfunctio munerum et praesidia quibus sustentari possit, accurate explicantur. Hoc opus itaque salutare iuvenibus, qui scientiarum et litterarum studiis vacant, agnoscimus, perquam accommodum temporum necessitati, et ad integritatem fidei in Italia tuendam scienter comparatum. — Quare illud plurimam mereri laudem censemus, ac dignum esse cui nomen dent et opem operamque conferant omnes quibus cordi est religio et fides,

Egregie laudat consociationem ad hunc finem Laude Pompeia decretam.

ac recta succrescentis in Italia sobolis institutio. Supplices demum preces adhibemus Deo, ut conditores et socios operis huius propitius et aequus respiciat, eique benedicens prospera det incrementa ad animarum salutem et decus Ecclesiae.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die XXV Maii MDCCCXCI, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

M. CARD. LEDOCHOWSKI.

ALLOCUTIO

ad S. R. E. Cardinales.

DE STATU ECCLESIAE PER ORBEM.

NIHIL est opus ut apud vos pluribus explicemus quam misera quam luctuosa in praesens sit apud Italos atque hac ipsa in urbe Nostra religionis Ecclesiaeque conditio. Sunt enim res ipsae in luce et in oculis omnium positae, vobisque in primis exploratae et cognitae. Id maxime oporteret, quotquot sunt rerum novarum auctores fautoresque videre aliquando atque intelligere, quem in locum, suorum cursu consiliorum, res italicas adduxerint, et quem habuerit exitum inita adversus Ecclesiam contentio. — Sane, calamitatum moles in dies crescit; discrimina, detrimenta civium eorumque ex omni genere labores; tum etiam exundans perditorum morum lues, gliscens audacia turbulentarum partium, motusque populares, interdum nec incruenti, tristis demum et formidolosa, qua anguntur animi, malorum quoque maiorum expectatio. Iidem profecto, si saperent, si germana patriam caritate diligerent, facile perspicerent supremum orbis dominatorem Deum per ipsa rerum experimenta omnes qui parent quique imperant admonere, ac iustas expetere poenas dissidiorum ac simultatum quae contra Christi Ecclesiam iamdiu exercentur.

1 JUNII 1891.

Pontifex describit miserum exitum contentionis adversus Ecclesiam in Italia initæ.

Nec formidandi caussa minor, Venerabiles Fratres, si in reliquas Europae partes paulisper oculos coniiciamus. Ubique fere effrenatas cupiditates videmus minacesque animorum motus, veluti promptos ac paratos ad incendia ignes. Posthabitis christianae sapientiae doctrinis, Ecclesiae virtute atque Dei ipsius auctoritate neglecta, humana societas magnopere laborat, maximarum perturbationum periculis quotidie obnoxia.

Nec melior status rerum in aliis Europæ partibus.

At vero Ecclesia Christi, adversis aeque ac secundis rebus divini auctoris confisa numine, iter suum constanti vestigio persequitur. Videlicet, quacumque datur aditus, eo divinae

Ecclesia tamen Christi muneri suo benefico nulla ratione deest.

caritatis spiritu acta pervadit alacris, vel ut catholicam fidem provehat, vel ut humanae vitae incommodis solatia ac remedia afferat, ad cavenda, ad propulsanda pericula ubique gentium semper adiutrix. Munus quippe eius itemque et gloria haec est, saluti hominum omni beneficiorum genere perpetuo inservire: quod sane Nos ipsi pro viribus efficiendum nuper curavimus, cum, datis ad universae Ecclesiae Episcopos litteris, *de opificum conditione* egimus.

Extra fines Europæ jucundior prospectus.

At si ex Europae finibus et asperis rebus in alias orbis terras oculos ipsos convertamus, profecto caussae non desunt quae praesentem animi aegritudinem leniant bonamque felicium eventuum spem portendant.

In Africa contra Nigritarum servitutem strenue agitur.

Ad tollendam in Africis plagis Nigritarum servitutem Nos quidem misera eorum conditione permoti ultro curas et studia contulimus. In eiusmodi vero tam nobile tamque excellens caritatis opus, alacres, ut par erat, tum Principum tum populorum christianorum exarsere animi, pulcherrimum putantes ingenti miserrimaeque hominum multitudini opem afferre coniunctisque adlaborare viribus, ut a maximis vindicati iniuriis opportunum ipsi levamen divinaeque beneficia redemptionis experiantur. — Haud estis nescii, Venerabiles Fratres, quid hucusque eorum caussa sit actum; in eamdemque caussam Nobis omnino propositum est, dum vita suppetet, nihil reliqui facere quod ad eorum allevandas aerumnas pertinere intellexerimus.

In Japonico imperio hierarchia catholica instituitur.

In Iaponico Imperio, Deo votis Nostris favente, Nobis datum est, ordinariorum Episcoporum hierarchiam ad catholicae religionis incrementa, quantum per tempora licuit, constituere, uti vos ex Apostolicis litteris, quas proxime daturi sumus, intelligetis. Haud sine caussa fore confidimus, ut in ea regione in qua olim et contra Christi fideles acerbe saevitum est, et plurium constantia Martyrum enituit, catholicae fidei seges efflorescat, ex eâque Iaponica gens uberes salutis fructus percipiat.

In Brasilica regione spes meliorum temporum roboratur.

De Brasilica regione, quam sollicitudine Nostra complectimur, illud timendum fuit, ne ex rerum publicarum conversione, quae proxime elapsis temporibus consecuta est, rationes catholicae Ecclesiae perturbarentur. Sed nunc

animo minus suspenso et anxio esse coepimus, cum quaedam quae e re catholica sunt, publice decreta esse in ea regione noverimus. — Certum tamen Nobis est omni ope niti ut inceptis secunda incrementa respondeant; eamque in rem minime dubitamus tum sacrorum Antistites, tum fideles operam suam Nobiscum collaturos. Interea gratum est, vobis significare, novas quatuor episcopales sedes apud Brasilienses iam esse constitutas, quibus et alias in posterum adiiciendas, Deo propitio, curabimus. *I Junii 1891.*

Mox Mexicana respublica novis sedibus episcopalibus fruetur.

Novas pariter episcopalis ministerii sedes in Mexicana Republica excitare in animo est. Pro paterno Nostro in eam studio vehementer optamus, ut Mexicani cives ex iis malis, quae impiorum foederum homines in eos, uti et in alios populos, invexere, sospites emergant, Deoque bene iuvante, ad pristinum catholicae fidei pietatisque splendorem assurgant.

Haec vobis, Venerabiles Fratres, quorum interest res Ecclesiae laetas adversasve cognoscere, perspecta et cognita esse voluimus.

Ceterum antequam ad novas Episcoporum cooptationes veniamus, adlecturi in amplissimum Ordinem vestrum sumus duos viros, quos ob egregia animi ingeniique ornamenta, in demandatis muneribus obeundis diligentiam et fidem, devinctamque Apostolicae Sedi voluntatem ac studium honore collegii vestri dignos censuimus.

Duo novi cardinales creantur.

Ii autem sunt: ALOISIUS ROTELLI, Archiepiscopus titularis Pharsaliensis, ordinarius Noster et Apostolicae Sedis Nuntius apud Rempublicam Gallicam; ANTONIUS A PAULO GRUSCHA, Archiepiscopus Viennensis in Imperio Austriaco.

Quid vobis videtur?

Auctoritate itaque omnipotentis Dei, sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et Nostra, creamus et publicamus S. R. E. Presbyteros Cardinales

ALOISIUM ROTELLI

ANTONIUM A PAULO GRUSCHA

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis. In Nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

LITTERAE APOSTOLICAE

QUIBUS STATUTA SEU CONSTITUTIONES APPROBANTUR FACULTATUM THEOLOGIAE PHILOSOPHIAE AC IURIS CANONICI CATHOLICAE UNIVERSITATIS OTTAWENSIS IN CANADA.

12 JUNII 1891.

Pontifex recolit quæ egerit quoad universitatem catholicam Ottawæ conditam.

CUM Nobis Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentibus potius nihil sit atque antiquius, quam ut catholica iuventus optimis informetur disciplinis, ad nobiliora religiosae in litteris ac scientiis institu tionis lycea, quae et doctorum praestantia et auditorum frequentia eniteant, cogitationes curasque Nostras intendere pro re ac tempore satagimus. Hac mente conlegium in praeclara Canadensis regionis urbe, cui vulgare nomen « Ottawa » iam inde ab anno 1848 fundatum, amplioribusque in dies continuo, nec intermissis unquam incrementis ornatum, ideoque anno 1866 a supremo legifero concilio Canadensis regionis nomine et iuribus universitatis civilis auctum, precibus suffragiisque annuentes Praepositi generalis Congregationis Oblatorum Mariae Immaculatae, cui idem conlegium concreditum est, et doctorum ipsius conlegii decurialium, nec non Venerabilis Fratris Archiepiscopi Ottawensis, per litteras Apostolicas, quae incipiunt « Apostolica Sedes » anno 1889 datas, dignitate ac iuribus catholicae universitatis decoravimus. Nonnulla insuper statuimus ad ipsius universitatis bonum perutilia, ac perpendentes ad universitatis prosperitatem ac decus plurimum interesse eam rectis aptisque legibus prudenter instrui, quibus eius regimini opportune consuleretur, iussimus ut illius universitatis statuta et leges Apostolicae huic Sedi primo quoque tempore exhiberentur, quo, iis mature examinatis, auctoritatis Nostrae robur adiiceremus. Mandato huic Nostro tum Venerabilis Frater Ottawensis Antistes, tum dilectus filius universitatis memoratae rector nuper obsecundantes, statuta

seu constitutiones universitatis generales et speciales, seu propriis facultatum philosophiae, theologiae ac iuris canonici Nobis exhibuere, enixe adprecantes ut ad examen illas revocare et Apostolica auctoritate confirmare dignaremur. Nos autem, omnibus rei momentis attento ac sedulo studio perpensis cum VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalibus negotiis propagandae fidei praepositis, postquam praevio maturo examine statuta et constitutiones praedictas de fratrum eorumdem consilio opportune emendavimus, memoratis precibus annuendum existimavimus. Quare omnibus et singulis quibus Nostrae hae litterae favent, peculiari benevolentia complectentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo, vel quavis de caussa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, catholicae universitatis studiorum civitatis Ottawensis statuta, seu constitutiones generales ac speciales philosophiae, theologiae et iuris canonici facultatum emendatas, iuxta exhibitum exemplar, cuius prima verba sunt « Universitati catholicae » postrema vero « Nihil... immutandum, aut tollendum inconsulta Sancta Sede », quod in tabulario secretariae Nostrae brevium custodiri mandavimus, Apostolica Nostra auctoritate praesentium vi definitive approbamus, sancimus, ratasque habemus. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quomodolibet spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et irritum esse et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

12 JUNII 1891.

Traditas sibi constitutiones facultatis philosophiæ, theologiæ et juris canonici,

emendatas auctoritate apostolica, confirmat.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 12 Iunii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

LITTERAE APOSTOLICAE

QUIBUS HIERARCHIA EPISCOPALIS IN IAPONIA CONSTITUITUR.

15 JUNII 1891.

Gaudet Pontifex de extensione fidei sibi commissae

NON maius Nobis neque optabilius solatium esse potest in hoc turbulento et aerumnoso rerum humanarum cursu, quam ut catholicae religionis lumen apud dissitos populos ignarosque veritatis late propagari, iisque cum Christi doctrina et libertate, veram prosperitatem et salutem feliciter afferri videamus. In hoc praecipui momenti opus gratissimum est Nobis curas omnes et studia conferre, omnique ope adniti, ut praesto sint omnibus gentibus ad catholicam pietatem praesidia, ad christianae vitae disciplinam ministeria, eaque recte constituta suam vim et virtutem expromant, unde illud Nos assequi gaudemus, ut divinae serviamus gloriae, ac pro munere Nostro adiutores divinae erga homines bonitatis simus.

in Japonico Imperio.

Hoc animo comparati magno sane cum gaudio conspicimus in Iaponico Imperio christiana instituta et sacra hoc tempore divini Numinis ope reviviscere, atque in hac extrema et illustri orientis solis regione liberum patere campum evangelicae veritatis praeconibus ad fidem catholicam serendam et propagandam, quam Apostolici viri saeculo 16, ad omnia discrimina impavidi, in eas oras intulere, suisque sudoribus et sanguine irrigarunt.

Recoluntur fausta initia veræ religionis in hac regione

Quo enim tempore schismatum et haeresum labes plures Europae urbes infecerat, strenui catholicae veritatis ministri ignotas et inexploratas terras, quas paulo ante versis in altum proris fortes et experientes navitae patefecerant, adire non dubitarunt non aliud operae pretium petentes, quam ut Christi nomine adlato, ad ipsum in quo est vita, salus et resurrectio Nostra, nescias mentes et devia corda converterent. Hisce veritatis nuntiis faustus aditus in Iaponicam regionem patuit anno supra sesquimillesimum quadragesimo secundo, cum Lusitani, quorum ingens animus et praestans virtus in maritimis expeditionibus merita ad

posteros gloria fulget, ad eas oras multis perfuncti periculis appulissent; anno deinde eiusdem saeculi nono et quadragesimo ad faustitatem Iaponiae gentis contigit, ut S. Franciscus Xaverius Apostolorum veterum virtutis heres, opere et sermone potens Iaponiorum insulas, ad monstrandum gentibus rectum salutis iter ingrederetur. Quo pollebat Dei spiritu magnus hic sospitator orientis, nullis parcens laboribus, innumerabilem hominum vim Christo lucrifecit; eiusque vestigia illustres sodales eius deinde sequuti, in plures Imperii magni provincias successere, ea felicitate curarum, ut brevi tempore centena plura hominum millia baptismate sancto abluerint, qui ab inanium deorum cultu ad laeta Domini pascua caulasque transierunt. Horum porro aemulatores praeclari viri e Franciscali, e Dominiciana familia, et Augustiniani sodales ex ordine Eremitarum extitere, qui in patentes Iaponiae partes effusi magno ubique ministerii sui fructu Christi regnum amplificarunt.

15 JUNII 1891.

sub S. Francisco Xaverio,

ejusque sodalibus,

atque aliis verbi sacri præconibus.

Auspicatissimis hisce rei christianae incrementis permotus S. Pius V decessor Noster anno 1566 cum Patriarcha Aethiopiae egit, ut in Iaponiam ad catholici ministerii opera adiuvanda migraret, ac deinde episcopalem sedem, (quod Lusitaniae Regi Fidelissimo in votis erat) apostolica auctoritate constituit, eiusque procurationi Iaponicas insulas, quas hac occasione a dioecesi Macaonensi in cuius ditione erant seiunxit, addictas omnes creditasque voluit. Novo sacrorum Antistiti sedes in civitate de Funay attributa fuit, collatis eidem facultatibus et iuribus omnibus, quae ad rem christianam bene gerendam usui esse posse viderentur. Haudquaquam tenues aut ignobiles et obscuri fuere fructus, qui ex providis S. Pii V curis manarunt, ut successores eius latere possent: viderunt enim verae fidei lucem in Iaponia ab infimis primum hominibus, mox, Deo incrementum afferente, a nobilioribus receptam, tandem ad Principes, ad Dynastas, ad Reges ipsos pervenisse. Splendidum huius rei argumentum praebuere anno 1585 tres nobilissimi Principes, Rex scilicet Bungi, Rex Arimanorum et Princeps Omuranorum, qui ad Pontificem Maximum Gregorium XIII (is enim S. Pio V in Romana Sede successerat) lectissimo-

Curante S. Pio V, prima sedes episcopalis in Japonia creata, maximo rei christianæ incremento.

Legatio ad Pontificem Gregorium XIII a tribus Iaponiæ regibus missa,

rum virorum legationem, ad obsequium, fidem, pietatem suam erga Apostolicam Sedem declarandam mittere non dubitarunt; quae legatio ex ultima Orientis regione profecta, nullis ante saeculis visa, genere suo amplissima, magnam in hac urbe apud omnes ordines admirationem habuit, celebritatem, gratulationem. Clarissimos viros summo loco natos Pontifex Maximus in amplissimo S. R. E. Cardinalium conventu, in magna Principum Antistitumque frequentia, summo omnium ordinum studio et celeberrimo comitatu, praecipua cum significatione benevolentiae et existimationis accepit, omni quo par erat officio prosecutus est: eosdemque Sixtus V cui pontificatus maximus post Gregorium delatus est, summo in honore habuit, et in patriciam urbis nobilitatem, qua erant fidei et generis claritate, cooptatos voluit.

a Sixto V summo honore recepta.

Sed tantam hanc rei christianae in Iaponia prosperitatem, gravis admodum excepit insequutis temporibus et foeda tempestas, Taicosama aliisque deinceps Principibus imperantibus catholicae religioni infensis, et ab ea humanitate longe abhorrentibus, ex qua non exigua hoc aevo Iaponico Imperio gloria redundat.

Duce Taicosama aliisque principibus,

Eius enim acerbitate temporis non in externos solum sacerdotes et religiosos viros, sed in ipsos Iaponios cives catholicae fidei excindendae caussa, usque adeo saevitum est, ut fideles turmatim carnificibus obiicerentur: at cruciatus, caedes, terrores non ad labefactandam eorum constantiam, sed ad illustrandam martyrii palma ipsorum virtutem valuere. Tandem fidelibus qui cladi superfuerant tum civibus tum exteris e Iaponia eiectis exturbatis, publicoque edicto proposito ne cui catholicam religionem exercere ius fasque esset, quantum christiani nominis in ea regione erat, deletum penitus et extinctum visum est.

sæva persecutio messem vastitati devovit.

Verumtamen cum plures post annos adversorum temporum flamma remisisset, nihil antiquius fuit decessoribus Nostris, quam pro suo munere operam dare collapsis in Iaponia religionis rebus restituendis et evangelicis operariis excitandis ad capessendum Apostolicum munus et Christi militum qui mactati fuerant copias redintegran-

Extincta procella, quid ad ruinas reficiendas egerint Romani Pontifices,

das. In hac re enituit in primis Urbani VIII magnitudo animi: is enim non modo quae a decessoribus suis Gregorio XIII, Clemente VIII et Paulo V constituta fuerant in usum revocavit, sed providentiae suae curas latius etiam manare voluit. Studio eius obsecutum sacrum Consilium fidei propagandae, a primoribus coepti sui ministerii annis, reparandis in Iaponia religionis detrimentis suam opem conferendam censuit, atque ex Apostolica auctoritate decreta edidit, quae ad perfectam voluntatem et animorum concordiam inter sacrarum expeditionum viros statuendam tuendamque, ad seminarium Iaponiorum in urbe Manila situm in suo statu et vestigio conservandum, ad novum Episcopum Iaponiae fidelibus praeficiendum, pertinebant. Nec porro in sequentibus temporibus destitit vicariis Apostolicis et sacrorum administris finitimarum Iaponiae regionum ad ministerium inter Iaponios aggrediendum stimulos admovere: sed conantibus ab incoepto absistere necesse fuit, iis impedimentis et difficultatibus oblatis, quae nullum eorum operae locum potestatemque relinquerent. Interea obsepta licet Christi religioni omnis via esset, effusus tamen a veteribus christianis sanguis effecerat, ut plurium christianorum vigeret in Iaponia seges, quippe fides catholica olim publice consita, deinde exagitata et eiecta, pluribus in familiis, quae eam studiose fovebant, privatim diuque latuit occulta. Non semel enim, non superiore modo sed hoc ipso ineunte saeculo ad divinae providentiae gloriam compertum fuit, non exiguum fidelium numerum in Iaponiae vicis praesertim et oppidis versari, qui traditam a veteribus Evangelii praeconibus fidei doctrinam religiose apud se retinerent, et vero Deo cultum ex catholica disciplina persolverent.

15 JUNII 1891.

auxiliante consilio fidei propagandæ,

donec novæ orirentur difficultates.

Semen tamen fidei non omnino sterile remansit, occultos jugiter fideles germinans.

Novissimis autem hisce temporibus divinae clementiae placuit fauste illud et feliciter evenire, ut catholicis ex Europa advenis veterum Iaponiae fidelium ex insperato occurreret obvia progenies, et religio catholica in pristinas sedes aperta semita remearet. Expeditiones quippe, quas Gallicum Imperium nostrorum memoria temporum in Iaponiam destinavit, laetam opportunitatem et facultatem

Hoc sæculo rediviva religio catholica in Japonia.

praebuere Evangelii nunciis, ut in Legatorum qui ad publicas pactiones ineundas missi fuerant clientela et fide, regionem ipsam veterum sodalium vestigiis impressam attingerent. Rerum quidem initia ipsis plena negotii et aspera difficultatibus extitere, sed haec tanti non fuerunt apud Decessorem Nostrum Gregorium XVI, ut eum a vicariatu Apostolico ex sententia sacri Consilii fidei propagandae apud Iaponios constituendo deterrerent. Haec vicaria procuratio, simulque episcopalis dignitas Augustino Forcade sacerdoti e seminario Parisiensi ab exteris expeditionibus anno 1846 demandata fuit, eique munus datum, ut una cum adiutoribus suis non modo in Iaponia insulisque conterminis, sed etiam in Liou-Kou (id insulae nomen) rem christianam administraret. Plures obstitere caussae quominus ipse delato munere fungi posset, sed collegae eius seminarii Parisiensis sacerdotes propositam suae virtuti occasionem alacriter arripuere, atque in hac uti in aliis expeditionibus ita plures annos versati sunt, ut praeclara prorsus ediderint suae pietatis et constantiae magnis in laboribus argumenta. Praecipue vero divinae benignitatis gratia effulsit in illustri alumno seminarii Parisiensis presbytero Girard, qui stabili sede inter Iaponios posita, iis ad Christum adiungendis superiorum omnium primus feliciter adlaborare potuit, cuius rei caussa ab Apostolica hac Sede pro-vicarii nomen et potestatem accepit. Faustis ille quidem, tum sibi tum Iaponiae genti, Iaponicum solum attigit auspiciis ; namque ut olim S. Franciscus Xaverius die receptae in caelum Deiparae sacro, sic ipse Iaponem ingressus est anno huius saeculi quarto et quinquagesimo, quo immaculati Deiparae conceptus gloria supremo magistero decessoris Nostri Pii IX consecrata et catholico orbi promulgata, universi christiani populi animos in unius fidei pietate et obsequio coniunxit. Nec longe ab eo tempore, quo ipse in Iaponia constitit, ritus et sacra catholicae religionis in sedibus legationis Gallicae obire publice coepit : deinde in urbe Yokohama primum Deo vero templum, quod Iaponicae pietati gratissimum accidit, dedicatum est, tribus poene saeculis elapsis ex quo catholica religio e Iaponia exulare

Gregorius XVI Vicariatum Apostolicum ibidem creat,

cui praeficitur Augustinus Forcadi.

Inter missionarios Seminarii Parisiensis zelo eminet presbyter Girard.

15 JUNII 1891.

iussa fuerat, nec multo post alterum in civitate Nagasaki honori sex et viginti martyrum Iaponensium excitatum est, quibus Decessor Noster Pius IX sanctorum caelitum honores decreverat. Qua sunt Iaponii naturae indole ad honestatem et humanitatem in primis propensa, nequaquam inertes et segnes ad Christi religionem suscipiendam se praebuere, et confestim e fertili campo uberrima messis emicuit cathecumenorum ad decem millia, qui sese instituendos in catholica doctrina obtulere, ut deinde salutari lavacro expiarentur. Quamquam autem hoc ipso tempore antiquus humani generis hostis novas irarum faces in catholicum nomen incendere aggressus esset, et gravia pericula viderentur imminere, brevi tamen propitia divini numinis ope, hostilis resedit furor, ac tranquillitate reddita, fidei germina quae diu in Iaponia latuerant, Evangelii ministris illic versantibus palam se prodiderunt. Veterum enim fidelium posteris fidenter in lucem publicam prodeuntibus, plus decem millia hominum reperta sunt, in quos catholicae fidei hereditas a patribus integra incorrupta manaverat. Scilicet divina providentia servaverat prisca renascenti in Iaponia Ecclesiae fundamenta, super quae ipsa iterum aedificata consurgeret, servaverat decus, ut novi fideles non veluti hospites et advenae, sed cives et domestici veterum Iaponiae martyrum in unam cum ipsis compagem coalescerent.

Multi catholicæ religioni nomen dant,

invito salutis hoste;

novi fideles pristinis conjuncti in millia crescunt.

Cum haec ita se haberent, de sententia Consilii Nostri fidei propagandae anno huius saeculi sexagesimo sexto, novus Iaponiae Vicarius Bernardus Petitjean, idemque Episcopus titularis Myriophytensis auctoritate Apostolica renunciatus est, qui magna cum sollicitudine rei christianae ordinandae animum et vires intendit. Decem exinde post annos vicaria procuratio bifariam divisa et distributa fuit. Iaponia scilicet septentrionali ab australi seiuncta, ac in utriusque regionis partes Apostolicis viris confluentibus plurima ubique magisteria ad catholicam institutionem tradendam confestim Iaponiorum utilitati patuerunt. Tres autem ante annos novis praesidiis rei sacrae administrationem Nos instrui opportere intelligentes, novum vica-

Novus vicarius Japoniæ, Bernardus Petitjean, Episcopus Myriophytensis.

Vicariatus in quatuor crescunt.

riatum in ipso imperii gremio, centralem appellantes constituimus; hoc autem anno vicariatum alterum excitavimus in ea Iaponiae plaga, quae propius septentriones spectat.

Litteræ Pontificis ad Imperatorem, ab Imperatore ad Pontificem missæ.

Cum vero postremis hisce temporibus humanitate et aequitate Iaponici Imperii erga catholicae veritatis magistros, satis prospero res christiana cursu frueretur, haudquaquam praetermittendum duximus, quin litteris Nostris supremo Imperanti grati animi sensus ederemus, significatione adiecta, quantum propensae eiusdem in christifideles voluntati et constantiae confidamus. His litteris datis plenum humanitatis et officii responsum a Maiestate eius accepimus per virum spectatissimum legationis nomine in Urbem ad Nos missum, cum solemnia anni quinquagesimi a sacerdotali Nostra consecratione ageremus.

Tempus advenit instituendæ hierarchiæ.

Nunc itaque religionis in Iaponico Imperio rationibus uberiores Nostrae providentiae curas feliciter postulantibus, iustisque caussis animum Nostrum ad optimam spem erigentibus, maturum tempus adesse arbitramur, quo hierarchicam rei sacrae administrationem ad canonicarum legum praescripta in eodem Imperio constituamus, eaque constituenda efficiamus, ut praesidia omnia et beneficia e catholica religione promanantia, abunde et opportune a Iaponiis fidelibus, uti cuique opus et studium fuerit, percipiantur.

Quod suprema apostolica auctoritate completur.

Quamobrem rogatis, uti par erat, VV. FF. Nostrorum S. E. R. Cardinalium e sacro Consilio fidei propagandae sententiis, fusis ad omnipotentem Deum precibus, imploirataque ope Deiparae Virginis, sanctorum Apostolorum Petri et Pauli et Francisci Xaverii, qui ministerium veritatis et salutis in Iaponia gessit, nec non et inclitorum martyrum, quorum olim triumphali sanguine Iaponicum solum perfusum est, motu proprio, certa scientia et matura deliberatione Nostra, de Apostolicae potestatis plenitudine, ad maiorem divinae maiestatis gloriam fideique catholicae incrementum, his litteris Nostris episcopalem hierarchiam in Iaponico imperio excitamus et constituimus, atque illustrem urbem Tokio, quae Imperii caput et

Serenissimi Imperatoris sedes est, ad metropolitanae seu archiepiscopalis sedis dignitatem evehimus, ditioni eius attribuentes, ad septentriones totum eum tractum qui provinciarum Itchigo, Iwatshiro, Iwaki, fines australes attingit, ad austrum totam plagam quae integras provincias, Ietchidjen, Mino et Owari complectens, usque ad lacum Biwa patet, ad ortum et occasum regionem totam utrimque patentem usque ad oras quae mari alluuntur.

15 JUNII 1891.

Sedes metropolitana Tokio, cujus fines describuntur.

Huic autem metropolitanae ecclesiae tres episcopales seu suffraganeas sedes adiicimus, quarum alteram in urbe Nagasaki Iaponensium martyrum nobilitata trophaeis, alteram in civitate Osaka, tertiam in urbe Hakodate erigimus et constituimus. — Nagasakiensis sedes Iaponiae regionem, quae magis in austrum vergit complectetur, insulas scilicet Kiou-Chiou, Hirado, Goto, Tsuchima, Lioukou, nec non minores alias, quas circumfusas pelagus ambit.

Suffraganeæ sedes tres: Nagasaki, Osaka, Hakodate, quarum pariter describuntur fines.

Osakensis sedes centralem Iaponiae partem obtinebit, nempe totum eum tractum, qui a lacu Biwa et a finibus provinciarum Imperii Ietchidyen, Mino et Owari ad occidentales usque oras magnae insulae de Nippon pertinet, adiecta insula Chicocou, aliisque obiacentibus, quae sub potestate magistratuum provinciarum, quas supra diximus, continentur.

Hakodatensis tandem dioecesis regionem totam habebit, quae propius septentriones subit, scilicet ad boream totum territorium Iezo et insulas Kouriles complectetur, et ad austrum integras provincias Itchigo, Iwatshiro, Iwaki, quas supra memoravimus.

Quo vero sedibus quas constituimus de idoneis pastoribus provideamus, Vicarios Apostolicos qui antehac suas curas catholicae religioni in Iaponia provehendae sedulo contulere, his Nostris litteris Ordinariorum Episcoporum iure ac nomine insignimus, scilicet venerabiles fratres Petrum Osouf ab titulari ecclesia Arsinoite ad metropolitanam sedem Tokiensem, Iulium Alfonsum Cousin a titulari ecclesia Acmoniensi ad sedem episcopalem Nagasakiensem, Felicem Midon a titulari ecclesia Caesaropolitana ad episcopalem sedem Osakensem, demum Alexandrum Berlioz a

titulari ecclesia Calyndensi ad episcopalem sedem Hacodatensem transferimus et promovemus.

Quid muneris Antistitibus incumbat.

Archiepiscopi autem et Episcoporum munus erit coniunctis animis et studiis rite ordinandis ecclesiae rebus et Christi Domini regno amplificando operam navare, itemque rectae rerum sacrarum administrationi accurate consulere. Nobis autem nihil unquam antiquius futurum, quam auctoritate, consilio, ope Nostra iisdem praesto esse in omnibus, quae ad divini nominis gloriam et animarum salutem pertinere intellexerimus.

Quid jure ab auctoritate publica speretur.

Cum porro Iaponici imperii studium luculenter eniteat in iis peragendis, quae ad utilitatem, prosperitatem, decus Iaponici nominis potissimum spectant, nihil dubitamus auctoritate publica cautum fore, ut novis pastoribus plena ea libertas ministerii constet, cuius ope non modo christiana sapientia, sed verae etiam humanitatis laus in populos propagatur. Annuat dives in misericordia Deus, qui facit mirabilia magna solus, ut suae bonitatis divitiis in unius fidei confessione et in catholicae Ecclesiae gremio Iaponiae cives universi late perfruantur.

Præsentium auctoritas firmatur.

Decernimus tandem has Nostras litteras nullo unquam tempore de subreptionis aut obreptionis vitio sive intentionis Nostrae, alioque quovis defectu notari vel impugnari posse, et semper validas ac firmas fore, suosque effectus in omnibus obtinere ac inviolabiliter observari debere.

Non obstantibus Apostolicis atque in synodalibus, provincialibus et universalibus conciliis editis generalibus vel specialibus sanctionibus, nec non veterum sedium existentium olim in Iapone et missionum ac vicariatuum Apostolicorum ibi constitutorum, et quarumcumque ecclesiarum ac piorum locorum iuribus aut privilegiis, iuramento etiam confirmatione Apostolica, aut alia quacumque firmitate roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque. His enim omnibus tametsi pro illorum derogatione specialis mentio facienda esset, aut alia quantumvis exquisita forma servanda, quatenus supradictis obstant expresse derogamus. Irritum quoque et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis

auctoritate, scienter aut ignoranter, contigerit attentari. Volumus autem ut harum litterarum exemplis etiam impressis, manuque publici notarii subscriptis et per constitutum in ecclesiastica dignitate virum suo sigillo munitis, eadem habeatur fides, quae Nostrae voluntatis significationi ipso hoc diplomate ostenso haberetur. *15 JUNII 1891.*

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 15 Iunii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

M. Card. LEDOCHOWSKI.

LITTERAE APOSTOLICAE

DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA IN MEXICO ORDINANDA.

IX Kal. JULII 1891.

Pontificum curæ est invigilare, ut diœceses juxta amplitudinem gregum mensurentur.

ILLUD in primis omni studio curare et satagere debent Romani Pontifices, quibus supremus animarum pastor gregem suum gubernandum commisit, ut ei tuta praesto sint ovilia,vigiles ac solliciti praesint pastores, qui gregem ipsum ad salubria pascua adducant et a periculis defendant, nullumque ipsi desit subsidium per quod ad caelestem patriam facilius possit pervenire. Eapropter praedecessores Nostri vel nimis amplas dioeceses circumscribi, vel novas sedes erigi sedulo curarunt prout animarum saluti conspiciebant salubrius expedire.

Crescente in Mexico numero fidelium, sedes episcopales multiplicandæ visæ sunt.

Sane crescens quotidie, favente Deo, in Mexicanis regionibus catholicae religionis augmentum exigit, ut ad eas pastoralis Nostri muneris curas sedulo dirigamus et spirituali illarum christifidelium animarum bono et utilitati per novas episcopalium sedium erectiones et aptiorem ecclesiasticae Hierarchiae illic constitutionem salubrius prospiciamus. Nonnullae siquidem illic dioeceses tam late protenduntur et adeo inter se dissita continent loca, ut non raro illarum Antistites, sive ob ipsorum locorum distantiam, sive etiam ob aeris insalubritatem, a commissis sibi ovibus invisendis prohibeantur, quod quidem dominico gregi non levi est discrimini et detrimento. Hisce caussis motus fel. rec. Pius Papa Nonus praedecessor Noster anno Domini millesimo octingentesimo sexagesimo tertio tres ex archiepiscopatu Mexicano novas efformavit provincias, et paulo post vicariatum Tamaulipanum ad cathedralis ecclesiae honorem evexit ; et Nos ipsi vel a Nostri Pontificatus exordio, ad quem per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam fuimus assumpti, binas alias in eadem Mexicana ditione episcopales sedes, alteram nempe de Tabasco alteram de Colima respective nuncupatas instituimus. Ast neque per

Quinque novæ sedes jam erectæ;

huiusmodi novarum dioecesium erectionem satis abunde illorum christifidelium spirituali bono ac etiam commoditati consultum fuisse experientia demonstrat; difficillima siquidem inter oves et pastores adhuc existunt commercia, et plerique ex iisdem pastoribus quominus universum sibi creditum gregem adire possint impediuntur. Venerabilium igitur Fratrum Nostrorum Mexicanae ditionis Antistitum, cleri plurimorumque catholicorum inclytae eiusdem ditionis illustrium virorum votis, quibus ipsi a Nobis et Sancta Apostolica hac Sede flagitabant ut episcopalium sedium illic numerus angeretur, et faciliori illorum fidelium cum propriis Episcopis communicationi consuleretur, obsecundare non modo opportunum quin imo necessarium in Domino iudicavimus. Ad hunc profecto effectum eosdem Mexicanos Antistites rogatos voluimus, ut suam aperirent mentem novamque proponerent provinciarum divisionem, quae novis instituendis sedibus utilior videretur. Quo quidem a memoratis Praesulibus libenter praestito, Nos eorumdem sententiae accedentes, accitis primo in tanti momenti re Venerabilibus etiam Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus ecclesiasticis negotiis propositis, eisque consilium probantibus, propositam novae Hierarchiae constitutionem ulterius non esse differendam censuimus.

IX Kal. JULII 1891.

sed non sufficiunt.

Praefatorum itaque Mexicanae ditionis Antistitum et cuiuslibet eorum consensum ad effectum infrascriptum praestitum, ratum acceptumque habentes et, quatenus opus sit, omnium et singulorum quorumcumque in id interesse habentium seu habere putantium vel praesumentium consensui huiusmodi haud praestito suprema Nostra auctoritate supplentes, cunctisque quae in huiusmodi negotiis inspicienda sunt matura deliberatione examinatis atque perpensis, nec non omnes et singulos quibus praesentes litterae favent a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio et ex certa scientia deque Apostolicae potestatis plenitudine, novam in Mexi-

Omnibus rite praemissis, de consulto ac consensu eorum ad quos spectat,

Pontifex erigit

cana ditione ecclesiasticam Hierarchiam sex, ut infra, archiepiscopalibus seu metropolitanis, ac viginti et una episcopalibus sedibus, nec non vicariatu inferioris Californiae constitutam fore decernimus. Episcopales idcirco sedes de Antequera (seu Oaxaca), quae Mexicanae, ac de Linares et de Durango, quae de Guadalaxara respective metropolitanarum ecclesiarum suffraganeae ad praesens existunt, illarumque respective cathedras, episcopalia nomina, essentiam, naturam et statum cathedralitatis ad effectum infrascriptae novae erectionis Apostolica auctoritate perpetuo supprimimus et extinguimus, easque a qualibet illorum Archiepiscoporum metropolitica iurisdictione et quavis alia superioritate eximimus et liberamus, illisque sic suppressis, extinctis, exemptis et liberatis easdem de Antequera, de Linares et de Durango ecclesias ad eminentiorem archiepiscopalium et metropolitanarum ecclesiarum gradum et fastigium pari auctoritate perpetuo item evehimus atque extollimus, ita ut ipsae ex nunc deinceps archiepiscopales et metropolitanae ecclesiae nuncupentur, atque tales reapse habeantur et sint, ac proinde omnibus et singulis iuribus, iurisdictionibus, honoribus, gratiis, favoribus, indultis, praerogativis, praeeminentiis ac privilegiis ceterisque, quibus aliae tres in eadem Mexicana ditione metropolitanae ecclesiae de iure communi fruuntur, potiuntur et gaudent, itidem et absque ulla prorsus differentia utantur, fruantur, potiantur et gaudeant. Ut vero Mexicanus Nobis carissimus populus faciliorem cum propriis pastoribus habeat communicationem et ab iisdem, quod maxime Nobis cordi est, per semitas iustitiae ad caelestia pascua dirigatur, quinque alias, praeter iam existentes, episcopales sedes, alteram nempe a Chihuahua, alteram a Saltillo, alteram a Tepic, alteram a Cuernavaca ac reliquam a Tehuantepec respective nuncupandas, Apostolica auctoritate praedicta perpetuo similiter erigimus ac instituimus Ab Episcopatu propterea de Durango mox in archiepiscopatum, ut praefertur, erecto, totum territorium status civilis de Chihuahua nuncupati perpetuo dismembramus, illudque noviter erectae episcopali sedi de Chihuahua pro eius dioe-

novam hierarchiam.

Sedes de Antequera, de Linares et de Drango ad archiepiscopalem ac metropolitanum gradum provehuntur.

In Mexicana ditione quinque novæ sedes episcopales creantur: a Chihuahua, a Saltillo, a Tepic, a Cuernavaca, a Tehuantepec, quarum fines describuntur, et cathedræ conduntur.

cesi adiudicamus. Ipsa proinde dioecesis de Chihuahua memorato constabit territorio et infrascriptis inibi existentibus paroeciis — S. Ieronimo, S. Andrés, Taraumar, Batopilas, S. Borja, Chihuahua, Casas Grandes, Carichic, Chinipas, Cosihuiriachic, Villa de la Concepcion, S. Cruz de Rosales, S. Cruz de Herrera, S. Eulalia, Colonia de Guadalupe, Guadalupe y Calvo, Guazapares, Huejuquilla, Huejotitan, S. Isabel, Janos, JESUS Maria, Julimes, Loreto, S. Lorenzo, Morelos, Moris, Nonoaba, Norogachic, Paso del Norte, Presidio del Norte, S. Pablo, Parral, Pilar de Conchos, Rio florido, S. Rosalia, Satevó, Sisoguichic, Temechic, Temosachic, Temochic, Tervachic, S. Tomas, Urnachic, Valleza, Valle de S. Bartolo, et Valle de S. Buenaventura —: in civitate de Chihuahua ipsius territorii principe sedem et cathedram episcopales fundamus, ecclesiamque Ssmae Cruci dicatam ad cathedralis ecclesiae gradum et decorem etiam perpetuo evehimus. A memorato insuper episcopatu de Durango et ab alio de Linares, in archiepiscopatus nuper etiam ut praefertur erectis, pro nova dioecesi de Saltillo constituenda distrahimus territorium status civilis de Coahuila nuncupati illudque cum paroeciis Santiago et S. Esteban in civitate capitali vulgo Saltillo, Arteaga, Ramos Arispe, Candela, Monclova, San Buenaventura, Nadadores, Cuatro Cienegas, Santa Rosa, San Fernando, Nava, Piedras Negras, Rio Grande et Progreso, ad Archiepiscopatum de Linares, aliisque, nempe Alamo de Parras, Matamoros de la Laguna, et Parras, ad Archiepiscopatum de Durango ad praesens pertinentibus paroeciis eidem novae episcopali sedi de Saltillo attribuimus, simulque ipsius cathedram in civitate Saltillo constituimus atque ecclesiam divo Iacobo Apostolo dicatam in cathedram erigimus. Ad novam vero aliam episcopalem sedem de Tepic quod attinet, sic eam volumus constitutam: ipsa siquidem amplectetur territorium ipsius nominis quod quinque districtibus constat, eique insuper erit addendus alter districtus status civilis de Falisco, Mascota nuncupatus, qui ad archiepiscopatum de Guadalaxara in praesens pertinet, quemque propterea ab eo dismembratum et distractum declaramus illique infrascri-

IX Kal. JULII 1891.

ptae adiudicentur paroeciae, altera videlicet Acaponeta, altera Ahuacatlan, altera Compostella, altera Fatlan, altera Fala, altera Falisco, altera Rosa Morada, altera San Blas, altera Santa Maria del Oro, altera Santiago, altera Tepic, altera Fuxpon, altera Guachinango, altera Mascota, altera San Sebastiano ac reliqua Talpa respective nuncupatae, nec non infrascriptae assignentur vicariae, videlicet Huagicori, Laquavillas y S. José, Cacaluta, San Luis, Falcotan, San Leone, Zopilote, Santa Cruz y Nayarit, Sontispac, Anteguillo, Cuale, Los Reyes, et Bramador : in civitate dicti territorii principe, quam Tepic appellant, novi huius episcopatus sedes et cathedra sit constituta, eaque sit ecclesia cathedralis, quae Beatae Mariae Virgini in caelum Assumptae ad praesens dicata reperitur. Alterius vero episcopalis ecclesiae de Cuernavaca sedem et cathedram episcopales in civitate, cui idem titulus de Cuernavaca, constituimus et ecclesiam eidem Beatae Mariae Virgini ad caelum Assumptae pariter sacram cathedralem declaramus. Huic porro sedi episcopali de Cuernavaca pro sua dioecesi assignamus statum de Morelos nuncupatum, qui sex habet districtus quos ab Archiepiscopatu Mexicano ad huiusmodi effectum seiungimus, nempe paroecias Cuantla Morelos, Yecapixtla, Yantepec, Flatizapam, Flalquiltenango, Yojutla, Tlayacapan, Totolapan, Tlalnepantla, Cuantenca, Atlatlahucan, Oaxtepec, Humiltepec, Archichipo, Tetela del Volcan, Jonatepec, Tepalcingo, Atlacahualoya, Jantetelco, Facualpan, Amilpas Oacituco, Cuernavaca, Oxochitepec, Amatepec cum suis tribus vicariis, Tetecula, Miacatlan et Coatlan, Tintepec cum sua vicaria, Tejalpan et Tepoztlan, quibus alia paroecia Amacuzac et pars paroeciae de Jatla, nec non vicaria Tlalquitenango erunt adiungendae. Reliqua demum nova dioecesis de Tehuantepec amplectetur duos districtus de Tehuantepec et Juchitan, nec non partem districtus de Choapan ad statum civilem de Oaxaca pertinentes. Ac hoc constabit et districtu de Minatillan et Acoyucan, et maiore parte districtus de Cosamaloapan ad statum civilem de Vera Cruce pertinentibus. Ipsam idcirco dioecesim constituent paroeciae Chacaltianguis, Tesechoa-

can, Paso de S. Juan, Achayucan et Chinameca (cui oppidula Jaltipan ac Minatitlan addicta fuere) ad episcopatum de Vera Cruce modo pertinentes, quaeque ab eodem episcopatu eximentur a naturali limite fluminum, queis nomen Papolopan et S. Juan, nec non aliae paroeciae Tehuantepec, S. Maria, Chimalapa, Niltepec, S. Mateo del Mar, Petapa, Guichicovi, San Jeronimo, Juchitan, Huamelula, Jalapa, Tequisistlan, Acatlan, Puxmetacan Yahuive, Lalana, Playa Vincente et Otatilan, quas ab Episcopatu de Oaxaca sive de Antequera seiungimus et seiunctas declaramus. Huius novae sedis episcopalem cathedram in civitate Tehuantepec fundamus prout etiam ecclesiam quondam Sancto Dominico, modo vero Beatae Mariae Virgini Immaculatae dicatam, ad cathedralitatis honorem et dignitatem perpetuo evehimus. Omnes igitur et singulos fideles sic ut praefertur constitutas novas dioeceses incolentes (iis solummodo exceptis, si qui sint, qui singulari gaudeant exemptione) una cum suis circumsitis locis, piis institutis, adnexis rebus, terris, oppidis unaque cum iuribus tum realibus tum personalibus tum mixtis suae cuique noviter erectae dioecesi addicimus et perpetuo subiicimus et addictos et subiectos fore decernimus, regendos et gubernandos ab eorum Ordinario Antistite, cuius dictis prono animo erunt obsequentes. Simili modo iubemus quod monumenta, iura et documenta omnia quae populos incorporandos novis dioecesibus respiciunt, quaeque in praesenti in unaquaque eorumdem dioecesi asservantur, inde sint extracta, et quamprimum praefecto tabularii novae erectae dioecesis tradantur ibi pro opportunitate custodienda. Novis igitur quinque supradictis dioecesibus ita erectis et constitutis, antiquas sive metropolitanas sive episcopales sedes infrascriptam subire decernimus immutationem : a Mexicano archiepiscopatu scilicet paroecia de Tasco in civili statu de Guerrero sita eximatur, eaque dioecesi de Chilapa incorporetur ; ex dicto insuper archiepiscopatu paroeciae de Jochimilio aliaque de Tula sita in statu civili de Hidalgo distrahantur et primo dicta episcopatui de Puebla, secundo dicta vero paroecia episcopatui de Tulancingo respective adnectantur ;

IX Kal. JULII 1891.

Antiquarum sedium mutationes diffiniuntur.

dismembrentur pariter ab episcopatu de Puebla paroeciae de Coycoyan et de Mixtepec sitae in districtu de Justlahuaca (civili statu de Oaxaca) nec non duae foraniae de Tehuacan et Coxcatlan sitae in statu civili de Puebla, eaeque incorporentur novo archiepiscopatui de Antequera; item eidem archiepiscopatui adnectatur oppidum de Omapa in statu civili de Oaxaca situm. Tandem archiepiscopatui de Linares exigua illa pars episcopatus Sancti Aloisii Potosiensis adiudicetur quae in civili statu de Nuevo Leon sita est. Ad ceteras autem dioeceses alio iam tempore institutas quod attinet, nihil nunc de eorum statu et definitione volumus esse immutandum. Iam vero novae eaedem ut praefertur erectae cathedrales ecclesiae, servata plena iurium paritate, omnibus identidem et singulis gaudeant et fruantur honoribus, praerogativis, gratiis, indultis, caeterisque quibus aliae in Mexicana ditione cathedrales ecclesiae de iure communi gaudent atque fruuntur. Pariter qui titulum, praeeminentiam, dignitatem et ministerium episcopale erit habiturus omnibus et singulis quae ordinarie Episcoporum propria sunt fruatur atque perfungatur. Simili modo et novi praefati christifidelium greges iisdem gaudeant iuribus, honoribus, favoribus et privilegiis, quibus oves dioecesis ad quam transeunt gaudent de iure communi. Nihil autem de dictarum noviter erectarum sedium episcopalium dote per praesentes ducimus esse constituendum. Nobis enim nota est Mexicani populi pietas et religio, quapropter confidimus eum novis Episcopis haud defuturum iisdemque auxilium et adiumentum praestiturum, ut pastorali munere ipsi perfungi et episcopalem dignitatem decenter valeant servare. Quoniam vero maximopere interest ut tamquam olivae fructiferae in Christi Domini agris constanter pro unaquaque dioecesi probi doctique parentur presbyteri operam accurate navaturi tum divinis et ecclesiasticis officiis, tum animarum aedificationi aeternaeque illarum saluti, iubemus idcirco quod in unaquaque dioecesi episcopale erigatur seminarium in quo excipiantur et instituantur iuxta Tridentinae Synodi praescripta ii adolescentes, quos Episcopi inspecta propriae dioecesis utilitate vel necessitate admit-

Novarum sedium paria cum antiquis jura sint.

Novæ sedes liberalitati fidelium commendantur.

In quaque diœcesi erigatur seminarium ad mentem Tridentini.

tendos esse censuerint. Ipsius seminarii rectores et professores ab eodem Episcopo libere nominabuntur, eidemque Episcopo liberum erit, quotiescumque necessarium vel utile ipse iudicaverit, illos removere. Illud autem summopere Nos urget, ut sacri Antistites omnem impendant curam, quo iuventus in spem Ecclesiae efformanda, Angelici Doctoris sacra et caelesti imbuatur doctrina; ubi enim iuventus ipsa se in disciplinam et clientelam eiusdem Angelici Doctoris tradiderit, facile florebit sapientia veri nominis firmis hausta principiis, ratione atque ordine explicata. Demum ea omnia quae ad seminarii regimen, ordinationem, gubernationem et administrationem pertinent a dioecesano Antistite unice pendere debere praecipimus; qui quidem Antistes suam liberam plenamque auctoritatem et ius in eo exercebit. Liberum porro sit Episcopis ad clericalem statum et ad sacros ordines secundum ecclesiasticos canones promovere, quos necessarios aut utiles suae dioecesi iudicaverint, et e converso quos indignos putaverint ab ordinum susceptione arcere.

IX Kal. JULII 1891.

Doctrina Angelici Doctoris in eis præ omnibus colatur.

Jura Antistitum ac munera ipsis obeunda explicantur.

Usquedum autem novus sacer Antistes in proprio cathedrali templo suum cathedrale capitulum non habebit, vicarios consiliarios adiutores suae administrationis sibi constituat viros ecclesiasticos, quos ad sacra episcopalia ministeria obeunda idoneos censuerit.

Ceterum quisque Episcopus religionem catholicam Apostolicam romanam sartam tectamque servare satagat atque tueri iis cum iuribus atque praerogativis, quibus ex divina et canonica sanctione ipsa utitur et fruitur. Diligentissime ipse propterea cavebit ne quocumque modo irrepant aut vulgentur errores fidei integritati contrarii et moribus perniciosi. Cum sancta insuper Apostolica Sede liberam communicationem servare satagat et curet prudenter caussas removere quae huic obstare possint libertati. Eiusdem Episcopi similiter erit publicas preces indicere, aliaque pia opera, cum bonum Ecclesiae, aut status, vel populi id postulet, sacras pariter supplicationes et peregrinationes decernere, funera aliasque sacras functiones. Liberum ipsi erit convocare, celebrare et moderari Synodum dioecesanam

eiusque acta vulgare, servatis tamen quoad omnia canonicis praescriptionibus. Item liberam remanere volumus novis eisdem Episcopis idoneorum parochorum electionem et canonicam institutionem, servatis de iure et more servandis. Sollicite autem curent novi Antistites ut catholicae iuventutis institutio in scholis sive publicis sive privatis, quoad fieri poterit, ad catholicae doctrinae normam accurate exigatur; studeant ipsi idcirco sui pastoralis officii auctoritate eiusdem iuventutis religiosam institutionem ita moderari, ut numquam in cuiuslibet disciplinae traditione quidquam subrepat catholicae religioni morumque honestati adversum. Porro in eadem instituenda iuventute viri catholici in professores seu magistros quoad fierit poterit nominentnr; et quoniam in ludimagistro non minus fidei quam morum honestas est necessaria, si quis in alterutro claudicare comperiatur, idem Episcopus eum curet removere. Id vero volumus constitutum ad piarum institutionum conservationem ut singula religiosa instituta, corporationes, piae sodalitates sive iam existentes sive futurae servent libere et valide propugnent tum liberam possessionem bonorum suorum quorumcumque, tum etiam plenam potestatem plenumque ius libere accipiendi, fruendi et administrandi bona, reditus, donationes legitime oblatas et obvenientes, nullamque eorum suppressionem, vel unionem, aut alienationem fieri posse decernimus absque Apostolicae Sedis auctoritatis interventu, salvis facultatibus a sacro Tridentino Concilio Episcopis tributis. Canonicam taxam in singulis Apostolicarum litterarum solemnibus expeditionibus quotiescumque novus Antistes cuilibet ex praefatis noviter erectis ecclesiis erit praeficiendus in aureis de Camera florenis centum statuimus; sicque in libris Congregationis S. R. E. Cardinalium Collegii inscribi et in illius tabulario servari praecipimus. Ceterum quoad res, iura et personas ecclesiasticas, de quibus nulla in praesentibus litteris expressa mentio facta est, ea rata omnino et firma prout antea remaneant; quod si aliqua supervenerit difficultas, ea secundum canonicas leges ad eamdem Apostolicam Sedem erit deferenda, eiusque Sedis erit ea cuncta declarare, diluere et componere;

Institutio scholaris præcipue eorum zelo commendatur.

Foveant insuper ordines religiosos.

Aliæ canonicæ formalitates implentur.

illa pariter sive ad iura, sive ad munia, sive ad res (intuitu ecclesiastico) pertinentia, quae in praesenti Nostra constitutione expressa non sunt, volumus, quod iuxta catholicae Ecclesiae doctrinam eiusque disciplinam ab Apostolica Sede admissam regulariter haberi et exerceri debeant atque administrari. Tandem si novarum huiusmodi dioecesium bonum aut publica utilitas aliam novam in posterum exigat circumscriptionem aut aliquam distractionem, nulla etiam adiecta territoriali compensatione, id peragendi plenam et liberam Nobis et eidem Sedi Apostolicae reservamus facultatem. Omnibus itaque hisce praemissis ut praefertur expletis et absolutis, nova in Mexicana ditione ecclesiastica Hierarchia iuxta sequentem prospectum erit constituta: archiepiscopatui Mexicano videlicet ecclesias « Puebla, Vera Cruz, Tulancingo, Chilapa et Cuernavaca » in suffraganeas subiicimus; archiepiscopatus de Guadalaxara suffraganeas habeat ecclesias « Zacatecas, Tepic et Colima »; archiepiscopatui Mechoacanensis suffraganeae sint ecclesiae « Zamora, Leon et Queretaro »; Archiepiscopatui de Antequera sive Oaxaca suffragentur ecclesiae « Yucatan, Chiapas, Tabasco et Tehuantepec »; tandem ecclesias « Sancti Aloisii Potosiensis, Saltillo et Tamaulipas » archiepiscopatui de Linares, et episcopales ecclesias « de Chihuahua, Sinaloa et Sonora », nec non vicariatum inferioris Californiae archiepiscopatui de Durango in suffraganeas addicimus, ac proinde metropolitico illorum Archiepiscoporum iuri respective subiicimus et subiectas fore declaramus.

Distribuuntur Ecclesiæ inter archiepiscopatus.

Haec volumus, statuimus atque sancimus; decernentes praesentes Nostras litteras et in eis contenta quaecumque nullo umquam tempore ex quocumque capite vel quavis ex caussa quantumvis iuridica legitima et privilegiata, etiam ex eo quod caussae, propter quas praemissa omnia emanarunt adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae aut quolibet alio substantiali, substantialissimo ac specialem et individuam mentionem et expressionem requirente defectu, seu etiam ex eo quod in praemissis eorumque aliquo solemnitates et quaevis alia servanda et adimplenda

Hæ litteræ, firmæ ac ratæ habendæ.

IX Kal. JULII 1891.

servata et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite, colore aut praetextu, aliave ratione vel caussa, etiam tali quae ad effectum soliditatis earumdem praesentium necessario foret exprimenda, notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas quodcumque iuris vel facti,vel gratiae aut iustitiae remedium impetrari, vel etiam motu pari concesso et impetrato, quempiam uti seu se iuvari posse in iudicio et extra illud, ac easdem praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque litteras et constitutiones Apostolicas aut cancellariae Apostolicae regulas editas vel edendas minime comprehendi vel confundi, seu comprehensas aut confusas ullo modo censeri,sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data quandocumque eligenda concessas esse et fore,suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere et ita ab omnibus censeri, sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, vel dignitate fulgentes, etiam caussarum palatii Apostolici Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales,etiam de latere Legatos,vice Legatos dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi potestate, facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere,ac irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Guadalaxarensi Archiepiscopo exsequendæ mandantur.

Quocirca Venerabili etiam Fratri Nostro Petro Loza hodierno Archiepiscopo de Guadalaxara per ipsas praesentes committimus atque mandamus, quatenus ipse ad exequutionem praemissorum omnium et singulorum procedat, omnes et singulas ad id ei quomodolibet necessarias et opportunas impertiendo facultates, ita etiam ut ipse Petrus Archiepiscopus, si omnia supradicta per se ipsum exequi non valeat, aliam personam,in ecclesiastica tamen dignitate constitutam, possit subdelegare.

Non obstantibus Nostra et cancellariae Apostolicae regula « de iure quaesito non tollendo » ac Lateranensis Concilii novissime celebrati dismembrationes perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, universalibusque Conciliis editis vel edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis ac litteris Apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis,etiamsi de illis eorumque tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio,aut quaevis alia expressio habenda,aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nil poenitus omisso et forma in illis tradita observata inserti forent, eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime et plenissime ac specialiter et expresse ad effectum praesentium, et validitatis omnium et singulorum praemissorum, pro hac vice dumtaxat, motu, scientia et potestatis plenitudine paribus harum quoque serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem quod praesentium litterarum transumptis etiam impressis, manu tamen alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio et extra illud, quae eisdem praesentibus adhiberetur si originaliter forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae absolutionis, decreti, suppressionis, extinctionis,exemptionis, liberationis,evectionis,elationis, erectionis, institutionis,dismembrationis,adiudicationis,fundationis,distractionis, attributionis, constitutionis, declarationis, seiunctionis, addictionis, subiectionis, incorporationis, statuti, edicti, praecepti, mandati, concessionis, impertitionis, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire ; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem om-

IX Kal. JULII 1891. nipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo nonagesimo primo, nono calendas Iulii, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

EPISTOLA

ad Archiepiscopos et Episcopos Lusitaniae.

DE REBUS CATHOLICIS IN LUSITANIA.

25 JUNII 1891.

Pontifex laudat acta in recenti conventu Bracaræ habito.

PASTORALIS vigilantiae, qua ad tuendam fovendamque religionem vires intenditis, novum ac praeclarum Nobis argumentum praebuit conventus illustris Bracarae Augustae nuper actus, quem feliciter absolutum renunciavit Nobis gratissima epistola ab iis ex vobis data qui in eo concessu adfuere. Equidem in ea perlegenda delectati sumus tum zelo et sedulitate Pastoris civitatis quae congredientes excepit, quippe qui rei gerendae praecipuus auctor fuit coetuique sic praefuit ut optatos haberet exitus, tum studiis et pietate Antistitum qui sese eidem adiunxere socios, vel graves misere viros vice sua perfuncturos in ea congressione, tum denique frequentia ingenti lectissimorum hominum e clero populoque fideli, doctrina, virtute et auctoritate praestantium. — Eo gratior autem conventus iste Nobis accidit quod mira fuerit animorum consensio in iis decernendis quae conferrent summopere ad Ecclesiae amplitudinem et rei catholicae profectum. Neque reticere volumus, inter alia quae opportune sita sunt suffragiis concordibus pro temporis locique ratione, non mediocre Nobis attulisse solatium ea capita quae devotam prorsus huic Apostolicae Sedi declarabant voluntatem coëuntium et studium quo flagrant, ut debitus illi pro dignitate habeatur honor, neve quid de maiestate et iuribus eius minuatur.

Inde occasionem sumit ut iterum de rebus Lusitaniæ cum ejusdem Antistitibus agat.

Bona profecto Nobis spes inest fore ut ea quae conscita in eo coetu et constituta sunt, quum naviter constanterque peracta fuerint, largam effundant salutarium fructuum ubertatem ; at facere non possumus quin memoremus amplam adhuc prostare segetem quae operam poscit et industriam vestram. Ob eam rem etsi non ita pridem datis litteris vos alloquuti sumus de statu rei catholicae eiusque necessitatibus in Lusitano regno deque ratione ineunda ut iis commode prospiciatur, placet tamen iisdem litteris nonnulla

25 JUNII 1891.

adiicere, quae pretium esse ducimus communicare vobiscum, ne, quum ultro oblata vobis sit scribendi occasio, videamur segniter officio Nostro defuisse.

Mala temporum, præsertim fides in discrimen vocata, congrua remedia expostulant.

Haud vos praeterit, dilecti filii Nostri, Venerabiles Fratres, quod Bracarensi coetui optime compertum fuit, eo deventum esse ut fides ipsa apud plures in discrimen vocetur, adeoque cavendum pro viribus sit ne ignorantiâ vel socordiâ ex animis excidat aut elanguescat, sed curandum ut haereat alte defixa cordibus et in bonis operibus cultuque virtutum laetam gignat copiam et dulcedinem frugum optimarum. Certandum est adversus conatus hostium veritatis ne latius serpat mala labes quae ex eorum exemplis pravisque doctrinis passim effusis promanat. Multa sunt consananda vulnera, quae istorum labor improbus et calamitas temporum gregibus intulit curationi vestrae commissis, multa sunt excitanda quae iacent, multae adhuc animas fidelium premunt necessitudines, quas, si penitus tolli nequeunt, leniri saltem oportet.

Quæ, ut efficacius applicentur, concordia perfecta inter Antistites multum præstat.

Haec, quae, uti diximus, curas flagitant et industriam vestram plenius et commodius effici poterunt si arctior in dies inter sacrorum Antistites concordia fiat, eorumque sit opera coniunctior in necessitatibus cleri et fidelium explorandis, in conferendis conciliis ac decernendis iis, quae communiter visa fuerint expedire cum singularum dioecesium rationibus, tum iis quae latius patent et altius eminent, quippe quibus gentis universae prosperitas et salus continetur. Arctioris huius consociationis inter sacrorum Antistites opportunitas minime latuit eorum prudentiam qui Bracaram Augustam convenere : quare probatissima Nobis ea scita fuerunt illustris coetus quae ad hanc coniunctionem fovendam spectabant, per quam fidelis populus ampliora expectat eaque diuturna benefacta a Praesulibus suis, quibus ducibus et rectoribus utitur.

Ad hanc vero concordiam maxime conferunt Episcoporum conventus annui.

Atqui ad summam hanc diuque duraturam coniunctionem efficiendam nihil praestabilius est more et instituto in aliis regionibus iam recepto, ut praeter congressiones quibus etiam laici fideles intersunt (cuiusmodi coetus Bracarensis fuit) agantur quotannis peculiares Episcoporum conven-

tus, quem morem penes vos etiam induci et vobis in votis esse novimus et Ipsi magnopere optamus, quum bona eius ope religioni parta, multiplici et constanti eluceant experientiae testimonio. — Sane ex huiusmodi conventuum frequentia primum ea sequitur, quam diximus, summa consensio et consociatio virium, quae una magnis inceptis faustos dare potest exitus, tum coëuntium Antistitum magis magisque incenduntur ad agendum animi, confirmatur fiducia, collustrantur mentes collatis consiliis et invicem sapientiae luminibus communicatis. Ad haec per hosce coetus sternitur via quodammodo cum ad dioecesanas et provinciales habendas Synodos, tum ad cogendum nationale concilium, cuius celebrationem vobis in optatis esse magnopere gaudemus, eam namque diuturna experientia utilitatis e similibus praegressis captae vehementer suadet, et sacrorum canonum praescripta maiorem in modum commendant. — Porro ex annuis, quos diximus, Antistitum conventibus illud etiam optimum sequitur ut laici fideles novis veluti stimulis admotis alacrius gradientes ea quam iniere via pergant et ipsi conventus agere, consilia conferre, iunctisque viribus conniti ad communem tuendam religionis caussam, ac dicto audientes Pastoribus suis ea studiose peragere quae ab ipsis docentibus et cohortantibus exceperint. Neque vero congredientibus vobis in coetibus annuis negotiorum copia defutura est, quibus vos oporteat studium operamque navare. Nam praeter peculiaria negotia quae forte in singulis dioecesibus inciderint, quaeque rectius expediri potuerint adhibitis communis experientiae luminibus, amplam praebebit segetem prudentiae et consultationi vestrae deliberatio et constitutio eorum quae maxime profutura sint ad incendenda sacerdotum studia qui modo operantur in vinea Domini, atque ad alumnos excolendos quos enitere aliquando oportebit in domo Dei solidae scientiae lumine, germani spiritus ecclesiastici laude, omni demum sacerdotalium virtutum ornatu. — Item paternam vigilantiam vestram exercebit diligens inquisitio eorum, quae plurimum conferant ut fidei rudimentis populus recte imbuatur, eiusque corrigantur mores, ut scripta vulgentur quae sanam

Hujus institutionis fructus exponuntur : Unio major inter Pastores atque greges;

deliberatio communis de rebus conducentibus ad animorum informationem, prœsertim cleri,

necnon ipsius populi;

25 JUNII 1891.

insuper favendi religiosi ordines perutiles, tum in regno Lusitaniæ,

doctrinam serant, et virtutum germina foveant, ut opera instituantur quae benefacta caritatis effundant, et quae iam condita sunt novis floreant incrementis. — Gravissimum denique argumentum deliberantibus Vobis datura erit opportunitas constituendi recipiendique in Lusitano regno religiosas sodalitates, cuius rei periucunde vidimus summam fuisse curam omnibus qui Bracarae Augustae congressi sunt. Scilicet haec sodalitia non modo auxiliares quasi copias suggerent clero, qui in dioecesibus vestris sacram Christi militiam colit, sed etiam, quod plurimi est, sufficere poterunt Apostolicos viros, qui sacrarum missionum obeant ministerium in regionibus transmarinis Lusitanae ditioni subiectis. Huius autem perfunctio muneris cum ad amplificandum Christi regnum in terris erit profutura, tum ad Lusitani nominis ornamentum et decus. Sane perennem adepti sunt gloriam Principes et maiores vestri quum, amplis quae latuerunt regionibus detectis, evangelicae doctrinae lumen una cum politiori humanitatis cultu, favente ac iuvante Apostolica Sede, iis attulere. — Verum ut praeclaris hisce inceptis sua constet natura et vis, neque ea a pristina gloria et stabilitate decidant, nitantur oportet constanti praesidio et virtute praestantium virorum, qui divino spiritu oppleti et contra adversos acatholicorum conatus obnitentes, studium omne suum et operam conferant ne omnino intercidant, sed novo indito vigore reviviscant ea bona quae in eas oras e Lusitana regione fluxerunt. Horumce virorum erit contendere ut qui iam crediderunt in Deum confirmentur in fide; hanc qui firmiter tenent, prae se ferant etiam honestate morum, religionis cultu, summa in servandis officiis diligentia, demum ut qui iacent adhuc in tenebris sese ad cognitionem veri Dei et ad evangelii lucem accipiendam convertant.

tum in regionibus ipsi subditis.

Avitam traditionem Lusitania catholica facilius servabit,

sodalitiis religiosis adjuta,

Iamvero plures huiusmodi viros sancto flagrantes zelo large praebere poterunt religiosae sodalitates quarum alumni, prudentium virorum iudicio, cui aetatum omnium suffragatur experientia, non minus feliciter quam laboriose perfungi consueverunt hoc ministerio salutis. Hos enim cum societatum quibus addicti sunt ratio et disciplina, tum

sua cuiusque virtus constanti exercitatione exculta tanto pares operi prae ceteris solet efficere.

Nobis profecto persuasum est fore ut Lusitanum gubernium prona excipiens aure consilia vestra eaque bona plurimi faciens quae ceteris antecellunt, ultro amoliatur obices omnes qui religiosarum sodalitatum libertatem intercipiunt, ac potestate sua faveat studiis vestris, quae eo spectant ut pleno robore vigeat lateque floreat cum avita gloria catholica religio in Lusitania locisque omnibus ditioni eiusdem adiectis. *favente gubernio Lusitano.*

Hanc autem persuasionem eo facilius iuduimus quod iam neminem latet, prout et vobis compertum est, quaenam Nostra sint hac super re consilia et vota. Haec scilicet, dum ad religionis bonum feruntur, intendunt pariter solidam Lusitanae gentis prosperitatem. Hoc enim munus, hae partes Ecclesiae a divino Conditore datae sunt ut in communi hominum societate vinculum pacis sit et salutis praesidium. Quare nihil detrahit Ecclesia de potestate eorum qui civitatibus cum imperio praesunt, illam imo tuetur ac roborat, dum legibus ab ea manantibus sanctionem religionis addit, debitam magistratibus observantiam inter officia a Deo imposita recenset, commonet cives ut a seditione et quavis rei publicae perturbatione abstineant, docet omnes virtutem colere et munia sedulo obire quae cuiusque statui et conditioni cohaerent. Est itaque Ecclesia morum magisterium optimum, cuius salutaris disciplina cives praestat probos, honestos, pios in patriam, fideles principibus iisque addictissimos, tales demum qui publici civitatum ordinis stabile firmamentum constituant, iisque vires praebeant invictas ad ardua quaeque et praeclara aggredienda facinora. Eapropter rei publicae salubriter utiliterque consulitur quum Ecclesiae sinitur ea uti agendi libertate quam iure vindicat, eique amice via sternitur ut late explicare beneficas vires suas, et omnem quo praedita est instructum in commune bonum valeat adhibere. *Ecclesia reipublicæ validissimum præsidium, optimorum civium magistra, si tamen libertate gaudeat;*

Quae quidem sententia licet ad gentes omnes pertineat, aptissime tamen cadit in Lusitanum populum, penes quem catholicae religionis pars tanta fuit iampridem in fingendis *quod in Lusitania præcipue ostendit.*

25 JUNII 1891.

hominum moribus et ingenio, in fovendis scientiarum, litterarum et artium studiis, in inflammandis animis ad egregia quaeque domi militiaeque gerenda, ita ut videatur quasi parens et altrix divinitus data ad pariendum fovendumque quidquid in ea gente enituit humanitatis, dignitatis et gloriae.

Recolens præcedentes suas ad Lusitanos episcopos litteras, simulque gloriam gentis Lusitanæ,

Fusius hac de re vobiscum egimus in memoratis litteris encyclicis quas dudum ad vos dedimus: hoc unum modo praestat recolere, religionis vim et virtutem nullum pati interitum, quia ea quae tradit principia doctrinae, Deo auctore, nullis temporum locorumve finibus coërcentur, quippe ad salutem et solatium pertinent populorum omnium. Quare ea beneficia maxima, et valida praesidia quae alias attulit praenobili genti vestrae potis est adhuc praestare ad eius salutem, prosperitatem et decus. Hoc praesertim tam iniquo tempore, quo tanta est animorum infirmitas vel perturbatio ut oppugnentur audacter, nedum in incertum revocentur, summa principia quibus humanae societatis ordo et tranquilitas continetur, nemo est quin intelligat quam necesse sit religionis uti praesidio et sanctis quae ab ea traduntur praeceptis ac documentis.

Pontifex doctrinæ catholicæ vim maxime commendat.

Convenit enimvero inter cordatos omnes honestosque viros nullum certius esse aptiusque remedium adversus mala, quibus Nostra premitur aetas et pericula quae impendent, quam doctrinam catholicam, si integra excipiatur et incorrupta, eumque teneant homines vitae cursum qui ad normam eius exigatur.

Zelum Antistitum laudat atque stimulat.

Quamobrem non ambigimus, Dilecti Filii Nostri, Venerabiles Fratres, quin eo quo praestatis pastorali zelo, animi vi et constantia manum admovere properetis operi quod vobis commendavimus. Ita vobis agentibus erit summae laudi iustaeque gratulationi quod optime mereri potueritis de religione, cui studetis summopere, ac de patria et gente vestra, cui vehementer optatis non minus quam cupimus Ipsi, ut constet immota tranquillitas et cuncta ex sententia procedant.

Deum interea adprecantes ut vos suis muneribus cumulet et vestra propitius incepta secundet, Apostolicam benedi-

ctionem, paternae caritatis testem vobis, clero et fidelibus vigilantiae vestrae concreditis, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 25 Iuni 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Archiepiscopum Trevirensem.

DE SACRA D. N. TUNICA.

II Julii 1891.

Pontifex gaudet de sacra D.N. Tunica ad venerationem fidelium mox majorum more proponenda.

COGNOVIMUS ex litteris tuis, die 4 Iunio mense datis, velle te consuetudinem veterem, communi populorum pietati valde caram, in primisque Trevirensium tuorum desiderio expetitam, longo intervallo revocare: nimirum *Tunicam inconsutilem* D. N. IESU CHRISTI, qua templum Trevirense princeps tamquam thesauro longe maximo gloriatur, more maiorum ad venerandum proponere. Catholicis autem ex Germania viris, qui anno 1887 istuc ad sedem honoris tui in coetum convenerant, idem in votis significas fuisse. Et recte quidem : propterea quod amotis difficultatibus, quae rei catholicae apud vos multis modis impediebant cursum, iam ad alendam augendamque fidem oportet restitutae tranquillitatis beneficia convertere. — Tu vero probe vides, delatos sacrosanctis istis reliquiis solemni ritu honores ad Dei omnipotentis gloriam, unaque ad incrementum popularis religionis expiationemque animarum magnopere pertinere. Pulcrum est ac salubre his nominatim tam alienis a fide christiana temporibus rerum sanctissimarum publice excitari recordationem et multitudinem invitari ad altissima salutis humanae recolenda mysteria. — Itaque consilium istud tuum non minus ab opportunitate iudicamus, quam a pietate laudabile : tibique auctores sumus ut ad rem, propitio Deo, Nobisque perlibentibus, aggrediare. Nos vero ad ea intuentes, quae a Leone X decessore Nostro per litteras Apostolicas *Salvator Noster*, anno 1514, 7 calendas Februarii, simili in caussa constituta sunt; quo pietas publica magis ac magis incitetur, fructusque ferat uberiores, decrevimus civibus advenisque universis pontificalis indulgentiae, ad labes animi expiandas, beneficia tribuere: idque ex litteris commodius intelliges, quas ea de re iussimus expediri. — Interea caelestium mu-

Dignitatem ac fructus hujus publici cultus celebrat.

Leonis X, vestigia premens, indulgentias S. Tunicam veneraturis concedit.

nerum auspicem et benevolentiae Nostrae testem tibi, Venerabilis Frater, et clero populoque tuo Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 11 Iulii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE.

QUIBUS IMMACULATAM VIRGINEM DEI GENITRICEM MARIAM PRAECIPUAM CONGI INDEPENDENTIS PATRONAM HABENDAM ESSE DECERNITUR.

21 JULII 1891.

Pontifex lætatur de incremento Evangelii in Congi independentis statu.

OPTIMAE quidem spei, quam recenti Congi independentis statu sub carissimi in Christo Filii Nostri Leopoldi II Belgarum Regis auctoritate constituto, iure meritoque conceperamus, fore nimirum ut vastissimis illis Africae tractibus erroris adhuc caligine circumfusis evangelicae veritatis lumen affulgeret, exitus iam respondisse satis prosperos non mediocriter delectamur. Postquam enim in iis regionibus vicariatum Apostolicum per Nostras litteras constituimus, constitutumque congregationi ab Immaculato Corde Mariae, vulgo « de Scheutveld-lez-Bruxelles » nuncupatae gerendum tradidimus, silvestris illa atque inculta vineae Domini pars operariorum culturae, ut Nobis significatum est, se facilem praebuit, latosque de se fructus atque uberes coepit polliceri. Nunc vero spes Nostra maxime confirmatur atque augetur ex eo, quod ipse Belgarum Rex probe intelligens in catholica religione originem et fontes humanitatis inesse illius propagationi per populos ditioni suae recens additos ita favit ut eiusdem propagationis auspex extiterit et patrocinium libens susceperit. Ex quo quidem auspicato illud obtigit, quod Belgae complures Regis in exemplum ad nova provehendi per Africam gentem catholici nominis studia statim exarserint et salutare opus alacri animo aggressi iam multa perfecerint, quae Nos illis merito gratulemur. Quibus in rebus dum singularia divinae providentiae beneficia agnoscimus, non minus miramur studium et constantiam tot lectissimorum virorum, qui primaevos evangelii nuntios aemulati et non aliam sibi deposcentem mercedem, quam salutem animarum, per Africanas regiones serunt verbum

Zelum Congregationis de Scheutveld, simul ac Belgarum Regis laudat,

necnon egregiorum virorum, quorum aliquos, nomine proprio citato celebrat.

Dei easque nobili sudore fecundant. Itaque cum bonorum omnium datori Deo gratias agimus, tum meritis laudibus libenter prosequimur praestantes viros, qui christianae Afrorum culturae praesunt; et placet in primis memorare dilectum filium Osvaldum Mariam Van de Berghe ecclesiae Sancti Iosephi Antuerpiae parochum, qui primas stationes religiosas, utile quidem ac fructuosum opus, studio sumptuque suo constituendas curavit. Participes cum eo sicut operis, ita gloriae, novimus esse dilectos filios Comites Mauritium de Ramaix et Florimundum de Bergeyck egregie et ipsos de fidei per Congum propagatione merentes, unaque cum iis Ludovicum van Ockerhout, qui hospitalem domum in egenorum subsidium sua impensa excitavit. Verum Nos non ita Belgarum studio in Congi regionibus evangelii luce collustrandis permovemur, quam iucunde afficimur singulari eorum pietate, summa fide et spe quam in Deo positam habent. Ipsorum enim plurimi haud ignari labores suos in colendo agro Dominico tam deserto atque aspero haudquaquam pares futuros, nisi caelestis vineae Dominus vires suppeditarit, divinam eius opem implorandam et interpretem votorum adiutricemque adhibendam Immaculatam Mariam Virginem concordi studio censuerunt. Nihil immo fore aptius atque opportunius iis visum est, quam ut in abducendis ab errorum superstitione gentibus Congi iisque ad veram Christi sapientiam advocandis, itemque in servitute Nigritarum delenda, eamdem sibi caelestem Patronam adsciscerent Genitricem Filii Dei, a quo lumen mentium et filiorum libertatem accepimus. Quibus e rebus dilectus Filius Noster Petrus Lambertus S. R. E. Presbyter Cardinalis Goossens ex dispensatione Apostolica Archiepiscopus Mechliniensis et praeses honorarius illius coetus, qui opus fidei in Congo Belgico dilatandae omnimode promovet, et Venerabiles Fratres Belgici Antistites una cum clero et supremis moderatoribus Congi, nec non illustres alii pietate et munifica liberalitate viri, quos inter lubet commendare dilectum filium Comitem Iosephum de Hemptinne memorati coetus solertissimum praesidem, supplices ad Nos dedere litteras quibus petitur, ut Immaculata Virgo

21 JULII. 1891

Postulantibus Belgis, ut Beatissima Virgo Immaculata Congi independentis Patrona proclametur,

Dei Genitrix Maria independentis Congi status praecipua apud Deum Patrona auctoritate Nostra Apostolica renuncietur. Nos piis hisce precibus eo libentius annuendum censuimus, quo impensiori religionis studio Nobis sunt exhibitae. Caeterum non sumus dubii quin consilium a memorato Van de Berghe patefactum longius producatur,adeoque confidimus fore ut in libero Congi statu dignum pietate Belgarum, dignum maiestate atque amplitudine Augustae Patronae templum quamprimum assurgat. Quare quod bonum felixque sit et Africae gentis saluti benevertat, Nos Apostolica auctoritate Nostra per has litteras Immaculatam Virginem Dei Genitricem Mariam Congi Independentis praecipuam in caelis Patronam perpetuum in modum constituimus, renuntiamus; eique honores omnes ac privilegia attribuimus,quae principibus locorum Patronis de iure competunt: ac propterea festum Assumptionis Deiparae die decimaquinta mensis Augusti quotannis occurrens tamquam Patronale ibidem haberi et reddi volumus, iubemus. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quomodolibet spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari,et irritum esse et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Pontifex libenter assentit festo Assumptionis Deiparæ ut patronali assignato.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 21 Iulii 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

M. CARD. LEDOCHOWSKI.

EPISTOLA

ad Gulielmum Alliata, praesidem generalem societatis catholicae iuventutis Italicae.

DE SOCIETATE CATHOLICAE IUVENTUTIS ITALICAE.

SINGULARI cum benevolentia excepimus prosperitatis omina, quae cum significationibus fidei et obsequii in hanc Apostolicam sedem Nobis obtulisti, nomine superioris consilii et universae societatis Italae iuventutis catholicae cui praees, appetente die sacra Viro Sancto unde Nobis dictum est nomen. Vehementer enim iuventutem diligimus, quam cum accedere ad Nos videamus, multis licet obnoxiam insidiis et periculis temporum iniquitate impendentibus, ut sua erga Nos studia testetur, facere non possumus quin eam sollicitudine et caritate paterna complectamur. Opera autem peracta zelo et beneficentia vestra exemplis iuncta religionis et pietatis a vobis editis quum laetam Nobis spem faciunt futurae praestantiae vestrae in arduo virtutis cultu, tum etiam efficiunt ut optime de Ecclesia meritam iudicemus societatem vestram, ac sedulo curemus ut sospes sit et incolumis, novisque in dies floreat incrementis.

8 SEPTEMB. 1891.

Gratus de votis ad se missis, Pontifex testatur amorem suum in catholicam juventutem, societatemque ejus nomine dicatam.

Quam ob rem quum noverimus nuper aegro dolentique animo, discordias seri inimici hominis astu in eorum acie qui rem catholicam in Italia propugnant, ex quo communi caussae tristis infertur iactura, valde gavisi sumus ea litterarum parte, qua pollicebamini societatem vestram non modo constanter futuram audientem dicto tum Nobis tum singularum dioecesium Praesulibus, sed etiam animis consiliisque consonantissimam fore cum aliis virorum coetibus, qui pro eadem caussa Ecclesiae in hac regione decertant.

Concordiam, quam policita est sese servaturam lætus salutat,

Iamvero huiusce caussae dignitas et amplitudo, cui par est inserviant catholici universi, omnino flagitat, et Nostra haec est voluntas, ut sublatis contentionibus quae sodalium stu-

rursusque strenue inculcat.

dia in diversa trahunt, omnis dissensionis vox conticescat, atque omnium cor unum sit et anima una, quum de iis bonis tuendis agitur quibus patriae salus et religionis decus continetur. — Quo firmius vero haec concordia constet peropportunum Nobis videtur breves quasdam designare normas, quae si diligenter servatae fuerint a societate vestra, duplex eidem obveniet utilitas. Namque et liberas poterit explicare vires in iis rebus gerendis quae rationi conveniunt institutionis suae ac sociorum aetati, et commode poterit, uti par est, opera iuvare, consilio et gratia ad maiora incepta perficienda societates alias in quas coivere perfectae aetatis viri.

Normas quasdam perutiles Societati catholicæ juventutis servandas tradere intendit.

Laudat Societatem a conventibus et comitatibus catholicis dictam.

Has inter excellit societas quae a conventibus et comitatibus catholicis nomen habet, quippe quae pro amplitudine constitutionis suae et finium quos habet propositos, ea potest aggredi quorum utilitas celsius eminet ac prope universos attingit. Atqui facile intellectu est societatem vestram, quae solis constat iuvenibus ad christianam vitam excolendis, ad tam arduum onus obeundum non sese porrigere quod ad perfectam aetatem pertinet; tametsi possit ac debeat cum aliis conniti quo plenior sit coniunctio et conspiratio catholicarum virium, quam suadet utilitas et necessitas exigit.

Societas catholicæ juventutis sui juris ac libera maneat.

Hoc itaque primum, capitis instar, principium sit, societatem vestram, quae sui iuris et potestatis est, statum suum servare oportere, nec quidquam immutandum de ipsius constitutione aut detrahendum de libertate agendi ea omnia, quae statutis queis utitur congruunt. Scilicet quum eo spectet imprimis institutum vestrum ut iuvenes assuescant profiteri impavide catholicam fidem et fidei consentaneam agere vitam, atque ita aequalibus et populo praeire exemplo ut vigeat in animis religionis studium atque obsequium in auctoritatem Ecclesiae et iura romani Pontificis, vestrum est potissimum (ad ea quod attinet quibus perficitur animus) vacare precibus et studiose christianas virtutes colere, inire invicem sanctae et veracis amicitiae foedera et ea vitare sedulo quibus religio laeditur aut verecundia. In iis autem quae bonum alienum respiciunt, eae curae praecipuae zelum vestrum exerceant, ut festis diebus debitus habeatur honos, ut decenter et amplifice fiant quae ad cultum Dei pertinent,

Religioni ac virtutibus imprimis addicta,

ut pueri ex populo recte religioseque instituantur, ut collata stipe aliisque amoris significationibus testentur cives pietatem suam in Apostolicam sedem; denique ut subsidia comparentur iis qui ephemerides et libros vulgant, quibus sana doctrina continetur : cuius rei curam tempus ipsum monet esse, nedum opportunam, apprime necessariam. Ampla satis haec provincia est in qua ex legibus consociationis vestrae fas est vobis liberrime proprias explicare vires quin liceat cuipiam sese inceptis vestris interponere.

8 SEPTEMB. 1891.

populum christiane curet excolendum, Sedem Apost. vindicandam,

bona scripta spargenda.

Qua quidem in provincia egregie vos hactenus esse versatos agnoscimus. Quin imo et alia meminisse placet, quae multa cum laude et utilitate civium praeclare a vobis gesta vidimus in hac alma urbe, ac libenter videremus propagata passim alibi moribusque recepta. Huiusmodi sunt instituta quae ad levamen pauperum intendunt, ut permodico sumptu cibus iis suppetat et quiescendi locus; quorum summa opportunitas neminem latere potest in tanta rerum omnium inopia. — Nec minori laudi fuit coetui vestro cura a vobis suscepta ut derelicti adolescentes et docerentur quae circa fidem et mores novisse oportet, ac pueri rite instituti et comparati ad sacram synaxin accederent. Quin etiam meminimus, aliquando pro singularibus rerum adiunctis paratas apte ac peractas feliciter fuisse ope vestra (collatis consiliis cum iis quos audire oportebat) pias peregrinationes ad sacras aedes religiosissimas, praesertim in hac urbe sitas, quae centrum est catholicae unitatis et inclyta sedes heredum Principis Apostolorum. — Cuius rei recordatio Nos tacite monet ut meritis ornemus laudibus studia et officia perhumaniter collata a Romana iuventute iis peregrinis, qui undique terrarum accessere ad Nos frequentissimi. Est itaque et haec nova seges quae patet adhuc iuventuti actuosae ut ibi industriam suam exerceat, modo huiusmodi opera praeter consuetudinem suscepta rite et ordine gerantur, neque incepta aliorum impediant, qui forte opus idem iure ac tempestive fuerint aggressi: quod si contigerit, opem secundam eis praebere vos addecet. — Neque vero necesse est vos a Nobis moneri, facultatem agendi, qua vos uti fas est citra eos quos diximus fines, obsequi et subesse

Laudat Societatem de institutis ad levamen pauperum,

ad recolligendos adolescentulos derelictos,

de promotis ad pia loca peregrinationibus,

deque optime susceptis Romam peregrinantes.

Quæ omnia opera laudantur auctoritati ecclesiasticæ rite submissa.

oportere ecclesiasticae auctoritati; siquidem excelluit semper societas vestra obedientia et obsequio in sacrorum Antistites.

In his præstandis commendatur spiritus fraternæ dilectionis.

Principium alterum, quo diversarum societatum mutuas rationes regi oportet, et quo quasi nexu nobilissimo iungi debet coetus vester cum societate conventuum et comitatuum catholicorum, constat vigetque e spiritu sincerae dilectionis et fraternae communitatis in bonis operibus agendis, ex qua fructus prodeunt suavissimi concordiae et unitatis. Flagitat hic spiritus prae primis ut in iis inceptis, quae quasi suo iure adserit sibi praedicta societas, eidem amicam quam poposcerit opem impigre praebeatis pro viribus. Quum enim non agatur de viris quos inter iudicium sit uter alteri praestat, sed de religione quae cunctis anteit, eiusque rationibus, probe intelligitis ius esse viris, qui istas tuentur, poscendae opis vestrae, vobisque sat esse oportere si in partem operis eximii vestra vocetur aetas, quicumque tandem locus honoris sit qui tribuatur alterutris. — Praeterea hic idem fraternae communitatis spiritus a vobis flagitat, ut perpendatis quantopere intersit communis caussae ut apte instruantur iuvenes ad ea certamina et egregia facinora quae virorum sunt, atque ita in coetu vestro quasi in palestra et gymnasio parentur Christi milites, qui suppleant ordines queis constat opus conventuum et comitatuum, quod languescat oportet, nisi identidem novis sustentetur copiis ex acie vestra profectis. Eapropter e re societatis utriusque esse censemus et vehementer optamus, ut sodales ex instituto vestro iuventutis annos egressi continuo dent nomina alteri quem diximus coetui, a quo perlubenter excepti parem profecto vicem benevolentiae gratique animi recipient.

Hic enim spiritus suggerit ut mutuam opem amicam ad communem finem, iuniores præsertim senioribus præstent,

insuper ut iuniores habili palestra ad fortiora formentur, virorum societati, iuventutem egressi, nomen daturi.

Concordiam atque fraternum complexum iterum commendans, sodalibus Pontifex benedicit.

Concordibus itaque studiis et fraterno complexu coniuncti eadem adsuescite sentire ac velle; nec ulla sit inter utrumque coetum vel sodales singulos contentio aut aemulatio. Unum esto inter vos honestissimum dignumque vobis certamen mutuae caritatis et officiorum. Hoc fideles decet asseclas Christi qui sub eius signis militiam faciunt; ea laude contendite excelleri. Quod si praestiteritis, non modo

fructum capietis optatissimum virtutis vestrae, ut diffusae per Italiam catholicae vires coalescant in unum, sed firma haec et immota concordia vos hostibus formidandos efficiet, et inita a vobis praelia sequetur victoria. *8 SEPTEMB. 1891.*

Divinae interea benignitatis auspicem et testem paternae caritatis Nostrae Apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili, consilio superiori et universae societati catholicae iuventutis Italicae peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die VIII septembris 1891, Pontificatus nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Ioannem Baptistam Paganuzzi,

praesidem comitatus generalis permanentis

praepositi operi conventuum virorum

catholicorum in Italia.

DE INSTITUTO CONVENTUUM CATHOLICORUM IN ITALIA.

9 SEPTEMB. 1891.

Pontifex lætatur de proxime habendo Vicentiæ catholicorum conventu.

MIRIFICE Nos delectavit perlatum Nobis nuncium de novo conventu catholicorum ex Italia virorum propediem Vicentiae agendo in quo, perinde atque in aliis praegressis, de quaestionibus agetur rebusque gravissimis,quae naturae huiusce instituti et temporum rationi conveniunt. Libenter equidem id acceptum referimus studio potissime et sedulitati comitatus generalis coetibus hisce cogendis addicto, cui naviter impigreque praesides; atque hoc imprimis laudi vobis vertimus quod adnitamini ut quotannis, ad exemplum aliarum gentium, eiusmodi conventus habeantur, qui quum ostendunt et augent vitalem vim fidei quae congredientium animos erigit, tum plurimum caussae conferunt religionis et patriae. —

In Italia præsertim tales conventus perutiles esse declarat.

Quare magnopere expedire censemus ut ubique gentium, praesertim vero in Italia, ubi indictum Ecclesiae bellum acrius saevit, catholici viri qui ceteris praestant doctrina, prudentia et studio religionis,ex qua tantum obvenit patriae decus, quasi in fraternam communitatem coniuncti consilia et vires consocient suas. Quam consociationem eo spectare oportet ut non modo hi lecti viri solemnius et constantius in unum coacti tradita ab Ecclesia documenta praeseferant et altius animis defigant, sed etiam efficiant collatis studiis ut illa vulgata passim, indita mentibus, ac penitus insculpta cordibus Italorum hominum, eam pariant emendationem morum rerumque in melius conversionem, qua tantopere humana societas indiget.— Enimvero ad haec bona comparanda intendere comperimus conventum nuper per vos in-

9 SEPTEMB. 1891.

dictum ; imo et argumenta, quae deliberantibus proposuistis, digna plane agnoscimus religione vestra, egregia in Ecclesiam fide et devota erga Nos voluntate. Huiusmodi enim est inquisitio rationum, quae aptissimae sint ad levandas operariorum necessitates (sive hae corpora premant sive animos) iuxta normas praestitutas in litteris Nostris encyclicis de opificum conditione inscriptis ; item quaestiones de consiliis ineundis ut iuvenilis aetas probe religioseque instituatur, ut probi piique cives in municipiorum et provinciarum consiliis sedeant,praesertim vero (quod maximi momenti est) ut excitentur studia fidelium cum ad graviores disciplinas excolendas, tum ad eos iuvandos, qui per ephemerides et libros curant ut quae scitu necessaria sunt iuxta sanam doctrinam hominibus tradantur. His denique accedit expressa in praedictis argumentis sollicitudo vestra levandi angustias in quibus versamur ac novas parandi significationes communis erga Nos observantiae.

Probat argumenta proximi conventus deliberationibus proposita.

Oppido haec omnia religionem, fidem et filiale studium vestrum maiorem in modum Nobis commendant, gratique animi vicem sibi vindicant; verum dum merita ornamus laude proposita vestra, nolumus hisce finibus orationem Nostram contineri, sed placet altius assurgere et totum hoc institutum catholicorum conventuum et comitatuum merita laudatione complecti. Hoc Ipsi iam pridem probavimus ac provehere contendimus verborum et litterarum incitamentis; novimus enim plurimas quas habet opportunitates et commoda amplissima quae praestare potest ad religionis praesidium et salutem rei publicae, si nullis interceptum obstaculis nulloque turbatum dissensu omnes nanciscatur studiosos sui sibique secundos, qui vel privatim agentes vel in coetus coacti eamdem caussam tuendam suscepere.

Inde laudat institutum catholicorum conventuum et comitatuum.

Neminem profecto latet cur seditiosi homines et sectae christiano nomini infensae tam acriter in Italia Ecclesiam oppugnent; ac nemo ex honestis cordatisque viris non dolet acerbe exitia et clades, quas in familias et civitatem intulit pertinax impietas et praeceps in flagitia libido. In hoc conflictu asperrimo, in quo ea vertuntur quae summopere intersunt, catholicorum est eam aciem incunctanter sequi, cui

Dolet bellum in Italia Ecclesiæ illatum, collabentesque mores.

proposita salus est conflictatae Ecclesiae, et hanc quasi instructo confertoque agmine tueri viriliter. Iam vero has partes nobilissimas suscepit prae ceteris consociatio vestra. — Quare ad Ecclesiae praesidium scite constituit comitatus paroeciales, dioecesanos et provinciales,qui, quasi praefectis addictae cohortes, parochis et Episcopis fidele praebent ministerium, atque ita adnititur in unum cogere palantes per Italiam totam catholicas vires. Quo facto eo tenditis ut ceteris coniuncti, qui eadem sentiunt, graviter ac solemniter profiteamini salutaria fidei principia et doctrinas Ecclesiae, ac vestrum illi declaretis obsequium animumque addictissimum. Quum porro satis non sit impavida fidei professio nisi consona fidelium actio sequatur, vestri muneris est collectas vires dirigere ad repellendos impiorum conatus,qui favore freti potentium id agunt ut fas omne et sacrum deleant,simulque efficere ut conspirationi improborum constanter obsistat operosa fidelium concordia, unde omnia bona manant et ornamenta, quibus civilis cultus perficitur.

Ad hæc mala devincenda egregie cohortes catholici instituti incedunt, Ecclesiæ, virtutibusque christianis addictissimæ.

Haec vero eo promptius et alacrius a vobis geri par est, quod in hoc sustinendo certamine sociae vobis et auxiliares copiae non desint. Extant enim in Italia et aliae consociationes de re catholica optime meritae, quas inter meminisse lubet societatis quae a iuventute catholica nomen habet, quaeque, uti probe nostis, ultro operam dedit ut vestra haec institueretur. Hanc autem necessitudinem quae iungit utramque eo libentius recolimus, quod huius recordatio eo valere debet ut socios utriusque studio incendat fraternae retinendae inter sese nec unquam defecturae concordiae. — Sane nihil erit vobis honestius,aut spectatu iucundius,quam si videant homines dexteras invicem iungere ac prodire in aciem adversus instructos hostes iuventam animosam et virilitatem sollertem, sanctis coniunctas nexibus fidei et caritatis perfectae, quae non quaerit quae sua sunt sed quae IESU CHRISTI. Quod quidem facile erit eventurum si societas iuventutis catholicae, quae sui iuris et potestatis est, statum suum, prout et Nos volumus, retineat ac libera utatur facultate agendi in iis omnibus quae propria eiusdem demonstrat statutum quo regitur ; in aliis vero rebus

Laudatur societas catholicæ juventutis, cum hoc instituto, cujus auctrix fuit, intime conjuncta.

Hæc conjunctio vires duplicat utriusque,

modo juventutis societas sui juris maneat,

gerendis quae celsius eminent latiusque prospectant, ac fines potius contingunt, quos coetus vester sibi proposuit, conspiret amice vobiscum iuniorum societas, atque operam vobis praebeat adiutricem. Imo quum prospiciendum sit ut societati vestrae identidem fiat novarum virium et prope novi sanguinis accessio ne temporis decursu languescat, decet omnino ut praedicta societas, in quam cooptantur aetate minores, sodales suos quasi tirones paret et instruat, qui suppleant quandoque ordines vestros, et e classe iuniorum egressi receptique in coetum vestrum clarius dent specimen zeli et virilis animi in tuendis Ecclesiae rationibus.

9 SEPTEMB. 1891.

et eam egressi sodales rite instructi virorum instituto continuo, cooptentur.

Ad vos quod attinet, quo certius propositum vobis finem possitis assequi, lateque viribus explicatis largius effundere salutis fructus et paratiores operiri futura certamina, nitamini oportet ut ratio instituti vestri quaquaversus porrecta ad omnes Italiae regiones pertineat, auspicio et ductu sacrorum Antistitum. Huc itaque incumbat industria vestra ut augescat sociorum numerus, ut alii comitatus excitentur, atque inter coetum vestrum et alias catholicas societates, quibus vos praeire decet in arduis inceptis, ea nectantur firmenturque vincula fraternae et intimae coniunctionis quae duplicat vires, et optimi spiritus, quo sociati homines aguntur, illustre praebet argumentum. — Zeli demum et diligentiae vestrae munus erit comitatus sufficere in iis locis ubi aliae catholicae consociationes desunt et congregare iuniores in manipulos (quos sectiones dicunt) ubi vel nulli sunt eorum circuli, vel, iis licet extantibus, in aprico necessitas est validioris auxilii.

Auspicio et ductu Antistitum, institutum conventuum magis magisque diffundatur,

Interim ut Deus invicto hoc spiritu zeli et concordiae corda vestra perfundat, tibi, dilecte fili, sociis tibi adsidentibus in comitatu generali permanenti, nec non omnibus qui praedicti conventus participes fuerint, Apostolicam benedictionem, paternae caritatis testem, ex intimo cordis affectu impertimus.

Zelo catholicorum virorum Pontifex benedicit.

Datum Romae apud S. Petrum die 9 Septembris 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

EPISTOLA

ad Archiepiscopos et Episcopos aliosque locorum ordinarios in imperio Germanico et Austro-Hungarico.

DE PRAVA DUELLI CONSUETUDINE.

12 SEPTEMB. 1891.

Antistitum votis obsecundans Pontifex de abominenda duelli consuetudine dicere statuit.

PASTORALIS officii conscientia et proximorum caritate permoti, datis ad Nos superiore anno litteris, referendum censuistis de singularium certaminum, quae *duella* vocant, in populo vestro frequentia. Genus istud dimicandi, velut ius moribus constitutum, non sine dolore significabatis etiam inter catholicos versari: rogabatis pariter, ut deterrere homines ab istiusmodi errore vox quoque Nostra conaretur. — Est profecto error iste admodum perniciosus, nec sane finibus circumscribitur civitatum vestrarum, sed excurrit multo latius, ita ut huius expers contagione mali vix ulla gens reperiatur. Quamobrem collaudamus studium vestrum, et quamvis cognitum perspectumque sit quid hac in re philosophia christiana, utique consentiente ratione naturali, praescribat, tamen, cum prava duellorum consuetudo christianorum praeceptorum oblivione maxime alatur, expediet atque utile erit id ipsum per Nos paucis revocari.

Utraque lex divina, naturalis atque revelata, hæc privata certamina damnat,

Scilicet utraque divina lex, tum ea quae naturalis rationis lumine, tum quae litteris divino afflatu perscriptis promulgata est, districte vetant ne quis extra caussam publicam hominem interimat aut vulneret, nisi salutis suae defendendae caussa, necessitate coactus. At qui ad privatum certamen provocant, vel oblatum suscipiunt, hoc agunt, huc animum viresque intendunt, nulla necessitate adstricti, ut vitam eripiant aut saltem vulnus inferant adversario. Utraque porro divina lex interdicit ne quis temere vitam proiiciat suam, gravi et manifesto obiiciens discrimini, quum id nulla officii aut caritatis magnanimae ratio suadeat; haec autem caeca temeritas, vitae contemptrix, plane inest in natura duelli. — Quare obscurum nemini aut dubium esse potest, in eos,

qui privatim praelium conserunt singulare,utrumque cadere et scelus alienae cladis, et vitae propriae discrimen voluntarium. Demum vix ulla pestis est, quae a civilis vitae disciplina magis abhorreat et iustum civitatis ordinem pervertat, quam permissa civibus licentia ut sui quisque adsertor iuris privata vi manuque, et honoris, quem violatum putet, ultor existat.

12 SEPTEMB. 1891.

necnon disciplina vitæ civilis.

Ob eas res Ecclesia Dei, quae custos et vindex est cum veritatis, tum iustitiae et honestatis, quarum complexu publica pax et ordo continetur, nunquam non improbavit vehementer, et gravioribus quibus potuit poenis reos privati certaminis coercendos curavit. — Constitutiones Alexandri III decessoris Nostri libris insertae canonici iuris privatas hasce concertationes damnant et exsecrantur. In omnes qui illas ineunt, aut quoquo modo participant, singulari poenarum severitate animadvertit Tridentina Synodus, quippe quae praeter alia, etiam ignominiae notam iis inussit,eiectosque Ecclesiae gremio,honore indignos censuit, si in certamine occumberent, ecclesiasticae sepulturae. — Tridentinas sanctiones ampliavit explicavitque decessor Noster Benedictus XIV in Constitutione data die 10 Novembris anno 1752, cuius initium *Detestabilem.* Novissimo autem tempore f. r. Pius IX in litteris Apostolicis, quarum est initium *Apostolicae Sedis*, per quas censurae latae sententiae limitantur, aperte declaravit, ecclesiasticas poenas committere non modo qui duello confligant, sed eos etiam quos patrinos vocant,itemque et testes et conscios.—Quarum legum sapientia eo luculentius emicat quo ineptiora ea esse liquet quae ad immanem duelli morem tuendum vel excusandum solent proferri. Nam quod in vulgus seritur, certamina id genus natura sua comparata esse ad maculas eluendas, quas civium honori alterius calumnia aut convicium induxerit, id est eiusmodi ut neminem possit nisi vecordem fallere. Quamvis enim e certamine victor decedat qui, iniura accepta, illud indixit, omnium cordatorum hominum hoc erit iudicium, tali certaminis exitu viribus quidem ad luctandum, aut tractandis armis meliorem lacessentem probari, non ideo tamen honestate potiorem. Quod si idem

Inde Ecclesia gravissimas pœnas in ea ineuntes decrevit, nimirum Alexander III,

Tridentina synodus,

Benedictus XIV,

Pius IX.

Inanes sunt rationes quibus duellum defendere contendunt.

Honoris restitutio prætextus falsus;

ipse ceciderit, cui rursus non inconsulta, non plane absona haec honoris tuendi ratio videatur? Equidem paucos esse remur, qui hoc obeant facinus, opinionis errore decepti. Omnino cupiditas ultionis est, quae viros superbos et acres ad poenam petendam impellit: qui si elatum animum moderari, Deoque obtemperare velint qui homines iubet diligere inter se amore fraterno, et quemquam violari vetat, qui ulciscendi libidinem in privatis hominibus gravissime damnat, ac poenarum repetendarum sibi unice reservat potestatem, ab immani consuetudine duellorum facile discederent.

Ratio vero damnabilis est ultionis cupiditas.

Neque illis qui oblatum certamen suscipiunt iusta suppetit excusatio metus, quod timeant se vulgo segnes haberi, si pugnam detrectent. Nam si officia hominum ex falsis vulgi opinionibus dimetienda essent, non ex aeterna recti iustique norma, nullum esset naturale ac verum inter honestas actiones et flagitiose facta discrimen. Ipsi sapientes ethnici et norunt et tradiderunt, fallacia vulgi iudicia spernenda esse a forti et constanti viro. Iustus potius et sanctus timor est, qui avertit hominem ab iniqua caede, eumque facit de propria et fratrum salute sollicitum. Immo qui inania vulgi aspernatur iudicia, qui contumelarium verbera subire mavult, quam ulla in re officium deserere, hunc longe maiore atque excelsiore animo esse perspicitur, quam qui ad arma procurrit, lacessitus iniuria. Quin etiam, si recte diiudicari velit, ille est unus, in quo solida fortitudo eluceat, illa, inquam, fortitudo, quae virtus vere nominatur, et cui gloria comes est non fucata, non fallax. Virtus enim in bono consistit rationi consentaneo, et nisi quae in iudicio nitatur approbantis Dei, stulta omnis est gloria.

Neque valet metus vulgi segnitiem exprobrantis.

Fallaciam vulgi spernendam ipsi ethnici docuere.

Timere vulgi opinionem vera segnities, sperneré virtus.

Qui bono adhæret, ille vere fortis est.

Denique tam perspicua duelli turpitudo est, ut illud nostrae etiam aetatis legumlatores, tametsi multorum suffragio patrocinioque fultum, auctoritate publica poenisque propositis coercendum duxerint. Illud hac in re praeposterum maximeque perniciosum, quod scriptae leges re factisque fere eludantur: idque non raro scientibus et silentibus iis, quorum est puniri sontes, et, ut legibus pareatur, providere. Ita fit ut passim ad singularia certamina descendere, spreta maiestate legum, impune liceat.

Recte igitur in duellum per leges civiles sævitum,

heu nimis facile spretas.

12 SEPTEMB. 1891.

Damnandum duellum in militibus æque ac in togatis.

Inepta etiam atque indigna sapienti viro eorum est opinio, qui utut togatos cives ab hoc genere certaminum arcendos putent, ea tamen permittenda censent militibus, quod tali exercitatione acui dicant militarem virtutem. Primum quidem honesta et turpia naturâ differunt, nec in contraria mutari ob diversum personarum statum ullo pacto possunt. Omnino homines, in quacumque conditione vitae, divina ac naturali lege omnes pari modo tenentur. Praeterea ratio huiusce indulgentiae erga milites ab utilitate publica petenda foret, quae nunquam tanta esse potest, ut eius obtentu naturalis divinique iuris vox conticescat. Quid, quod ipsa utilitatis ratio manifesto deficit? Nam militaris virtutis incitamenta eo spectant ut civitas sit adversus hostes instructior. Idne vero effici poterit ope illius consuetudinis, quae suapte natura eo spectat ut suborto inter milites dissidio, cuius caussae haud rarae sunt, e singulis partibus defensorum patriae necetur alteruter?

Manet inhonestas in re,

utilitas publica nullo modo excusat, e contra.

Pugnat duellum cum humaniore cultu præsentis ætatis.

Postremo recens aetas, quae se iactat humaniore cultu morumque elegantia longe superioribus saeculis antecellere, parvi pendere vetustiora instituta consuevit ac nimium saepe respuere quidquid cum colore discrepet recentioris urbanitatis. Quid est igitur quod has tantummodo rudioris aevi ac peregrinae barbariae ignobiles reliquias, duelli morem intelligimus, in tanto humanitatis studio non repudiat?

Stimulat Pontifex zelum Antistitum, ut hanc doctrinam in mores inducant, præsertim juvenum.

Vestrum erit, Venerabiles Fratres, haec, quae breviter attigimus, inculcare diligenter populorum vestrorum animis, ne falsas hac de re opiniones temere excipiant, neu ferri se leviorum hominum iudicio patiantur. Date operam nominatim ut iuvenes mature assuescant id de duello sentire et iudicare quod, consentiente naturali philosophia, iudicat ac sentit Ecclesia; ab eoque iudicio normam agendi constanter sumant. Immo quo modo alicubi receptum consuetudine est ut catholici praesertim florentis aetatis sibi sponte perpetuoque interdicant nomen dare societatibus non honestis, pari modo opportunum ducimus ac valde salutare, eosdem velut foedus inter se facere, data fide nullo se tempore nullâque de caussa duello dimicaturos.

Probat inter juvenes fœdus de non ineundo duello.

Supplices a Deo petimus ut communia conata nostra

virtute caelesti corroboret, quodque pro salute publica, per integritate morum vitaeque christianae volumus, id benigno largiatur. Divinorum vero munerum auspicem itemque benevolentiae Nostrae testem vobis, Venerabiles Fratres, Apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die 12 Septembris 1891, Pontificatus Nostri anno decimo quarto.

LEO PP. XIII.

APPENDIX

BREVE

quo D. Joann. Jos. Faict, Episcopus Brugensis, recurrente anno a suscepto episcopatu XXV, sacri Pallii honore augetur.

16 JULII 1889.

Recoluntur exempla usus Pallii Episcopis concessi.

ROMANI Pontifices, quibus, utpote Beati Petri Apostolorum Principis successoribus, demandatum divinitus est universae Ecclesiae regimen et procuratio, et quibus propterea ius est Ecclesiasticis viris honoris insignia impertiendi, Pallii ornamentum Archiepiscoporum proprium, nedum Archiepiscopis ipsis iuxta adhibitas ab eisdem de huiusmodi re postulationes concedere solent, sed vere aliquando etiam Episcopis, si iustae gravesque caussae id suadere videantur. Et sane S. Gregorium Magnum Episcopo Augustodunensi, S. Leonem IX Episcopo Bambergensi, recentiori aetate Benedictum XIV Herbipolensi Episcopo, et Pium IX Decessorem nostrum Episcopis Tridentino et Wladislaviensi Pallii honorem concessisse constat. Iam vero cum probe noverimus, Te, Venerabilis Frater, de commissi Tibi gregis salute dies noctesque cogitantem, nulli deesse boni Pastoris officio, in quo vera Episcopi laus continetur, et insideat animo Nostro tuorum de tua Dioecesi meritorum recordatio, singulare Tibi propensae in Te voluntatis Nostrae testimonium exhibendum censuimus. Quae cum ita sint, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quovis modo, vel quavis de caussa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, Tibi, Venerabilis Frater, personalem Pallii usum in sollemniis per Sacros Canones praescriptis, et in Dioecesi tantum Brugensi, et non alibi, Auctoritate Nostra Apostolica concedimus et indulgemus. Quapropter idem Pallium, Pontificalis officii insigne, de corpore Beati Petri sumptum, a quocumque quem malueris

Ob insignia sua merita Brugensis Præsul Pallio decoratur,

pastoralis muneris symbolo.

Catholico Antistite gratiam et communionem Apostolicae Sedis habente excipiendum, Tibi, Venerabilis Frater, destinavimus: ac volumus, ut ipse Antistes Tibi illud assignet iuxta formam praescriptam, quam idcirco una cum Nostris hisce Litteris transmitti mandavimus, pariterque volumus, ut idem Antistes a Te, Nostro et Romanae Ecclesiae nomine, fidelitatis debitae solitum accipiat iuramentum, iuxta formam pariter definitam et una cum hisce Litteris transmittendam. Ceterum non est cur moneamus Te, Venerabilis Frater, in Pallio ex ovium lana contexto ovem designari, quam bonus Pastor oberrantem suis impositam humeris in ovile reduxit, et inde Episcopum admoneri omnem sibi dandam esse operam, ut, ad boni Pastoris exemplum, deerrantes sui gregis oves, luporum praeda ne fiant, ad Christi caulas traducat. Id concedimus atque indulgemus, non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die XVI Iulii MDCCCLXXXIX, Pontificatus Nostri Anno Decimo secundo.

Pro Domino Card. Ledochowski.

F. ARCHIEPUS SELEUCIEN. SUBSTUS.

EPISTOLA

ad Archiabbatem Beuronensem D. Placidum Wolter, O. S. B., de laudibus defuncti fratris Mauri, eiusdem Congregationis Fundatoris.

SUMMA erga Nos studia tua tam apte vidimus explicata litteris quas die VIII Idus Augusti ad Nos dedisti, ut iis magnopere delectaremur. Profecto ita Nos animo comparatos eae litterae nactae sunt, ut earum Nobis futura esset acceptio gratissima et lectio iucunda. Eas siquidem maiorem in modum commendabat cum perspectus erga Nos animus religiosae familiae tuae, tum benevolentia singularis qua non modo ipsam complectimur, sed universum Ordinem, qui S. Benedicti nomine gloriantur legiferi conditoris sui. Hunc enim Ordinem semper plurimi fecimus, tanquam perinsigne Ecclesiae ornamentum, adeoque rationibus eius et decori (quod pro re nata pluries testati sumus) favemus impense. Gaudemus porro Te in capessenda cura collati muneris exemplum Tibi proposuisse defunctum fratrem tuum, qui tum eximia pietate, studio monasticae disciplinae et instituti, cui nomen dederat, amplificandi enituit, tum ingenii et doctrinae laude. praeclarisque operibus ad animarum salutem susceptis, Nobile hoc propositum tuum laetam Nobis spem facit, Te in novo officio obeundo non minus potestatis eius dignum heredem fore, quam virtutum ac meritorum. Quod ut cumulate praestare valeas, atque ut maioribus in dies incrementis, Te praesule, Beuronensis Congregatio floreat, large copioseque dari Tibi adprecamur gratiae coelestis munera, et Apostolicam Benedictionem Tibi et sodalibus quibus praees universis et singulis peramanter in Domino impertimus.

12 AUG. 1890.

Pontifex grates rependit pro acceptis litteris, easque laudat.

Amorem suum singularem erga meritissimum S. Benedicti Ordinem testatur.

Memoriam celebrat defuncti fundatoris Congregationis Beuronensis,

Votaque facit, ut vestigiis illustribus fratris, successor ejus digne adhæreat.

Datum Romae apud S. Petrum die 12 Augusti anno MDCCCXC.

Pontificatus Nostri decimo tertio

LEO P. P. XIII.

FINIS QUARTI VOLUMINIS.

ELENCHUS DOCUMENTORUM.

Constitutio *Pastor Aeternus.*

Pag.

1. Litterae Apostolicae *Vicariam potestatem Eius*, 1 Jan. 1890... 1
2. Litt. Encycl. *Sapientiae christianae*, 10 Jan. 1890 6
3. Litt. Apost. *Quod paucis abhinc mensibus*, 18 Jan. 1890 28
4. Epistola *In mezzo al profondo*, 15 Feb. 1890.. 30
5. Epistola *Quod tuae Nobis*, 19 Feb. 1890.. 32
6. Allocutio *Riceva il Sacro Collegio*, 2 Mart. 1890. 34
7. Lettera *Noi rendiamo*, 14 Mart. 1890.. 37
8. Epistola *Quod tua in Nos*, 15 Mart. 1890. 40
9. Epistola *Cum huic opportuna tempori*, 20 Mart. 1890.. 42
10. Epistola *Rem magni discriminis*, 20 April. 1890. 44
11. Allocutio *La vostra presenza*, 20 April. 1890. 48
12. Allocutio *Utique feliciter contigit*, 8 Maii 1890... 51
13. Litt. Apost. *Etsi apud nobilissimam Lusitanorum*, 3 Jun. 1890. 53
14. Epistola *Graviter molesteque*, 3 Jun. 1890 55
15. Allocutio *Priores curas Nostras*, 23 Jun. 1890 57
16. Epistola *Armeniam gentem*, 29 Jun. 1890. 60
17. Litt. Apost. *Sapienti consilio*, 8 Jul. 1890. 63
18. Epistola *Mirifice delectati*, 17 Jul. 1890... 65
19. Epistola *Graviter admodum*, 17 Jul. 1890 68
20. Epistola *Ignota tibi sollicitudo*, 7 Aug. 1890.. 71
21. Epistola *De societate ista vestra*, 8 Aug. 1890 73
22. Epistola *Litteras abs te proxime accepimus*, 7 Sept. 1890. 74
23. Litt. Encycl. *Dall' alto dell' Apostolico seggio*, 15 Oct. 1890.. 77
24. Epistola *Volenti laetoque animo*, 24 Oct. 1890... 92
25. Epistola *Fieri non poterat*, 3 Nov. 1890 95
26. Litt. Apost. *Religiosus Ordo Benedicti Patris*, Pridie Idus Nov. 1890... 97
27. Epistola *Suavissime affecti*, 14 Nov. 1890. 109
28. Epistola *Catholicae Ecclesiae*, 20 Nov. 1890.. 112
29. Litterae *Novum argumentum perspecti*, 20 Nov. 1890.. 117
30. Epistola *Redditae mihi sunt litterae*, 28 Nov. 1890. 119
31. Litt. Apost. *In supremo*, 15 Dec. 1890. 122
32. Litt. Apost. *Sempiternam dominici gregis*, 16 Dec. 1890... ... 126
33. Decretum *Quemadmodum omnium*, 17 Dec. 1890... 134
34. Epistola *Dignum pietate et prudentia*, 23 Dec. 1890 138
35. Allocutio *Augurio più bello*, 23 Dec. 1890 148
36. Litt. Apost. *Opportune quidem et auspicato*, 1 Jan. 1891... ... 143
37. Epistola *Comperimus libenter*, 10 Jan. 1891.. 146
38. Epistola *Praeclarum studium*, 10 Febr. 1891 148

Pag.

39. Allocutio *Si è compiuto*, 2 Mart. 1891. 151
40. Epistola *In ipso supremi Pontificatus*, 3 Mart. 1891 154
41. Litt. Apost. *Quod erat maxime optandum*, 3 Mart. 1891 160
42. Litt. Apost. *Gratus quidem et iucundus Nobis*, 4 Mart. 1891... 162
43. Epistola *Benevolo libentique animo*, 7 Mart. 1891... 164
44. Motu-Proprio *Ut mysticam Sponsam Christi*, 14 Mart. 1891... 165
45. Epistola *Quum gratae semper Nobis*, 16 Mart. 1891 170
46. Epistola *Summa animorum coniunctio*, 19 Mart. 1891.. 172
47. Epistola *Gratissimum*, 5 Maii 1891 174
48. Litt. Encycl. *Rerum novarum*, 15 Maii 1891. 177
49. Epistola *Inter graves ac multiplices*, 23 Maii 1891.. 210
50. Epistola *Quae Nobis*, 23 Maii 1891 213
51. Litt. Apost. *In hoc diuturno crudelique*, 25 Maii 1891... 215
52. Allocutio *Nihil est opus*, 1 Jun. 1891.. 217
53. Litt. Apost. *Cum Nobis Romanorum Pontificum*, 12 Jun. 1891. 220
54. Litt. Apost. *Non maius Nobis*, 15 Jun. 1891.. 222
55. Litt. Apost. *Illud in primis*, IX Kal. Jul. 1891... 232
56. Epistola *Pastoralis vigilantiae*, 25 Jun. 1891. 245
57. Epistola *Cognovimus ex litteris tuis*, 11 Jul. 1891... 252
58. Litt. Apost. *Optimae quidem spei*, 21 Jul. 1891... 254
59. Epistola *Singulari cum benevolentia*, 8 Sept. 1891.. 257
60. Epistola *Mirifice Nos*, 9 Sept. 1891 262
61. Epistola *Pastoralis officii*, 12 Sept. 1891.. 266

APPENDIX.

Breve *Romani Pontifices*, 16 Julii 1889. 271
Epistola *Summa erga Nos*, 12 Augusti 1890 273

INDEX ANALYTICUS

Pag.

1. **LITTERÆ APOSTOLICÆ**, de collegio clericorum Bohemorum in Urbe condendo. — 1 Januar. 1890 I

Munere supremo fungens, Pontifex de instituendo clero sollicitus, præsertim de collegiis variarum nationum Romæ condendis, auxiliantibus Cardinali Archiep. Pragensi et Imperatore Austriæ, Regeque Bohemiæ, collegium Bohemorum, in privata domo inchoatum, in ædes ad S. Franciscæ Romanæ suis sumptibus translatum, spe eximiæ juventutis ductus, necnon totius Bohemiæ votis obsecundans, canonice erigit 1-2. — Bohemiæ Episcoporum cura sit eodem ad summum triginta alumnos egregios mittendi 3.—Ratio studiorum atque morum instructionis hujus collegii describitur 3. — Ordinandi alumni a communi canonum lege eximuntur 3-4. —*Collegium Urbanianum* pro norma habeatur novi collegii 4; — quod Bohemiæ Antistites regent, per moderatorem ab eisdem proponendum, a summo vero Pontifice instituendum, Huic singulis annis regiminis rationem redditurum 4.—Adsit protector, necnon magister pietatis 4. — Annua subsidia collegio Bohemorum munificentia Romani Pontificis assignantur 5. —Cœterum liberalitas Bohemiæ tam salubri operi non defuerit 5.

2. **LITTERÆ ENCYCLICÆ**, de præcipuis civium christianorum officiis. — 10 Januar. 1890. 6

Posthabita sapientia christiana omnia mala imminent 6. — Progressio in ordine materiali, etsi hoc tempore ingens, hominem ad finem suum, Deum nempe cognoscendum atque amandum, ducere nequit 6.—Idem valet de societate 6.—Quare societas externa provehens, sed religionem negligens, non vera societas habenda est 6. — Hodie, quo magis crescit cura rerum corporalium, eo minor fit religionis sollicitudo 7. — Inde injuriæ fidei christianæ publice illatæ 7. — Inde discrimina hominum, civitatumque 7. —Vim ordini tuendo absque religionis vinculo imparem esse, graves jam casus docuere 7. — Quare, ut redeatur tum in privata vita, tum in publica ad christianam sapientiam, his Litteris Pontifex officia catholicorum describere intendit 7.

Catholici, fide suscepta, Ecclesiæque per ipsam subditi, officia sibi propria suscepere 8. — Uti civis terrenam patriam, ita, imo magis, catholicus Ecclesiam diligere debet, patriam cælestem, in terris peregrinantem 8. — Uterque amor a Deo auctore est, ideoque nequit alter cum altero pugnare 8. — Pugnant tamen aliquando, dum, ex culpa reipublicæ rectorum, ordo inter utrumque pervertitur 8-9. — Quibus in casibus Deo obediendum magis quam hominibus 9. — Hæc nullo modo seditio est 9. — Nam deest reipublicæ legitima potestas

Pag.

ad jubendum quod est contrarium rationi divinæ et summo bono 9. — Civilem auctoritatem, ut a Deo, catholicus veretur, usque dum non contradicit auctoritati divinæ 9-10. Nulla proin seditio, quum nulla ibi possit esse vera lex 10. — Ita docent principes Apostolorum 10. — Maximum christianorum officium est utramque patriam debito ordine diligere 10.— Teste JESU CHRISTO, veritas et caritas sunt nobilissimum redemptorum patrimonium 10. — Contra Ecclesiam vertuntur ipsæ progressiones scientiarum 11.— Superbia decepti, homines omnia ad meram humanam naturam contrahere volunt, semoto Deo et Ecclesia 11.—Sit proin catholicus religione sua rite imbutus, fidemque suam augere studeat 11.

Imo quisque paratus sit ad fidem quovis modo defendendam 12. — Dimicatio pro Ecclesia est Christianorum lex et gloria 12.— Fidem profiteantur et propagent 12-13. — Veritas christiana rite exposita assensum rationi postulat 13.— Prædicatio hæc necessaria 13. — Magistris primario incumbit ; sed secundario quoque privatis fidelibus, quorum opera perutilis teste concilio Tridentino 13.— Quisque exemplo et constantia fidem prædicare tenetur 13.

Sed et requiritur in certamine concordia 14. — Christus ad debellandos doctrinæ suæ hostes, Ecclesiam, ad modum corporis, cujus esset ipse caput, instituit 14. — Hæc societas perfecta exigit actionem communem in membris 14. — Primo adsit concordia sententiarum, de qua Paulus 14. — Principium agendi mens 14. — Hujus sibi relictæ defectus, accedentibus cupiditatibus, concordiam perdifficilem in naturalibus reddit 15. — At christiano unus Dominus, una fides 15. —Hæc unanimitas perfecta esse debet, quum unico fundamento nitatur, nempe divinæ rationis auctoritate 15. — Quid autem hæc auctoritas revelet, Ecclesia docet 15. — Ecclesiæ docenti obedientia aut perfecta aut nulla 16. — Præclarus affertur locus D. Aquinatis, de unitate fidei totius Ecclesiæ, ad mentem Pauli 16. — Hæc obedientia fidei complectitur, præter dogmata expresse diffinita, doctrinas universales et ordinarias Ecclesiæ ; insuper respicit regimen Episcoporum et imprimis Sedis Apostolicæ 16-17.—Ecclesia, societas perfecta, comprehendit omnes nationes 17.—Regit proin subditos, civili propriæ nationis potestati alia ratione subditos 17. — Ecclesia rectores civitatum, imponendo legem ipsis parendi, adjuvat 17.

Sed quod ad spiritualia pertinet sibi soli vindicat 17-18. — Multum interest inter utramque rempublicam 18. —Ecclesia, societas perfecta, sed altior, non se immiscet partibus politicis, neque determinat formas civilis regiminis 18. — Ecclesiam in hoc imitantes, catholici ad partes Ecclesiam ne trahant, et ad defensionem religionis, omni inter se seposito dissidio, convolent 18. — Utraque societas in suo ordine principatum tenet 19. — Civis jus habet ut a civili potestate adjuvetur, non solum ut bene sibi esse liceat, sed ut morum

Pag.

perfectionem, quippe per veram religionem, attingere possit 19. — Leges proin civiles ordinem moralem respicere debent 19. — Unde Ecclesia nequit patrocinari malos legislatores, sed fovere eos debet quos æquius civili potestate usuros prævidet 19-20.

Ita et catholici agant oportet 20. — Consensus animorum necessarius ad fallendas insidias hostium Ecclesiæ; quod experientia, ex defectu concordiæ atque virtutis bonorum, malorum audacia crescens docuit 20.— Res catholicas recturi fugiant simul falsam prudentiam ac temeritatem 20. — Prudentia carnis describitur 20. — Quam nociva sit causæ christianæ ostenditur 21. — Non secus ac falso prudentes, increpandi sunt, qui partes magistrorum sibi temerarie et contentiose assumunt 21. — Optime certe qui strenue quidem, sed ut milites ducibus parentes, in certamen descendunt 21-22. Commendatur hæc virtus indeficiens, prudentiæ spiritus conjuncta 23. — Politica prudentia bonum commune prospiciens, in Ecclesia imprimis Romanum Pontificem respicit, dein Episcopos ; qui ordo ab omnibus servetur oportet 22-23. — Antistites judicare non privatorum est sed supremi Pastoris 23. —Citatur Gregorius magnus 23.— Summum remedium esse in reditu ad virtutes christianas, exemplo populi Judaïci aperte constat 23.

In pœnam degenerantium Christianorum maxima mala civitatibus imminent 23-24.— Quæ mala, cura hominum haud deflectenda, a solo misericordi Deo humiliter exorato depelli poterunt, et a virtutibus christianis redivivis 24. — Imprimis instauretur caritas : caritas nempe Dei conjuncta cum caritate proximorum 24. — Commendatur mandatum *novum* caritatis fraternæ, a primis christianis mire servatæ, hodie summe necessariæ 25.— Monentur patresfamilias, ut educandorum christiane liberorum sedulo operam suscipiant 25. — Qualis esse debeat ista institutio 25-26. — Commendantur catholici qui scholas proprio sumptu paravere 26. — Stimulatur zelus Antistitum 26. — Apostolica benedictio impertitur 27.

3. **LITTERÆ APOSTOLICÆ**, de festo S. Iosephi in Hispania regionibusque ei subiectis restituendo. — 28 Januar. 1890... 28

Inter fructus e recenti Encyclica perceptos Pontifex salutat Hispaniæ catholicæ postulationes de instaurando publice festo S. Iosephi 28. — Tituli ad hunc cultum commendantur specialissime pro Hispania, S. Teresiæ, eximiæ S. Josephi cultricis, patria 28. — Ratas habens hasce postulationes Pontifex sancit festum 19 martii per totam Hispaniam diebus festis accensendum 29.

4. **EPISTOLA** ad Cardinalem Rampolla, de morte fratris Iosephi Cardinalis. — 15 Februar. 1890... 30

Pag.

Pontifex recolit multiplicia affectus condolentis testimonia sibi undique exhibita in morte dilectissimi fratris 30. — Cum Societate Jesu, partes præcipuas huic luctui Roma habuit 30.— Publice se gratum Pontifex testatur 30.—Vota facit pro anima defuncti 30.

5. **EPISTOLA** ad Cardinalem Benavides et Navarrete Archiepiscopum Cæsaraugustanum. De Catholicorum conventu Cæsaraugustæ habendo. — 10 Februar. 1890 ... 32

Pontifex laudat propositum celebrandi novi conventus, simulque recolit conventum Matriti anno superiore habitum 32. — Vota facit, argumenta retractanda probat, Episcopos, imprimis cardinalem Præsidem, ut sapienter conventum regant, hortatur 32. — Fructus princeps colligendus sit concordia bonorum in tuenda Ecclesia 33. — Pontifex premit catholicos ut tandem, monitis parentes suis, steriles discordias ponant 33. — Optatissimam hanc concordiam zelo præsulum instanter commendat 33.

6. **ALLOCUTIO** ad S.R.E. Cardinales. De officio summi Pontificis. — 2 Mart. 1890 34

Pontifex vota Sacri Collegii grate excipiens, vitam suam Deo devovet ad pugnandum pro Ecclesia undique oppugnata 34.—Thesauros catholicæ doctrinæ societati summe profuturos sperat 34. — Mentes hominum a veritate aversas dolet 35. — Catholica doctrina, nedum obsit progressui humanæ societatis, ipsum summopere tuetur 35.— Quare, quidquid calumnientur hostes, a prædicando verbo salutis numquam desistet 35. — Utinam rectores civitatum saperent, Ecclesiamque iuvarent 36. — Sacro Collegio benedicit 36.

7. **LITTERA** ad Gulielmum II, Imperatorem Germaniæ, de conventu Berolini habendo ad deliberandum de conditione opificum. — 14 Mart. 1890 37

Pontifex Imperatori gratias agit de invitante se epistola, deque consilio salutari ab ipso inito 37.— Recolit quæ ipse in eodem ordine egerit, dixerit 37. — Ad quæsitum solvendum, quum multa utiliter statui possint a potestate civili, eadem lætanter se probaturum declarat 37-38. — Sed insuper, teste ipso Imperatore, declarat adhibenda remedia a religione petita, necnon ab Ecclesia 38.— Rationem hujus asserti exponit 38.— Quid possit ad hunc finem Ecclesia libertate pollens ostendit 38. — Vota faciens pro felici successu conventus, gaudet Episcopum Breslaviensem eidem interfuturum 39.

8. **EPISTOLA** ad presb. Sarda y Salvany, directorem ephemeridis « Revista popular ». De ratione scriptoribus ephemeridum servanda. — 15 Mart. 1890 40

Pontifex gratias agit scriptori de votis transmissis cum mu-

Pag.

nere, deque zelo luculenter expresso 40. — Scriptoribus ephemeridum commendat spiritum concordiæ, obedientiam Sedi Apostolicæ atque Episcopis 40. — Graviter dolet et reprobat aliter nonnullos se gessisse 40. — Invitat scriptorem ut commendet lectoribus conventum Cæsaraugustæ proxime habendum, a quo multum pro concordia sperat 41.

9. **EPISTOLA ad Episcopum Orgeliensem. De sedando discordiarum studio. — 20 Mart. 1890** 42

Pontifex commendat opportunam epistolam nuper ab Episcopo Orgeliensi de studio concordiæ ad clerum gregemque datam 42. — Agendi ratio discordiæ amatorum gravissime notatur 42.— Non religionis sed alterius rei studium foventes, lucem oderant cæci cæcorum duces 42. — Inter quos dolendum est quosdam ecclesiasticos et religiosos viros, inscios forsan, reperiri 43. — Valde inde commendat Pontifex zelum Præsulis Orgeliensis, cujus opus præcellens optat fore perutile ad revocandos animos discordiarum æstu laborantes 43.

10. **EPISTOLA ad Philippum Archiepiscopum Coloniensem. De quæstione sociali, deque missionibus Africanis. — 20 April. 1890.** 44

Pontifex sese quæstioni sociali maxime profitetur sollicitum 44. — Ad hanc solvendam potiores partes Ecclesia agit quippe cui Evangelium commissum est, omnia jura ac officia perfecte complectens 44.— Germani Antistites hujus veritatis plane conscii, adlaborent certatim, ut greges ad normam Christi vitam degant, ut servatis justitia et caritate, molestiæ inopibus minuantur, divitibus fraternus animus acuatur 45.— Germanorum zelus et opera laudantur; quæ optatur ut foveantur et crescant 45.

Sed et eruditioni barbarorum sollicita est Ecclesia, imprimis nunc Africam incolentium 46. — Zelus Germaniæ catholicæ aperto sibi campo non desit 46. — Condatur institutum ad instar collegii Belgici pro regionibus Congi 46. — Collatis consiliis Germanorum Antistitum hoc argumentum instanter commendatur v7.

11. **ALLOCUTIO ad cives Italos magna frequentia ad patrem convolantes. De officiis Italorum catholicorum. — 20 April. 1890** 48

Amoris signa ab Italis accepta gratissima sibi Pontifex declarat 48. — Mæstus enumerat mala Ecclesiam in Italia opprimentia vel ei minitantia 48. — Ingravescente bello catholici Itali strenue partes Ecclesiæ tueantur 49. — Gratulatur peregrinantibus 48. — Religionem tutando optime inserviunt patriæ 49. — Ubi sint veri Italiæ amici ostendit 50. — Quare Itali fideles, consiliis nuper a se datis obtemperent, venerabilem Luxago imitati 50.— Libertatem S.Sedis strenue vindicent 50.

Pag.

12. **ALLOCUTIO** ad fideles Germanos Romam peregrinantes. — 8 Maii 1890 51

Pontifex laudes celebrat Gregorii magni, cujus operis hæredes sunt Pontifices Romani 51. — Munus hoc salutiferum repudiari ab hominibus queritur 51. — Gaudet res Germanorum in meliora conversas 52. — Sperat mox apud ipsos plenam Ecclesiæ libertatem futuram 52. — Laudat pietatem peregrinorum, eisque benedicit 52.

13. **LITTERÆ APOSTOLICÆ** de festo S. Iosephi in Lusitania regionibusque ei subiectis restituendo.— 3 Junii 1890... 53

Pontifex lætatur Encyclicas suas litteras de cultu S. Josephi in Lusitania tulisse fructum 53. — Votis Antistitum et populorum obsecundans, festum almi Patriarchæ antiquo juri restituit, intuitu cultus specialis quo a Lusitanis honoratur, uberisque boni inde orituri 53. — Sit igitur, ut olim, dies 19 martii per Lusitaniam regionesque ei subjectas festum de præcepto 54.

14. **EPISTOLA** ad Petrum Iosephum Episcopum Viglevanensem. — 13 Junii 1890 55

Dolet Pontifex de gravi injuria præsuli Viglevanensi a potestate laïca irrogata 55. — Eamdem tamen Ecclesiæ profuturam sperat, concilia impiorum reserando 55. — Hortatur Episcopum, ut priorum temporum memor, animo inconcusso stet 55.

15. **ALLOCUTIO** ad S. R. E. Cardinales. De confirmanda electione Patriarchæ Maronitarum Antiocheni. — 23 Junii 1890 57

Pontifex celebrat nationem quæ Montem Libanum tenet 57. — Narrat electionem novi Antiocheni Maronitarum Patriarchæ 57. — Postulantibus Episcopis atque ipso electo, de sententia Consilii fidei propagandæ, electionem sanandam probandamque censet, electumque pallio decorandum; deinceps præscripta synodi Libanensis 1736 melius servanda 58. — Tres novi cardinales creantur 59.

16. **EPISTOLA** ad Patriarcham Ciliciæ et Episcopos Armenii ritus Rom. Sed. conjunctos. De proxime habendo Patriarchali Armen. Synodo. — 29 Junii 1890 60

Zelum suum pro illustri Armenorum Ecclesia Pontifex testatur 60. — Lætatur de proximo habendo synodo patriarchali 60. — Fructus ab eo sperandos describit 60. — Monita præcipua conventuris dat 61. — Zelum Episcoporum Armeniæ stimulat 61. — Omnia ab oratione expectanda 61.

17. **LITTERÆ APOSTOLICÆ**. De collegio scriptorum commentariorum « la Civiltà cattolica ». — 9 Julii 1890... 63

Pag.

Scriptores « *Civiltà cattolica* » a Pio IX in collegium constitutos Pontifex recolit 63. — Fructus inde perceptos probans,confirmat idem collegium,illudque immediate Præposito S. J. subesse vult 63. — Rationem studiorum ipsi præscribit, imprimis quoad doctrinam S. Thomæ, jam præclare ab his scriptoribus illustratam 64. — Fructus annuus ex hoc labore perceptus Collegio et provinciis Italicis S. J. præscribitur applicandus 64.

18. EPISTOLA ad Cardinalem Lavigerie. De cultu humaniore Africæ. — 17 Julii 1890 65

Lætatur Pontifex per missionarios Algerienses Africæ cultum progredi 65.— Laudat intrepidos viros, necnon principes barbaros ipsis faventes 65. — Laudat insuper acta in conventu Bruxellensi, cujus præclara studia sibi specialissime cordi esse testatur 65-66. — Sed imprimis ut augeatur numerus præconum salutis optandum 66. — Verus miles Evangelii describitur 66. — Zelum Cardinalis Pontifex stimulat 67. — Laudat certamen institutum, in quo optimi auctor operis de servitute agentis præmio donetur 67. — Prima tamen ipse Pontifici in cælesti ope, cujus auspicem, suam benedictionem impertit 67.

19. EPISTOLA ad Archiepiscopum Rhodiensem, Episcopum Melitensem,qua vindicatur conventio cum Anglia inita. — 17 Julii 1890 68

Contumeliam Pastori factam esse queritur Pontifex, atque documenta non vulganda, in publicum edita, populares animos turbasse 68. — Melitensis populi laudat indolem, ingenium, recentia vota 68. — Eo magis damnandæ inimici hominis insidiæ 69. — Romani Pontifices, teste historia, bonum populorum semper procurarunt, præsertim religiosum, sibi commissum 69. — Conventionem nuper cum Britannico gubernio initam ad sanum judicium revocat 69. — Cleri institutionem ad mentem S. Sedis Præsuli commendat 70. — Cleri similis, populus concordiam diligat, matrem Ecclesiam colat atque defendat 70.

20. EPISTOLA ad Episcopum Leodiensem de tertio Leodii habendo sociali conventu. — 7 Aug. 1890.. 71

Pontifex læte accepit nuntium novi conventus socialis Leodii mox habendi 71.— Gaudet quæstionem de æqua laborum mercede specialissime ibidem ad mentem Sedis Apost. esse retractandam 71.— Opem Dei congressuris optat eisque benedicit 71.

21. EPISTOLA ad Maximilianum Zara praesidem, sodalesque societatis Paullianæ. — 8 Aug. 1890 73

Pontifex societatis Paullianæ laudat incrementum, consilium, fructus, ejusque stimulat zelum.

Pag.

22. **EPISTOLA** ad Cardinalem Manning, Archiepiscopum Westmonasteriensem de rebus Hibernis et Melitensibus. — 7 Sept. 1890. 74

Pontifex pro acceptis litteris gratias agit 74. — Queritur Romani Pontificis acta ab inimicis in deteriorem partem accepta 74. — Recolit quid et quo animo in rebus Hiberniæ nuper egerit 74.— Item recolit qualem de rebus Melitensibus cum Britanniæ Regina conventionem inierit 75. — Quum opiniones falsæ de Romano Pontifice, stimulante odio, tenaces sint, prudentiæ et gratiæ Cardinalis confidit, ut veritas mox superet calumnias 75.

23. **LITTERÆ ENCYCLICÆ** ad Episcopos, clerum, populum Italiæ. De bello Ecclesiæ in Italia illato. — 15 octobr. 1890 77

Ad Sedem Apost. evectus, Pontifex dolet non proprios labores, sed ruinam fidei Italiæ minitantem 77. — Iterum vocem attollit, ut de periculo gregem moneat 77. — E factis non novis sed ordine congestis scopum hostium Ecclesiæ eruet, præsertim sectarum massonicarum 78. — Principatu civili Pontificum violato, in ordines religiosos sævitum; clerus militari cingulo adstrictus ; patrimonium ecclesiasticum direptum ; religio a publica vita exsul, in privata frustratur per civile matrimonium, et laicam, uti aiunt, disciplinam scholarem 78-79. — Securis ad radicem missa 79. — Quæ omnia non ideo minus odiosa quia aliis in nationibus sæviunt 80. — Nullibi tam acriter urgentur quam in nova Italia, stimulos agente secta tenebricosa 80.— Testes sint novus codex legum, lex de operibus piis, signum apostatæ flagitiose erectum, oratio nuper a principe gubernantium publice habita 80-81. — Ex his quæ jam perpetrata sunt, licet conjicere quanta mala adhuc Italiæ a secta immineant 81. — Citantur vota in massonicis conventibus emissa 81. — Hæc non celare sed strenue deprecari Pastoris est 82. — Solemnibus verbis Pontifex contra tanta scelera protestatur 82. — Deo fisus bonorum zelum stimulat ad omnia media contra communem hostem adhibenda 83. — Populus de imminenti periculo sedulo instruatur, ut pro fide timens, fortiter impiis resistat 83. — Prodant credentes virtutem conscientia debiti sacri ortam 84. — Pastoribus uniti, segregent se prorsus a sectis, operibus bonis devoti 84.— Ephemeridibus, omnisque generis scriptis, impia scripta obtundant 84.— Litteris nostris imbuti, sciant aliquid pro nomine Christi tolerare 84. — Religionis inimicæ, res Italiæ bono sociali et politico æque adversantur 85. — Imminuti mores, ordo turbatus, opes dissipatæ : en sectæ massonicæ ineluctabile opus 85. — Status, familia, divitiæ, sine religione consistere nequeunt 85. — Bona tum privata tum publica a religione fluentia enumerantur 86. — Religionis naufragium dupliciter Italiæ exitiosum foret, cui

Pag.

nempe antiqua gloria omnis a religione catholica manabat 86. — Quare pessimam in patriam committit rapinam, qui eam tam fecundo thesauro frustrari aggreditur 87. — Periculum ingens a socialistis imminet, quos nulla vis poterit continere nisi religio 87. — Insuper lucta Italiæ cum S. Sede, politice priori funesta est valde 88. — Hæc lucta intus scindit corda, privat ordinem viribus sanioribus 88. — Foris, Italiæ reddit infestos quotquot colunt libertatem Vicarii Christi 88.— En opus sectarum exitiale! 88—Ponatur e contra libertas plena Ecclesiæ 88. — Quam felix rursus patria floreret! 88. — Quæstio socialis pacifice soluta, libertas publica bonis moribus tuta, concordia restituta inter utramque potestatem, rectores civitatum jurium suorum certiores, totius catholici orbis Italiæ reconciliati, decus S. Sedis in Italiam refulgens, avita gloria rediviva, Roma caput orbis christiani 89. — Optimi patriæ amici catholici 90. — Pontifex excitat zelum Præsulum, ut hisce doctrinis greges imbuant 90. — Sciant, nedum sectarii, saltem ignavi juvenes res ad pessima declinare nisi alia via ineatur 90. — Adjutorium desursum implorat a Deo, a Domina Rosarii, a principibus Apostolorum 91.

24. EPISTOLA ad Cardinalem Mermillod, Episc. Lausanensem et Genevensem, aliosque Helvetiæ Episcopos. De fovenda universitate Friburgensi. — 24 Octobr. 1890 92

Pontifex inter acta conventus Friburgi nuper habiti imprimis probat quæ ad Universitatem ibidem conditam pertinent 92. — Laudat zelum ab Episcopis huic operi devotum 92. — Optima in futurum sperat ab hoc vetere christianæ sapientiæ ædificio,superatis procellis,denuo assurgente 92. — Christiana sapientia civitatum salus 93. — Magisterii Supremi sibi divinitus commissi munera implens 93. — Pontifex testatur gratissimas sibi fore quascumque curas in fovendum Friburgense Athenæum ab Episcopis impensas 93.

25. EPISTOLA ad Cardinalem Sanfelice, Archiep. Neapolitanum, et Capecelatro, Archiepiscopum Capuanum, et alios Campaniæ Episcopos. De obedientia Episcopis a fidelibus debita.— 3 Novemb. 1890 95

Pontifex laudat Præsulum Campaniæ concordiam ac zelum 95. — Dolet nonnullos ex eorum subditis, dissidia ac diffidentiam serentes, sese temere, indisciplinatorum instar militum, proprii Episcopi auctoritati subtrahere 95. — Deterior inertiâ contumax zelus 95.

26. LITTERÆ APOSTOLICÆ. De regimine et disciplina Congregationis Anglo-Benedictinæ novanda. — Pridie idus Novemb. 1890 97

Pontifex recolit ordinem S. Benedicti de Anglia inde a sæculo VI specialissime meritum, ibidem maxime quoque flo-

Pag.

ruisse 97. — Post sæculi XVI tempestates, Legibertus Buckley, unus superstes, Congregationis Anglo-Benedictinæ auctor 97. — Quam Congregationem Paulus V adprobavit, legibusque instruendam curavit; Urbanus VIII privilegiis auxit, missionibus accommodavit; Benedictus XIV in obeundis missionum officiis adjuvit; Pius IX ad communem disciplinam initialemque probationem adducendam statuit 98. — Ipse Pontifex visitatorem ad ipsam misit, atque concilia inde orta comprobavit 98. — Nunc per se quædam scopo obstantia tollere intendit 99. — Ostenditur qua sapienti ratione Urbanus VIII tunc temporis jurisdictionem ac disciplinam Congregationis missionibus addictæ diffinierit 99. — Sed instauratis monasteriis discordia orta inter duplex elementum monasticum et missionale 99. — Congregatio quum natura magis monastica sit, missiones monasteriis parere æquum est 100. — In quovis ordine ex duplici elemento sanctificationis internæ, activitatisque externæ, prius naturam ipsius magis exprimit 100.— Inde, quum Congregatio Anglo-Benedictina monastica sit, a cænobiorum rectoribus moderanda est 100. — Quod aperte docet historia prioris Congregationis a S. Augustino, juxta mentem S. Gregorii M. conditæ 100. — Omnia per monachos Abbatibus parentes fiebant tam extra quam intra claustrorum septa 101. — Qualis floruit per sæcula, talis instaurata vigeat oportet 101. — Idem eruitur ex Constitutione *Plantata* Urbani VIII 101. Ita fert consuetudo universalis Ordinis Benedicti, ut monasteriis missiones pareant 102. — Tali disciplina utrisque perutilis; nam impedit ne monasteria per labores missionales exhauriantur, et vicissim per exempla claustralia missiones fœcundantur 102. — Monasteria sunt tamquam officinæ optimorum scriptorum 103.— Ipsa educatio juventutis a cœnobiis majorem accipit existimationem et fructum 103. — Relationem hanc missionum ad monasteria in responsis Cardinalem intendisse, non inficit responsum ad primum quæsitum, diserte declarat responsum ad secundum caput; quod per singulas partes ostenditur, quæ pertinent ad novas missiones suscipiendas, ad missionarios deligendos, ad excitanda studia, ad rectorum sedem, ad unicum tirocinium, ad capitula generalia 103-105. — Accedit responsum ad quintam quæstionem, quo constitutio monasticæ legi quam maxime conformanda declaratur 105. — Hisce permotus Pontifex statuit sequentia 105. — Munera provincialium ac binæ provinciæ missionales delentur 106. — Missiones jurisdictioni monasteriorum submittuntur 106.— Ad præpositos monasteriorum transferuntur privilegia Provincialium 106. — Præpositi quoad missiones præsidi generali morem gerant 106. — Nonnisi optimi missionibus destinentur 106. — Missionarii quotannis aliquod tempus in propriis cœnobiis degant 107. — Per novum consilium missiones, earumque pecuniæ inter monasteria æque

Pag.

distribuantur 107. — Novus ordo constitutionum elaboretur ad mentem in hisce expositam 107. — Pontifex præsentia decreta omnino servanda declarat 107.

27. EPISTOLA ad Cardinalem Benavides y Navarrete Archiepiscopum Cæsaraugustanum. De concordia et zelo pacifico. — 14 Novemb. 1890 109

Pontifex lætatur de felici eventu congressus Cæsaraugustæ habiti, imprimis de jure ac libertate Supremi Pastoris strenue vindicatis ab iniqua temporum oppressione, adprobante numerosissima, clarissimaque corona 109. — Lætatur Hispaniam, virium consciam, ad certamen fidei experrectam 110. — Dolet adhuc remanere quosdam contumaces catholicos, discordiæ addictos 110.— Sperat fore ut tandem ad meliorem sensum se recipiant 110. — Laudat Episcopos Hispaniæ, eorumque stimulat zelum pacificum 110. — In defensione Ecclesiæ abdicanda commoda et judicia privata 111. — Pontifex vota faciens Hispaniæ Catholicæ benedicit 111.

28. EPISTOLA ad singulos catholici orbis Episcopos. De missionibus Africanis stipe communi iuvandis. — 20 Novemb. 1890 112

Pontifex testatur Ecclesiam delendæ servitutis semper fuisse sollicitam, ope imprimis Romanorum Pontificum 112. — Recolit litteras a se de eodem argumento ad Episcopos Brasiliæ missas, quæque egerit pro tollenda immani servitute Afrorum 113. — Fructus laborum læte grateque salutat, imprimis conventus Bruxellis ac Lutetiæ habitos 113. — Gravior Pontifici cura ut floreat apud Afros religio christiana, humanæ dignitatis magistra 114. — Plures in hac messe operarii requiruntur, itemque pares opes, angustiis presso supremo Pastore, a fidelibus totius orbis expectandæ 114-115. — Colligatur quotannis, die Epiphaniæ Domini, pecunia ad hunc finem, Romam mittenda, atque inter missiones Africanas dispertienda 115. — Pontifex sperat hac abundanti stipe nullo modo institutum Lugdunense *a propagatione fidei* frustratum iri 116.

29. LITTERÆ ad cardinalem Bausa, Archiepiscopum Florentinum. De cultu Sacræ Familiæ.— 20 Novemb. 1890 117

Pontifex grate excepit vota purpurati Præsulis cultum Sacræ Familiæ respicientia 117. — Servandam declarat formam huic cultui a Pio IX adscriptam 117. — Commendat egregie pietati fidelium hunc cultum tot rationibus præcellentem 117. — Vota facit ut extendatur magis, formulamque orandi se confici curasse testatur 118.

30. EPISTOLA ad Episcopum S. Flori. De agendi ratione catholicorum in Republica Gallica. — 28 Novemb. 890... 119

Pag.

De funesto dissidio in Galliis orto quid sentiat Ecclesia ex actis ejusdem patet 119. — Non abhorret ab aliqua forma reipublicæ, religionis animarumque sollicita 119. — Nil definiens de juribus, cum existentibus potestatibus tractat 119. — Hanc agendi rationem fideles sequantur, boni religionis causa, imprimis catholici Galli 120. — Ducibus Episcopis, conveniant in tuenda jura religionis 120. — Plura mala sequerentur ex alia agendi ratione 120.

31. LITTERÆ APOSTOLICÆ quibus seminarium clericorum e diœcesibus Italiæ superioris in urbe canonice constituitur. — 15 Decemb. 1890 122

Pontifex testatur se clero informando, institutis ei in urbe excitatis, præcipuas semper curas impendisse 122. — Collegium a S. Carolo conditum 122, insubriæ alumnis fœcundum, urbe capta solutum, jam Italiæ superioris clericis patens fausto die instauratum, legibus ac magistris optimis se curante instructum, Pontifex, postulantibus ejusdem seminarii patrono ac præposito, sub auspiciis SS. Ambrosii et Caroli suprema auctoritate constituit 122-124.— Quædam de studiorum ratione diffinit 124. — Vota facit, ut alumni expectationi suæ respondeant, Antistites instituto libenter utantur, fideles illud pecunia juvent 124-125.

32. LITTERÆ APOSTOLICÆ de probandis statutis seminarii in oppido Comillas, diœcesis Santanderiensis erecti. — 16 Decemb. 1890 126

Laudatur Antonii Lopez et filii Claudii Lopez marchionis de Comillas pium condendi seminarii consilium 126. — Exponuntur postulationes fundatorum, ac statuta seminarii 127. — 1. De patria recipiendorum alumnorum ; 2. de gratis alendis, deque sumptibus propriis admittendis alumnis ; 3. de præsidio seminarii Romano Pontifici ejusque Nuntio oblato ; 4. de magisterio Soc. Jesu commisso, deque ædibus 127-128. — 5. De magistris, 6. de casu violati pontificii juris, 7. de jure conditorum vel parochi oppidi, 8. de studiorum ratione, 9. de institutis legibusque, 10. de requisitis a cooptandis alumnis : 1° quoad ætatem, 2° quoad mores, 3° quoad experimentum præbendum, 4° quoad libros, vestes, victum, etc., 5° quoad mansionem in Seminario, 6° quoad probationes subeundas, 7° quoad studiorum rationem, 8° quoad dimissionem, 9° quoad ordinationes, 10° quoad intermissionem studiorum ; 11. de dotibus a benefactoribus conferendis, 12. de tributo orationum conditoribus debito 129-132. — Pontifex rite omnibus oratorum postulationibus annuit 132.

33. DECRETUM de nonnullis abusibus qui in instituta religiosa irrepserant evellendis. — 17 Decemb. 1890 134

Leges nonnunquam a fine deficiunt 134. — Tales fuerunt in aliquibus mulierum ac laicorum congregationibus ea quæ

Pag.

pertinent ad conscientiæ manifestationem, ad confessarios ordinarios et extraordinarios, ad directionem ipsis competentem 134. — Quare SS. D. N. Leo XIII decrevit : 1. In his congregationibus a manifestatione intima conscientiæ abstinendum 135. — Statuta contraria delenda 135. — 2. Hæc manifestatio a superioribus nullo prorsus modo expetatur : secus denuncientur superioribus majoribus, vel S. Congregationi 135. — 3. Libere facta permittitur 136. — 4. Confessarii extraordinarii concedantur petentibus,ab ordinariis designandi 136. — 5. Accessus ad s. Synaxim ad solum confessarium spectat, nullo modo ad superiores, nisi casu gravi scandali post ultimam confessionem commissi 136.— 6. Superiores de frequenti communione a confessario concessa monendi sunt 136. — Rationibus huic licentiæ obstare visis confessario manifestatis, ejus sententiæ pareant 136. — 7. Decretis rebelles incurrant pœnas latas contra superiores Ap. Sed. mandata violantes 136. — 8. Decretum hoc, vernaculo sermone constitutionibus insertum, quotannis legatur 137.

33. EPISTOLA ad D^m Lud. Windhorst, Franc. Branntz, Carol. Trimborn, præsides unionis popularis catholicorum Germaniæ. — 23 Decemb. 1890 138

Pontifex laudat opus ab egregiis viris ad religionis et patriæ tutamen susceptum 138. — Dei benedictionem ipsis adfuturam pollicetur 138. — Vota facit pro felici exitu tam salutaris consilii 138.

34. ALLOCUTIO ad S. R. E. Cardinales de lucta ingravescente in Italia. — 23 Decemb. 1890... 140

Pontifex vota votis rependit 140. — Utinam natus Salvator mundo et Ecclesiæ pacem conferat ! 140. — Interim in lucta Pontificem zelus bonorum solatur 140. — Ecclesiæ, utpote Italiæ inimicæ, magis in dies adversatur impietas 140. — Ubi sint veri Italiæ hostes 141. — Mirum sane quod viri neque sectis addicti,neque ingenio orbati hanc veritatem non cernant 141. — Boni bonis se jungant ad defendendam religionis libertatem 141. — Agitur enim de religione, non de quæstione politica 142. — Sacro Collegio Pontifex benedicit 142.

35. LITTERÆ APOSTOLICÆ de sacris solemnibus proximo mense iunio in honorem sancti Aloisii Gonzagæ peragendis. — 1 Januar. 1891 143

Pontifex lætatur sæcularia festa S. Aloysii Gonz. tanta pietate incendere orbis fidelium animos 143. — Juventutis Patrono ipse devotissimus, optimos ex his festivitatibus fructus sperat colligendos 143. — Juvenum exemplar diserte celebrat 143. — Sodalitates ad S. Aloysii festa celebranda institutas laudat 144. — Puerorum ac puellarum zelum excitat 144. — Postulationibus annuens, Pontifex concedit tum

Pag.

peregrinantibus Romam, tum id non valentibus, indulgentias animabus patientibus in purgatorio profuturas 145.

37. EPISTOLA ad Salvatorem Archiepiscopum Genuensem de festis in honorem Christophori Columbi. — 10 januarii 1891... 146

Pontifex laudat egregie festa in honorem Christ. Columbi Genuæ celebranda modo congruo indoli tanti viri 146. — Incepta Columbi evangelico spiritu ducta 146. — Catholicas fore columbinas solemnitates haud dubitat 146.

38. EPISTOLA ad Cardinalem Parocchi, Urbis Vicarium, et ad Curatores Sæcularium Solemnium S. Gregorii Magni. — 10 februarii 1891... 148

Pontifex testatur gratissimas sibi fore solemnitates sæculares Gregorii Magni ad Cathedram Petri erectionem recolentes 148. — Laudes perillustris sui decessoris dicit 148. — Solemnitatibus celebranda sunt tanti Pontificis exempla, et Romæ catholicæ dignitas 148. — Magnæ inde gratiæ Deo totius boni auctori agendæ, atque inclyti Pontificis monumenta colenda 149. — Quæ pie recogitata præsenti ætati multiplici titulo perutilia erunt 149. — Utinam intuitu meritorum Gregorii Deus Ecclesiam procellis eripiat 149-150.

39. ALLOCUTIO ad S. R. E. Cardinales de Pontificatu Gregorii Magni, sui Pontificatus glorioso exemplari. — 2 martii 1891. 151

Præteriti anni angustias memorans, Pontifex annum novum vix faustiorem expectat 151. — Vota S. Collegii, Gregorio Magno commissa, pergratus accipit 151. — Tempora presentia temporibus Gregorii haud dissimilia profitetur 151. — Confert utrimque hostes Pontifici devincendos 151. — Laudat zelum et opera Gregorii Magni, a quibus ipse exemplar sumpsit, in Oriente, in Anglia 152. — Ut Leo Magnus Attilam, Gregorius Agilulphum ab Italia continuit, et populum suum a vexationibus bizantinis vindicavit 152. — Ipse pariter Italiam a pessimis inimicis liberare conatur 152-153. — Ut olim Gregorius, et ipse pro libertate contra servitutem decertavit in Brasilia deletam, in Africa delendam, ope quidem religionis 153. — Huic scopo munificentias anni jubilaris instantis magnam partem attribuet 153. — Invocato Gregorio Magno, S. Collegio benedicit 153.

40. EPISTOLA ad Cardinalem Fredericum Fürstenberg, Archiepisc. Olumucensem, et Franciscum a Paula Schönborn, Archiepisc. Pragensem, et venerabiles Fratres Archiepisc. et Episc. Imperii Austriaci. De quibusdam capitibus congressui Antistitum commendandis.—3 martii 1891.... 154

Pag.

Pontifex gaudia sua doloribus mixta testatur 154. — Describit impiorum consilia et mala inde oriunda 154. —Quare omnes rectores et subditos de propriis officiis est adhortatus ; præsertim tamen Episcopos, qui mira consensione Pastorem adjuvarunt 155. — Zelum imprimis Austriæ Antistitum laudibus effert. Quem ad zelum augendum, ut quotannis congrediantur suadet 155-156. — Perutiles tales sunt congressiones tum Præsulibus, tum gregibus, et ipsis cum maximo fructu conventus celebrantibus 156. — Argumenta congressuris non deerunt : vinculum unionis cum Supremo Pastore ; vindicanda libertas Pontificis ; negotia communia tractanda ; clerus ad mentem Tridentini concilii educandus ; populus fidelis doctrina, pietate informandus ; boni libri, diaria vulganda 156-157. — Ultimum eo magis necessarium quo plures in Austria pravæ ephemerides in vulgo sparguntur 158. — Unaquæque regio suas habeat ephemerides bonas 158. — Superest et cura opificum, ad mentem legis evangelicæ 158.

41. LITTERÆ APOSTOLICÆ de festo S. Iosephi in Pedemontis, Liguriæ, Longobardiæ et Sardiniæ regionibus instaurando. — 3 martii 1891 160

Lætus Pontifex harum partium Episcoporum vota excepit de colendo sub duplici præcepto die festo S. Iosephi 160. — Pii IX decessoris vestigia premens, cultum Sponsi B. V. litteris encyclicis fovit, quibus orbis catholicus uno plausu respondit 160. — Italos ceteras regiones unanimi S. Josephi cultu superare decet 160-161. — Spes optima ex hoc incremento pietatis hauritur 161. — Pietas in S. Familiam summum contra præsentia mala remedium 161. — Festum auctoritate apostolica in Italia superiori decernitur de duplici præcepto servandum 161.

42. LITTERÆ APOSTOLICÆ de sæcularibus solemnibus S. Ioannis a Cruce. — 4 martii 1891. 162

Post sæcularia solemnia in honorem S. Theresiæ nuper celebrata, Pontifex apprime decens proclamat par tributum S. Joanni a Cruce ab ejusdem familia solvi 162. — Virtutes S. Joannis a Cruce exemplar fidelibus, ac præsertim Carmelitis præfert, patientiam imprimis mirabilem 162. — Ad augenda hæc sæcularia solemnia, juxta votum Generalis Carmelitarum, largas iudulgentias certis diebus ac locis lucrandas benigne concedit 163.

43. EPISTOLA ad Episcopum Nanceiensem et Tullensem de quaestione opificum. — 7 martii 1891. 164

Gratias agens de exemplari epistolæ pastoralis ad se missæ, Pontifex laudat zelum episcopi Nanceiensis 164. — Comprobat imprimis quæ providit tum ad cleri industriam excitandam, tum ad agricolas ope novæ sodalitatis christiane insti-

Pag.

tuendos 164. — Cujus generis sodalitates late propagari cupit 164.

44. MOTU-PROPRIO de Vaticana specula astronomica restituenda et amplificanda. — 14 martii 1891 165

Ecclesiam, Christi Sponsam, scientiarum altricem Pontifex profitetur atque demonstrat, in rebus theologicis, philosophicis, æconomicis, physicis 165. — Eminet inter scientias astronomia 165. — Ecclesia liturgiæ sollicita, Juliano emendato, calendarium Gregorianum induxit, elaboratum in turri Vaticanarum ædium adhuc exstante 166. — Quæ turris usui pristino per Pium VI restituta fuit, studiisque Philippi Gilii illustrata 166. — Inde aliæ turres in Urbe extructæ, posthabita Vaticana, utpote minus late quoquoversus patente 167. — Huic destinari instrumenta astronomica occasione jubilæi sacerdotalis accepta placuit, ac proin turrim Vaticanam instrumentis congruis ornari, adjuncta turri *propugnaculi Leoniani* 167. — Pontifex P. Franciscum Denza Collegio astronomico præficit 168. — Leges latas, atque concilium institutum hisce litteris confirmat 168. — Partem munificentiarum jubilæi sacerdotalis attribuit huic operi, quod diu in votis habebat.

45. EPISTOLA ad Cardinalem Richard, Archiepiscopum Parisiensem de altero doctorum virorum conventu Parisiis habendo. — 16 martii 1891... 170

Grate Pontifex nuntium proxime habendi alterius conventus accepit 170. — Peropportunum ut impiæ scientiæ conatus solidæ veritatis instructu repellantur 170. — Benedictio apostolica conventuris impertitur 171.

46. EPISTOLA ad Comitem de Ballestrem, Baronem Heermann et Comitem de Preysing de laudibus Ludovici Windthorst. — 19 martii 1891 172

Probat Pontifex unanimem catholicorum luctum de obitu perillustris ac meritissimi viri Ludovici Windthorst 172. — Laudes defuncti fuse ac diserte celebrat 172. — Quem mors insignibus ipsi destinatis eripuit, sperat Pontifex in sedibus supernis ampliori præmio ornatum 172-173. — Sperat illustres viros, defuncti ducis memores, concordi animo ipsius operi non defuturos.

47. EPISTOLA ad Cardinalem Richard, Archiepiscopum Parisiensem de Basilica SS. Cordis, deque Concordia. — 5 maii 1891 174

Lætatur Pontifex de proxima dedicatione basilicæ SS. Cordi in monte Martyrum extructæ 174. — Multiplicem rationem tanti gaudii aperit 174. — Utinam catholici Galli, sicuti ad ædificandum hoc templum, ita ad religionem publice tuendam concordes existant 174-175. — Indulgentias occa-

Pag.

sione dedicationis hujus basilicæ lucrandas benigne concedit 175. — Christum pro salute Galliæ deprecatur 176.

48. **LITTERÆ ENCYCLICÆ** ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos et Episcopos universos catholici orbis gratiam et communionem cum Apostolica Sede habentes. De conditione opificum. — 15 maii 1891... 177

EXORDIUM. Œconomicum certamen, multiplici fonte ortum, omniumque studia summe tenens, movet Pontificem ut instantius *de conditione opificum* loquatur 177.—Rem arduam simul et periculosam suscepturum urget miserorum indigna fortuna 177-178. — Status *quæstionis*. Deterioris sortis opificum causæ recensentur 178.

I PARS NEGATIVA. — MALI SANATIO A SOCIALISMO HAUD PETENDA 178. — Definitur socialismus 178. — Socialistarum ratio est 1° *inepta*, 2° *injusta*, 3° *subversiva* 178. — 1° *Inepta* est, nam dirimens jus collocandæ mercedis in prædio ut proprio possidendo, opifici spem adimit melioris sortis opera sua acquirendæ 178-179. — 2° *Injusta* est, nam possidere res privatim ut suas, jus est homini a natura datum 179. — Demonstratur hoc jus 1′) *individuis* competere, *a)* Hoc interest inter belluas et hominem, quod illæ rerum corporearum usu fruantur tantum; hic autem, rationis particeps, insuper ea sibi stabili possessione subjiciat 179. *b)* Seipsum gubernans consilio suo, providet sibi in futurum ; quod maxime præstat per terræ dominatum, ratione ejusdem ubertatis 180. — *Objicitur* huic argumento: α) providentia reipublicæ 180. — Resp.: Homo prior est civitate. β) Deus dedit terram universo generi hominum fruendam 180. — Resp.: α′) Non ita ut promiscuum dominatum induxerit; sed ita ut industriæ singulorum descriptionem possessionum privatarum permiserit 180. β′) Hoc pacto non minus universitati inservit terra qua omnes aluntur 180-181. *c)* Quum ubertas terræ sine hominis cultu esse non possit, cultusque rursus a fundo separari nequeat, consequens est cultu hominem fundum liberum, naturæ jure, facere suum 181. —*d)* Universitas fere generis humani hoc jus proclamat; confirmant leges civiles ; divinarum legum sancit auctoritas 181-182. — 2′) Jus possidendi, quod singulis natura inest, validius *familiæ* domesticæ competit 182. — *a)* Jus est divinitus concessum condendi familiam, civitate antiquiorem 182. — Atqui, pater familias, quos procreavit, præsertim hereditaria bonorum transmissione tuetur 182. — *b)* Familiæ, veri nominis societatis jura, nonnisi tyrannice violanda, juribus societatis civilis æqualia sunt, imo majora, quia priora 182.— Intima domorum potestas civilis ne pervadat, extra casum necessitatis, ad sublevandam inopiam, vel ad vindicanda partium jura 183. — Filii enim sunt aliquid patris ; mediante familia, civilem ineunt societatem 183. — Socialistæ vero domorum compaginem dissolvunt 183. — 3° Socialistarum

Pag.

ratio est *subversiva ordinis :* nutrit discordias, desidiam, miseriam 183. — Recapitulatio 184.—Conclusio : Fundamentum veræ sublevationis privata possessio 184.

II. PARS POSITIVA. — UNDE PETENDUM SIT REMEDIUM. Sacro munere hic fungitur Pontifex 184. — Certe requiritur contentio civilis potestatis, ac utriusque ordinis; sed *Ecclesia posthabita* inanis erit hominum opera 184. — A) REMEDIUM DIVINUM PRÆBET ECCLESIA *doctrina, præceptis, institutis* 184. — 1° DOCTRINA. Docet enim Ecclesia : *a)* inter homines ipsa natura varias esse dissimilitudines, idque in bonum communitatis ; *b)* corporis laborem, in statu innocentiæ amœnum, post lapsum evasisse arduum ; *c)* reliquas acerbitates, quibus in pœnam vita præsens affligitur, tolli omnino non posse; *d)*naturâ utrumque ordinem comparari non ad digladiandum inter se, sed ad harmonice conspirandum 184-185.

2° Ortum vero certamen mirifice dirimit Ecclesia 186. — PRÆCEPTIS *a)* JUSTITIÆ : officia commendans α) alia proletario et opifici ; β) alia divitibus ac dominis : α') verendam in opifice dignitatem humanam et christianam, conditionem perhonestam, religionem, mores, vires ac sexum ; β') statuendam ac solvendam ex integro justam mercedem, vitandumque piaculum cælestem vindictam exigens; γ) compendia proletario rum fovenda 186-187.—*b)* CHARITATIS insuper præceptis Ecclesia utrumque ordinem proxime conjungit. Docet enim : α)- *omnes :* α') vitæ præsenti perbrevi æternam vitam successuram, quæ vera vita est ; β') ad quam acquirendam non conducit bonorum terrestrium possessio, sed usus ; γ') præsertimque labores exemplo JESU CHRISTI patienter tolerati 187. β) Docet insuper Ecclesia *divites :* α') opes acquirendæ felicitati æternæ obesse magis quam prodesse ; β') bona, etsi juste possessa, in levamentum tamen egentium ipsis esse commissa, id est, ut superfluum, non quidem ex justitia, sed ex charitate cum pauperibus communicent 188. — Quæ communicatio, Christo teste, prædulcis est, quasi ipsi Christo facta 188. — Docet verbo Ecclesia omnes qualicumque copia bonorum in aliorum usus a Deo esse ditatos 189. — γ) Docet demum *bonis fortunæ carentes :* α') permagnum esse statum quem Filius Dei amplexus est; β') veras divitias in virtutibus esse positas ; γ') propensiorem cor Dei ad pauperes habere voluntatem 189. — Qua doctrina amice utriusque ordinis animi copulantur 189. — *c)* Nec satis : christiana præcepta FRATERNUM gignunt AMOREM 190. — Omnium hominum, α) unus est Creator, β) unus finis, γ) unus Redemptor, primogenitus inter fratres, δ) unus gratiarum thesaurus 190.

3° Demum remedium ipsa Ecclesia adhibet INSTITUTIS SUIS. *a) Animos* instituit per ministerium hierarchicum divinitus efficax, et intima hominum attingens 190. — Cujus ministerii virtutem historia testatur 191. — In JESU CHRISTO olim instauratæ et per ipsum ad culmen olim perfectionis advectæ,

Pag.

ad eum redeant oportet dilabentes societates 191. — *b)* Nec tamen *corporalem vitam* neglexit Ecclesia, præsertim proletariorum 191. — α) *Indirecte* regendo *mores* 191. — Imprimis appetentiam rerum et voluptatum sitim coercendo 192. — β) *Directe* cujusvis generis *instituta* fovendo *ad sublevandam inopiam* 192. — α′) A primæva ætate Ecclesia munia beneficentiæ excellentissime exercuit 192. — β′) Inde ortum ingens pauperum patrimonium semper fideliter custodivit, auxit, rexit 192. — γ′) In cujus loco beneficentiæ ex caritate frustra conantur subrogare beneficentiam legalem 192.

B) REMEDIA HUMANA Ecclesiæ adjumenta præstent oportet 193. — A′) QUID A REPUBLICA EXPECTANDUM. — Respublica christiana hic intelligitur 193. — 1° CONSIDERATIONES GENERALIORES. *a)* Civilis potestatis est *publicam* fovere *prosperitatem*, scilicet moralem, religiosam, domesticam, œconomicam 193. — Hoc agens omnibus, præsertim proletariis, jure proprio, consulit 193. — *b)* Specialius proletariorum curam respublica *utriusque ordinis fautrix* habeat; nam proletarii, numero majores, etsi directe in commune bonum minus conferunt quam ordo gubernans, multum tamen prosunt, imprimis affluentiam bonorum externorum per laborem præstando 194-195. — Invigilet ergo respublica, intuitu communis boni, ut hujus affluentiæ debitam partem et ipsi percipiant 195. — *c)* Insuper, qui præsunt reipublicæ, sunt *custodes ordinis et jurium* 195. — propter communitatem, non propter seipsos potestatem gerunt 195. — α) Atqui *ordinis* multum interest quod religio, boni mores, corporis vigor, familia, artes floreant; unde ubicumque ista periclitantur, sine potestatis ope damnum captura, hæc interveniat oportet 195-196. — β) *Jura* quidem, præsertim infirmorum et inopum, vindicare debet 196. — 2° APPLICANTUR HÆC PRINCIPIA. *a)* Ut *possidentium jura* civilis potestas tueatur, α) cohibebit cupiditates violentas plebis et concitatores perversos; β) medebitur, præsertim præveniendo causas, incommodo grassanti, quod artificibus ex composito opere solventibus respublica patitur 196-197. — *b)* *Ad opificem præsidio muniendum*, α) imprimis in ipsis *bona animi* tutabitur, secundum quæ, inferioribus naturis dominari jussi, omnes homines pares sunt, quæque ipse homo abdicare non potest 197-198. — Hinc requiem per dies festos necessariam eis procurabit; quam rursus nec ipsis omittere licet 198. — β) *Bona corporalia et externa* tutabitur, α′) invigilando ut in labore virium et temporum ratio servetur 198. — Quo magis onerosus labor est, eo productior sit requies 198. — β′) Invigilando ne *pueri* maturius, *feminæ* in damnum sexus vel domus laborent; ad quæ omnia in contractibus respectus habeatur oportet 199. — γ′) Invigilando ne *justa mercede* labor privetur 199. — *Objicitur:* Mercede, de qua libere inter partes conventum est, integre soluta, salva justitia habenda est, Resp.: Hoc non sufficit. Labor, divino instituto victui in-

Pag.

serviens duplicem notam continet : aliam *personalitatis*, juxta quam opifex potest libere de angustiore mercede convenire ; aliam *necessitatis*, juxta quam lege naturæ labor nequit esse sustentandæ vitæ impar 199-200. — Nullus est habendus contractus in quo hæc lex violatur 200. — Caveat tamen potestas publica ne importunius sese in hæc inferat ; quæ satius privatis collegiis curanda relinquentur 200. — δ') Procurando ut opifices, parcimoniæ studentes, *ad modicum censum perveniant* 201. — Ex quo plura bona sequentur : α'') æquior partitio bonorum et proinde imminutum discrimen inter utrumque ordinem ; β'') major abundantia rerum, quas terra gignit, duplicata voluntatis alacritate ; γ'') civibus facultas felicem in patria ducendi vitam 201. — Ad hæc obtinenda modica sit auctoritas publica in statuendis tributis 201.

B') QUID IN HAC RE POSSINT DOMINI ET OPIFICES. Institutis variis multum possunt, sed præsertim, ut docet historia, sodalitiis opificum, præsenti tempori accommodatis, sive ex uno ordine, sive ex utroque conflatis 202. — Hæc sodalitia 1° *legitima* sunt. Fundamentum habent jus naturale coeundi ad mutuum levamen 202. — Sunt veræ societates, licet imperfectæ, differentes a republica ex fine proximo 203. — Proin civitas nequit violare jus coeundi a quo et ipsa est orta; nisi institutum cum justitia, cum æquitate, cum ordine publico pugnet.—Sed et tunc caute proscribendum 203.—Inter hæc instituta primum locum tenent ordines religiosi, bono communi perutiles, quos, ut religiosi sunt, ad Ecclesiam spectantes, ut sodalitia sunt, a publica potestate æquum est gaudere libertate summa, jure personæ moralis ac fortunis vere suis 204. — Damnatur abusus contrarius, ut dupliciter injustus 204. — 2° *Peropportuna* sunt hæc sodalitia catholica 204. — Quum enim jam multa hujus generis non christiano nomini, non saluti civitatum consentanea existant, opifices christiani, a periculo liberandi sunt inter se coeundo 204-205. — Inde laudandi valde, qui ad meliora opifices reducere conantur, quorum scopus persalutaris ; laudandi *a)* qui verbo, *b)* qui opere, *c)* qui zelo apostolico, *d)* qui pecunia adlaborant ad hunc peroptandum finem 205. — Feliciora tempora hæc collegia, modo crescant, certe parabunt 205. — Reipublicæ est sinere ad hæc cives coire, eaque sua libere regere 205. — 3° *Temperatio* autem horum collegiorum ad ipsa spectat, et a variis adjunctis pendet 206. — Summa ad sequentia reducitur : *a)* Ut scopum principalem habeant *perfectionem pietatis ac morum* 206. — Hoc primo quæsito, cætera adjicientur 206. — Inde colantur in illis eruditio religiosa, cultus Dei, dierum festorum, Ecclesiæ, sacramentorum 206. — *b)* Quod ad *cætera* spectat, officia bene partienda ; commune integre administrandum ; jura cuncta servanda, arbitratus integer ad dirimendas lites in ipso collegio formandus ; membris copia operis procuranda, atque vectigal ad subveniendum necessitatibus 207. — 4° *Fructum*

Pag.

horum collegiorum *reipublicæ* maxime futurum historia docet 207. — Sicut primi christiani, initio propter exiguitatem conditionis despecti, mox optimis moribus opinionem vicerunt, ita hodiedum opifices christiani, societate conjuncti, benevolentiam civium sibi conciliabunt, aliique opifices, vitiorum, pravorumque collegiorum vinculis ægre gravati, christianis sodalitiis nomina dabunt 207-208. — PERORATIO. Hanc viam sine mora ineant potestas publica, ac uterque ordo, morum christianorum imprimis instaurantes 208. — Ecclesia vero, quo majore potietur libertate, eo efficacius adlaborabit 209. — Episcopi ac clerus utrumque ordinem Evangelii præcepta doceant, præsertim caritatem, divinam contra sæculi mala antidotum 209.

49. EPISTOLA ad Franciscum Lagrange, Episcopum Carnutensem. De urgendo S. Sedis iudicio in rebus Loigny. — 23 maii 1891. 210

Pontifex queritur de scandalo orto in pago Loigny 210. — Recolit contumacis feminæ Mathildis Marchat pseudo visiones semel atque iterum damnatas fuisse; nihilominus ejusdem fautores, quos inter ecclesiasticos viros, huic judicio non paruisse; graviores inde censuras contra eos esse latas, libellosque eorum in indicem inscriptos 210-211. — Dolet vehementer hæc omnia scandalo non finem imposuisse 212. — Zelum Antistitis Carnutensis laudat atque stimulat 212.

50. EPISTOLA ad Carolum Chesnelong, senatorem reipublicæ Gallicæ. De commendanda catholicis concordia. — 23 maii 1891... 213

Pontifex laudat sensus nuper cum eximio senatore congressorum 213. — Gaudet de unione virium, ad commune contra Ecclesiæ hostes certamen 213. — Sperat in omnes cives hunc spiritum mox effusum iri 213.

51. LITTERÆ APOSTOLICÆ de fide catholica in Italiæ scholis tuenda. — 25 maii 1891. 215

In luctuoso bello Pontifex juvenili ætati impensius declarat subveniendum 215. — Egregie laudat consociationem ad hunc finem Laude Pompeia decretum 215.

52. ALLOCUTIO ad S. R. E. Cardinales. De statu Ecclesiæ per orbem. — 1 junii 1891... 217

Pontifex describit miserum exitum contentionis adversus Ecclesiam in Italia initæ 217. — Nec melior status rerum in aliis Europæ partibus 217. — Ecclesia tamen Christi muneri suo benefico nulla ratione deest 218. — Extra fines Europæ jucundior prospectus 218. — In Africa contra Nigritarum servitutem strenue agitur 218. — In Japonico imperio hierarchia catholica instituitur 218. — In Brasilica regione spes meliorum temporum roboratur 218. — Mox Mexicana respu-

Pag.

blica novis sedibus episcopalibus fruetur 219. — Duo novi cardinales creantur 219.

53. **LITTERÆ APOSTOLICÆ** quibus statuta seu constitutiones approbantur facultatum theologiæ, philosophiæ ac juris canonici catholicæ universitatis Ottawensis in Canada. — 12 junii 1891. 220

Pontifex recolit quæ egerit quoad universitatem catholicam Ottawæ conditam 220. — Traditas sibi constitutiones facultatis philosophiæ, theologiæ et juris canonici, emendatas auctoritate apostolica, confirmat 221.

54. **LITTERÆ APOSTOLICÆ** quibus hierarchia episcopalis in Japonia constituitur. — 15 junii 1891... 222

Gaudet Pontifex de extensione fidei sibi commissæ in Japonico Imperio 222. — Recoluntur fausta initia veræ religionis in hac regione sub S. Francisco Xaverio, ejusque sodalibus, atque aliis verbi sacri præconibus 222-223. — Curante S. Pio V, prima sedes episcopalis in Japonia creata, maximo rei christianæ incremento 223. — Legatio ad Pontificem Gregorium XIII a tribus Japoniæ regibus missa, a Sixto V summo honore recepta 224. — Duce Taicosama aliisque principibus, sæva persecutio messem vastitati devovit 224. — Extincta procella, quid ad ruinas reficiendas egerint Romani Pontifices, auxiliante consilio fidei propagandæ, donec novæ orirentur difficultates 224-225. — Semen tamen fidei non omnino sterile remansit, occultos jugiter fideles germinans 225. — Hoc sæculo rediviva religio catholica in Japonia 225. — Gregorius XVI Vicariatum Apostolicum ibidem creat, cui præficitur Augustinus Forcadi 226. — Inter missionarios Seminarii Parisiensis zelo eminet presbyter Girard 226. — Multi catholicæ religioni nomen dant, invito salutis hoste ; novi fideles pristinis conjuncti in millia crescunt 227. — Novus vicarius Japoniæ, Bernardus Petitjean, Episcopus Myriophytensis 227. — Vicariatus in quatuor crescunt 227. — Litteræ Pontificis ad Imperatorem, ab Imperatore ad Pontificem missæ 228. — Tempus advenit instituendæ hierarchiæ 228. — Quod suprema apostolica auctoritate completur 228. — Sedes metropolitana Tokio, cujus fines describuntur 229. — Suffraganeæ sedes tres : Nagasaki, Osaka, Hakodate, quarum pariter describuntur fines 229. — Quid muneris Antistitibus incumbat 230. — Quid jure ab auctoritate publica speretur 230. — Præsentium auctoritas firmatur 230.

55. **LITTERÆ APOSTOLICÆ** de Ecclesiastica hierarchia in Mexico ordinanda. — IX Kal. julii 1891 232

Pontificum curæ est invigilare, ut diœceses juxta amplitudinem gregum mensurentur 232. — Crescente in Mexico numero fidelium, sedes episcopales multiplicandæ visæ sunt 232.—

Pag.

Quinque novæ sedes jam erectæ ; sed non sufficiunt 232-233. —Omnibus rite præmissis, de consulto ac consensu eorum ad quos spectat, Pontifex erigit novam hierarchiam 233-234. — Sedes de Antequera,de Linares et de Durango ad archiepiscopalem ac metropolitanum gradum provehuntur 234. — In Mexicana ditione quinque novæ sedes episcopales creantur : a Chihuahua, a Saltillo, a Tepic, a Cuernavaca, a Tehuantepec, quarum fines describuntur, et cathedræ conduntur 234. — Antiquarum sedium mutationes diffiniuntur 237. — Novarum sedium paria cum antiquis jura sint 238. — Novæ sedes liberalitati fidelium commendantur 238. — In quaque diœcesi erigatur seminarium ad mentem Tridentini 238. — Doctrina Angelici Doctoris in eis præ omnibus colatur 239. — Jura Antistitum ac munera ipsis obeunda explicantur 239. — Institutio scholaris præcipue eorum zelo commendatur 240. — Foveant insuper ordines religiosos 240. — Aliæ canonicæ formalitates implentur 240. — Distribuuntur Ecclesiæ inter archiepiscopatus 241. — Hæ litteræ firmæ ac ratæ habendæ 241, Guadalaxarensi Archiepiscopo exsequendæ mandantur 242.

56. EPISTOLA ad Archiepiscopos et Episcopos Lusitaniæ. De rebus catholicis in Lusitania. — 25 junii 1891. 246

Pontifex laudat acta in recenti conventu Bracaræ habita 246. — Inde occasionem sumit ut iterum de rebus Lusitaniæ cum ejusdem antistitibus agat 246. — Mala temporum, præsertim fides in discrimen vocata, congrua remedia expostulant 247. — Quæ ut efficacius applicentur, concordia perfecta inter Antistites multum præstat 247. — Ad hanc vera concordiam maxime conferunt Episcoporum conventus annui 247. — Hujus institutionis fructus exponuntur : Unio major inter Pastores atque greges ; deliberatio communis de rebus conducentibus ad animorum informationem, præsertim cleri, necnon ipsius populi; insuper favendi religiosi ordines perutiles tum in regno Lusitaniæ, tum in regionibus ipsi subditis 248-249. — Avitam traditionem Lusitania catholica facilius servabit 249. — Sodalitiis religiosis adjuta, favente gubernio Lusitano, Eccles iareipublicæ validissimum præsidium, optimorum civium magistra, si tamen libertate gaudeat ; quod in Lusitania præcipue ostendit 249-250. — Recolens præcedentes suas ad Lusitanos episcopos litteras, simulque gloriam gentis Lusitanæ, doctrinæ catholicæ vim maxime commendat 251. — Zelum Antistitum laudat atque stimulat 251.

57. EPISTOLA ad Archiepiscopum Trevirensem. De sacra D. N. Tunica. — 11 julii 1891. 253

Pontifex gaudet sacram D. N. Tunicam ad venerationem fidelium mox majorum more proponendam 253. — Dignitatem ac fructus hujus publici cultus celebrat 253. — Leonis X,

Pag.

vestigia premens, indulgentias S. Tunicam veneraturis concedit 253.

58. LITTERÆ APOSTOLICÆ quibus Immaculatam Virginem Dei genitricem Mariam præcipuam Congi independentis patronam habendam esse decernitur. — 21 julii 1891... 255

Pontifex lætatur de incremento Evangelii in Congi independentis statu 255. — Zelum Congregationis de Scheutveld, simul ac Belgarum Regis laudat, necnon egregiorum virorum quorum aliquos, nomine proprio citato, celebrat 255. — Postulantibus Belgis, ut Beatissima Virgo Immaculata Congi independentis Patrona proclametur, Pontifex libenter assentit, festo Assumptionis Deiparæ ut patronali assignato 255-256.

59. EPISTOLA ad Gulielmum Alliata, præsidem generalem societatis catholicæ juventutis Italicæ. De societate catholicæ juventutis Italicæ. — 8 septembris 1891 257

Gratus de votis ad se missis, Pontifex testatur amorem suum in catholicam juventutem, societatemque ejus nomine dicatam 257. — Concordiam quam policita est sese servituram lætus salutat, rursusque strenue inculcat 257. — Normas quasdam perutiles Societati catholicæ juventutis servandas tradere intendit 258. — Laudat Societatem a conventibus et comitatibus catholicis dictam 258. — Societas catholicæ juventutis, sui juris ac libera maneat 258. — Religioni ac virtutibus imprimis addicta, populum christiane curet excolendum, Sed. Apost. vindicandam, bona scripta spargenda 258-259.—Laudat Societatem de institutis ad levamen pauperum, ad recolligendos adolescentulos derelictos, de promotis ad pia loca peregrinationibus deque optime susceptis Romam peregrinantes 259. — Quæ omnia opera laudantur auctoritati ecclesiasticæ rite submissa 259. — In his præstandis commendatur spiritus fraternæ dilectionis 260. — Hic enim spiritus suggerit ut mutuam opem amicam ad communem finem juniores senioribus præsertim præstent, insuper ut juniores habili palestra ad fortiora formentur, virorum societati, juventutem egressi, nomen daturi 260. — Concordiam atque fraternum complexum iterum commendans, sodalibus Pontifex benedicit 260.

60. EPISTOLA ad Joannem Baptistam Paganuzzi præsidem comitatus generalis permanentis præpositi operi conventuum virorum catholicorum in Italia. De instituto conventuum catholicorum in Italia. — 9 septembris 1891... 262

Pontifex lætatur de proxime habendo Vicentiæ catholicorum conventu 262.— In Italia præsertim tales conventus per-

Pag.

utiles esse declarat 262. — Probat argumenta proximi conventus deliberationibus proposita 263. — Inde laudat institutum catholicorum conventuum et comitatuum 263. — Dolet bellum in Italia Ecclesiæ illatum, collabentesque mores 263. — Ad hæc mala devincenda egregie cohortes catholici instituti incedunt, Ecclesiæ addictissimæ, virtutibusque christianis 264. — Laudatur societas catholicæ juventutis, cum hoc instituto, cujus auctrix fuit, intime conjuncta 264. — Hæc conjunctio vires duplicat utriusque, modo juventutis societas sui juris maneat, et eam egressi virorum instituto sodales rite instructi continuo cooptentur 264-265. — Auspicio et ductu Antistitum institutum conventuum magis magisque diffundatur 265. — Zelo catholicorum virorum Pontifex benedicit 265.

61. EPISTOLA ad Archiepiscopos et Episcopos aliosque locorum ordinarios in imperio Germanico et Austro-Hungarico. De prava duelli consuetudine. — 12 septembris 1891.. 266

Antistitum votis obsecundans Pontifex de abominanda duelli consuetudine dicere statuit 266. — Utraque lex divina, naturalis atque revelata, privata hæc certamina damnat, necnon disciplina vitæ civilis 266-267. — Inde Ecclesia gravissimas pœnas in ea ineuntes decrevit, nimirum Alexander III, 267, — Tridentina synodus, Benedictus XIV 267, — Pius IX 267, — Inanes sunt rationes quibus duellum defendere contendunt 267. — Honoris restitutio prætextus falsus. Ratio vero est damnabilis ultionis cupiditas 267-268. — Neque valet metus vulgi segnitiem exprobrantis 268. — Fallaciam vulgi spernendam ipsi ethnici docuere 268. — Timere vulgi opinionem vera segnities, spernere virtus 268. — Qui bono adhæret, ille vere fortis est 268. — Recte igitur in duellum per leges civiles sævitum, heu nimis facile spretas 268. — Damnandum duellum in militibus æque ac in togatis 269. — Manet inhonestas in re, utilitas publica nullo modo excusat, e contra 269. —Pugnat duellum cum humaniore cultu præsentis ætatis 269. — Stimulat Pontifex zelum Antistitum, ut hanc doctrinam in mores inducant, præsertim juvenum. Probat inter juvenes fœdus de non ineundo duello 269.

62. APPENDIX. Breve quo D. Joann. Jos. Faict, Episcopus Brugensis, recurrente anno a suscepto episcopatu XXV, sacri pallii honore augetur 271

Recoluntur exempla usus Pallii Episcopis concessi, 271. — Ob insignia sua merita Brugensis præsul Pallio decoratur, pastoralis numeris symbolo. 271.

63. EPISTOLA ad Archiabbatem Beuronensem D. Placidum Wolter, O. S. B., de laudibus defuncti fratris Mauri, ejusdem Congregationis Fundatoris... 273

Pontifex grates rependit pro acceptis litteris, easque laudat.

272. — Amorem suum singularem erga meritissimum S. Benedicti Ordinem testatur 273. — Memoriam celebrat defuncti fundatoris Congregationis Beuronensis 273 ; — votaque facit, ut vestigiis illustribus fratris,successor ejus digne adhæreat, 273.

Erratis, quæ, curas omnes frustrata, in notulas perpauca irrepsere, index analyticus purgatus est.

INDEX ALPHABETICUS
DOCUMENTORUM
VOL. III ET IV.

EPISTOLAE ENCYCLICAE.

	Vol.	Pag.
Exeunte iam anno, 30 Dec. 1888...	III	190
Dall'alto dell'apostolico seggio, 15 Oct. 1890.	IV	77
Libertas, 20 Iun. 1888...	III	96
Paterna Caritas, 25 Iul. 1888...	III	130
Quamquam pluries, 15 Aug. 1889.	III	272
Rerum novarum, 15 Maii 1891	IV	177
Sapientiae potestatem, 1 Ian. 1890	IV	6

ALLOCUTIONES CONSISTORALES.

Amplissimum collegium vestrum, 24 Maii 1889.	III	248
Anniversaria, 25 Nov. 1887	III	16
Augurio più bello, 23 Dec. 1890...	IV	138
Colle espressioni, 24 Dec. 1889.	III	300
Come ci fu, 2 Mart. 1888	III	49
I singolari beneficî, 24 Dec. 1888.	III	187
La devozione e l'affetto, 2 Mart. 1889.	III	226
Miserandum sane, 1 Iun. 1888.	III	91
Nihil est opus, 1 Iun. 1891.	IV	217
Nostis errorem, 11 Febr. 1889.	III	213
Priores curas nostras, 23 Iun. 1890	IV	57
Quod nuper, 30 Iun. 1889...	III	258
Riceva il sacro collegio, 2 Mart. 1890.	IV	34
Si è compiuto, 2 Mart. 1891	IV	151
Tempestivum quoddam, 30 Dec. 1889	III	301

LITTERAE APOSTOLICAE.
(sub plombo.)

Illud in primis, IX Kal. Iul. 1891.	IV	232
Religiosus ordo Benedicti Patris, pridie Idus Nov. 1890...	IV	97

(sub annulo piscatoris.)

Benigno divinae Providentiae, 28 Iun. 1889.	III	255
Cum apostolica Sedes, 5 Feb. 1889	III	206
Cum Nobis Romanorum Pontificum, 12 Iun. 1891.	IV	220
Etsi apud nobilissimam Lusitanorum, 3 Iun. 1890.	IV	53

Vol. Pag.
Eximia sacrarum disciplinarum, 20 Dec. 1889. ... ... III ... 296
Gratus quidem et iucundus Nobis, 4 Mart. 1891. ... ... IV ... 162
In hoc diuturno crudelique, 25 Maii 1891 ... ... IV ... 215
In supremo, 15 Dec. 1890... ... ... IV ... 122
Non maius Nobis, 15 Iun. 1891 ... ... IV ... 222
Opportune quidem et auspicato, 1 Ian. 1891. ... ... IV ... 143
Optimae quidem spei, 21 Iul. 1891. ... ... IV ... 254
Per alias litteras, 8 Nov. 1889. ... ... III ... 286
Praeclaro, 3 Feb. 1888... ... ... III ... 43
Quod erat maxime optandum, 3 Mart. 1891. ... ... IV ... 160
Quod paucis abhinc mensibus. 18 Ian. 1890. ... ... IV ... 28
Quod primo, 1 Oct. 1887 ... ... III ... 11
Quod singulari, 17 Iul. 1888 ... ... III ... 127
Quum probe, 31 Iul. 1888... ... ... III ... 136
Salvatoris ac Domini, 26 Dec. 1887... ... ... III ... 37
Sapienti consilio, 8 Iul. 1890... ... ... IV ... 63
Sempiternam dominici gregis, 16 Dec. 1890 ... ... IV ... 126
Singulari benevolentia, 15 Mart. 1889 ... ... III ... 223
Vicariam potestatem Eius, 1 Ian. 1890 ... ... IV ... 1

MOTU PROPRIO.

Augustum, 1 Oct. 1888. ... ... III ... 145
Cum plura Nobis, 10 Iul. 1888. ... ... III ... 125
Ut mysticam Sponsam Christi. 14 Mart. 1891 ... ... IV ... 165

BREVIA.

Romani Pontificis, 16 Iul. 1889 ... ... IV ... 271

DECRETA.

Diuturnis, 5 Aug. 1888. ... ... III ... 138
Inter densas, 11 Sept. 1887. ... ... III ... 5
Plures catholici orbis, 1 Nov. 1888 ... ... III ... 177
Quemadmodum omnium, 17 Dec. 1890 ... ... IV ... 130

INSTRUCTIONES.

Varium ac multiplex, 18 Iul. 1889. ... ... IIh ... 263

EPISTOLAE PONTIFICIAE.

Ad leniendum dolorem, 13 April. 1889 ... ... III ... 234
Armeniam gentem, 29 Iun. 1890... ... ... IV ... 60
Benevolo libentique animo, 7 Mart. 1891. ... ... IV ... 164

	Vol.	Pag.
Catholicae Ecclesiae, 20 Nov. 1890 ...	IV	112
Cognovimus ex litteris tuis, 11 Iul. 1891. ...	IV	252
Comperimus libenter, 10 Ian. 1891. ...	IV	146
Cum ex aliis rebus, 7 Sept. 1889...	III	278
Cum huic opportuna tempori, 20 Mart. 1890 ...	IV	42
De magno catholicorum, 14 April. 1889...	III	236
Descriptio rerum, 27 April. 1889...	III	244
De societate ista vestra, 8 Aug. 1890.. ...	IV	73
Dignum pietate et prudentia, 23 Dec. 1890. ...	IV	130
E giunto, 19 Iul. 1889...	III	265
Egregii tui, 30 Iul. 1887 ...	III	1
Est sane molestum, 17 Dec. 1888. ...	III	183
Eximia pietas, 30 Ian. 1889 ...	III	207
Fieri non poterat, 3 Nov. 1890 ...	IV	95
Fra le molteplici cure, 18 Dec. 1889...	III	294
Grata nobis, 7 Iun. 1889 ...	III	254
Gratam scito Nobis, 31 Mart. 1889 ...	III	232
Gratissimum, 5 Maii 1891 ...	IV	174
Gratulatio unanimis, 30 Dec. 1888 ...	III	203
Graviter admodum, 17 Iul. 1890...	IV	68
Graviter molesteque, 3 Iun. 1890...	IV	55
Ignota tibi sollicitudo, 7 Aug. 1890...	IV	71
In ipso supremi Pontificatus, 3 Mart. 1891...	IV	160
In magna et multiplici, 10 Dec. 1889 ...	III	289
In mezzo al profondo, 15 Feb. 1890 ...	IV	30
In plurimis, 5 Maii 1888 ...	III	60
Inter graves ac multiplices, 23 Maii 1891 ...	IV	219
Libenter intelleximus, 29 April. 1889...	III	239
Litterarum, 2 Aug. 1887 ...	III	3
Litteras abs te proxime accepimus, 7 Sept. 1890 ...	IV	74
Litteris ad te, 1 Iun. 1889...	III	251
Magni Nobis, 7 Mart. 1889 ...	III	221
Mirifice delectari, 17 Iul. 1890. ...	IV	65
Mirifice Nos, 9 Sept. 1891...	IV	262
Noi rendiamo, 14 Mart. 1890...	IV	37
Novum argumentum perspecti, 20 Nov. 1890...	IV	117
Nuncia ac testis, 7 Maii 1889. ...	III	246
Officio sanctissimo, 22 Dec. 1887...	III	19
Opus tibi, 17 Oct. 1888. ...	III	172
Pastoralis officii, 12 Sept. 1891 ...	IV	266
Pastoralis vigilantiae, 25 Iun. 1891...	IV	245
Pati sane non poterat, 14 Mart. 1889. ...	III	230
Per alias litteras, 8 Nov. 1889 ...	III	286
Plurimum Nobis, 19 April. 1889...	III	237

	Vol.	Pag.
Praeclarum studium, 10 Feb. 1891...	IV ...	148
Quam aerumnosa, 10 Dec. 1888...	III ...	179
Quae Nobis, 23 Maii 1891	IV ...	213
Quod alicubi, 1 Aug. 1889.	III ...	270
Quod anniversarius, in festo Pasch. 1888	III ...	52
Quod opera, 20 Dec. 1889...	III ...	292
Quod tuæ in Nos, 15 Mart. 1890.	IV ...	40
Quod tua Nobis, 19 Feb. 1890	IV ...	32
Quum gratae semper Nobis, 16 Mart. 1891...	IV ...	170
Redditae mihi sunt litterae, 28 Nov. 1890	IV ...	119
Rem magni discriminis, 20 April. 1890	IV ...	44
Saepe Nos, 24 Iun. 1888	III ...	121
Sertum Nobis, 21 Feb. 1889	III ...	218
Sicut acceptum studium, 29 April. 1889.	III ...	241
Singulari cum benevolentia, 8 Sept. 1891	IV ...	257
Suavissime affecti, 14 Nov. 1891...	IV ...	109
Summa animorum coniunctio, 19 Mart. 1891	IV ...	172
Summa erga nos, 12 Aug. 1890...	IV ...	273
Vi è ben noto, 20 Sept. 1887	III ...	7
Volenti laetoque animo, 24 Oct. 1890	IV ...	92

ORATIONES.

Altamente accetti, 4 Ian. 1888...	III ...	40
Ci consola, 11 Maii 1888	III ...	85
Cognitam, 27 Feb. 1891	III ...	47
Grande est la joie, 18 Oct. 1887...	III ...	13
Il y a deux ans, 30 Oct. 1889	III ...	280
In molte occasioni, 24 Oct. 1888	III ...	174
In tanta, 21 April. 1888	III ...	61
La vostra presenza, 20 April. 1890	IV ...	48
Les sentiments, 29 April. 1888	III ...	65
Non è questa, 3 Maii 1888...	III ...	67
Nous éprouvons... une grande joie, 19 April. 1889	III ...	59
Nous éprouvons... une grande satisfaction, 4 Feb. 1887 ...	III ...	45
Nous sommes vivement touché, 13 April. 1888...	III ...	55
Par une disposition, 24 Maii 1888	III ...	88
Siate i ben venuti, 26 April. 1888	III ...	63
Siate i ben venuti, 25 Sept. 1888...	III ...	141
Tanta devozione, 16 April. 1888...	III ...	57
Utique feliciter contigit, 8 Maii 1890	IV ...	51

VARIA.

Ad te beate Joseph...	III ...	277
Calendario della Biblioteca Vaticana...	III ...	171
Regolamento della Biblioteca Vaticana...	III ...	148

INDEX ALPHABETICUS
MATERIARUM
UTRIUSQUE VOLUMINIS.

Abominatio. Signum G. Bruno Romæ erectum, abominatio desolationis in loco sancto, III, 259, sq.

Abusus. Decretum de nonnullis abusibus qui in instituta religiosa irrepserunt evellendis, IV, 134.

Adanensis. Concilium Adanense confirmat synodi Sisensis doctrinam de primatu Rom. Pont., III, 132.

Ædes. De ædibus Bibliothecæ Vaticanæ, III, 157, sq.

Ægidius. Laudatur, III, 290.

Æqualitas. Ab Ecclesia vera æqualitas, III, 79.

Æquatorianus. Epistola ad Præsidem Reipublicæ Æquatorianæ, III, 207, sq.

Æthiops. Commercium horrendum Æthiopum Afrorum, III, 81.

Afer. Allocutio ad fideles Afros, III, 88.

Africa. Horrenda conditio servorum in Africa, III, 81. — Epistola ad Card. Lavigerie de cultu humaniore Africæ, IV, 65, sq. — De servitute africana litteræ ad catholici orbis Episcopos, 112, sq. — De missionariis ibidem favendis, *ibid.* sq. 46, sq. — Servitutem in Africa tollendam curat Pontifex, 153. — Gaudetur de servitute imminuta in Africa, IV, 218.

Agilulfus. Agilulfum ab Italia Gregorius M. continuit, IV, 152.

Albertus (Magnus). Laudatur, III, 290. — Nova editio operum ejus, 292.

Alexander II. Vindicat Christianos a servitio, III, 78.

Alexander III. Pœnas in duellum decernit, IV, 267.

Alimonda. (Card. Archiep. Taurin.) Allocutio ad Card. A. et ad ecclesiasticos viros Romam peregrinantes, III, 141.

Alliata. Epist. ad Gulielmum Alliata de societate catholicæ juventutis italicæ, IV, 257, sqq.

Aloisius (S. A. Gonz.). Litter. Apost. de solemnibus sacris in honorem S. Alois. Gonz. peragendis, IV, 142. — Patronus juvenum celebratur, 143, sq. — Indulgentiæ solemnia sæcularia S. Al. celebrantibus concessae, 145.

Altamura. Injuria Ordinario Altamuræ illata, III, 306.

Amazonicus. Apostolicus Vicariatus in plagis Amazonicis constituendus, III, 207.

Ambrosius (S. Doct). Doctrina S. A. de christiana fraternitate, III, 77. — Citatur, 78. — Patronus seminarii clericorum e diœcesibus superioris Italiæ, IV, 123.

America. Epistola ad Archiep. et Episc. Americæ de Italis eodem commigrantibus, III, 179. — Epist. ad Archiep. et Episc. fœderatarum Amer. Septentr. civitatum de Universitate Washington, 220. — Laudatur zelus Præsulum harum regionum, *ibid.* — Epistola ad Cardinalem Gibbons, Archiep. Baltimor. de centesimo anno a condita hierarchia in fœderatis Americæ civitatibus, 278.

Angelicus (Doctor). Cf. Thomas Aq.

Anglia. Vindicatur conventio cum Anglia inita de rebus Melitensibus, IV, 68. — Anglia a monachis Benedictinis ad fidem conversa, 97.

Animus. Natura animi humani, III, 97.

Anselmus (S. Doct.). Collegium S. Anselmi a Leone XIII restitutum, III, 203, sq.

Antequera. Sedes Antequera ad gradum metropolitanum evehitur, IV, 234.

Antiochenus. Allocutio de electione Patriarchæ Maronitarum Antiocheni, IV, 57, sq.

Antistes. Cf. Episcopus.

Antonius (S. Patav.). Seminarium Comillas S. Antonio dicatum, IV, 132.

Apolloni (Achill. Card., S. R. E. Vicecam.) Cardinalis creatur, III, 249.

Apostolicus. Cf. Sedes.

Apostolus. Lucta contra vitia Apostolos genuit, III, 196.

Aquaviva. Injuria Ordinario Aquævivæ illata, III, 306.

Arbitratus. Arbitratus inter dominos et opifices commendatur, IV, 207.

Arbitrium. Liberum arbitrium diffinitur, III, 97, sq. — Non tollitur per gratiam, 101.

Archiabbas. Usus cappæ magnæ Archiabbati Beuronensi concessus, III, 136.— Cf. Beuron.

Armenia. Nomine gentis Armeniæ Constitutio *Exsultate Deo* in synodo Florentina recipitur, III, 132.

Armenius. Epist. Encycl. qua Armenii sejuncti ad Rom. Communionem revocantur, III, 130. — Rationes sperandi reditus Armeniorum ad communionem Romanam; bona inde oritura, 134. — Epistola ad Episcopos Armenii ritus, IV, 60.

Ars. Artes hodie vitiis blandiuntur, III, 192.

Assistens. De Assistentibus Congressui Bibliothecæ Vaticanæ, III, 155, sq.

Astronomia. Eminentia astron. celebratur, IV, 168.

Atheismus. Damnatur philosophia athea, III, 193.

Athenæum. Litteræ Apostolicæ de facultate theologica in catholico Parisiensi Athenæo instituenda. III, 289. — Cf. Universitas.

Attila. Attilam S. Leo M. ab Italia continuit, IV, 152.

Augustinus (S. Doct.). Laus Augustini, III, 25. — Ejus doctrina de servitute, 70. —Citatur, 78. 87, 96, 102.

Augustinus (S. Cantuar. Ep.). Per monachos Angliam Christo convertit, IV, 97, 100. — Cf. Gregorius M.

Austria. Epist. ad Abbates et Priores. O. S. B. in Austria, III, 203. — Litteræ Apost. de conventu O. S. B. in Austria Salisburgi habendo, 223. — Epist. ad Abb. et Prior. O. S. B. in Austria de actis conventus Salisburgensis, 254. — Epistola ad Austriæ episcopos de duello, IV, 266, sqq.

Austriacus. Allocutio ad Austriacos. Gaudet Pontifex de zelo Austriacorum inflammato, III, 57.—Laudat eorum devotionem, *ibid.* — Commendat ipsis educationem juventutis, *ibid.* — Epist. ad Archiep. et Episc. Austr. IV, 154, sq.— Eorum zelus laudatur, 155. — Congressus ipsis commendantur, 156.

Azarias. Patriarcha Ciliciæ Az. Gregorio XIII confitetur jura Pont. Rom., III, 131, 133.

Ballestrem (Comes). Epist. ad com. B. de laudibus Lud. Windthorst, IV, 172.

Baltimorensis. Archiep. Baltimorensis Cancellarius Universitatis Washington constituitur, III, 221. — Epist. ad Card. Gibbons, Archiep. Baltim. de centesimo anno a condita hierarchia in fœderatis Americæ civitatibus, 276.

Baptismus. Delet peccata, sed non stirpes, III, 195. — Doctrina de concupiscentia post baptismum remanente, 195.

Barcinona. Allocutio ad fideles diœcesis Barcinonensis, III, 67.

Bausa. (Card. Archiep. Florent.) Litteræ ad Card. B. de cultu Sacræ Familiæ, IV, 117.

Bavaria. Epistola ad Archiep. et Episc. Bavariæ, III, 19, sq.— Laus Ecclesiæ Bavariæ celebratur, 19, sq. — Princeps Regens Bavariæ fortiter admonetur ut decessorum vestigia catholicorum teneat, 35. — Zelus Antistitum Bavariæ laudatur, 241, stimulatur, 242. — Conventio inter Pium VII et Maximilianum I, Bavariæ regem, servanda, 242. — Electiones regularium in Bavaria minus liberæ, 242.

Belga. Allocutio ad Belgas, III, 59. Nationis indoles celebratur. — Laudatur Belgarum zelus in lucta scholari 59. — Concordia, ducibus Epi-

scopis, ipsis commendatur, 60. — Momentum Christianæ educationis recolitur, 60. — Collegium Belgarum Urbanum laudatur, larga stipe donatur, 125, sq. — Laudatur Belgarum zelus pro tollenda Afric. servitute, 172. — Leo XIII Belgis specialissime devotus, 287. — Laudat Belgarum zelum, 287.

Belgium. Laudantur conventus de sorte opificum in Belgio habiti, III, 14. — Epist. ad Episc. Belgii de pace recolitur, 185.

Bellum. In Italia bellum sævit contra Ecclesiam, III, 17. — Bella hodie magis unquam formidolosa, 214. — Allocutio ad S. R. E. C. de bello Ecclesiae illato, 299. — Bellum a sectis R. Pontifici et Ecclesiæ illatum, IV, 48, sq.

Benavides (Card.). Epistola ad C. B. de Conventu Matriti habito, III, 246. — De conventu Cæsaraugustæ habendo, IV, 32, sq. — De concordia et zelo pacifico, 109, sq.

Benedictinus. Benevolentia singularis Leonis XIII in ordinem Benedictinum, III, 223. — Epist. ad Abb. et Prior. O. S. B. in Austria de actis conventus Salisburgensis, 254. — Ordo Benedictinus de Anglia specialissime meritus, IV, 97. — Laudatur, 273.

Benedictus (S.). Epist. ad Abb. et Prior. O. S. B. in Austria, III, 203. — Litteræ Apost. de conventu O. S. B. in Austria Salisburgi habendo, 223.

Benedictus XIII. Juventuti studiis deditæ Benedictus XIII patronum constituit S. Aloysium Gonz. IV, 144.

Benedictus XIV. Libertatis contra servitutem defensor, III, 80. — Leges statuit de Bibliotheca Vaticana, 145. — Citatur constitutio *Pastoralis curæ*, IV, 136. — Duellum proscripsit, IV, 267.

Beneficentia. Beneficentia laica quid valeat præ caritate, III, 305. — Legalis beneficentia nequit supplere vices christianæ charitatis, IV, 191, sq.

Berlioz. Alexander Berlioz ad sedem novam Hacodatensem in Japonia transfertur, IV, 229, sq.

Bernardus (S. Abb. Clarev.). Citatur, III, 200.

Berolinum. Laudatur conventus Berolinensis de tollenda servitute, III, 172. — Conventus socialis ibidem habitus, IV, 37, sq.

Beuronensis. Usus cappæ magnæ Archiabbati Beuronensi concessus, III, 136. — Laus R^mi D. Mauri Wolter, Congreg. Beuron. conditoris, IV, 273.

Bibliotheca. Leges novæ de Bibl. Vaticana, III, 145.

Bibliothecarius. De Vicegerentibus Bibliothecarii Vaticani, III, 150.

Birretum. Usus birreti violacei Episcopis occasione sacerdotalis jubilæi concessus, III, 43.

Bohemia. Litt. Apostol. *Vicariam Potestatem* de collegio Bohemorum in Urbe condendo, IV, 1, sq.

Bonaventura (S.). Laudatur, III, 290.

Bonifacius (S.). Princeps Bavarorum Apostolus, III, 20.

Bonum. Liberalismus tollit discrimen inter bonum et malum, III, 105, sq.

Borromæus (Card. Odoardus). Cum Leone XIII agit de instaurando Collegio a S. Carolo condito, IV, 123.

Borussia. Res meliores apud Borussos, III, 19. — Gaudet Pontifex de meliore statu rei catholicæ in Borussia, 48.

Boycothing. Boycothing damnabilis dimicandi ratio, III, 121.

Bracara. Laudantur acta conventus Bracarensis, IV, 245.

Branntz (Franciscus). Laudatur de unione populari catholicorum Germaniæ, IV, 138.

Brasilia. Epist. ad Episc. Brasiliæ de sublata ibidem servitute, III, 69, sq. — Epist. ad Ep. Brasiliæ de tollenda servitute recolitur, 89. — Epist. ad Archiep. S. Salvatoris in Brasilia, 218. — Damnantur novæ leges in Brasilia latæ, libertatis Ecclesiæ oppressivæ, 218. — Epistola ad Imperatorem Brasiliæ de libertate cultuum et docendi, 265. — Servitus ab Imperatore Brasiliæ sublatus recolitur, 269. — Citatur Epistola ad Episcopos Brasiliæ, IV,

112, sq. — De servitute in Brasilia sublata gaudet Pontifex, 153. — Meliora tempora in Brasilico imperio salutantur, 218.

Britannus. Laudatur Britannorum zelus pro tollenda Afric. servitute, III, 172. — Laudantur Britanni de sana æstimatione conditionis Pontifici factæ, III, 234.

Brixiensis. Epist. ad Episcopum Brixiensem, III, 232. — Laudatur zelus Antistitis Brixiensis, IV, 215.

Bruno (Giordanus). Queritur Pontifex de signo apostatæ erecto, III, 248. — Allocutio ad Cardinales de signo Giordano Bruno Romæ erecto, 258. — Qualis fuerit iste apostata, 259. — Signum Bruno erectum ostendit nihil veræ libertatis Pontifici relictum esse, 260. — Occasione erecti signi Giordano Bruno instructio a S. Congreg. Episc. et Reg. ad Episc. orbis dirigitur, 260. — Signum apostatæ Nolano erectum, IV, 81.

Bruxellæ. Conventus de tollenda servitute Bruxellis habitus, IV, 65, 113.

Buckley (Legibertus, O. S. B.). Anglo-Benedictinam Congregationem condit, IV, 97.

Cæsar. Reddenda quæ sunt Cæsaris Cæsari, III, 28.

Cæsaraugusta. Epist. ad Card. Archiep. Cæsaraugustanum, III, 246. — Conventus catholicus Cæsaraugustæ habitus, IV, 35, sq. 41. — Conventus secundus ibidem habitus laudatur, 109.

Calendarium. Calendarium dierum quibus Bibliotheca Vaticana studentibus ac invisentibus patet, III, 171. — Cal. Julianum emendavit Greg. XIII, IV, 166.

Campania. Epistola ad Episcopos Campaniæ, IV, 95.

Canadensis. Consilium legiferum Canadense decretum fert de collegio Ottawiensi, III, 209.

Cantuaria. Monasterium Cantuariæ a S. Augustino ædificatur, IV, 100.

Capecelatro. (Card. Archiep. Capuan.) Epistola de obedientia a fidelibus Episcopis debita, IV, 95.

Capitularia. Caroli Magni *Capitularia* libertati humanæ faventia, III, 79.

Cappa. Usus cappæ magnæ archiabbati Beuronensi concessus, III, 79. — Archiabbas Solesmensis privilegio cappæ magnæ gaudet, 136.

Cardinalis. Allocutio ad S. R. E. C. de instanti jubilæo sacerdotali, III, 16. — Alloc. ad S. R. E. C. de novo codice delictorum, 91 sq. — Alloc. ad S. R. E. C. de conditione Rom. Pont. in Italia, 187. — Alloc. ad S. R. E. C. de munere pacifico Ecclesiæ commisso, 213. — Alloc. ad S. R. E. C. de rebus Italiæ, 226. — Alloc. ad S. R. E. C. de conditione misera Sedis Apost., 248. — Alloc. ad S. R. E. C. de signo Giordano Bruno Romæ erecto, 258. — Alloc. ad S. R. E. C. de bello Ecclesiæ illato, 299. — Alloc. ad S. R. E. C. de legibus iniquis nuper latis, 302.—Alloc. ad S. R. E. C. de electione Patriarchæ Maronitarum Antiocheni, IV, 57 sq. — Alloc. ad S. R. E. C. de lucta ingravescente in Italia, 140. — Alloc. ad S. R. E. C. de Pontificatu Greg. Magni, 150 sq.—Allocutio ad R. G. C. de statu Ecclesiæ per orbem, 217-229.

Caritas. Bonis operibus caritas præsideat, III, 46. — Per caritatem Armenii sejuncti ad communionem Romanam alliciendi, 131. — Vera pax in justitia et caritate, 215. — Conditionum inæqualitas christiana caritate temperatur, 281. — Beneficentia laïca quid valeat præ caritate- 305. — Caritas et veritas, nobilissimum patrimonium christianorum, IV, 10, 11. — Caritas Dei et proximi instauranda, 24. — Ecclesia caritatis magistra, 38. — Evangelium justitiam sociat caritati, 44, sq. — Ecclesia præceptis caritatis solvit œconomicum certamen, 187, sq. — Caritas ad componendum sociale duellum efficacissima, 209.

Carolus (S. Borromæus). Conditor Collegii Longobardici, IV, 122. — Patronus Seminarii Clericorum e diæcesibus superioris Italiæ, 123.

Carolus Magnus. De libertate humana bene meritus, III, 79.

Carthago. Sedes Carthaginiensis a Leone XIII restituta, III, 88.
Castellio. Cœtus Castellione congregatus ob cultum Urbani II, III, 3.
Catholicus. Quid religioni catholicæ debeat libertas humana, 103. — Optimi Italiæ patriæ amici catholici, IV, 90. — Catholici Ecclesiam ad partes politicas ne trahant, 18. — Civis catholicus quid jure a civili societate postulet, 19.
Censuræ. Censuræ latæ in rebus Loigny, IV, 211.
Census. Utilitates variæ modici census, IV, 201.
Charta. Magna charta libertatis humanæ a secta massonica somniata, IV, 82.
Chesnelong. (Carol.senator) Litteræ ad C. Ch. de concordia catholicis Gallis commendanda, IV, 213 sq.
Chihuahua. Nova sedes episcopalis creatur, IV, 234.
Christianismus. Christianismus laborem nobilitavit, III, 281.
Christianus. Litteræ Encyclicæ de vita christiane instituenda, III, 190-202. — Fructus dignus jubilæi est vitæ christianæ instauratio, 191. — A vita christiane instituta pendent felicitas æterna et prosperitas temporalis, 191. — Summa christianæ vitæ resistere naturæ pravæ, 194. — Omni christiano lucta necessaria, 195. — Revocandus honor morum christianorum, 197. — Conditionum inæqualitas christiana caritate temperatur, 281. — Annuntiatur Encyclica de disciplina christiana, 300. — Vitia christianorum civitati maxime funesta, IV, 24. — Exempla a primis christianis sumenda, 25. — Pro fide sua certandum christiano, 84, sq.
Christus. Exemplar virtutum Christus, III, 27. — Christus incarnatus ad liberandum hominem a servitute, 69. — Homines ad filiorum dignitatem revocat, 72. — Ipse Christus Ecclesiæ munus commisit, 92, sq. — Christus primus asseruit æqualitatem inter homines, 103. — In solo Christo salus nationum, 194. — Qui voluptates sequitur, Christi non est, 194. — Christus exemplum nobis præbuit orandi, 197. — Christus gubernaculum Ecclesiæ regit, 202. — Rex Pacificus Christus, 216. — Religio Christi impune hodiedum lacessitur, 248. — Caput Ecclesiæ Christus, IV, 14. — Christus egenus factus, pauperes præcipue diligit, 44. — Christus pauper et operarius exemplar opificum, 187.
Chrysostomus (S. Joannes). Doctrina de servitute, III, 76, 77. — Citatur, 199, 201.
Cilicia. Patriarcha Ciliciæ Gregorio XIII confitetur jura Pont. Rom., III, 132, 133. — Sedes Armenia Constantinopolitana Primatialis unita est cum Patriarchatu Ciliciæ, 134. — Epistola ad Patriarchum Ciliciae, IV, 60.
Civilis. Civilis potestas Ecclesiæ jura tutari debet, si sapere velit, III, 31. — Ecclesia et potestas civilis harmonice conspirant, 34.
Civiltà (Civiltà cattolica). Litt. apost. ad scriptores commentariorum « La Civiltà cattolica », IV, 63,
Civis. Civis christiani officia : Litt. Encycl. *Sapientiæ Christianæ*, passim, IV, 5 sq. — Civis catholicus quid jure a civili potestate postulet, 19. — Officia civium catholicorum in Italia, 47.
Civitas. Laus *Civitatis Dei*, operis Augustini, III, 25.
Clemens I (S.). Citatur, III, 78.
Clemens VIII. De Ecclesia Japoniæ bene meritus, IV, 225.
Clemens XII. Leges statuit de Bibliotheca Vaticana, III, 145.
Clemens XIII. Leges statuit de Bibliotheca Vaticana, III, 145. — Cultus Cordis Jesu promovit, 256.
Clerus. Rite informandus, III, 22 sq. — Excellat sapientia; 23-27; virtute, 27-29. — Belgarum clerus laudatur, 125. — Clerus Italus laudatur, 141; ad majorem adhuc zelum stimulatur, *ibid.* — Zelus cleri unde oriatur, 200. — Impedimenta opposita vocationibus ecclesiasticis, 227. — Epistola ad Card. Parocchi de clero Romano rite instituendo, 293. — Clerus egregius præcipue necessarius, 293. — Annua recollectio clero instanter commen-

datur. 295. — Clerus monetur ut in Sacris Ecclesiæ pareat, 306. — Educatio munusque cleri commendantur, IV, 1. — De institutione cleri Melitensis, 70. — Clerus militari cingulo adstrictus, 79.— Clerus ad mentem Conc. Trident. instituendus, 157; 238.

Codex. Novus codex delictorum Italicis legibus insertus damnatur, III, 91,sq. — Iterum atque iterum damnatur, 304. — IV, 48, 80.

Collegium. Collegium Belgarum Urbanum laudatur, larga stipe donatur, III, 125, sq. — Collegium sacerdotibus Italis ad commigrantibus suæ nationis subveniendum Placentiæ instituitur, 181. — Pontificis est honorem Collegii Episcopalis vindicare, 183. — Collegium S. Anselmi O. S. B. a Leone XIII restitutum, 203, sq. — De Collegio Clericorum Bohemorum in Urbe condendo, IV, 1, sq. — Collegium pro missionibus Germanicis Congi, *ibid.*— Ad S. Card. Colleg. allocutio de officiis Summi Pontificis, 34 sq.

Columbus (Christophorus). Epist. ad Archiep. Genuensem de festis in honorem C. C. IV, 146.

Comillas. Seminarium in oppido Comillas erectum, IV, 126.

Comitatus. Comitatus pro tollenda Africana servitute larga stipe juvantur, III, 173.

Commigrans. Describitur miseria commigrantium, III, 179, inopia sacerdotum linguam italicam callentium, 180.

Communio. Per caritatem Armenii sejuncti ad communionem Romanam alliciendi, III, 131. —Rationes sperandi reditus Armeniorum ad communionem Romanam. Bona inde oritura, III, 134, sq.

Communismus. Fructus philosophiæ pravæ, III, 193.

Compendium. Proletariorum compendia fovenda, IV, 187.

Concordia. Concordia bonorum procuranda Antistitum Hispanorum zelo commendatur, III, 237. — Amicorum concordia prædulcis in angustiis, 299. — Intus floreant pax et concordia, dum foris bellum strepit, 301. — Bonum concordiæ in certamine fidei commendatur, IV, 14, sq; 33, 43, sq. — Scriptoribus præcipue ephemeridum, 40. — Bona concordiæ celebrantur, 110. — Defuncto Lud. Windthorst, concordia Germaniæ catholicis commendatur, 173. — Catholicis Gallis commendatur, 213, sq.—Maxime inter Antistites plurimum præstat, 246. — Catholicæ juventuti commendatur, 256, 260.

Concupiscentia. Triplex hodie concupiscentia regnat, III, 192. — Concup. remanet in baptizatis, 195. — Muniendus animus contra concupiscentias, 197.

Conditio. Litter. Encycl. de Conditione opificum, IV, 177-209.

Confessarius. Confessarii est statuere de accessu pœnitentium ad S. Synaxim, IV, 136. — Confessarius extraordinarius petentibus religiosis concedendus, 136.

Congregatio. Instructio S. Congreg. Ep. et Reg. de signo G. Bruno erecto, III, 263. — Litt. Apost. de Congreg. Anglo-Benedictina, IV, 97-108.

Congressus. De congressu directivo Bibliot. Vatic., III, 153. — Catholicorum congressus variis in nationibus jura Rom. Pont. vindicant, 249. — Congressus annui Episcoporum commendantur, IV, 156, sq. — Capita præcipua ipsis indicuntur, *ibid.*

Congum. Missiones germanicæ pro regionibus Congi commendantur, IV, 46. — B. M. Immac. Congi Belgici Patrona, 255, sq.

Conjugatus. S. Joseph exemplar conjugatis, III, 275.

Conscientia. Libertas conscientiæ alia rejicienda, alia optima, scilicet Martyrum, III, 114. — Manifestatio conscientiæ superioribus a religiosis facienda, quænam damnetur, quænam permittatur, IV, 135.

Consensus. Animorum (Cf. Concordia).

Constantinopolis. Sedes Armenia Constantinopolitana Primatialis

unita est cum Patriarchatu Ciliciæ, III, 134.
Constantinus IV. Agendi ratio legatorum Constantini IV in Florentina Synodo, III, 132.
Constitutio. Const. *Exultate Deo* edita ab Eugenio IV, III, 132. — Constitutio V idus Sept. an. 1878 de ordinanda Bibl. Vatic. recolitur, III, 145. — Item const. XII Kal. April. 1885, 146. — Constitutionum O. S. B. codex Salisburgi elaboratus, 254.
Contemplatio. Cœlestium contemplatio alimentum zeli, III, 200.
Contingentia. De contingentia bonorum homo, libero arbitrio præditus, judicat, III, 97.
Conventio cum Anglia de rebus Melitensibus a Rom. Pont. inita vindicatur, IV, 68, 75.
Conventus. Alter conventus Leodii habitus, III, 1. — Conventus inter episcopos commendantur, IV, 246, sq. — Epistola de instituto conventuum catholicorum in Italia IV, 262, sqq. — Abbatibus O. S. B. Austriæ Salisburgæ indicitur, 204, 223, et probatur, 254. — Conventus catholicorum habitus Mechliniæ, 230. — Matriti, 237, IV, 32. — Lugduni, III, 244; Cæsaraugustæ, IV, 32, 109. — Leodii tertio, 71. — Friburgi, 92. — Bracaræ, 246. — Laudatur conventus de re sociali Berolini habitus, IV, 37. — Cf. Congressus.
Cor. Gratiarum actio per orbem SS. Cordi Jesu solvenda III, 177. — De festo SS. Cordis Jesu ritu dupl. I, class. celebrando III, 255. — Sæcularia festa in honorem SS. Cordis sunt felicis ominis, *ibid.* — Celebratur devotio erga SS. Cor Jesu, *ibid.* — Augendum festum ejusdem, 256. — Indulgentiæ novæ conceduntur, *ibid.* — Missa votiva SS. Cordis Jesu 1ª feria VIª cujusque mensis, 257.
Corbinianus. (S. Episc. Frising.) Auget labores Ruperti in Bavaria, III, 20.
Cousin. Julius Cousin ad sedem novam Nagasakiensem in Japonia transfertur, IV, 226.
Creator. Essentialiter creatura a Creatore pendet, III, 105.
Creatura. » » » »
Cremonensis. Epist. ad Episc. Cremonensem, III, 239. — Laudatur ejus exemplaris submissio, *ibid.*
Cuernavaca. Nova sedes episcopalis creatur, IV, 234.
Cultus. Libertas cultuum rejicienda, III, 108; Veræ religionis professio libertati prodest, 110. — Epistola ad Imper. Brasiliæ de libertate cultuum et docendi, 265. — Libertas cultuum falsa et sæpe damnata; impia in se, multorum malorum origo, 265 sqq.
Custos. De Custodibus Bibl. Vatic., III, 151 sq.
Cyprianus. (S.) Citatur, III, 88.

D'Annibale. (Card. Jos. Episc. tit. Charyst.) Cardinalis creatur, III-216 sq.
Decima. Damnatur lex violans decimas, III, 17.
Decretum. Gratiani decreta libertati faventia, III, 79. — Decretum latum in causa Hibernorum ex plena rerum cognitione, III, 122. — Decretum in eadem causa an. 1883 latum recolitur, 123 (cf. Hibernus.) — Decretum de augendo cultu festi SS. Rosarii, 138. — Citantur præcedentia decreta de eodem objecto, *ibid.* 139. — Decretum de gratiarum actione per orbem SS. Cordi Jesu solvenda, 177 sq. — Decreta Conc. œcumenici regio placito non indigent, 241. — Historia texitur decreti « Post obitum » quo XL propos. Rosminianæ damnatæ sunt, 251. — Decretum de nonnullis abusibus qui in instituta religiosa irrepserant, evellendis, IV, 134.
Defunctus. Epist. de missa solemni defunctorum occasione jubilæi sacerdotalis SS. D. N. celebranda, III, 52 sq.
Denza (P. Franc.). Speculæ astronomicæ præficitur, IV, 168.
Deprez (Card. Archiep. Tolos.). Facultatem theologicam in Tolosana Universitate erigi postulat, III, 297.

Dimicatio. Dimicatio pro Ecclesia Christianorum lex et gloria, IV, 12.

Disciplina. Annuntiatur Encyclica de disciplina christiana, III, 300.

Discordia. Scriptoribus ephemeridum vitanda, IV, 43 sq. (cf. Concordia). — Damnantur catholici discordiæ fautores, 110.

Dissidium. Dissidium in Armenia feliciter compositum, III, 130.

Dives. Christus pauper in mundo degens, divitibus officia in pauperes imposuit, III, 281. — Divites opibus utantur ad benefaciendum, IV, 45.

Dives. Officia divitum in subditos, IV, 186 sq. — Divitum jura respublica tueri debet, 196, sq.

Docere. Epist. ad Imp. Bras. de libert. cult. et docendi, III, 265. — Libertas docendi pravas educit generationes, 268. — Missio veritatem docendi Ecclesiæ divinitus commissa, IV, 35.

Doctor. Laus doctorum cath., III, 24. Quales hos esse oporteat, 27.

Doctrina. Doctrinâ clerus eluceat, III, 199. — Doctrina catholica, remedium malis quæ affligunt societatem, IV, 34. — Progressui humanitatis, nedum adversa, maxime favens, ib. 35. — Ecclesia doctrina sua solvit œconomicum certamen, IV, 184, sq.

Dominus. Munera dominorum quæ sint, III, 283, 4. — Officia dominorum in opifices, IV, 186, sq. — Quid domini cum opificibus ad componendam litem possint, 202, sqq.

Dorotheus (Card.). Socius Card. Georgii, III, 20.

Drango. Sedes Drango ad gradum metropolitanum provehitur, IV, 234.

Duellum. Epistolæ de damnabili duelli consuetudine, IV, 266, sqq.

Dunajewski (Card. Albinus, Episc. Cracov.). Cardinalis creatur, IV, 59.

Dusmet (Card. Jos. Ben. O. S. B. Arch. Catan.). Cardinalis creatur, III, 216 sq.

Dux. Epist. ad ducem Norfolciæ, III, 234.

Ecclesia. Ecclesiæ fidant operarii, III, 15. Bellum Ecclesiæ in Italia illatum, 17. — Ecclesia de institutione juventutis optime merita, 29. — Ipsi soli commissum munus religionem docendi, *ibid.* — Libertas Ecclesiæ vindicanda, 33. — Ecclesia societas perfecta, a civili societate discreta, 34. — Ecclesia et civilis potestas harmonice conspirant, 34. — Nunquam defuit pactis cum civili potestate initis, 35. — Quid præstiterit ad tollendam servitutem, 73, sq. — Missio Ecclesiæ divinitus accepta, 93. — Eccles. pacis cultrix, societas perfecta, 93. — Quid egerit Eccl. ad vindicandum liberum hominis arbitrium, 98. — Eccl. humanitatis veræ auctrix, propagatrix, servatrix, 103. — Tyrannidem coercet, 104. — Deus Ecclesiæ credidit veritatem supernaturalem hominibus communicandam, 112. — Leges fidei tuendæ causa Ecclesia latæ non nocent germanæ libertati, 113. — Signum pro Ecclesia et Pontifice occasione jubilæi conflatum, 129. — Libertatis humanæ Ecclesia per sæcula vindex, 173. — Missio divina Ecclesiæ ratio belli ipsi illati, 188. — Solemnitas jubilæi proclamat unitatem et vitalitatem Ecclesiæ, 190. — Remedium morbis quæ affligunt civitates, Evangelium et Ecclesia, 194. — Omnia cooperantur in gloriam Eccl. Christi, 201. — Libertate polleat plena, ut vim suam integram ostendat, 201. — Gubernaculum Ecclesiæ regit Christus, 202. — Eccl. studiorum semper sollicita, 209. — Allocutio ad S. R. E. Card. de munere pacifico Eccl. commisso, 213. — Eccl. una custos virtutum, quæ pacem gignunt, 215 — Damnantur novæ leges in Brasilia latæ, libertatis Eccl. oppressivæ, 218. — Eccl. in Italia veram libertatem amisit, 226. — Eccl. a scholis exclusa, 228. — Iniqua nimis conditio novis legibus Ecclesiæ in Italia facta, 234. — Ab Ecclesia et Evang. petendum remedium, 236. — In principatu Rom. Pont. agitur de libertate Ecclesiæ, 239. — Magisterium Eccl. jure divino independens a potestate civili, 241. — Romæ oppugnatio non ad

Italiam liberandam, sed ad Eccles. evertendam, 263. — Bellum Pontifici indictum totum corpus Eccl. afficit, 264. — Jure B. Joseph patrocinio universam Eccl. tuetur, 274, — Beneficium sociale in libera actione Eccl. 283. — All. ad S. R. E. Card. de bello Eccl. indicto, 299. — Satanas omnia tentat in Eccl. Dei, 299.—Eccl. corpus Christi, IV, 14. — Eccl. omnes nationes comprehendit, 17. — Juvat rectores civitatum, *ibid.* — Spiritualia sibi vindicat, *ibid.* 18. — Non se immiscet partibus politicis, *ibid.*, sibi pro futuris favere debet, *ibid.*, 19, sq. —Bellum Eccl. in Italia illatum, 77. — Quæ bona procedant a plena Eccl. libertate, 88 sq. — Jura Eccl. in Italia vindicanda non politica sed sacra. — Omnium scientiarum Eccl. cultrix, 165. — Præbet remedium certamini sociali doctrina, præceptis, institutis, 184, 193. — Cfr. analyt. indicem litt. encycl. de Conditione opificum, 293, sqq. — Reipublicæ validissimum præsidium, modo libertate gaudeat, Ecclesia, 249.

Ecclesiasticus. Damnatur nova lex de patrimonio ecclesiastico, III, 17.

Electio. Electiones regularium in Bavaria minus liberæ, III, 242.

Elenchus. Documentorum elenchus, III, 309, sq. IV, 275, sq.

Ephemerides. Ephemeridum auctoribus gravia monita, III, 185. —Ephemer. vitia serunt, honestatem vituperant, 192. — Ephem. utiliora factu habent quam controversias nutrire steriles, 251. — Scriptoribus ephem. ratio servanda præscribitur, IV, 40. — Ephem. malæ ephemeridibus bonis opprimendæ, 84. — Bonæ ephem. maxime utiles, 157, sq.

Epiphania. In Epiphania Dom. quotannis colligenda pecunia missionibus Africæ destinata, IV, 115.

Episcopus. Observantia Episcopis a laïcis debita, III, 183. — Pontificis est honorem Collegii Episcopalis vindicare, 183.—Episcopus in communione S. Sedis jus habet ut sibi pareatur, 184; — Episcopum judicare superioris est, præsertim Supremi Pastoris, 184, 185. — De Episcopis judicium ad Rom. Pont. pertinet, IV, 25.—Obedientia Episcopis debita, 42, sq. — Laudatur zelus Episc. orbis cath. 155. —Unio præsulum cum S. Sede peropportuna, 156.

Ethnicus. Philosophorum ethnic. de servitute doctrina, III, 71.

Eucharistia. Indulgentiæ concessæ in festo SS. Cordis quando expositâ SS. Eucharistiâ celebratur, III, 157.

Evangelium. Remedium morbis quæ affligunt civitates, Evangelium et Ecclesia, III, 194, 236. Evang. Eccl. commissum, omnia jura complectitur, IV, 44. — Verus miles Evangelii describitur, 66.

Expiatorius. Preces expiatoriæ jubendæ occasione signi G. Bruni in Urbe erecti, III, 264.

Exsequatur. Intolerabilis abusus, III, 227.

Faict (Joan. Jos. Episc. Brugensis). Ob merita insignia pallio decoratur, IV, 271, sq.

Familia (S.). Domus S. Familiæ initium Ecclesiæ, III, 274. — De cultu Sacræ Familiæ ad card. Bausa, IV, 117. — Pietas in S. Familiam summum remedium contra mala præs. temporis, 161. — Jus familiæ vindicat privatam possessionem, 182.

Felix-Valesius (S.). Cum S. Joanne a Matha Ordinis *SSmæ Trinitatis Christianis redimendis* conditor, III, 78.

Fenelonius. Ut exemplar submissionis citatur, III, 239.

Fides. Ratio et fides plane concordant, III, 24, 34. — Leges fidei tuendæ causa ab Ecclesia latæ non nocent germanæ libertati, 113. — Oratio, fide genita, nutrit fidem, 168. — Mala hujus temporis ab imminuta fide procedunt, 199. — Adjutrix scientiæ veræ fides, 267. — Fides catholico propria officia imponit, IV, 8. — Augenda quotidie, *ib.* 11. — Strenue defendenda,

12, propaganda, 13. — Periculum fidei in Italia, 82. — Deploratur fidei morumque imminutio in Italia, 263.

Florentinus. Acta in conc. Florentino de primatu Rom. Pont. III, 132.

Flores (Ant. Præs. Æquat. Reip.). Epist. ad Ant. Fl. de vicariatibus Apostolicis in plagis Amazonicis constituendis, III, 207, sq.

Floropolis. Epist. ad Ep. S. Flori, IV, 119.

Forcade. Augustinus Forcade, Vicarius Apostolicus Japoniæ a Gregorio XVI constituitur, IV, 226.

Foulon (Jos. Alfred. Card. Archiep. Lugdun.). Cardin. creatur, III, 249.

Franciscus-Jos. (Imper. Austriæ) agit cum Rom. Pont. de condendo Bohemorum in Urbe collegio, IV, 1.

Frater. Fratres laïci, loco extraneorum, in monasteriis adhibeantur, III, 205.

Fraternitas. Christianam fraternitatem antiquæ servituti opposuit Ecclesia, III, 76, 77.

Friburgensis. Epist. ad Georgium Python de condenda Universitate Friburgensi, III, 270.

Friburgum. Recolitur nova Universitas catholica ibidem condita, III, 302. — De Universitate Friburgensi, IV, 92, sq.

Furstenberg (Card. Sebastianus, Archiep. Olmuc.) Epist. ad Card. F. de quibusdam capitibus congressui Antistitum commendandis, IV, 154 sq.

Galeati (Card. Sebastianus, Archiep. Ravenn.). Creatur cardinalis, IV, 59.

Gallia. Laudantur conventus de sorte opificum in Gallia habiti, III, 14. — Encyclica ad Episc. Galliæ de pace recolitur, 185. — Zelus Episc. Galliarum laudatur, 289.

Gallus. Allocutio ad operarios Gallos, III, 13 sq. (cf. Opifex). — Allocutio ad Gallos, 55 sq. — Laudatur Gallorum pietas, 55. — Stimulatur eorum zelus pro cathol. juventute instituenda, 56. — Galli præcipuas partes in jubilæo egere, 88. — Allocutio ad opifices Gallos de remedio sociali a religione petendo, 280.

Litteræ ad C. Chesnelong de concordia catholicis Gallis commendanda, IV, 213, sq.

Genuensis. Epist. ad Archiep. Gen. de festis in honorem Christ. Columbi, IV, 146.

Georgius (Card.). Socius Card. Martiniani, III, 20.

Germania. Germaniæ Episc. et fideles laudantur, IV, 45. — Ipsis missiones Africæ commendantur, *ib.*, 46. — Unio catholicorum popularis laudatur, 138. — Defuncto Lud. Windthorst, concordia catholicis Germaniæ commendatur, 175.

Germania. Epistola ad Episcopos Germaniæ de duello, IV, 266, sqq.

Germania. Allocutio ad Germanos, III, 47. — Laus Germanicæ gentis, *ibid.* — Laudatur Germanorum cathol. zelus pro tollendo Afric. servitute, 172. — Allocutio ad Germ. Romam peregrinantes, IV, 51 sq.

Gibbons (Archiep. Baltimor.). Ep. ad C. G. de centesimo anno a condita hierarchia in fœderatis Americæ civitatibus, III, 276.

Gilius (Philippus). Illustravit studiis speculam Vatic., IV, 166.

Girard. Presb. Paris. Provicarius in Japonia, IV, 226.

Goossens (Card. Archiep. Mechlin.) — Laudatur consilium C. G. novi conventus catholicorum Mechliniæ habendi, III, 236. — Cardinalis creatur, 249. — Epist. ad C. G. de nova cathedra philosophiæ Lovanii erigenda, 286. — Card. G. Sollicitat ut B. V. Immacul. Patrona Congi Belgici instituatur, IV, 254.

Gratia. Juvat gratia ad legem æternam servandam, salvo libero arbitrio, III, 101. — Gratiarum actio per orbem SS. Cordi JESU solvenda, 177.

Gratianus. De Libertate humana bene meritus, III, 79.

Gregorius I Magnus (S). Doctrina Gr. M. de servitute, III, 70; quid egerit ad eam delendam, 78-79. — Doctrina de subditione præpositis, IV, 23. — Laudes ejus celebrantur, 51. — Præscribit S. Augustino qua ratione per monasteria Anglia sit

Christo lucranda, 100 (cf. Augustinus). — Epist. ad Card. Parochi de sæcularibus solemniis in hon. S. Greg. M., 148, sq. — Contra Longobardos Gregorio M. luctandum fuit, 151.

Gregorius II. Scribit ad Bonifacium, Apostolum Bavariæ, III, 20, 21.

Gregorius XI. Bavaros fidei catholicæ addictissimos reddit, III, 21. — Probat ordinem S. Mariæ a Mercede, III, 78.

Greg. XIII. Ipsi Azarias, Patr. Ciliciæ confitetur jura R. Pont., III, 132, 133. — Ephebium in Urbe pro Armeniis condidit, I,I, 133. — Calend. Julianum emendavit, IV, 166. — Legatio Principum Japoniæ ad Gr. XIII, 223, sq.

Gregorius. XVI. D. Ecclesiæ Japoniæ benemeritus, IV, 226. — Contra servitutem protestatur, III, 81. — Quid pro Armeniis egerit, III, 133, 134.

Gregorius Illuminator a S. Sylvestro, Pont. Rom. receptus, III, 132.

Grex. Munus pastoris et gregis, diversi sunt ordinis, III, 184.

Gruscha (Anton. Archiep. Viennensis in Austr.). Cardinalis creatur, IV, 219.

Guignes (Episc. primus Ottaw.). Condidit collegium Ottawiense, III, 209.

Guilbert (Amatus-Vict., Archiep. Burdigal.) Cardinalis creatur, III, 249.

Guillelmus (Parisiensis). Laudatur, III, 290.

Guillelmus II. (Imper. Germ.) Epist. ad G. II de conventu sociali Berolini habendo, IV, 37, sqq.

Hadrianus I. Matrimonii facultatem servis concedit, III, 78.

Hagg. Joannes Petrus Hagg electus Patriarcha Maronitarum Antiochenus, confirmatur, IV, 58.

Hakodate. Sedes suffraganea Tokio, IV, 229.

Helvetia. Laudantur conventus de sorte opificum in Helvetia habiti, III, 75. — Magna bona Helvetiæ ex Univers. Friburgensi oritura, 270. — Epistola ad Episc. Helvetiæ de Univers. Friburgensi, IV, 92 sq.

Hermann (Baro). Epist. ad B. H. de laudibus Lud. Windthorst, IV, 172,

Hibernia. Epist. ad Episc. Hiberniæ. III, 121. — Epist. ad Card. Manning de rebus Hiberniæ, IV, 74, sq.

Hibernus. Optima Pontificis in Hibernos voluntas, III, 121. — Meliora ipsis optat, sed juste petenda, 122. — Decreta lata recolit, 122, 123.

Hierarchia. Epist. ad Card. Gibbons de centesimo anno a condita hierarchia in civitatibus unitis Americæ, III, 276. — Litteræ apostolicæ de hierarchia in Japonia, IV, 222, sqq; — in Mexico, 232, sqq.

Hieronymus (S). Citatur, III, 78.

Hierusalem. Hierusalem Leo XIII maxime sollicitus, III, 37.

Hilarius (S.). Citatur, III, 78.

Hispania. Regina Hispaniæ laudatur, III, 67. — Encycl. ad Episc. Hispaniæ de pace recolitur, 185. — Litteræ de cultu S. Joseph in Hispania, IV, 28.

Hispanus. Laudantur Hispani, III. 67; — ad concordiam incitantur, 68.

Hollandus. Allocutio ad Hollandos, III, 65. — Laudatur fides Holl. — Zelus pro scholis cathol. ipsis commendatur, 66.

Honorius III. Probat Ordinem S. Mariæ de Mercede, III, 78.

Humanum. Recolitur Encycl. *Humanum genus*, III, 263.

Hungaria. Epistola ad Episcopos Hungariæ de duello, IV, 266, sqq.

Idealismus. Damnatur, III, 25.

Immaculata. Congregatio Oblatorum Mariæ Immac. de collegio Ottawiensi bene merita laudatur, III, 209, 210. — Item Cong. Cord. Immac. de Scheutveld, IV, 254. — B. V. Immac. Belgici Congi patrona instituitur, *ibid.* sq.

Imperator. Brasiliæ Imp. laudatur de sublata in imperio servitute, III, 83. — Littera ad eumdem de libert. cultuum et docendi, 265. — Servitus ab eodem sublata recolitur, 269.

Inæqualitas. Conditionum inæqualitas charitate christiana temperatur, III, 288.

Independens. Philosophia indep. damnatur, III, 195.

Independentia. Rom. Pont. independentia summi momenti, III, 68. — Justa gentium et locorum independentia non damnatur ab Ecclesia, 120.

Index. Index analyticus, III, 311-338, IV, 277-301.

Indifferentismus. Libertas cultuum indifferentismum gignit, III, 266.

Indulgentia. Ind. conceduntur solemnia sæcularia S. Aloïsii celebrantibus, IV, 145. — Item pro S. Joanne a Cruce, 163.

Indus. Indorum commercium ab Ecclesia damnatum, III, 80.—Iterum damnatum, 89.

Innocentius III. Adprobat ordinem *Ssmæ Trinitatis Christianis redimendis*, III, 78.

Inquisitio. Rom. Pont. non est a decretis Consilii Inquisitionis sejungendus, III, 252.

Inserviens. De Bibliothecæ Vatic. inservientibus, III, 162, sq.

Institutum. Ecclesia institutis suis componit litem socialem, IV, 190, sq.

Intelligentia. Perfectio naturarum intelligentium est in veritate, III, 111.

Isaïas. Citatur, IV, 24.

Italia. Ssmo Rosario devotissima, III, 7. — Allocutio ad Card. de rebus Ital. 16, sq.—Italia novis hostium vexationibus jubilæi triumpho respondet, 91. — Italiæ prodest potestas independens Rom. Pont. 143. — Pacificis verbis Leonis XIII novis impugnationibus Italia respondet, *ibid.*, 144. — Jubilæo Italia ostendit devotionem suam in Pont. Rom., 174. — Epist. ad Episc. Italiæ de pace recolitur, 185. — Allocutio ad S. R. E. C. de conditione R. Pont. in Italia, 187. — Jus Rom. Pont. ab Italia cathol. vindicatur, 188, sq.—Alloc. ad Card. de rebus Italiæ, 226. — Ecclesia in Italia veram libertatem amisit, 226. — Sors Italiæ est Ecclesiæ sorti arctissime unita, 228.— Iniqua nimis conditio novis legibus Ecclesiæ in Italia facta, 234 — Italiæ Episcopi instantissime greges moneant de temporum calamitatibus, 262. — Caritas Italiam reddidit operum piorum tam feracem, 306. — Bellum in Italia Ecclesiæ indictum, IV, 49. — Item, 77. — Italiam religio super omnes nationes elevavit, 86, sq.; concordia cum Ecclesia eam rursus attolleret, *ibid.*, 88 sq. — Ubi sint veri hostes, veri amici Italiæ, 90. — Officia civium catholicorum in Italia, 48. — Seminarium clericorum e diœcesibus superioris Italiæ constitutum, 122. — Alloc. ad Card. de lucta ingravescente in Italia 140. — Ubi sint veri hostes Italiæ, 141. Italia cultu S. Josephi ceteras nationes superare tenetur, 161. — Litteræ apostolicæ de fide catholica in Italiæ scholis tuenda, 215. — Pontifex queritur de contentione in Italia adversum Ecclesiam inita, 217. — Litteræ de instituto conventuum catholicorum in Italia, 262 sqq.

Italicus. Litteræ de societate catholicæ juventutis italicæ, IV. 257 sqq.

Italus. Allocutio ad peregrinantes Romam Italos, III, 40, sq. — Quo Pontifici fideliores Itali, eo meliores cives sunt, *ibid.* — Honor ipsis est habere in medio sui Ecclesiæ sedem, 41. — Clerus Italus laudatur, 141; ad majorem adhuc zelum stimulatur, *ibid.* — Laudatur Italorum zelus pro tollenda Afric. servitute, 172. — Epist. ad Archiep. et Episc. Americæ de Italis eodem commigrantibus, 179. — Allocutio ad peregrinantes Italos, IV, 48. — Fidi Ecclesiæ, optimi cives, 49.

Jacob Patriarcha, figura S. Josephi, III, 275.

Jacobus. Epist. S. Jacobi citatur, IV, 22.

Japonia. Gaudetur de hierarchia restituenda in imperio Japonico, IV-118. — Litter. Apost. quibus hierarchia episcopalis in Japonia constituitur 221, 231. Cf. Indicem analyticum hujus docum., 298.

Jesus. Cf. Christus.

Joannes (S. Evang.). Citatur evangelium, III, 112, 113.

Joannes (S. a Cruce). Litt. Apost. de ejus sæcularibus solemniis. Ejus virtutes commendantur, IV, 162.

Joannes (S. a Matha) cum S. Felici Valesio ordinis Ssmæ Trinitatis Christianis redimendis conditor, III, 78.

Joseph (S.). Encycl. de implorando auxilio S. Josephi, III, 272. — Cultus S. Josephi nequit a cultu B. Virginis sejungi, 273. — Progressio hujus cultus recentioribus temporibus, *ibid.* — Tituli S. Josephi ad hunc cultum enumerantur, 273, 274. — S. Joseph exemplar omnibus conditionibus humanis, 275, 276. — Oratio ad B. Joseph recitationi Rosarii adjungenda, 276. — Textus orationis, 277. — Litteræ de cultu S. Joseph in Hispania, IV, 28.— Litt. Apost. de festo S. Josephi in Lusitania, 53.

Jubilæum. Litt. Apost. de indulgentiis occasione sacerdotalis Jubilæi Leonis XIII lucrandis, III, 11. — Jubil. sacerd. a toto orbe celebratum, 16. — Alloc. ad Card. de jubilæo, 49 sq. — Sacerd. jub. proclamat vim Pontificatus, 41, 47; universalitatem Ecclesiæ, 61 ; divinitatem ejusdem, 65. — Missa solemnis defunctorum hac occasione per orbem celebrata, 52, sq. — Recolitur splendor jubil. sacerd., 127. — Solemnitas jub. sac. fructus crescentis Rosarii cultus, 138. — Jubilæo ostendit Italia devotionem suam in Rom. Pont., 174. — Jubilæum proclamat unitatem et vitalitatem Ecclesiæ, 190.—Fructus dignus jub. est vitæ christianæ instauratio, 191.

Judaïcus. Exemplum a judaïco populo sumitur, IV, 23.

Judith. Citatur liber Judith, III, 23,

Julianus. Calendarium Jul. emendavit Gregorius XIII, IV, 166.

Jus. Jura juste et christiane vindicanda, III, 123. — Alloc. ad ecclesiasticos viros Italiæ de tuendis sedis Apost. juribus, 141. — Laudantur Hispani de zelo ad vindicanda S. Sedis jura ac libertatem, 246. — Remedium sociale in tuendis juribus personæ et familiæ opificis, 283.

Justitia. Justitiæ cultus bono communi maxime prodest, III, 290. — Vera pax in just. et caritate, 215. — Ecclesia justitiæ magistra, IV, 38. — Evangelium justitiam sociat caritati, 44, sq.

Justitia. Ecclesia docet præcepta justitiæ ad componendam litem socialem efficacissima, IV, 186.

Juventus. Commendatur institutio juventutis, III, 29. — Maxime reipublicæ bona juv. institutio interest, 30. — Solida scientia juventus imbuenda, 287. — Litteræ de societate catholicæ juventutis Italicæ, IV, 257, sqq.

Kopp (Episc. Breslav.). Interest conventui Berolinensi, IV, 39.

Krug (Rmus Bonifacius Kr. abb. Cesen.) Visitator Congregationis Anglo-Benedictinæ, IV, 98.

Labor. Christianismus laborem nobilitavit, III, 281. — Substantia et labor harmonice conspirare debent, 282. — Difficilis evasit in pœnam peccati, IV, 185.

Lactantius. Doctrina de fraternitate christiana, III, 77.

Lagrange. Epistola ad Rum Lagrange Episcopum Carnutensem de rebus Loigny, IV, 210, sqq.

Laïcus. Observantia Episcopis a laïcis debita, III, 183. — Damnanda libertas scribendi et loquendi, quam sibi quidam laïci arrogant, 183. — Beneficentia laïca quid valeat præ caritate, 305.

Langénieux (Card. L. archiep. Rhemens.). Epistola ad Card. L. de cultu B. Urbani II, III, 3, sq.

Laus Pompeia. Laudatur consociatio scholarum sollicita ibidem condita, IV, 215.

Lavigerie. (Card. Archiep. Carth.) Laudatur ejus zelus, III, 89. — De opere suscepto ad tollendam in Africa servitutem, epist. ad Card. Lavigerie, 172, sq. — Zelus Card. laudatur, 172, sq. — Epistola ad C.

Lav. de cultu humaniori Africæ, IV, 65, sq.

Leo (Mag. Doct.). Citatur, III, 32; IV, 1. — Attilam ab Italia continuit, IV, 152.

Leo X. Damnat commercium Indorum, III, 80. — Litter. Apost. *Salvator noster* commendat cultum sacræ D. N. Tunicæ, IV, 252.

Leo XII. Quid pro Armeniis egerit, III, 134. — De specula vaticana bene meritus, IV, 166, 167.

Leodiensis. Epist. ad Episc. Leod. III, 1 sq. — Altera, IV, 71, sq.

Leonianus. Propugnaculum Leonianum adjungitur speculæ Vatic. IV, 167.

Leopoldus (II). Zelus Leopoldi II Belgarum atque Congi independ. Regis commendatur, IV, 254.

Lex, Libertas naturalis non excludit legem, III, 100. — Quid lex naturalis, 100; quid lex æterna, 101. — Lex humana sancit legem naturalem, 101. — Lex æterna veræ libertatis norma, 102. — Leges fidei tuendæ causa ab Ecclesia latæ non nocent germanæ libertati, III, 113. Alloc. ad Card. de legibus iniquis nuper latis, 302. — Lex de *operibus piis* sacrilega damnatur, 304, 305, — IV, 80. — Lex injusta, contra Deum vel Eccles. lata, non est lex. 10. —Lex tum naturalis, tum civilis proprietatem privatam sancit, IV, 181, sq.

Libanus. Natio montis Libani laudatur, IV, 57.

Liberalismus. Liberalismus libertatis abusus, III, 104, sq. — Triplex, imo quadruplex gradus 104-108; 117, 118. — Tollit discrimen inter bonum et malum, 105 — favet socialistis, 106. — Libertas liberalismi : licentia mali, oppressio Ecclesiæ, 114. — Fautor est malæ libertatis conscientiæ, impugnator bonæ, 114, 115. — Minime tolerans est erga Eccles. 117.

Libertas. Libertate civili uti ad vindicanda jura, æquissimum, III, 33. — Libertas Ecclesiæ vindicanda; *ibid.* — Libertas Rom. Pontificatus civitatibus maxime prodest, 47. — Ab Ecclesia vera lib. 79. — Litt. Encycl. de libertate humana, 96-120. — Quid sit lib. moralis, 100 sq. — Lib. naturalis non excludit legem, 100. — Lex æterna veræ libertatis norma, 102. — Liberalismus libertatis abusus, 104, sq. —Libertas cultuum rejicienda, 108; veræ religionis professio libertati prodest, 110. — Rejicienda libertas loquendi illimitata, 110. — Lib. docendi illimitata rejicienda, 111. — Leges fidei tuendæ causa ab Ecclesia latæ non nocent germanæ libertati, 113. — Libertates modernæ nullo modo juris naturalis, 119. — Libertas jure ibi postulatur, ubi Eccl. opprimitur, *ibid.* — Libertatis humanæ Ecclesia per sæcula vindex, 173. — Damnanda libertas scribendi et loquendi quam sibi quidam laïci arrogant, 183. — Fructus luctæ cum vitiis est libertas animi, 196. — Ecclesia libertate polleat plena, ut vim suam integram ostendat, 201. — Damnantur novæ leges in Brasilia latæ, libertatis Ecclesiæ oppressivæ, 218. — Ecclesia in Italia veram lib. amisit, 226. — In principatu Rom. Pont. agitur de libertate Ecclesiæ, 239. — Laudantur Hispani de zelo ad vindicandam S. Sedis libertatem, 246. — Signum Bruno erectum ostendit nihil veræ libertatis R. Pont. relictum esse, 262. — Romæ oppugnatio, non ad Italiæ libertatem, sed ad Eccl. eversionem, 263. — Libertas cultuum falsa et sæpe damnata, impia in se et multorum malorum origo, 265, 266, 267. — Libertas docendi pravas educit generationes, 268. — Omnia Satanas tentat contra libertatem Pontificis, 300. — Quæ bona procederent a plena Ecclesiæ libertate, IV, 88, sq. — Libertas Pontificis vindicanda, 157.

Liberti. Quomodo ad libertatem manuducendi sint liberti, quomodo se gerere debeant, III, 84.

Liguria. Litt. de festo S. Joseph in Liguria instaurando, IV, 160.

Linares. Sedes Linares ad gradum

metropolitanum provehitur, IV, 234.

Locus. Eleemosynæ pro locis Sanctis colligendæ, III, 37, sq.

Loigny. Epistola ad Rm Lagrange, Episcopum Carnutensem de rebus Loigny, IV, 210, sqq.

Lombardus (Petrus). Laudatur, III, 290.

Longobardia. Litteræ de festo S. Joseph in Longob. instaurando, IV, 160.

Longobardus. Contra Longobardos Gregorio M. luctandum fuit, IV, 151.

Lopez (Antonius). conditor Seminarii in oppido Comillas, IV, 126.

Lovanium. Cathedra philosophiæ Superioris Lovanii condita, III, 60. — Lovanii erigenda, 286.

Loza. Petro Loza Archiepiscopo Guadalacara litter. apostol.de novis sedibus episcopalibus creandis commendantur exsequendæ, IV, 242.

Lucas. Citatur Evang. III, 28, Acta, 29; Ev. 69; Acta, 93, 194; Ev. 197.

Lucifer. Princeps insurgentium, III, 104.

Lucta. Omni Christiano lucta necessaria, III, 195. — Lucta assimilat Christianos Capiti suo, 199. — All. ad S. R. E. C. de lucta ingravescente in Italia, IV, 140.

Ludus. Ludi scenici incitamenta peccandi, III, 192.

Lugdunensis. Alloc. ad Lugdunenses, III, 81, sq.—Laudantur, 89.— Epist. ad Rectorem Universitatis cath. Lugd., 144.— Laudatur conventus Lugduni habitus, 244.

Lusitania. Litt. apost. de festo S. Joseph in Lusitania, IV, 53.

Lusitania. Epistola ad Archiep. et Episc. Lusitaniæ de rebus catholicis ibidem, IV, 245, sqq. — Laudatur Lusitanorum gens, 250.

Lusitanus. Alloc. ad Lusitanos, laudatur eorum fides, III. 63; necnon vota pro lib. Eccles. 64.

Lutetia. Conventus de delenda servitute Lutetiæ habitus, IV, 113.

Mac-Cabe. (Card. Archiep. Dublin.) recolitur Epist. ad C. M. C. scripta, III, 121.

Macchi. (Card. Alois. Dom. Pont. Præp.) Cardinalis creatur, III, 216.

Magisterium. Mag. Ecclesiæ minime obest incremento scientiarum, III, 113. — Jure divino independens a potestate civili, 241.—Summo Pont. commissum complectitur scientias et optimas disciplinas, IV, 92.

Mahometani. Horrenda Mahometanorum de servitute Æthiopum doctrina, III, 81.

Mandatum. Mand. novum charitatis, IV, 25.

Manichæus. Adversus Manichæos Ecclesia libertatem humanam defendit, III, 98.

Manila. Seminarium Japoniorum in urbe Manila conditum, IV, 225.

Manning. (Card. Archiep. Westmonast.) Epist. ad C. M. de rebus Hibernis et Melitensibus, IV, 74, sq.

Marchat (Mathildis). Pseudovisiones ipsius damnatæ recoluntur, IV, 210 sq.

Maronita. Allocutio de electione Patriarchæ Maron. Antiocheni, IV, 57, sq.

Martinianus. (Card. Episc. Sabin.) In Bavariam a Greg. II, legatus, III, 20.

Martius. Mensis martius B. Josepho dicandus, III, 276.

Martyr. Constantia martyrum laudatur, III, 76. — Martyres Afri laudantur, 90.

Massones. Secta massonum damnatur, III, 31. — Apud Mexicanos potens, 86. — Exitiale bellum Romæ christianæ indixit, IV, 48, sq. — Quid intendat, 78, sq.

Materialismus damnatur, III, 25, 192. — Materialismi sectator G. Bruno, 259.

Matrimonium. Matr. civile damnatur, III, 268. — Quid intendat, IV, 79.

Matritensis. Epist. ad Episc. Matrit., III, 237.

Matritum. Probatur consilium conventus Matriti habendi, III, 237. — Præcipuus ejus fructus sit concors

bonorum conspiratio, *ibid.* — Epist. ad Card. Benavides de conventu Matriti habito, 246. — Hic conventus laudatur, IV, 32.
Matthæus. Citatur, III, 27, 28, 197, 198, 199.
Maximilianus I. Rex Bavariæ, laudatur, III, 35. — Conventio inter Pium VIII, et Maxim. I, servanda, 242.
Maximilianus II. Rex Bav. Laudatur, III, 53.
Mechliniensis. Epist. ad Card. Goossens, Archiep. Mechl., qua probatur consilium novi conventus cath. habendi, III, 236.
Mediolanensis. Epist. ad Archiep. Mediol. de questione Rosminiana, III, 251.
Mens. Principium agendi mens, IV, 14.
Merces. Quæstio de æqua laboris mercede, IV, 71. — Justa merces respectum habere debet ad elementum necessitatis quod labori inest, IV, 200. — Non temerarie se in mercedem statuendam respublica inferat, *ibid.*
Mercier. (Desider. Urban. Antist.) Præses nominatur instituti philosoph. superioris Lovanii erecti. Egregie laudatur, III, 286.
Mermillod. (Card. Gaspar Episc. Lausan. et Genev.) Cardinalis creatur, IV, 59.
Mexicanus. Alloc. ad Mexicanos, III, 85. — Laudatur eorum avita pietas, *ibid.* — Romani Pont. pro ipsis multa egerunt, 86. — Optandum ut Sedi Rom. magis uniantur, *ibid.*
Mexicanus. Mexicana respublica mox dotanda novis sedibus episcopalibus, IV, 219.
Mexico. Litter. apostol. de ecclesiastica hierarchia in Mexico ordinanda IV, 232, 244. — Cf. analyticum indicem, 298, sq.
Militensis. Epist. ad Card. Manning de rebus Milit., IV, 74, sq.
Minister. De ministris Bibliot. Vatic. III, 153.
Minores. Fratres minores locorum sanctorum custodes, III, 37.
Missa. Epist. de Missa solemni Defunctorum occasione jubilæi sacerdotalis SSmi D. N. celebranda, III, 52 sq.
Missionarius. Zelus eorum stimulatur contra Æthiopum commercium, III, 89.
Modestia. Muniendi animi contra consilia speciem modestiæ præ se ferentia, III, 234.
Monachensis. Epist. ad Archiep. Monach. de responso ab administro Regis Episcopis facto, III, 241.
Monasteria. Valde juvant apostolatum exemplo et scientia, IV, 102, 103.
Monasticus. Congregatio Anglo-Benedictina natura sua monastica est, IV, 100.
Moralis. Quid sit libertas moralis, III, 100 sq.
Mortificatio. Non consilium, sed officium, III, 195.
Multitudo. Falsa doctr. qua summa potestas multitudini tribuitur, III, 105. — Protegenda mult. adversus captiones dialecticas, 110.

Nagasaki. Sedes suffraganea Tokio, IV, 229.
Nanciensis. Epist. ad Episc. Nanc. de quæstione opificum, IV, 164.
Natio. Sanabiles Deus fecit nationes, III, 194. — Deus pro merito nationes remunerat vel castigat, 200.
Naturalis. Libertas naturalis non excludit legem, III, 100. — Præcepta Dei positiva non minus obligant quam naturalia, 106. — Veritas supernaturalis nequit opponi veritati naturali, 113.
Naturalismus. Damnatur, III, 25, 31, 104.
Neapolitanus. Allocutio ad fideles Neapolitanæ archidiœceseos, III, 174 sq.; eorum fides laudatur, ibid.; zelus stimulatur, 176.
Neoethnici. Instauranda pugna prioris Ecclesiæ temporis contra Neoethnicos, III, 25.
Neuter. Scholæ neutræ vitandæ, III, 30.
Nicolaus (S. a Tolentino). In ædes ad S. Nicol. Tolent. Armenii alumni recepti, III, 133.

Nihilismus. Fructus philos. pravæ, III, 193.

Nolanus. Signum Apostatæ G. Bruno Nolano erectum, IV, 81. Cf. Bruno.

Norfolcia. Epist. ad Ducem Norfolciæ, III, 234.

Novatores. Novatores XVI frustra Bavariam a fide abducere conati, III, 21.

Nuntius. Præsidium Seminarii Comillas Nuntio in Hispania oblatum, IV, 128.

Obedientia. Vera, quæ sit, III, 185. — Magis Deo quam hominibus præstanda, IV, 9. — Obedientiam fideles proprio Episcopo debent, *ibid.* — Docenti Ecclesiæ debetur obed. perfecta, 16. Exponitur ejus extensio, *ibid.* — Obed. fidei quid complectatur, 16 sq. — Obed. Sedi Apostolicæ atque Episcopis a scriptoribus ephemeridum debita, 40.

Objectum. Objectum formale fidei exponitur, IV, 16.

Oblatus. Congregatio Obl. Mariæ Immaculatæ de collegio Ottawiensi bene merita laudatur, III, 209, 210.

Observantia. Episcopis a laïcis debita, III, 183.

Œconomicus. Causæ œconomici certaminis, IV, 177. — Remedium non in socialismo, sed in religione, opeque societatis ac libertatis, 178, 209.

Œcumenicus. Decreta œcum. concilii regio placito non indigent, III, 241.

Olmucensis. Epist. ad Archiep. Olm., IV, 154.

Onesimus. Epistola ad Philomenem pro Onesimo Paulus docet quid sentiat de servitute, III, 74, 75.

Operarii. Levanda sors operariorum, III, 1. — Allocutio ad operarios Gallos, 13 sq. — Caveant oper. a lupis pelle ovili indutis, 15.

Opifex. Ecclesia sortis opificum semper sollicita, III, 13. — Potestas publica jure leges sancit de eorum conditione, 14. — S. Joseph, exemplar opificibus, 275. — Alloc. ad opifices Gallos de remedio socialia religione petendo, 280. — Commendantur cœtus opificum novo ordini rerum accommodati, 282. — Remedium sociale in tuendis juribus personæ et familiæ opificis, 283. — Exemplo ostendant opifices catholici quid Ecclesia possit ad medendum malo sociali, 283. — Quid opificem religio doceat, IV, 38. — Cura opificum ad mentem Evangelii commendatur, 158. — Litt. Encycl. de Condit. opificum, IV, 177, 209. Cf. indicem anal. hujus documenti, 293, sqq. — Quid ipsis auctoritas publica debeat, 197, sq. — Quid ipsi sibi possint, 202, sqq.

Opus. Opus Dei commendatur monachis summe colendum, III, 205.

Oratio. Contra tentationes oratio necessaria, III, 197. — Christus exemplum dedit orandi, præmia promittit orantibus, *ibid*. — Tota vita hominis oratio sit, 198. — Oratio fide genita fidem nutrit, 198.

Ordo. Munus Pastoris et gregis, diversi ordinis, III, 184. — Ordines religiosi dispersi, 227. — Religiosi ordines in Mexico novis episcopis fovendi, IV, 240. — In Lusitania pariter fovendi, 248. — Socialismus pervertit ordinem, 183. — Ordo uterque communi bono confert, 294, sq.

Orgeliensis. Epistola ad Episc. Orgeliensem, IV, 42.

Oriens. Quid Gregorius M. egerit in Or. pro destruenda servitute, IV, 152.

Osaka. Sedes suffraganea Tokio, IV, 229.

Osouf. Petrus Osouf ad novam metropolitanam sedem Tokiensem in Japonia provehitur, IV, 240.

Ottawa. De Universitate cath. Ottawæ constituenda, III, 209. — Recolitur nova Univ. ibi condita, 302. — Approbantur statuta catholicæ universitatis, IV, 220, sq.

Ottawiensis. Archiep. Ottaw. Cancellarius Apost. Univers. Ottaw., III, 211.

Paganuzzi, Epistola ad J. Bapt. Paganuzzi de instituto conventuum catholicorum in Italia, IV, 262, sqq.

Pallium. Usus pallii Episcopo Brugensi Faict singulari privilegio conceditur, IV, 271.

Pantheismus. G. Bruno pantheismi sectator, III, 259.

Parcimonia. Opifices parcimoniam docendi, IV, 225.

Parisiæ. Epist. ad Card. Richard de conventu doctorum virorum altero Par. habendo, IV, 170.

Parisiensis. Epistola ad archiep. Paris. de pace recolitur, III, 185.— Litteræ Apost. de facultate theolog. in catholico Paris. Athenæo instituenda, 289 (cf. Universitas). — Laudes celebrantur prioris facultatis theologicæ Parisiensis, III, 290.

Parocchi (Card. Vicar.). Epist. ad C. P. de clero Romano rite instituendo, III, 293. — Card. Par. Patronus seminarii clericorum e diœcesibus superioris Italiæ, IV, 124. — Ep. ad C. P. de sæc. solemniis in hon. S. Greg. M., 148.

Parochus. Injuste arcentur parochi a decuriis, III, 305.

Pastor. Munus Pastoris et gregis, diversi ordinis, III, 184.

Paterfamilias. Suas in educanda prole partes paterf. negligere nequit, III, 30. — Idem officium patribusf. commendatur, IV, 25.

Patres. (SS.)Laus Patrum, III, 24.

Patria. Patriam utramque civis cath. habet, terrenam et cœlestem, IV, 8-10.

Patrimonium, Ecclesiasticum patrim. direptum, IV, 79.

Patritius (S.). Citatur, III, 78.

Patrocinium. Jure B. Joseph patrocinio universam Ecclesiam tuetur III, 274.

Patronatus. Jus patronatus illegitime usurpatus, III, 227.

Paulliana. Societas Paulliana commendatur, IV, 73.

Paulus. Citatur Epist. ad Ephes., III, 26, 73, 74, 104.—Epist. ad. Philipp., 28. — I Epist. ad Tim., 74. Epist. ad Tit., 74. — Epist. ad Cor., 74, 131, 201.— Epist. ad Philem., 75, 77. — Epist. ad Hebr., 194. — Epist. ad Gal., 194. —II Epist. ad Cor., 195. — Epist. ad Rom., IV, 22. — Epist. ad Coloss., IV, 24. — Pauli doctrina de libertate per Christum, III, 72. — Paulus monet Titum de subjectione principi debita, IV, 10; — concordiam commendat, 14, ac unitatem fidei, 16.

Paulus III. Legem fert in favorem servorum Maurorum, III, 80.

Paulus V. Approbat congregationem Anglo-Benedictinam, IV, 98.— De Ecclesia Japoniæ benemeritus, IV, 225.

Pauper. Christus pauper in mundo degens, divitibus officia in pauperes imposuit, III, 281. —Pauperes præcipue a Christo dilecti, IV, 44; omni ratione levandi, 45.

Pax. Italiæ pax optabilis ab hostibus Ecclesiæ differtur, III, 94. — In omnium votis pax, 214; pacis armatæ onera, 215. — Vera pax in justitia et caritate, *ibid.* — Ecclesia una custos virtutum quæ pacem gignunt, *ibid.* — Intus floreant pax et concordia, dum foris bellum strepit, 301.

Pecci (Card. Jos.). Epistola de ejus morte, IV, 30 sq.

Peculium. Pec. privatum monachis summe cavendum, III, 205.

Pedemons. Litt. de festo S. Joseph in Pedemontis regione instaurando, IV, 160.

Petitjean (Bernardus). Vicarius Japoniæ, Episcopus Myriophitensis, IV, 227.

Petrus. Ejus doctrina de subjectione, III, 73. — Citatur I epist., 198. — Deum audiendum potius quam homines prædicat, IV, 10.

Petrus Claver. Exemplar missionariis Africanis, III, 82.

Philemon. Epistola ad Phil. pro Onesimo Paulus docet quid sentiat de servitute, III, 74, 75.

Philosophia. Sana philosophia ostendit fidem cum ratione non pugnare, III, 24. — Clerus optima phil. imbuendus, præsertim S. Thomæ, 26. — Prava philosophia civitatum corruptrix, 192, sq. — Epist. ad Card. Goossens de nova cathedra philosophiæ Lovanii erigenda, 286. — Philosophiæ Ecclesia cultrix, IV 165.

Philosophus. Philosophorum ethnicorum de servitute doctrina, III, 71.

Physicus. Scientiarum phys. Ecclesia cultrix, IV, 165.

Pius II. Damnat commercium Indorum, III, 80.

Pius V (S). Primam sedem episcopalem in Japonia instituit, IV, 223.

Pius VI. Litt. a Pio VI Fratr. Minoribus de locis sanctis datæ, III, 38. — Cultus SS. Cordis Jesu promotor, 256. — Turrim spec. Vatic. pristino usui restituit, IV, 166.

Pius VII. Libertatis contra servitutem defensor, III, 80. — Conventio inter Pium VII et Maximil. I. Bavar. Reg. servanda, 242.

Pius VIII. Quid pro Armeniis egerit, III, 234.

Pius IX. Bavaros laudat, III, 22, sq. — Quid pro Armeniis egerit, 133, 134. — Leges statuit de Biblioth. Vat. 145. — Cultus SSmi Cordis Jesu promotor, 256. — Collegium Scriptorum commentariorum "La Civilta Cattolica" a Pio IX conditum confirmatur, IV, 63. — Munit Congregationem Anglo Benedictinam vita communi, 98. — Citantur Litteræ P. IX. de cultu S. Familiæ, 117. — Cultui S. Josephi devotissimus, 160. — Japoniis matyribus cœlitum honores confert, IV, 227. — De hierarchia mexicana optime meritus, IV, 232. — Duellum damnat, IV, 267.

Placentia. Collegium Sacerdotibus Italis ad commigrantibus suæ nationis subveniendum Placentiæ conditur, III, 181.

Placitum. Decreta Concilii œcum. regio placito non indigent, III, 241.

Polonus. Alloc. ad Polonos. Hortatur eos Pontifex ad fiduciam Sedi Ap. in angustiis suis, III, 61.

Pontifex. (Rom.) Libertas Pontificis civitatibus maxime prodest, III, 47. —Maximo beneficio est orbi Pontificatus Rom. 58. — Quæcunque ad renovandum genus humanum conducant, spectant ad Rom. Pont. 70. — Rom. Pontifices multa pro Mexicanis egerunt, 86. — Signum pro Ecclesia et Pontifice occasione jubilæi conflatum, 129. — Doctrina Sisensis synodi de præeminentia Rom. Pont. 132. — Acta in Conc. Florentino de principatu Rom. Pontif. 132. — Patriarcha Ciliciæ Azarias Gregorio XIII confitetur jura Rom. Pont. 132, 133. — Rom. Pont. nulla libertate gaudet, 142. — Indiget suprema potestate civili, ut vere liber sit, *ibid.* — Qui potestatem Summi Pont. impugnant, hostes Ecclesiæ sunt, 143. — All. ad S. R. E. C. de conditione R. P. in Italia, 187. — Queritur de crescente in dies furia hostium Ecclesiæ, 187. — Jus Rom. Pont. a toto orbe cath. vindicatur, 188 sq. — Queritur de conditione S. Sedi facta, 226.—Rom. Pont. non est a secretis Consilii Inquisitionis sejungendus, 252. — Moliuntur sectæ eversionem Rom. pontificatus, 260. — Bellum Pontifici indictum, totum Ecclesiæ corpus afficit, 264. — Rom. Pont. theologiæ insignis cultor, 289. — Institutio cleri præcipua Pontificis cura, 298. — Omnia Satanas tentat contra libertatem Pontificis, 300. — Jura Pontificis in Romam iterum vindicantur, 303. — Misera conditio Pontif. in Italia, IV, 48, sq. — Libertas Pont. vindicanda, 157.

Populare. Regimen populare nullo modo ab Ecclesia damnatur, III, 119.

Popularis. Unio catholicorum popularis Germaniæ laudatur, IV, 138.

Populus. Pop. fidelis monetur ut in sacris Ecclesiæ pareat, III, 306. — Ab hostibus Ecclesiæ seducitur, IV, 248. — Pop. Christ. doctrina ac pietate informandus, 157.

Potamiana. Exemplum Virginis Potamianæ celebratur, III, 76.

Præceptum. Præcepta Dei positiva non minus obligant quam naturalia, III, 106. — Ecclesia præceptis suis justitiæ ét caritatis solvit œconomicum certamen, IV, 188, sqq.

Præfectus. De Præfectis Bibliot. Vat., III, 151, sq.

Pragensis. Litt. Apost. ad Archiep. Prag. de collegio Bohem. in Urbe

condendo, IV, 1, sq. — Epist. ad Archiep. Prag., 154.

Preysing (Comes). Epist. ad eum de laudibus Lud. Windthorst, IV, 172.

Princeps. Veræ religionis professio libertati principum prodest, III, 110.

Principatus. Quæstio de Romano princ. ab alto tractanda, III, 239.

Progressio materialis nec hominem nec societatem ad finem ducere valet, nisi accedat religio, IV, 6. — Contra Eccl. vertitur, 11.

Proletarius. Proletariis S. Joseph exemplar, III, 275.

Proprietas. Subversio propr. falsum remedium sociale, III, 282, 283.— Proprietas privata vindicatur, IV, 178-184.

Propugnaculum. Prop. Leonianum adjungitur speculæ Vatic., IV, 167.

Protector. De Card. Prot. Biblioth. Vatic., III, 149.

Proverbium. Citatur Lib. Prov., III, 200.

Providentia. Rejicitur providentia reipublicæ ad mentem socialistarum, IV, 180.

Prudentia. Quid falsa, quid bona prud., IV, 20, 22.

Purgatorium. Ecclesia degens in Purgatorio suffragiis levanda occasione sacerdotalis jubilæi, III, 52.

Python (Georgius), Status et Reipubl. Friburgensis Consiliarius. Epistola ad G. P. de condenda Universitate Frib., III, 270.

Quebecensis. Lyceum magnum Queb. citatur, III, 211.

Rampolla (Card.). Epist. ad Card. R. de obitu fratris cardinalis, IV, 30, sq.

Ratio. Ratio et fides plane concordant, III, 24, 34.

Rationalismus. Damnatur, III, 192.

Recollectio. Annua recollectio clero instanter commendatur, III, 295.

Rector. Epist. ad Rect. Univ. Cath. Lugdun., III, 244. — Rectores civitatum utinam Ecclesia libertatem juvarent, IV, 36.

Reformator. Adversus reformatores Ecclesia libertatem humanam defendit, III, 98.

Regularis. Electiones Regularium in Bavaria minus liberæ, III, 242.

Religio. Munus religionem docendi est solius Ecclesiæ, III, 29. — Libertas humana quid Christianæ religioni debeat, 96, sq.— Libertas quid naturalis, 97, sq. — Primum hominis officium, virtus princeps, religio, 108. — Ea profitenda religio quam Deus jussit, 109. — Religionis veræ professio prodest libertati, 110. — Religio J.-Chr. impune lacessitur, 248. — Magistra ordinis, vinculum civitatum, 266, 267. — Allocutio ad opifices Gallos de remedio sociali a religione petendo, 280. — In republica religio omnia sustinet, IV, 85. — Sola potens est continere socialismum, 87. — Ab ipsa petendum remedium sociale, 184-192.

Religiosus. Religiosi injusta lege e Bavaria expulsi, III, 242; a scholis exclusi, *ibid.* — Decretum de nonnullis abusibus qui in instituta religiosa irrepserant evellendis, IV, 134. — Jus sodalitiorum religiosorum ab iniqua persecutione vindicatur, 204.

Respublica. Maxime reipublicæ interest bona juventutis institutio, III, 30. — Nullam habet resp. vim legiferam contra Ecclesiam, IV, 9. — Ecclesia non abhorret ab aliqua reipub. forma, 119. — Quid respublica possit ad componendam litem socialem, IV, 193. Cf.. indicem analyticum. Encycl. de conditione opificum, 293, sqq.

Rhodiensis. Epist. ad Episc. Rhodiensem, IV, 68 sq.

Richard. (Franciscus M. Card. Archiep. Paris.) Card. creatur, III, 249. — Ep. ad C. R. de conventu doctorum virorum altero Parisiis habendo, IV, 170.

Roma. Roma sectarum sedes facta, III, 175. — Violata non populorum sed sectarum studio, 232. — Alloc.

ad S. R. E. C. de signo G. Bruno Romæ erecto, 258. — Roma, sectarum mente, caput impietatis destinatur, 260. — Romæ oppugnatio, non ad liberandam Italiam, sed ad Ecclesiam evertendam, 263. — Clerus egregius Romæ præcipue necessarius, 293. —Jura Pontificis in Romam iterum vindicantur, 303. — Roma caput orbis christiani, IV, 89.

Romanus. All. ad S. R. E. C. de rebus Romanis, III, 49, sq. — Romani fideles specialissime de temporum calamitatibus monendi, 262. — Epistola de clero Romano rite instituendo, 293.

Rosarium. Decretum de mense octobri Rosario dicando, deque festo ejusdem augendo, III, 5, 6. — Epist. de Rosario ad Episc. Italos, 7 sq. —Decretum de augendo cultu liturgico B. M. V. e Rosario, 138. — Citantur Encyclicæ 1 sept. 1883 et 30 aug. 1884 de SSmo Rosario, *ibid.* — Idem cultus iterum commendatur, 272.

Rosmini. Historia texitur Decreti « *Post obitum* » quo XL prop. Rosmini damnatæ sunt, III, 251. — Recoluntur litt. 25 jan. 1882 de periculis doctrinæ Rosmin. *ibid.*

Rotelli. (Alois. Archiep. Farsal.). Cardinalis creatur, IV, 219.

Ruggiero (Cajetanus Præf. oper. Vatic.) Cardin. creatur, III, 249.

Rupertus. (S. Episc. Vormat.) Bavariæ Apostolus, III, 20.

Sacerdos. Conditio commigrantium Italorum miserrima defectu sacerdotum suæ linguæ. — Collegium Placentiæ sacerdotibus huic operi destinatis aperitur, 180-181. Cf. Clerus.

Salisburgum. Conventus Abbatibus et Prioribus O. S. B. in Austria Salisburgi indicitur, III, 204. — Conventus hujus objectum diffinitur, 205. — Litteræ de hoc conventu, 223. — Epist. ad Ab. et Prior. O. S. B. in Austria de actis in conv. Salisb., 254.

Saltillo. Nova sedes episcopalis creatur, IV, 234.

Salus. Salus æterna unicum necessarium, IV, 83.

Salvator. Epist. ad Archiep. S. Salvat. in Brasilia, III, 218. — Utinam pacem Salvator Eccl. tribuat, IV, 140.

Sanfelice. (Card. Archiep. Neapol.) Epist. de obedientia a fidelibus Episcopis debita, IV, 95.

Sapientia. Sapientia excellat clerus oportet, III, 23-27. — Liber Sap. citatur, 194. — Laudatur cultus sapientiæ christ., 244. — Christianæ sapientiæ necessitas describitur, IV, 6, sq. — Christ. sap. civitatum salus, 93.

Sardinia. De festo S. Joseph in Sard. instaurando, IV, 160.

Satanas. Vexilla Satanæ Romæ exhibita in festis G. Bruno, III, 259. — Omnia tentat in Ecclesiam Dei, 299.

Scheutveld. Congregatio ab Immaculato Corde Mariæ de Scheutveld laudatur, IV, 254.

Schœnborn. (Franc. Paullan. Archiep. Pragens.) Cardinalis creatur, III, 249. — Agit cum Rom. Pont. de collegio Bohemorum in Urbe condendo, IV, 1. — Epistola ad C. S. 157.

Schola. Timeat juventus scholas publicas Eccl. potestati subductas, III, 18. — Bonorum est invigilare ut scholæ publicæ religiosæ sint; neutræ vitandæ, 29. — Scholæ avulsæ a tutela Eccl. vitiorum seminaria, 192. — Eccl. a scholis exclusa, 228. — Scholæ cath. commendantur, IV, 26. — Scholæ atheæ laïcæ a massonica secta propugnatæ, 79, 81, sq. — Fides catholica strenue in scholis tuenda, IV, 215.

Schwarzenberg. (Card. Freder.) Agit cum Rom. Pont. de collegio Bohemorum in urbe condendo, IV, 1.

Scientia. Magisterium Ecclesiæ minime obest incremento scientiarum, III, 113. — Solida scientiâ juventus imbuenda, 287. —Contra Eccl. vertuntur progressus scientiarum, VI, 11. — Quid hisce temporibus

cath. scientia præstare valeat, 170.
Scriptor. De scriptoribus Bibl. Vatic. III, 153.
Secoviensis. Laudatur cœnobium Secoviense, III, 136.
Secretarius. De Secretariis Bibl. Vatic., III, 153.
Secta. Minantur sectæ eversionem R. Pontificatus, III, 260.
Seculare. Sec. festa in honorem S. Aloys. Gonz. optimi ominis, IV, 143. — Festa sæcularia in honorem Christophori Columbi, IV, 146; — S. Joannes a Cruce, 162.
Sedes. Optanda unio major inter Sedem Apost. et gentem Mexicanam, III, 86. — Romana S. benefica in Armenios, 133. — Alloc. de tuendis S. Sedis juribus, 141. — Queritur Pont. de conditione S. Sedi facta, 226. — Intolerabile quod viri privati res gravissimas S. Sedis publice judicent, 232. — Conditio S. Sedi facta nullo modo rata haberi potest, *ibid.* — Laudantur Hispani de zelo ad vindicanda S. Sedis jura et libertatem, 246. — Alloc. ad Card. de conditione misera Sedis Apost., 248.
Seditio. Obedire Deo magis quam hominibus nequaquam seditio, IV, 9, 10.
Seminarium. Sem. clericorum e superioris Ital. diœcesibus Romæ constitutum, IV, 122. — Seminarium in oppido Comillas erectum, 126, sq.
Servitus. Statui naturali opposita est servitus, III, 70. — Servitus ab Imp. Brasiliæ sublata recolitur, 269. — Servitutis delendæ Ecclesia semper sollicita, IV, 112.
Severinus. (S.) Norici Apostolus, III, 19.
Sexus. Sexus conditio in opifice servanda, IV, 199.
Signitia. Catholicis omnis signitia pellenda, III, 32.
Signum. Litteræ de honoris signo occasione jubilæi instituendo, III, 127. — Cf. Bruno.
Silvester. (S.) S. Gregorius Illuminator a S. Silv. Pont. Rom. receptus, III, 132.
Sisensis. Doctrina Sisensis synodi de præeminentia Rom. Pont., III, 132.
Sixtus V. Honorifice recipit legatos Japonios, IV, 224.
Socialis. Ad quæst. socialem solvendam prosunt civiles potestates, magis tamen Eccles., IV, 37, 44. — 184-201. — Cf. Ind. Anal. Encycl. de Conditione Opificum, — Scientiarum socialium seu œconomicarum Ecclesia cultrix, 165.
Socialismus fructus philos. pravæ, III, 193. — Sola religio soc. continere valet, IV, 87. — Damnatur ut ineptum, injustum, subversivum, IV, 178, 184.
Socialistæ. Ipsis favet liberalismus, III, 106. Cf. Socialismus.
Societas. Ecclesia societas perfecta, a civili discreta, III, 34, 93. — Civilis societas debet leges divinas servandas curare, 107; concorditer cum Ecclesia agere, 108; habet officia erga Deum, 109. — Ecclesia una societatis spes, 212. — Societas veri nominis religionem promovere debet, IV, 6. — Soc. utraque ecclesiastica et civilis in suo ordine principatum tenet, 19. — Societas Jesu luxit card. Pecci, IV, 30. — Eidem magisterium seminarii Comillas oblatum, 128. — Utroque ordine societas constat, ita natura disponente, id est Deo, 185. — Litteræ de societate catholicæ juventutis Italiæ, 257, sqq.
Sodalitas. Sodalitates opificum commendantur, IV, 164. — Sodalitates opificum ac dominorum commendantur, 202, sqq. — Sodalitates religiosæ commendantur, 248.
Solesmensis. Archiabbas Sol. privilegio cappa magna gaudet, III, 136.
Specula Motu proprio de Vatic. specula astronomica, IV, 165.
Spiritualis. Animus humanus spiritualis, III, 97.
Stabilitas. Monachis commendatur, III, 205.
Statutum. Statuta Seminarii in oppido Comillas erecti, IV, 127 sq.
Studium. Ad incrementum studiorum aperitur Bibl. Vat., III, 145. — De studiis in Bibl. Vatic., 165-169. —

Quid pro theologicis studiis Pontifex egerit, 296. — Ratio studiorum seminarii clericorum e diœcesibus superioris Italiæ, IV, 12.

Substantia. Substantia et labor harmonice conspirare debent, III, 282.

Summa. Laus Summæ utriusque D. Thomæ Aq., III, 25, 26.

Supellectile. De Supell. bibl. Vatic., III, 159.

Superior. Quomodo se gerat quoad conscientiæ manifestationem et accessum inferiorum ad S. Synaxim, IV, 134, sq.— Quas pœnas incurrat decreto rebellis, 137.

Supernaturalis. Veritas sup. nequit opponi verit. naturali, III, 113.

Synodus. Syn. patriarchalis Armeniis commendatur, IV, 60.

Taicosama. Ecclesiæ Japoniæ persecutor, IV, 224.

Tehuantepec. Nova sedes episcopalis creatur, IV, 235,

Temeritas. Non minus nocet quam prudentia carnis, IV, 21.

Tenebræ. Contra potestatem tenebrarum auxilium in publica deprecatione positum, III, 272.

Tepic. Nova sedes episcopalis creatur, IV, 234.

Teresia (S.). S. Josepho devotissima. IV, 29. — Recoluntur sæcularia solemnia S. Ther., 162.

Terra. Omnibus destinatur, non immediata possessione, sed utilitate, IV, 180.

Tertullianus. Doctrina Tertull. de officiis divitum, III, 281.

Theologia. Litteræ Apost. de facultate theologica in cath. Athenæo Parisiensi instituenda, III, 289. — Litt. Apost. de canonica theol. facult. erectione in Univ. Tolosana, 296. — Theologiæ Ecclesia cultrix, IV, 165.

Theodon. Dux Bavariæ, invitat S. Rupertum, ut genti suæ Christum annuntiet, III, 20.

Thomas (S. Aquin.). Laus ejus, III, 25, 26. —Ejus doctrina de servitute peccati, 99. — Citatur, 108. — Laudatur præ ceteris doctoribus Parisiensibus, 290. — Discipulus Alberti Magni, 292. — Exuvias S. Th. Aq. Urbanus V Tolosam transferri jubet, 296. — Doctrina de propaganda fide, IV, 16; — de prudentia, IV, 22. — Doctrina S. Th. Aq. scriptoribus ephemer. *La Civiltà Cattolica* commendatur, 4. — Item seminariis mexicanis, 239.

Thomas (Epist. Valent.). Citatur de cultu Mariæ, III, 5.

Tiro. Muniendi cleri tirones contra insidias hostiles, III, 294.

Titus. Paulus monet Titum de subjectione principibus debita, IV, 10.

Tokio. Sedes metropolitana Tokio erigitur, IV, 229.

Tolerantia. Doctrina cath. de tol. fuse exponitur, III, 115, sq.— Tolerantiæ necessitas accusat societatis imperfectionem, *ibid.* — Æqua tolerantia distincta a libertate cultuum, 265.

Tolosa. Exuvias S. Th. Aq. Tolosam transferri jubet Urb. V, III, 296.

Tolosanus. Litt. Apost. de canonica fac. theol. erectione in Univ. Tol. III, 296.

Trevirensis. Epist. ad Archiepisc. Trevirensem de S. Tunica, D. N., IV. 220.

Tridentinum. Conc. Trid. lib. arbitr. hominis defendit, III, 98. — C. Tr. doctrina de concupiscentia post baptismum remanente, 195; — de efficacia morum clericorum, 199. — Citatur, IV, 136. — Clerus ad mentem Trid. Conc. instituendus, 157, 239. — Tridentina synodus duellum damnavit, 267.

Trimborn (Carolus). Laudatur de unione populari cathol. Germaniæ, IV, 138.

Troadensis. Injuria Episc. Troadensi illata, III, 306.

Tullensis. Epist. ad Episc. Tullensem, IV, 164.

Tunica (S.). Epist. ad Archiepisc. Trevirensem de S. Tunica D. N., IV, 255, sq.

Turonensis. Epist. ad Archiep. Turon., III, 183. — Laudatur de damnato scripto injurioso, *ibid.*

Tyrannis. Præceptis Eccles. arcetur, III, 104. — Liberalismus tyrannidi favet, 106.

Unio. Boni bonis uniantur ad defendendam religionem, IV, 141.

Unitas. Epist. ad Abb. et Priores O. S. B. in Austria de unitate Ordinis ibidem procuranda, III, 203 sq.

Universitas. De universitate cath. Ottawæ constituenda, III, 209. — Univ. cath. Washington constituitur, 220. — Archiep. Baltimorensis cancellarius ejusdem constituitur, 221. — Epist. ad Rectorem Univ. cath. Lugdunensis, 244. — Epist. ad Georgium Python de condenda Univ. Friburgensi, 270. — Univ. catholicæ maxime utiles, 270. — Litt. apost. de facult. theol. in cath. Parisiensi Athenæo instituenda, 289. — Litt. apost. de canonica fac. theol. erectione in Univ. Tolosana, 296. — Gloria prioris Univ. Tolos. celebratur, *ibid.* — Epist. de Univ. cath. Friburgensi, IV, 92, sq. — Statuta catholicæ universitatis Ottawiensis probantur, IV, 220.

Urbanianum. In collegio Urban. schola armeniæ linguæ instituta, III, 133. — Norma collegii Bohemorum, IV, 4.

Urbanus II. Epist. de ejus cultu, III, 3, sq.

Urbanus V. Exuvias S. Th. Aq. Tolosam transferre jubet, III, 296.

Urbanus VIII. Libertatis contra servitutem defensor, III, 80. — Ephebium in Urbe pro Armeniis condit. 133. — Congreg. Anglo-Benedictinam privilegiis auget, IV, 98, rite definit, 98. — Ejusdem constitutio *Plantata* servat principia monastica, 101. — De Ecclesiæ Japoniæ bene meritus, 225.

Vanutelli (Card. Seraph.). Præses conventus Salisburgensis, O. S. B., III, 223.—Pontifici acta Salisburgi retulit, 254.

Vanutelli (Card. Vincentius). Creatur Card., IV, 59.

Vaticanus. Dona occasione jubilæi in Vaticanis ædibus exposita, III, 128. — Leges novæ de Bibl. Vat., 145. — Card. Bibliothecario commendantur leges novæ servandæ in Bibl. Vat. III, 147.—Concil. Vatic. hortatur magistros et fideles ad lucem fidei pandendam, IV, 13. — Formale objectum fidei docet, 16. — Motu proprio de Vat. specula astronomica, 165.

Verbum. Verbum B. Joseph subditum fuit, III, 274. Cf. Christus.

Veritas. Perfectio naturarum intelligentium est in veritate, III, 111. — Veritatem solam docendi sunt homines, *ibid.* — Ver. supernaturalis nequit opponi ver. nat., 113.—Omnium temporum est veritas, IV, 35.

Vicariatus. Apost. Vicar. in plagis Amazonicis constituendus, III, 207.

Viglevanensis. Epist. ad Episc. Viglev., IV, 55.

Vincentius (S. V. a Paulo). Alloc. ad sodales e societate S. V. a P., III, 45. — Laudatur sodalitas præsentibus temporibus maxime accommodata, *ibid.*

Vindobonæ. Conventus Vindobonensis de aboliendo commercio Nigritarum, III, 81.

Virgo (B.M.V.). Imploratur pro reditu Armeniorum ad unionem catholicam, III, 135. — Imploratur in angustiis Pontificis, 261. — B. V. a Rosario instantissime imploranda, 272.

Virgo. S. Joseph exemplar virginibus, III, 275.

Virtus. Clerus virtute excellat, III, 27-29. — In omni gradu sociali virtutes requiruntur, 283.

Vis. Sola vis impar ad falsas doctrinas coercendas, III, 193, sq. — atque ad ordinem servandum, IV, 7.

Visitatio. De visitationibus in Bibl. Vatic., III, 169 sq.

Vives (Ludov.). Laudatur de nova editione operum Alberti Magni, III, 292.

Voluntas. Liberum arb. sedem habet in voluntate ratione acta, III, 98.

Voluptas. Qui voluptates sequitur, Christi non est, III, 194.

Washington. Univ. cath. Was. constituitur, III, 220. — Archiep. Baltimor. eidem Cancellarius datur, 221. —Ejusdem institutio recolitur, 278 et 302.

Windthorst (Dr. Ludov.). Laudatur de unione populari cath. Germaniæ IV, 138. — Epist. de ejus laudibus, 172, 173.

Wolter Dr. Maurus, I Archiab. et Fundator Congreg. Beuronensis, O. S. B. laudatur, III, 136. — Defunctus laudatur epistola egregia, IV, 273.

Wolter. (Placid. 2 Archiabb. Beuron.) Epistola ad ipsum de laudibus defuncti fratris, IV, 273.

Xaverius. S. Franciscus Xaverius primus Japoniæ apostolus, IV, 223, 226.

Zara (Maximil. præses soc. Paulliansæ). Epist. ad eum, IV, 73.

Zelus. Zelus clericorum unde oriatur, III, 200. — Zelus contumax, importunus, deterior ignavia, IV, 96.

Absolutum in Collegio S. Anselmi de Urbe, in festo Cath. Petri Rom. 1894.

D. L. J.

Typis Societatis Sancti Augustini. — Brugis.